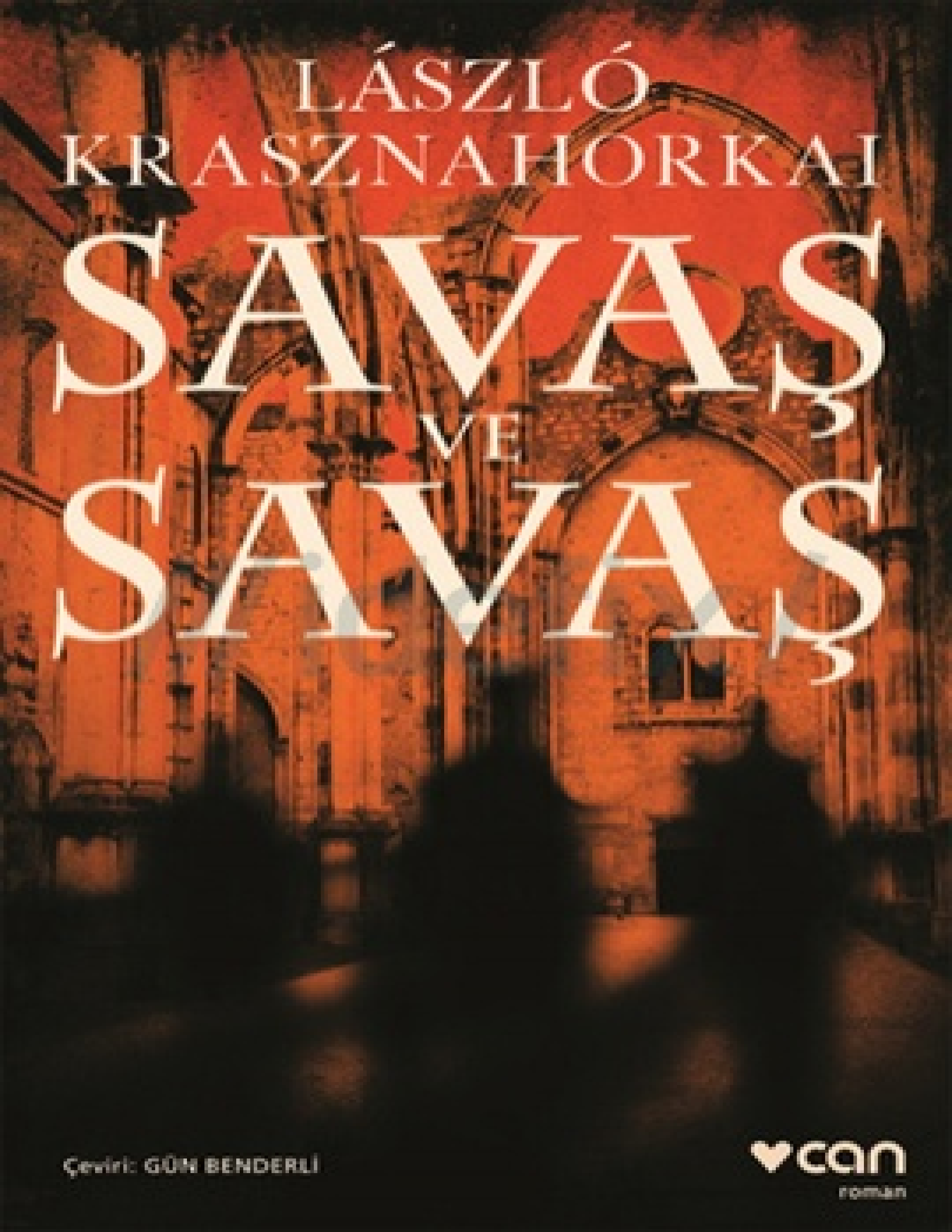

LÁSZLÓ KRASZNAHORKAI
SAVAŞ VE SAVAŞ
Çeviri: GÜN BENDERLİ
can
roman

LASZLÖ

KRASZNAHORKAI

SAVAŞ

VE

SAVAŞ

«

1. basım: Şubat 2014, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Berrak Göçer

Kapak tasarımı: Utku Lomlu *1* Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2 Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul Sertifika No: 27857

Iç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven Iş Merkezi. Bağcılar. İstanbul Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-1945-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 /252 59 88/252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com yay i nevi@canyayinlari .com

Sertifika No: 10758

LÂS ZLO KRASZNAHORKAI

SAVAŞ

VE

SAVAŞ

ROMAN

Macarca aslından çeviren

Gün Benderli

Laszlo Krasznahorkai'nin Can Yayınlarındaki diğer kitabı: Şeytan Tangosu, 2013

LASZLÖ KRASZNAHORKAİ. 1954'te Macaristan'ın Gyula kentinde doğdu. Budapeşte'de dil ve edebiyat, ardından hukuk eğitimi aldı. 1985'te basılan ilk eseri *Şeytan Tangosu*, Bela Tarr'ın yedi buçuk saatlik siyah beyaz filmiyle (1994) sinema tarihine de geçti. Ertesi yıl *Kegyelmi viszonyok* öyküsü yayımlandı. Sovyet Bloku'nun çöküşünde ülke dışındaydı. Dönem dönem çeşitli ülkelerde yaşadı. Moğolistan ve Çin'de

r

yaşadıklarını Az *urgai fogoly* (1992) ve *Rombolas es banat az Eg alatt* (2004) kitaplarında sorguladı. *A Theseus-Altalanos* (1993), *Savaş ve Savaş* (1999), *Az* ellenol/Os *melanköliâja* (1999), *Eszakröl hegy. Delröl to, Nyugatrol utak, Keletröl folyo* (2003), *Seiobo jart odalent* (2008), *Az*

r

utolso farkas ve nesir-resim kolajı *Allatvanbent* (2010,Max Neumann'la birlikte) eserlerine imza attı. Yazarın ayrıca senaryo çalışmaları da var.

GÜN BEN DERLİ, 1930'da İstanbul'da doğdu. Paris'te aldığı hukuk öğrenimini yanda bırakarak Budapeşte Radyosu'nun Türkçe yayınlarında çalışmak üzere Macaristan'a gitti. Anılarını kaleme aldığt *Su Başında Durmuşuz* adlı kitabı 2003 yılında, *Sofralar ve Anılar* adlı kitabı ise 2012 yılında yayımlandı. Macaristan'da 2002'de yayımlanan ilk kapsamlı Macarca-Türkçe sözlüğü hazırlayan ekipte yer aldı. 2013'te ise Türkçe-Macarca sözlük yayımlandı. Çevirileri: lmre Madâch (/nsantn Trajedisi), György Dragoman *(Beyaz Şah)*, Krisztian Grecso *(Hoş Geldin* 1 Klein Güncesi), lmre Kertesz *(Dosya K).* Dünya Masalları Dizisine *(En Güzel Macar Masalları)*, Peter Nâdas *(Ölümle Boş Başa)*, Szilard Rubin *(Piliç Oyunu).*

Cennet mahzun.

Yanan bir ev gibi

1.

Ölüm umurumda değil artık, dedi Korin ve uzun bir sessizlikten sonra ilerideki gölü gösterdi: *Kuğu mu onlar?*

2.

Tren yolundaki üstgeçidin ortasında yedi çocuk etrafını sarmış, yarım daire olup onu korkuluğa sıkıştırmışlardı, tam yarım saat önce soymak için saldırdıklarında yaptıkları gibi, aynen öyle, ancak artık ne saldırmak ne de soymak istiyorlardı, zira anlamışlardı ki ona saldırmak ya da soymak türünden işlere girişmek mümkün olmasına

mümkündü ama sonuçlarının belirsizliği yüzünden buna değmezdi çünkü büyük bir ihtimalle hiçbir şeyi yoktu, olsa olsa tonlarla yükü vardı sırtında, bunu Korin'in, muğlak, fırtınalı ve onları “can sıkıntısından patlatan" monoloğunun belirli bir yerinde anladıkları zaman -hani o kafasını kaybetmekten bahsetmeye başladığında- yine yerlerinden kıpırdamadılar, kaçığın teki deyip onu orada öylesine bırakıp gitmediler, oraya ne için gelmişlerse onun için, olduklan gibi, oldukları yerde kaldılar, yarım daire halinde, çömelmiş, kıpırtısız şekilde; arada akşam olmuştu, günbatımının soğuk sessizliğinde yavaş yavaş inen karanlık suskunlaştırmıştı onları, o hareketsizlik ve

sessizlik, Korin 'den vazgeçtikten sonra, dikkatlerinin tek bir nesneye odaklandığını gösteriyordu: aşağıdaki raylara.

3.

Kimse ondan konuşmasını istememişti, parasını almaya çalıştılar, vermedi, param yok, dedi ve konuşmaya başladı, önceleri tutuk, sonraları akıcı bir şekilde, sonunda dur durak bilmeden konuştu, konuştu; çünkü gözlerinden korkmuştu yedi çocuğun, nitekim sonraları başına gelenleri birine anlatırken söylediği gibi, midesi korkudan kasılmış, eğer korku midesine inerse mutlaka konuşması gerekirmiş, korkusu bir türlü geçmemiş çünkü bilmiyormuş yanlarında silah var mı yok mu, konuşmaktan da vazgeçememiş hatta, giderek daha çok sürüklenmiş konuşmaya, onlara her şeyi, nihayet birilerine her şeyi -hem de son dakikada!- anlatmayı giderek daha çok istemiş; çünkü onun deyişiyle “büyük yolculuğa” gizlice çıktı çıkalı, o zamandan beri kimseyle tek laf olsun konuşmamış, çok tehlikeli buluyormuş konuşmayı, kaldı ki laf edecek kimse de çıkmamış karşısına, yol boyunca masum birine ya da çekinmeyeceği tek bir kişiye rastlamamış, hoş kimse onun gözünde yeterince masum olamazmış ya, herkesten çekinmesi gerekiyormuş çünkü başında da söylediği gibi herkeste aynı insanı görüyormuş, onu takip edenlerle mutlaka ilişkisi olan, attığı her adımı izleyenlerle dolaysız ya da dolaylı, yakından ya da uzaktan kuşkusuz bir bağı olan birini; ama o, peşinden gelenlerden hep daha hızlıymış, “en azından yarım gün” daha hızlı; ne var ki zaman ve mekânda kazandığı bu geçici zaferlerin bir bedeli varmış: kimseyle tek kelime olsun konuşmamak;

sadece şimdi korkudan, korkunun baskısı altında, yaşamının gittikçe daha önemli bölümlerine kadar inerek, gittikçe daha teklifsiz, daha candan, içini

daha çok dökerek konuşuyor, onlan böylece kazanmak, kendine çekmek için, saldırganlan saldırganlıktan ann-dırmak için, yedisini de, kendisinin isteyerek teslim olduğuna inandırmak için.

4.

Hava katran kokuyordu, iç bulandırıcı, yoğun, ağır bir katran kokusu sinmişti her yere, sert esen rüzgâr bile da-ğıtamıyordu kokuyu, iliklere kadar işleyen rüzgâr kokuyu yakalıyor, fırıl fırıl döndürüyor fakat değiştiremiyor-du, bütün o bölgede, kilometreler boyunca, özellikle de burada, doğudan gelen ve bir yelpaze gibi açılarak yayılan raylann ağzı ile arkada kalan Rakosrendezö marşandiz istasyonu arasındaki hava katran kokusundan ibaretti; bu kokuda her yere çöken kurumun, isin ve dumanın, yüzlerce-yüz binlerce katarın, kirli traverslerin, kırma taşların ve çelik raylann kokusundan başka daha neler olduğunu söylemek zordu, kuşkusuz sadece bunları değil daha nice gizli kalmış, belli belirsiz tarif edilebilecek, hatta adlandırılamayacak şeyleri de içeriyordu; aralarında mutlaka insan beyhudeliğinin o taşınamaz yükü de vardı, yüzerce-yüz binlerce katarla buraya taşınan ve buradan, üstgeçit hizasından bakıldığında dehşet verici bir amaçsızlığa dönüşen milyonlarca iç bulandırıcı istek, on yıllar boyunca buraya yavaş yavaş sinen ıssızlığın, terk edilmişliğin, donmuşluğun havadaki ruhu da besliyordu bu kokuyu ve Korin işte şimdi burada kendisine bir yer bulmaya çalışıyordu; oysa kaçarken sadece -kimse fark etmeden, çabucak, sessizce- kentin merkezi olduğunu tahmin ettiği yöne doğru yoluna devam etmek için karşı tarafa geçmek istemişti, oysa şimdi dünyanın bu cereyanlı, bu soğuk yerinde -korkuluk, kaldırım kenarı, asfalt, metal- tutunması gerekiyordu; göz hizasından bakıldığında -rastgele ayrıntılarıyla- önemli gibi görünen bir demiryolu üstgeçidi, birkaç yüz metre ötedeki Ra-kosrendezö marşandiz istasyonu önündeki demiryolu

üstgeçidi şimdi dünyanın var olmayan bir diliminden

1 •• 1 1 • 1*1* • 1 ' • •• •• . •• dünyanın var olan bir dilimine dönüşmüştü onun için,

yeni hayatının, yahut ilerideki, kendi deyişiyle “cinnet koşusunun ' önemli bir durağı olmuştu, oysa sıradan bir üstgeçitti, yolunu kesmeseler üstünden körü körüne geçip gidecekti.

5.

Aniden başlamış, ne bir giriş ne bir önsezi ne bir hazırlık ne bir başlangıçla, tam tamına kırk dördüncü doğum gününün bir ânında çarpmış onu farkındalık, hem dehşetli acı vererek, biraz önce üstgeçidin ortasında yedi çocuk nasıl çarptıysa aynen öyle, öylesine beklenmedik ve önceden tahmin edilemeyecek bir şekilde, öyle anlatmıştı Korin; o gün de bazen yaptığı gibi nehir kıyısında oturu-yormuş, doğum gününde bomboş evine gitmeye keyfi yokmuş, öylece oturuyornıuş ve gerçekten birdenbire içine saplanmış sanki, aman Tanrı’m, demiş, ben olup bitenlerden hiç mi hiçbir şey anlamıyorum, vah bana, vah-lar bana, dünyayı anlamıyorum ben ve bundan, yani sorunu bu şekilde dile getirmesindeki aleladeliğin, banalliğin, iç bulandırıcı naifliğin düzeyinden de fena halde ürkmüş, kırk dört yaşında birdenbire kendisini dehşetli salak hissetmiş, kırk dört yıl boyunca dünyayı *anladığını* sanan kof bir balkabağı, işte tam da o nehrin kıyısında otururken sadece bir şey anlamadığının değil, hiçbir şeyden hiçbir şey anlamadığının farkına varmış ve en kötüsü de kırk dört yıl boyunca anladığını sanırken aslında anlamadığıymış, en kötüsü oymuş, o doğum günü akşamı yalnız başına o nehrin kıyısında, üstüne üstlük anlamadı-

ğını anlayınca, hah, işte şimdi anlıyorum da diyememiş çünkü anlamadığını anlamış olmasına karşılık yeni bir bilgi edinmemiş, tam tersine o andan itibaren dünyayı düşündükçe dehşet verici bir karmaşayla yüz yüze bulmuş kendini, o akşam dünyayı o kadar derinlemesine düşünmesine ve anlamak için o kadar zorlanmasına rağmen bir türlü başaramamış, karmaşa giderek daha anlaşılmaz olmuş, o kadar ki sonunda, anlamak için o kadar zorlandığı dünyanın anlamının tam da o karmaşa olduğu hissine kapılmış, demek ki dünya onun kendi karmaşasıyla aynı şey, işte tam buraya vardığında ve hâlâ anlamak için direndiği sırada kafasında bir acayiplik hissetmiş.

6.

Kasım ayının uğuldayan rüzgârında üstgeçitte çömel-miş, sırtını korkuluğa dayamış, karşısındaki yedi çocuğa anlatıyordu Korin: o sıralar artık uzun

yıllardır yalnız yaşıyormuş, tek başına çünkü evliliği Hermes olayı yüzünden çoktan bozulmuş (sözünün burasında bu olayın ne olduğunu sonra anlatacağı anlamına elini salladı), ondan sonra “çok ateşli bir sevdada öylesine yanıp kül olmuş ki” bir daha asla kadınlann yanına yaklaşmamaya yemin etmiş, bu elbette tam bir yalıtlanma anlamına gelmiyor-muş, zor geçen kimi gecelerde kadınlar olmuş yanında; çocuklara bakıp devam etti Korin, böyle de olsa aslında yalnız sayılırmış, elbette arşivdeki işi nedeniyle iş ilişkisi, komşulan nedeniyle komşuluk ilişkisi, sokaktaki ulaşım nedeniyle sokak ilişkisi, alışveriş ve meyhaneler nedeniyle alışveriş ve meyhane ilişkileri oluyormuş çeşitli insanlarla, şimdi şöyle geriye doğru bakıp düşündüğünde aslında çok insanın yakınında olduğunu söyleyebilirmiş; bu yakınlığın en uzak köşesinde bile olsa pek çok insanın, ta ki onlar da yanından uzaklaşıncaya kadar, yani

arşivde olsun, merdiven aralığında olsun, sokakta, alışverişte ya da meyhanede olsun, kafasını kaybedeceğini hissettiğini anlatmaya başlamak zorunda kaldığı zamana kadar; çünkü bunu mecaz olarak değil gerçekten, aynen söylediği gibi düşündüğünü anladıkları an, yani boynunun üstünden kafasını, yazık ki, büyük bir ihtimalle kaybedeceğini söylediğini anladıkları an yanan bir evden kaçar gibi yanından kaçmışlar, etrafındaki her şey birden yok olmuş ve o oracıkta yanan bir ev gibi kalakalmış; önceleri yanından uzaklaşmaya başlamışlar, arşivde kendisine laf söyleyen olmamış, sonra selamını almaz, aynı sofraya oturmaz olmuşlar, daha sonraları sokakta rastladıklarında yollarını değiştirmişler; anlıyor musunuz, yollarını değiştirdiler, dedi Korin çocuklara, geldiğini fark edince değiştiriyorlarmış yolarını, en çok da bu ağrına gitmiş, çok acı gelmiş, acısı boyun omurlarının verdiği acıdan da fazlaymış, oysa tam da o haldeyken en büyük desteğe ihtiyacı oluyor insanın, dedi Korin çocuklara, bu konuyu en ince ayrıntılarına kadar anlatmaya devam etmek istediği yüzünden okunuyordu ama yedi çocuğun yüzünden anlaşılan da oydu ki onlara bunu anlatmanın hiçbir anlamı yok, zira yedisinin de cevap vermeye hiç mi hiç niyetleri yok, bütün bu anlattıkları yedisini de zerrece ilgilendirmiyor; çocuklar daha sonra olanları başkalarına anlatırken dediler ki, “hele geri zekâlı kafasını kaybetme” faslına başladığında “canlarına tak demiş”, aralarında bakışmışlar, en yaşlı olanı diğerlerine başını sallamış, bu, “boş verelim,

değmez” anlamına geliyormuş, sonra ses etmeden, çömeldikleri yerde kalmışlar, rayların birleştiği yere dikmişler gözlerini, altlarından gürültüyle bir marşandiz geçtiğinde aralarından biri so-ruyormuş daha ne kadar, diye, bunun üzerine hep aynısı, en yaşlı olanın yanındaki sarışın saatine bakıyor, vakti gelince söylerim, o zamana kadar kesin sesinizi, diyormuş.

Eğer Korin, kararın verildiğini bilseydi, baş işaretini görmüş olsaydı hiçbir şey olduğu gibi olmazdı ama görmediği için bilmiyordu ve olanları kendi açısından, kuşkusuz olduğundan başka türlü anlamlandırdı; Korin için durum -bu çocuklarla, burada, bu rüzgârda, karşı karşıya çömelmiş oturmak- giderek rahatsız edici bir hal alıyordu, özellikle de hiçbir şey olmadığı için, ne istediklerini, bir şey isteyip istemediklerini gösterecek hiçbir şey yaşanmadığı için; madem inandırmıştı onları parası olmadığına, kendisiyle uğraşmalarının boşuna olduğuna, neden gitmesine izin vermediklerini ya da çocukların neden kendisini orada bırakıp gitmediklerini izah edecek bir açıklama bulması gerekiyordu, bunun mutlaka bir açıklaması olmalıydı, kendince bulmuştu da açıklamayı, ne var ki yedi çocuk açısından bakıldığında doğru olan açıklama değildi bu; çünkü Korin, paltosunun asta-nna ne kadar para dikici olduğunu tamı tamına bildiğinden bu hareketsizlik, bu sessizlik, hiçbir şey yapmamalarının, hiçbir şey olmamasının anlamı giderek önemsizle-şip rahatlatıcı olacağına, giderek önem kazanıyor ve korkutuculaşıyordu, dolayısıyla her bir dakikanın ilk yarısında yerinden fırlayıp kaçmaya hazırlanırken aynı dakikanın sonunda istediği buymuş gibi yerinden kımıldamıyor, anlatacaklarının henüz başındaymış gibi konuşuyordu, aynı anda kaçmaya da hazırdı, kalmaya da ama hep kalmaktan yana karar kılıyordu, elbette korktuğu için; arada da boyuna tekrarlıyordu bu kadar güven verici bir çevrede olmaktan ne kadar memnun kaldığını, an-lattıklannın nihayet dinlendiğini, anlatacak çok şeyi olduğunu, hatta akıl almayacak kadar çok anlatacağı olduğunu, şimdi şöyle bir durup düşündüğünde, anlaşılabilmesi için kelimenin tam anlamıyla akıllara durgunluk verecek kadar çok şey anlatması gerektiğini; çarşamba günüymüş, kaç saat önce olduğunu tam olarak bilmiyormuş, herhalde otuz-kırk saat önce yaşanmış o kaderini tayin eden an, o zaman anlamış “büyük yolculuğa” çıkması gerektiğini, her şeyin Hermes’ten başlayıp bir başına kalmışlığına kadar onun için tek bir yön gösterdiğini, aslında zaten yolda olduğunu, çünkü her şeyin düzene girdiğini ve her şeyin çöktüğünü, *kendisinden önce* her şeyin düzende

olduğunu, *kendisinden sonra* her şeyin çöktüğünü anlamış; yani, dedi Korin, bu türden "büyük yolculuklarda" hep olageldiği gibi.

8.

Lamba sadece yukarıya çıkan ve aşağıya inen merdiven başlarında yanıyor, rüzgârdan sallanarak soluk ve titrek bir ışık huzmesi yayıyordu; üstgeçitte, iki lamba arasındaki yaklaşık otuz metre mesafede bulunan bütün neonlar kırılmış olduğundan çömeldikleri yere hiç ışık gelmiyordu, yine de birbirlerini iyi seçiyorlardı, kırılmış neonlar yüzünden gökyüzünün kapkaranlık, muazzam kitlesini de seçebildikleri gibi, o gökyüzü ki, içinde yıldızların titreştiği muazzam kitlesinin yansımasını altta yayılan o devasa demiryolu manzarasında bile görebilirdi, eğer titreşen yıldızlarıyla raylar arasına serpiştirilmiş sayısız semaforun donuk kırmızısı arasında bir ilişki olsaydı; ama aralarında ilişki yoktu çünkü ortak düzen yoktu, ortak bağlantı yoktu, sadece ayrı düzen, ayrı bağlantı vardı, yukarıda olsun, aşağıda olsun her yerde; çünkü yıldızlar ve semaforlar birbirlerine kör kör bakıyorlardı, varoluşun her büyük öğesi birbirine karşı duyarsızdı, kördü, karanlık kördü, pırıltı kör, hatta yeryüzü de kördü, gökyüzü de, ve bunun sonucunda daha yüce bir düzenin kaybolmuş enginliğinin ölü simetrisi doğmuştu, bunun da içinde ve tam ortasında minicik bir leke: üstgeçitte Korin ... ve de yedi çocuk.

9.

Ertesi gün, birine anlatıyordu çocuklar, herif tam kafadan kontaktı, tımarhane kaçkını, aslında hesabını görmek gerekir böylelerinin, dediler, zira ne yapacağı belli olmaz, pekâlâ gammazlayabilir, üstelik yüzlerini de görmüş, daha sonraları kendi aralarında konuşurken o gün

• • w 1 1 ı 1 •] 1 • • 1 •• •• • • ^ 1 •

öğleden sonra ne giydiklerini düşünmüşler, adamın giysilerini, ayakkabılannı falan da bellemesi ihtimali olduğu gelmiş akıllanna, ertesi gün aymışlar, geri zekâlının işini bitirmeleri gerekirdi ama işte zamanında kimsenin aklına gelmemişti bu, üstgeçitte babalarının evi gibi yan gelip oturuyorlarmış çünkü her şeyi önceden, daha aşağıdayken iyice planlamışlar, rayların kavşağının üstündeki karanlıklara gözlerini dikip,

uzaktan altıkırksekiz katarının ilk işaretinin gelmesini bekleyecekler, o zaman hemen demiryoluna koşup tümsekteki çalıların arkasına gizlenecekler ve cümbüş başlayacak, kimsenin, inan olsun kimsenin aklının köşesinden bile geçmemiş bu kez işin başka türlü sonlanabileceği, başka türlü, yani mutlak zaferle, bu da en müthiş, en mükemmel isabet demektir, yani ölümdür; işte böyle durumlarda bir geri zekâlı kesinlikle tehlikedir çünkü hiç beklenmedik bir anda, olan-lan korkusundan aynasızlara anlatıverir, çocuklar aslında Korin'e hiç dikkat etmediklerinden böyle düşünüyorlardı, eğer dikkat etselerdi fark ederlerdi ondan kendilerine hiçbir zarar gelemeyeceğini, nitekim altıkırksekiz dolaylarında olup bitenlerden haberi bile olmamıştı, korkusunun derinlerine gömülmüştü ve bu korkuyla anlattıklarının, kaldı ki ilk andan itibaren anlattıklarının ne bir yapısı vardı ne dikkat uyandırabilecek bir yanı, sadece ri tın i ve... doluluğu; çünkü her şeyi aynı anda, birden anlatmak istiyordu çünkü her şey aynı anda, birden içindeydi, başından gelip geçen her şey, her şeyin tek bir bütün oluşturduğunu o mahut çarşamba günü sabah fark etmiş, otuz ya da kırk saat önce, buradan iki yüz yirmi kilometre uzaktaki bir seyahat bürosunda, tam sıra ona geleceği zaman, en erken Budapeşte seferinin ne za-

1 1 W W . 1 • I I» ••

man olduğunu soracağı zaman, tam orada gişenin önünde dururken birden *bunu burada sormaması gerektiğini* hissettiği ve aynı anda reklam panosunun camındaki yansımadan arkadaki kapı girişinde Bölge Ruh ve Sinir Hastalıkları Dispanseri'nin i)<j çalışanını gördüğü zaman, insancıl bir aptal maskesine bürünmüş, aslında derilerinin tüm gözeneklerinden saldırganlık buharlaşan iki hastabakıcıyı gördüğü an.

lO.

Bölge Ruh ve Sinir Hastalıkları Dispanseri'nde Korin’e, neden oraya gitmesi gerektiğini hiç açıklamamışlar, ser-vikal omurganın en üst omurundan ligamente kadar bütün sistemin nasıl işlediğini anlatmamışlar, hem bilmediklerinden, anlamadıklarından değil, kafalarına tarifsiz bir karanlık hâkim olduğu için, önce öylesine yüzüne bakmışlar, öküzün trene baktığı gibi, sonra da sorusunun aptalca olduğunu söyleyerek bunu sormanın Korin'in deli olduğunun bir işaretiymiş, elle tutulur kanıtıymış gibi davranmışlar, ciddi ciddi bakışıp başlarını sallamışlar, bu davranışları

yeterince anlamlıymış zaten, sonra konuyu geçiştirmişler ve elbette bunun tek sonucu bundan böyle Korin'in bu konuda hiçbir şey sormaması olmuş, lakin sorunu bütün ağırlığıyla sırtında taşımaya devam ettiğinden çözümünü kendisi araştırmaya başlamış, bakalım ne demek oluyormuş servikal omurganın en üst omuru, ne demekmiş ligament, o kritik bağlantı nasılmış, nasıl oluşuyormuş, Korin bunları anlatırken sözünün burasında içini çekti, bu nasıl oluyormuş, kafatası nasıl olmuş da omurgasının en üst omuruna *öylece tutturulmuş,* demek art kafa kemikleri servikal omurganın en üst omurunun içine gömülüyormuş, kafatası da omurgasına ligamentlerle bağlıymış ve *hepsini* taşıyan buymuş, bunları düşünüp gözünün önünde canlandırınca diken diken olmuş, şimdi anlatırken yine diken diken oluyormuş çünkü bu kısacık araştırmadan, vücudundaki organl arın nasıl çalıştığını anladıktan sonra açıkça ortaya çıkmış ki bu bağlantı organizmanın en hassas, en kırılgan, en savunmasız, en narin bağlarından biri, demek sı-lantı tam da burada, bu bağlantıda başlıyor ve burada bitecek, madem ki doktorlar röntgen filmlerinden doğru dürüst bir sonuç çıkaramadılar, demek ki olay bu; araştırmalarında ve kendini dinleme yönteminde biraz daha derinleştikten sonra vardığı sonuçtan bir an olsun kuşkuya düşmemiş, evet ağrının burada, bu bağlantıda, bu gömülme noktasında, boyun omurgasının üst omuru ve ense kökünün birleştiği yerde olduğu kesin, dolayısıyla bütün dikkatin buraya, ligamentlere yoğunlaştırılması gerektiği de meydanda, o zaman bunu tam olarak bilmiyormuş, henüz bilmiyormuş, fakat kesinlikle bildiği şuymuş ki günden güne, aydan aya artan ense ve sırt ağrıla-nndan açıkça hissediyormuş ki, süreç başlamıştır ve önü alınamayacak biçimde ilerlemektedir, objektif olarak bakınca, demek ki bu süreç kafatası ve belkemiği arasındaki bağın kesin olarak bozulmasıyla ve *hiç de mecazi anlamda olmadan* kaçınılmaz bir şekilde kafasını kaybetmesiyle sonuçlanacaktır, neden mi, Korin boynunu gösterdi, bu incecik deri mi tutacak!

tüyleri

1 1.

Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz çift ray sayılabiliyordu üstgeçitten ve onlar, yedi çocuk bunları sayıp durmaktan, semaforlann

kırnıızı ışığının hafifçe aydınlattığı karanlıkta bunlara bakmaktan ve gözlerini rayların birleştiği yere kadar ileri geri gezdirmekten başka bir şey yapamıyorlardı, beklemekten başka yapılacak şey kalmamıştı, altıkırksekizin uzaklarda belinnesini belderlerken yüzlerinde başlangıçtaki sakin ifadenin yerini alan gerginlik artık sadece altıkırksekizle ilgiliydi, zira ertesi gün başlarından geçenleri anlatırken de söyledikleri gibi geri zekâlıya -onu bu isimle anmakta karar kılmışlardı- ilişkin umutlan, yani onu soyup soğana çevirirken dakikaların daha hızlı geçeceği umudu, onu köşeye sıkıştırdıklarının daha ilk on beş dakikasından sonra suya düşmüş, hem onun burada, çemberin ortasında, korkuluğa sıkışmış halde, nefes almadan anlattığı zevzeklikleri, giderek çetrefilleşen o sonu gelmez monoloğunun tek bir kelimesini olsun dinleyecek halleri kalmamış, herif durmadan konuşmuş durmuş, öyle anlatmışlardı ertesi gün, bu durumda fişi çekmekten başka çare bulamamışlar, yoksa dayanılmazmış o zırvalara, beynin fişi tam olarak çekilmeden katlanıla-mazmış o nutuklara, onlar da öyle yapmasalar, aksi halde gebertmeleri gerekirmiş geri zekâlıyı, akıllannı kaçırmamak için, oynatmamak için, çıldırmamak için fişi çekmişler, ne yazık ki bunun sonucunda herifi şişleme işi de yatmış, oysa yanlışmış bu yaptıklan, nitekim işi yarım bırak-tıklan için sonradan suçlamışlar birbirlerini, zira böyle durumlarda hesabı görülmeyen bu türden tanıklann ileride başlarına ne işler açabileceğini onlardan, onların yedisinden daha iyi bilen yokmuş, üstelik kalburüstü yerlerde namlarının “damaryaran” olarak yürüdüğü şu sıralarda bu hesap görıne işi onlar için ne yeni sayılırmış ne de rizikolu.

Başına gelenler -Korin, hâlâ inanamıyorum dercesine salladı kafasını- akıl alır gibi, dayanılır gibi değilmiş; çünkü eşyanın karmaşıklığını gördükten ve saptadıktan, bununla ilk yüzleşmesinden sonra, öncelikle ve tek bir hamlede olmak üzere “marazi şekilde hiyerarşik dünya görüşünü” bir kenara atması, '‘sahte piramidi” devirmesi, dünyanın daha fazla büyütülemeyecek bir bütün olduğu ve bu bütünün ebedi sürekliliği ve ebedi bir mevcudu olduğu ve bu ebedi süreklilik ve ebedi mevcudun kendi içinde homojen bir yapısı, unsurları arasında sıkı bir bağlılık olduğu ve bütün bu sistemin de belirli bir yönü, gelişmesi, hızı, yani gayet hoş ve tam bir içeriği olduğu hakkındaki o son derece etkili ama o kadar da çocuksu olan, o güven verici, her zaman ve her durumda yerini bulabilme rüyasından kurtulması gerekmiş, bütün bunlara en başından, ilk ve son defa olmak üzere hayır demesi icap

ediyormuş ki sonra, çok daha sonra, diyelim yüzüncü adıma geldiğinde, başlangıçta “hiyerarşik düşünce yöntemiyle hesaplaşma” diye adlandırdığı şeyde düzeltme yapabilsin; ama düzeltme ve hesaplaşma, piramit gibi yükselen ve öz anlamını yadsımayan bu dünya düzenini, yanıltıcı ve yanlış olduğu için ebediyen kaybetmek anlamına gelmemiş çünkü acayip, olağanüstü acayip bir şekilde hiçbir şey kaybetmemiş; çünkü o mahut doğum günü akşamı kaybın değil kazancın başlangıç noktası olmuş, hem de akıl erdirilmesi, dayanılması zor bir kazancın başlangıcı, zira o zaman, orada, o ağır süreçte, nehir kıyısı ile kuşkular içinde bocalamanın yüzüncü adımında gördüğü dehşetli karmaşalar sırasında anlamış ki, aslında dünya mevcut değil ama ayrıca anlamış ki dünyaya ilişkin bütün düşünce süreçleri gayetle mevcut, hatta binlerce ve binlerce değişik biçimde mevcut; dün-

yayı tasvir eden insan aklının, binlerce ve binlerce tasavvuru olarak mevcut, hepsi söz olarak, sular üstünde uçuşan kelâm gibi mevcut, birdenbire anlamış ki, doğrunun koşulu doğru seçim yapmaktır, diye düşünmek yanlıştır, çünkü seçmemiz değil kabul etmemiz gerekiyor, doğru olan ve doğru olmayan arasından seçim yapmak değil bize yapılacak hiçbir şey bırakılmamasına razı olmak ve şunu idrak etmek gerek: yegâne ve yüce düşünce sisteminin doğruluğu, onu kıyaslayacak başka bir şey olmadığından doğru olup olmadığına değil, güzelliğine bağlıdır ve bu güzelliktir inancı tetikleyen, besleyen, doğru olan; Korin, o doğum günü akşamı kafasını dolduran düşüncelerin yüzüncü adımı sırasında işte bunu anlamış, yani

■ 1 w ••••■• 1 • 11 w 1 •• 1

inancın olağanüstü önemli olduğunu, dünyayı, ona olan inancın yarattığını ve devam ettirdiğini ve bu inancın bitmesinin yok edeceğini öğreten eski bilginin yeniden kabul edilmesi gerektiğini, Korin bunu anlar anlamaz ardından nefes kesici, dehşetli bir zenginliğe boğulmuş çünkü o andan itibaren eskiden var olan her şeyin bugün de var olduğunu kavramış ve hiç beklenmedik bir şekilde kendini öylesine olağanüstü ağırlığı olan bir yerde bulmuş ki. .. oradan görünüyormuş ... ah, nasıl anlatsa, içini çekti Korin, nasıl başlasa... örneğin... Zeus hâlâ var, Olimpos’un bütün tanrıları hâlâ yaşıyorlar, Yehova ve Tanrı hâlâ göklerde, arkalarında köşe bucağın bütün hayaletleri; hem korkmamalı hem korkmalıyız çünkü hiçbir şey iz

bırakmadan yok olmaz; çünkü yokların da mevcut olanlar gibi sistemi vardır - ve Tanrı hâlâ mevcut ve İsyankâr Prens de ve gökyüzünün bütün ölü yıldızları mevcut ama yerküre de kendi tanrısız kanunlarıyla mevcut, bütün korkunçluğuyla cehennem ve şeytanın hükümdarlığı da; gerçek bu işte, dedi Korin, binlerce dünya, hepsi de ayrı ayrı -haşmetli ya da dehşet verici- sistemlere göre binlerce, binlerce ama aralarında bağlantı

eksik, Korin bunları söylerken sesini yükseltti, bu noktaya ulaştıktan ve varoluşun bu sınırsız bolluğunu defalarca yaşadıktan sonra kafasında bir arıza başlamış, bunun nasıl gelişeceği hakkındaki tahmininden önce de bahsetmişti zaten, işte belki de bu zenginliğe, tanrıların ve geçmişin bu tükenmezliğine dayanamamıştır, netice itibariyle bugüne kadar tam olarak bilmiyormuş nasıl olduğunu, boyun ve sırt ağrılarının başlamasıyla eşzamanlı olarak birdenbire unutmaya başlamış, evvela bir şeyi sonra diğer şeyi, hiçbir seçim olmadan, düzensiz ve son süratle, önce elinde tuttuğu anahtarı nereye koyduğunu, dün okuduğu kitabı kaçıncı sayfada bıraktığını, sonraları üç gün önce bir çarşamba günü sabahtan akşama kadar neler olduğunu, daha sonra önemli olanı, acele olanı, sıkıcı olanı, önemsiz olanı; sonunda, dedi Korin, annesinin adı, şeftalinin kokusu, tanıdıkların yüzlerine bakıp onları nereden tanıdığı, yapılmış işleri görüp onları yaptığı, tek kelimeyle her şey çıkıp gitmeye başlamış kafasından, bütün dünya, aşama aşama ama aşamaların da hiçbir bağlantı ve anlamı olmadan, sanki geriye kalacak olan hâlâ yeter de artarmış gibi, yahut da bir şey, her daim yüce ve anlaşılmaz bir gücün ona unutturduklarından (onu unutmaya mahkûm ettiklerinden) daha önemliymiş gibi.

13.

Korin, umutsuzca başını sağa sola salladı, *herhalde Lethe Pınan*[1] nın[1] *suyundan içtim*, dedi -bu sözleriyle, olayların nasıl cereyan ettiğini muhtemelen hiçbir zaman öğrenemeyeceğini ifade etmiş oluyordu-, sonra cebinden bir paket Marlboro çıkarıp sordu; *Ateşi olan var* nıı?

Hepsi hemen aynı yaşlardaydı, en küçüğü on bir, en büyüğü on üç-on dört, her birinin cebinde en az bir jilet vardı, en küçüğünden en büyüğüne kadar her biri, en azından “tek” adını verdikleri bir jileti ya da “takım” dedikleri üçü bir aradayı mükemmel kullanabiliyordu, göz açıp kapayıncaya kadar jileti çıkarıp, gergin avucunda iki parmağı arasına yerleştiremeyecek olan

yoktu aralarında, bunu yaparlarken biri, gözlerini kırpmadan kurbana diker, sıradaki diğeri atılıp yıldırım hızıyla kurbanın boynundaki damarı bulurdu, en iyi bildikleri şey buydu, özellikle yedisi bir arada olunca, birlikte oldukları zaman son derece tehlikeliydiler, daha şimdiden nam salmışlardı, durmadan pratik yapmışlar, eşine rastlanmadık, daha fazla artırılamayacak bir hıza ve ahenge, kusursuz bir düzeye erişinceye kadar değişik mekânlarda özenle hazırlanmış bir planı yüzlerce, binlerce kez denemişlerdi, artık her bir saldırıda kimin öne fırlayacağı, kimin arkada kaçıncı sırada duracağı konuşmalarına lüzum kalmadan belliydi, olaydan bahsedip böbürlenmiyorlardı, birlikteyken her şey öylesine mükemmel işliyordu ki yapılandan bahsetmeye gerek kalmıyordu, üstelik böyle durumlarda fışkıran kanın manzarası da lafı ağızlanna tıkıyor, onları dilsizleştiriyor, uyanyor ve ciddileştiriyordu, hatta belirli bir anlamda son derece ciddileştiriyordu, o kadar ki bu ciddiyet kendilerine de ağır bir yük oluyordu, o zaman başka bir şeye ihtiyaç duyuyorlardı, daha oyunsu, daha rastlantısal bir şeye, biraz rizikoyla ölüme götürebilecek bir şeye, hepsi böyle bir şey arıyordu, buydu onları ilgilendiren, aralarından birkaçının öğleden sonralannı burada geçirmesinin nedeni buydu, haftalardan beri sırf eğlenmek için buraya geliyor, öğleden sonralarını ve akşamın erken saatlerini burada geçiyorlardı.

Ertesi gün Korin, MALEV[2] bürosunda şöyle anlatıyordu: sigara paketini almak için elini cebine atması o kadar tek anlamlı, o kadar normal, o kadar sıradan, o kadar masum ve tehlikesizmiş ki, öylesine aklagelen bir fikir, ansızın yapılan bir hareketmiş ki, hani belki böyle dostça bir jestle gerginliği biraz azaltabilir, hani hepsine sigara ikram ederek durumu biraz yumuşatabilir gibisine, gerçekten öyleydi, dedi Korin, kesinlikle abartmıyor, her şeyi hesaba katmış fakat tam elini Marlboro paketiyle cebinden çıkardığında bileğinin üstüne başka bir elin yapışacağını önceden kestirememiş, bu diğer el bir mengene gibi sıkmamış bileğini ama o anda felce uğratmış, bir sıcaklık yayılmış bileğine, anlatırken hâlâ hayretini gizle-yemiyordu, birden kaslannın zayıfladığını hissetmiş, sadece Marlboro paketini tutan elinin kasları, çıt çıkmı-yonnuş, elini cebine sokmasını yanlış anlayıp o akrobatik, nefes kesici beceriyle üstüne atılan en yakınındaki çocuğun dışında diğerleri kıllarını bile kıpırdatmamışlar, sadece yere düşen Marlboro paketine bakmışlar, sonra aralarından biri eğilip almış paketi, içinden bir sigara çı-kanp paketi diğerine uzatmış, sıranın sonuna kadar

elden ele geçmiş paket, bu arada Korin -tabii korkusundan- ufacık, gülünç, lafını etmeye bile değmez bir kaza olmuş gibi davranmış ve önemsemez görünerek *kabahatsiz* eliyle içgüdüsel olarak yaralı bileğini tutmuş, ne olduğunu hemen anlayamamış, yavaş yavaş farkına varmış, o zaman başparmağını ufacık yaraya bastırmış çünkü aslında ufacık bir yaraymış, mini mini bir yara, böyle zamanlarda kafasının içinde birden başlayan o dayanılmaz gürültü patırtı dinmeye başlayınca bu sefer aynı

kafayı soğuk bir sükûnet sarmış, biraz evvel bileğini saran kan gibi ve işte o zaman artık onu öldüreceklerinden emin olmuş.

16.

Sıranın sonundaki çocuğun da sigarasını yakmasını bekledi, sonra arşivdeki iş, dedi, yahut şöyle ifade etmek daha yerinde olacak, titrek bir sesle devam etti, onun arşivdeki çalışması, insanı yıpratan, aşağılayan, sömüren, tüketen işlerden değilmiş, hayır, onun durumunda böyle bir şey söz konusu değilmiş, hatta itiraf etmek gerekir ki, "insanlar arasındaki yerinde o üzücü değişimden sonra” başlıca ve tek sığınağı, gerek zorunlu gerekse gönüllü olarak, yani mesai saatinin dışında kişisel meşguliyet olarak yaptığı işi olmuş ve öyle de kalmış; çünkü son aylarda, kaderi için tayin edici ve esas olanın farkına varmış, tarih denilen şeyin, aslında gerçeğin yanına yaklaşmaya bile imkân olmadığının en acı değilse de en eğlenceli kanıtı olduğunu anlamış, böylece de yerel bir tarihçi sıfatıyla tarihin aydınlığa kavuşturulması, oluşturulması, yaratılması ve beslenmesi için yaptığı her şey, onu özgürlü-

w•• 1w •• •• •• 1 ı w • 1 • • 1 • 1 1

ğün olağanüstü yüceliğine çıkarış; zira tarihin aslında gerçeğin anısının, geçmişe ait insan bilgisi ve tasavvurunun, tanımanın, bilmenin, bilgi eksikliğinin, ayırt edememenin, yalanın, verilere sadakatin, verileri karıştırmanın, doğru ve yanlış anlam vennelerin, telkinin ve yeterli sayıda inancın tek bir yöne sevk edilmesinin -menşei-ne bakılınca rastlantısal, amacı bakımından ise sadece sinik prensiplere göre tarif edilebilecek- özel bir karışımından ibaret olduğunu ifade edebildiği zaman, işte o zaman arşivdeki işi, yahut orada çalışanların dedikleri gibi belgelerin *seviyelere*

göre tasnifi ve bunun her çeşidi, gerçekten kendisi için özgürlüğün ta kendisi olmuş, zira

ne ile meşgul olduğunun, bulgu ve malzeme kayıtlarının genel mi, orta mı, adet düzeyinde mi yapılacağının onun için hiçbir *anlamı kalmamış* çünkü ne yaparsa yapsın, iki bin metre uzunluğundaki belgelerin neresine dokunursa dokunsun, tarihi muhafaza ediyormuş ama gerçeği hep ıskalıyormuş, işte bunun bilincinde olması, yaptığı işin anlamsız olduğu için lüzumsuz olduğunu anlayan insanın, asla rahatsız edilemeyeceği, yerinden oynatılamaya-cağı, hatta belirli anlamda dokunulmaz olduğu güvenini kazandırmış ona; ama bu lüzumsuzluğun ve anlamsızlığın gayet gizemli ve benzersiz bir tadı da varmış, kuşku» » i w i •• i •* w **1* 1 i** *A*— * *

suz işi aracılığıyla özgürlüğe yücelmiş ama bunun kötü

. Iıı» " 1 ^ 1 • . 1 •• ■ • • .

yanı- yeterli özgürlüğe bir türlü erişememesiymiş; evet, dedi Korin, gerçi son aylarda özgürlüğün o benzersiz tadını tatmış lakin bunu hemen azımsamaya başlamış, en,

I

en, en büyük özgürlüğü istiyor, arzuluyor, o en muazzam özgürlüğün hasretini çekiyormuş, arşivde çalışırken bu soru onu fena halde huzursuz etmiş, başlamış düşünmeye, kafasını yonrıaya, acaba en büyük özgürlüğün nerede olduğunu öğrenmek için ne yapmalı ne etmeli, kime, nereye başvurmalı, diye.

1 7.

Bütün bunlar, onun bütün hikâyesi çok eskiden başlamış, ta topyekûn deli olan bu dünyada onu sıradan bir deli ilan etmeye kalkıştıkları zaman, ilk defa, yok artık bu kadarı fazla, dediği zaman, gerçi eninde sonunda doğal olarak “sonunun bu olacağını” inkâr etmek budalalık da olsa, eninde sonunda sahiden delirecek de olsa, o zamandan belliymiş çok başka şeyler de olacağı; kaldı ki, dedi Korin o yedi çocuğa hikâyesini anlatmaya devam

ederek, delirmek onun için uğursuz, çok öncesinden insanın içini daraltan, korkulacak bir tehdit değilmiş, hayır,

asla, o delirmekten bir lahza olsun ürkmemiş, sonra nasıl

11 •• •• 1 • • 1 *i(* • • 1 •• •• 1 1 • 1 •• •• '*1 •• *99*

olduysa günün birinde içine büyük bir hüzün çökmüş , zaten şimdi eskiden olanları düşündüğünde hikâyesinin aslında o mahut nehir kıyısında değil, çok daha eskiden, nehir kıyısındaki olaylardan çok daha önce başladığını görüyormuş, günün birinde o zamana kadar tanımadığı, o zamana kadar tamamen meçhulü olan derinlikte ve

• • 1 1 ■ w ■ ■ . 1» 1 1» 1 • • ••11a«wa«

tüm benliğini temelinden sarsan bir hüzne gömüldüğü zaman, aniden, bir günden öbür güne, o zaman kullandığı ifadeyle “dünyanın hali” yüzünden son derece, ölesiye dertlendiğinin farkına varmış, hem bu öyle hızla gelip hızla geçen bir ruh hali değilmiş, acısı sonsuza kadar sürecek bir bıçak yarası gibi saplanmış içine, birden şimşek çakar gibi fark etmiş ki, dünyada -belki bir zamanlar varmış ama- bugün artık soylu olan hiçbir şey yok, hayır, abartmak istemiyor ama hakikaten, gerçekten, onun çevresinde belki de hiç olmamıştı, şurası muhakkak ki bu dünyada bir daha asla ne güzel bir şey olacak ne de iyi; tamam, kabul ediyor, bu söylediği kulağa çocukça geliyor, içindeki acıya kapılarak bundan tarih açısından çıkardığı sonuç da çocukça, bunu da kabul ediyor, işte bu acıyla o zamanlar, içine düştüğü “genel bunalım”da, “göğün melekleri” arasından birini bulmak, ona her şeyi anlatmak için günler boyunca neredeyse ev ev, meyhane meyhane dolaşmış, sonra korkunç çaresizliğiyle beynine bir silah dayamış -şükürler olsun ki başarılı olmadı, diyor şimdi-, sözün kısası son derece ahmak olduğu kuşku götürmezmiş, her şey böyle başlamış ve işte o, “yeni Korin” bu büyük acıdan, bu çaresizlikten doğmuş ve ondan sonra başlamış olaylar üzerinde kafa yormaya, bakalım bu nasıl bir şey, demiş, eğer böyle bir şey ise o zaman onun kişi olarak beklentisi ne olacak, sonra da kişi olarak onun hiç ama hiçbir beklentisi olamayacağı kafasına dank ettiği zaman, her şeyin onun için kesinlikle bittiğini anladığı zaman, işte o zaman vermiş kararını, pekâlâ, tamam, neyin ne olduğunu anladık, şimdi ne yapalım, teslim

bayrağını çekip, sessiz sedasız göçelim mi bu dünyadan ya da ne, demiş; işte tam da bu soru, yani soruya bu şekilde, "ne olursa olsun hepsi bir” şeklinde yaklaşması onu dosdoğru nihai karar gününe, bu işin burada bittiğini anladığı, çıkar yol kalmadığı, derhal harekete geçmesi gerektiğini anladığı o mahut çarşamba sabahına götürmüş, dosdoğru oraya, çok zor, acımasız aşamalardan geçerek; Korin, hâlâ üstgeçidin ortasında çömelmiş konuşuyordu, ne çetin aşarnalann onu beklediğini yedi çocuk da biliyor artık, dünyanın ta bir ucundaki sıradan bir tarihçi önce nehir kıyısında otururken dünyanın karmaşasını anlamaktan başlayıp daha da derinleşmiş, var olma-

• • • i • 1 • i •• •• *1*11 • ■ l^w •• .

yan dünyaya ilişkin düşünce silsilelerinin olağanüstü zen-

• 1 • w • ■ i * •• •• ı ı w 1

ginliğini ve sadece inancın yaratıcı gücü olduğunu anlamış, daha sonra unutma aşaması ile kafasını kaybedeceğinden duyduğu ciddi korku başlamış ve özgürlüğün tadı onu nihayet arşivde son aşamaya ulaştırmış; oradan sonra artık gidecek yer kalmamış, orada bir karar vermesi gerekiyormuş, yani açıkça şunu ifade etmesi gerekiyormuş: kendi hesabına bu gidişata artık bir son verecek, olayların keyfe göre akıp gitmesine izin vermeyecek, bunlara “aktif olarak müdahale edecek”, yani başka türlü, etrafındaki diğerlerinin yaptıklarından tamamen farklı hareket edecek, örneğin şöyle bir düşünüp karar verecek, orada kalmayacak, başını alıp gidecek, kaderinde nereye gitmek yazılıysa oraya, dönmemek üzere, ebediyen, hem sadece gitmekle de kalmayacak, *dünyanın merkezine* gidecek, işlerin kararlaştırıldığı yere, cereyan ettiği ve sonlandırıldığı yere, Eski Roma'da olduğu gibi, bavulunu yapıp o "Roma’ya” gitmeye karar vermiş çünkü dünyanın merkezinde oturabilmek varken neden Budapeşte’nin iki yüz yirmi kilometre güneydoğusunda, bir arşivde otursun ki, öyle de böyle de her şeyin sonu geldiğine göre, değil mi ya, diye sormuş kendine ve tam bu düşünce sürekli ağrıyan başında kristalleşmeye, hatta dil öğrenmeye başladığı zaman, bir gün öğleden sonra geç saatlerde arşivde yalnız kalıp raflar arasında dolaşırken, kesinlikle *rastlantı eseri,* ayakları onu, o zamana kadar el değmemiş sıraların, rafların önüne sürüklemiş ve

raftan o zamana kadar muhtemelen hiç dokunulmamış,

■

ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra el sürülmediği kesin olan kutuyu indirmiş, önemsiz aile belgeleri kaydı altında olan bu kutudan VI.3/194 I -42 sayılı dosyayı almış ve

0 andan itibaren tüm hayatı değişmiş; çünkü orada bulduğu şey, "nihai veda”da ‘'aktif olarak” rol almak istiyorsa ne yapması gerektiğini kesinlikle belirlemiş, düşüncelerle, ikilemlerle, kendi kendini yemelerle geçen onca yıl sonra ne yapması gerektiğini mutlak bir şekilde göstermiş ona, hepsini boş verecek, hem de derhal; çünkü VI.3/1 94 I -42 işaretli fasikül, kaybolan soyluluk için dertlenirken ne yapması gerektiği, geri kalan ömründe buradaki işinin ne olduğu, kendisinden o kadar esirgenen, o malum, o kadar özlediği, hasretini çektiği, yeryü-

• • 1 1 • 1 •• •• 1 •• 1 •• w •• 1 1 1 > 1 1

zündeki en ama en büyük özgürlüğü nerede ve özellikle de nede araması gerektiği hakkında kuşkuya hiç yer bırakmamış.

1 8.

Ertesi sabah Bingo Bar'ın önünde anlatıyorlardı, onları tek ilgilendiren şey çift lastikli sapanmış, geri zekâlının sıktığı palavralar değil; herifçioğlu dur durak bilmeden nutuk çekmiş, aradan bir saat kadar geçtikten sonra zaten anlamışlar kendi ipe sapa gelmez lafları yüzünden keçileri kaçırdığını, onlara boşuna çene çalıyor, boş yere yoruyormuş kendini, salak herif onlar için üstgeçitte rüzgâr gibiymiş, esmiş, esmiş, durdurmak kabil olmamış ama onlara vız gelmiş, hiç oralı olmamışlar, dangalağı yok saymışlar, rüzgârı dert etmedikleri gibi onu da dert etmemişler, varsın konuşsun, onlar için zaten tek önemli olan üç adet çifte lastikli sapanmış, altıkırksekiz geldiğinde göreceklermiş marifetini, acaba nasıl bu sapan, yolcu treninin görünmesine birkaç dakika kala artık sadece elden düşme aldıkları o üç profesyonel sapanı düşünür olmuşlar, Attila Jozsef Sokağı'ndaki Polonya pazarında dokuz bin forint toka ettikleri bu üç adet profesyonel Alman sapanı şimdi ceplerinde, son derece merak edi-

1 1 1 1 • •• w • • •• 1 1 •w•

yorlarmış bu sapanların nasıl iş göreceğini, söylendiğine göre bunlarla yapılan atış Macar sapanıyla kıyaslanamayacak kadar kuvvetli oluyormuş, hatta kimilerine göre bu Alman malıyla atış sadece daha kuvvetli değil daha da isabetliymiş, neredeyse yüzde yüz isabet} söylentilere göre böyle olduğu kesinmiş, nedeni de çatalı tutan kol üzerine doğrudan yerleştirilmiş, eli dayandıracak bir süyek olmasıymış, bunun görevi sapanı tutan elin titreme-

• • •• • 1 • w • • • | • ıı 1 " 1 ‘

sini, güvensizliğini en aza indirn1ekmiş çünkü eli ve kolu dirseğe kadar gergin tutuyormuş, ertesi gün Bingo Bar'ın önünde bir gün önce olanları anlatırken bu sapanın ne yapabileceğini aslında hayal bile edemediklerini söylemişlerdi, becerisi olağanüstüymüş, özellikle de aralann-dan sapanlan kullanma olanağını bulamayan dördü söylüyordu bunu: gerçekten olağanüstü, fantastik.

19.

Altlarından uzun bir marşandiz geçti gürültüyle, üstgeçit yine hafifçe titredi, son vagon da arkasında zıplayan iki kırmızı nokta bırakarak gözden kayboluncaya kadar titremesi devam etti, tekerleklerin gürültüsü giderek hafifledi ve duyulmaz oldu, çöken sessizliğin içinde uzak-

laşan iki kırmızı noktacığın arkasından, rayların bir metre kadar üstünde bir grup yarasa göründü ve katarın ardından Rakosrendezö tarafına doğru uçtu; sessizce, düzenli sıralar halinde, sıkı sıkı, yan yana, ortaçağdan kalma hayaletler gibi, gizem dolu, kesintisiz bir süratle süzüldüler, iki rayın tam arasından, kendilerini Budapeşte'ye doğru çektiriyorlardı adeta, trenin gidişinin yarattığı hava koridorundan yararlanıyorlardı sanki, onlara yolu

ı • ■ 1 ■••• •• ■ 1 ■

göstersin, onları götürsün, sürüklesin, çeksin ve traverslerin bir metre kadar üzerinden, kanatları gergin, hiç gayret sarf etmeden, kıpırdamadan, karanlıkta, Budapeşte'ye varsınlar diye.

20.

Aslında sigara içmezmiş, öyle dedi Korin, yolda bir keresinde kahve otomatında bozuk para gerekmiş, istasyondaki sigara bayii bir paket sigara alırsa parayı bozacağını söyleyince almak zorunda kalmış, o günden beri yanındaymış bu bir paket Marlboro, bir gün lazım olur, diye düşünmüş, atmamış, bakın işte şimdi ne kadar iyi oldu, dedi, gerçekten biraz önce ne iyi oldu değil mi, ona lazım olmasa da, ama durun, işaretparmağını kaldırdı Korin, samimi olarak itiraf etmesi gerek, bir kere, tek bir kere, bir sigara yakmayı istemiş canı, sinir hastalıklarındaki o iki hastabakıcı yüzünden IBUSZ[3] bürosundan işini yarıda bırakıp çıktığı gün, o sinirle yanlarından geçip gitmiş o gün, onlar mutlaka arkasından onu süzmüş sonra da anlamlı anlamlı bakışmışlardır, fakat yakalamak için üstüne atılmamışlar, en azından hemen atılmamışlar, takip etmeye başlamışlar, takip ettiklerinden hiç kuşkusu yokmuş, gerçi tek bir defa olsun başını çevirip arkasına bakmamış ama eminmiş, bütün hücreleriyle hissediyor ve biliyormuş o iki sinir ve akıl hastalıklarındaki hastabakıcının peşinden geldiklerini, onu takip ettiklerini, her yerde izinde olduklarını, işte o zaman evine gitmiş Korin, hiç tereddüt etmeden doğru evine gitmiş ve eşyalarını toplamaya başlamış, gerçi o güne kadar artık evini çoktan satmış, taşınmaz mallarını çar çur edip dağıtmış, yıllar boyuca birikmiş onca ıvır zıvır, yazı, pusula, not, fotokopi ve mektupların imhası işini bitirmiş, fotoğraflar, -pasaport dışında- bütün resmî evrak, belge, doğum kâğıdı, sağlık karnesi, kimlik belgesi vb.nin yakılmasını tamamlamış, bütün bu işleri bitirmiş, can sıkacak hiçbir işi kalmamış, yine de evin kapısından adımını içeri atınca tam bir umutsuzluğa düşmüş; çünkü derhal yola çıkması gerektiğini hissediyormuş ama "hazırlıklar çok vakit alacağı” için alelacele gitmesine imkân olmadığını düşünüyormuş, demek yanılmış, işte o zaman, dedi, o zaman anlamış “hazırlanmak çok vakit alacak” diye bir şey olmadığını, tek bir saat yetiyormuş, tek bir saatçik yola çıkmaya hazır olmasına, düşünebiliyorlar mı, sesini yükseltti, tek bir saatçik yetmiş, onca ay sonra aniden büyük yolculuğa çıkması için, bir daha asla ayak basmayacağı bir evin kapısından çıkıp her şeyi sonsuza dek terk etıne planının gerçekleşmesi için tek bir saatçik yetiyormuş meğer; işte o zaman, yola çıkmaya tam hazır olduğu zaman bomboş evinin orta yerinde durup etrafına bakmış, üzülmeden, kalbi sıkışmadan bakmış boşluğa ve anlamış ki, her şeyi tasfiye etmek ve tam anlamıyla tasfiye edilmiş evimizin orta yerinde durup sonra siktir olmak

için bir saat, tek bir saatçik yetiyor; işte o zaman, dedi Korin, o zaman canı bir sigara yakmak istemiş, neden bilmiyor, birden sigaranın tadını aramış, şöyle derin bir nefes çekmek ve üflemek istemiş dumanı, yavaş ya-

vaş, sindire sindire, ilk defa o zaman bu kadar canı istemiş bunu, ne evvel ne sonra bir daha asla, sadece tek bir defa.

21.

Bir arşivcinin, dedi Korin, hele benim gibi yakında şefliğe terfi edecek bir arşiv memurunun çok şey bilmesi gerekir anıa şunu hemen söyleyeyim ki, ne bir arşivci olarak ne de arşiv şefi atanmasına ramak kalmış biri olarak, bir yük treninin tamponunda ya da yan çıkıntılarında yapılacak yolculuk için gereken yeteneğe kesinlikle sahip değilimdir; işte bu yüzden ve onu takip edenler olduğunu da bildiği için otobüsle, yolcu treniyle, otostopla yola çıkamayacağını, zira "sabit ve her noktası daima denetlenebilecek güzergâh”ta yerinin çarçabuk tespit edileceğini ve kimliği saptanarak yakayı hemen ele vereceğini anlayınca, işte o zaman Korin için cehennem azabı çektiği günler de başlamış; düşünün bir kere, dedi Korin, yıllardan beri münhasıran evi, meyhanesi, arşivi ve hadi hadi alışveriş ettiği dükkânın oluşturduğu dörtgende yaşamış olan, bu dörtgenden asla, abartısız asla, hiçbir zaman, neredeyse bir saatçiğine olsun çıkmamış olan o, birden kendisini bir garın terk edilmiş, o zamana kadar hiç bilmediği arka kısmında buluyor, raylar üzerinde denge kuruyor, traversten traverse geçiyor, semaforlara, demiryolu makaslarına dikkat ediyor ve bir tren ya da bir demiryolu işçisi belirdiğinde görmesinler diye hemen hendeğe yatıyor ya da bir çalının arkasına gizleniyor; bu böyle sürmüş gitmiş, gerçekten de raylar, traversler, semaforlar, demiryolu makasları, yatıp gizlenmeler, hareket halinde olan katarlara atlamalar, hareket halindeki katarlardan yere atlamalar, iki yüz yirmi kilometre boyunca demiryolu bekçileri, istasyon amirleri, frenleri, tekerlek dingillerini kontrol eden işçiler fark edecek diye aralıksız heyecan çekmek korkunçmuş, şimdi bunlar geride kaldığı zaman bile hâlâ dehşetini hissediyormuş, düşünmesi bile korkunçmuş, meğer bu yolculuğa girişmekle nasıl bir iş açmış başına, hangi birini anlatsın, hangisi daha öldürücü, daha kahredici, fren kabininde kemiklerine kadar işleyen soğuk mu, orada bir türlü uyuyamaması, uyumaya cesaret edememesi mi, o kadar darmış ki ayaklannı uzatamı-yormuş, durmadan ayağa kalkmaya

mecbur oluyormuş, bu da çok zor geliyormuş, hele istasyon büfelerinde sadece bisküvi, çikolata ve kahveyle yetinmeye ne demeli, iki gün sonra mide bulantısından bir hal olmuş; hepsi berbattı, dedi Korin yedi çocuğa, inanın çok boktandı, hem sadece soğuk ve uykusuzluk değil, bacakların uyuşması, mide bulantısı da değil, hayır, bir de mesela acaba doğru yöne mi gidiyor merakı, bundan çok endişeleni-yormuş, başlangıçta vagonun üstünde asılı levhadaki yazıdan yönün tamam olduğunu görüp rahatlıyormuş ama oradan geçip de bir şehri ya da bir köyü geride bıraktık-lan zaman, Bekescsaba'yı, Mezöbereny'i, Gyoma'yı, Szajol'u geçtikleri zaman hemen tereddüde düşüyormuş ve bu tereddüt kilometrelerle birlikte giderek artmaya, büyümeye başlıyormuş, öyle bir an geliyormuş ki katardan atlayıp aksi yönden gelen bir trene tırmanmasına ramak kalıyormuş, sonra vazgeçiyormuş bundan da, daha büyükçe bir istasyonda belki şansı daha fazla olur, diye düşünüyormuş, öyle karar veriyormuş, sonra buna da pişman oluyormuş, neden vaktinde trenden atlamadı diye yiyormuş kendi kendini, bunları düşünürken tüm gücü tükeniyormuş, bütün bunların yanı sıra her zaman aklının başında olması gerekiyormuş, zira her an herhangi biriyle karşılaşacağı tehlikeli bir bölgeye girebiliyorlar-mı§, demiryolu işçileriyle, demiryolu bekçileri, makinistler, birileri ya da ötekileriyle, işi bitermiş o zaman, onun için böyle hallerde hemen kabinden bir sipere atlaması, bir hendeğe, bir çalılığa sığınması, gizlenmesi gerekiyormuş; işte bu şekilde, bu şartlarda, dedi Korin, buraya kadar gelebilmiş, iliklerine kadar donmuş, canı tuzlu bir şeyler de çekiyormuş ama olmasa da olurmuş, hani bıraksalar onu da şehrin merkezine kadar gitse, sabah bir MALEV bürosu açılıncaya başını sokabilecek bir yer bulsa.

22.

Çocuk yumruğu büyüklüğünde çakıltaşını ilk atışta camlardan birini adeta patlatmış, görülecek şeymiş doğrusu, hızla geçen trenin gürültüsünde sadece şangırtıyı duymakla kalmamışlar, pencerelerden birinin camının o anda tuzla buz olduğunu da gönnüşler, ertesi gün böyle anlatıyorlardı Bingo Bar'ın önünde, sonunda bekledikleri tren gelmiş, biraz gecikerek ama gelmiş, daha ilk belirti-

• İt • •   1   w   1   B | •   •   W   i   •

yi görür görmez hemen aşağıya, demiryolu tümseğinin yanında önceden hazırladıkları sipere koşmuşlar, tren önlerinden hızla geçerken ayağa fırlamışlar ve ateş! - aralarından üçü çift lastikli sapanla, üçü normal sapanla, biri de elle, aynı anda hücum hattından ateş!- yaylım ateşine tutmuşlar altıkırksekizi, yaylım ateşine ve daha ilk atışlarında cam pat diye patlamış, bu kadarla yetinmemişler, sıra ikinci atışa gelmiş, sadece tehlike freninin "olur mu olur” çığlığına kulak vermeleri gerekiyormuş, bütün varlıklarıyla kulak vermeleri ve çekilmediğini hemen anlamaları; çekilmemiş, "olur mu olur”un o çığlığa benzer ciyaklayan sesi duyulmamış, pencerenin yanında oturan herhalde hapı yuttu, demişler, kim bilir nasıl paniklemiştir herkes, yedi çocuk Bingo Bar'ın önünde olanları ayrıntılarıyla anlatıyordu, her şey, anlaması zor ama gerçekten her şey bir dakika bile sürmemiş, yirmi saniye kadar bir zaman dilimi içinde olup bitmiş, hatta belki ondan da az sürmüş, bunu tam olarak söylemek çok, çok zor, yalnız şurası kesin ki hepsi pür dikkatmiş, öyle olmaları gerekiyormuş, zira tehlike freninin '‘olur mu olur"u belli olmazmış; ama işte o bir dakikanın o yirmi saniyesi içinde böyle bir şey olmamış, ikinci sıra atışa geçmişler, o zaman da bir terslik olmamış, çakıltaşlarının akıl almaz bir süratle vagonların kenarına çarpışını duymuşlar, ta-ta-ta-ta-ta-ta-ta, sonuna doğru taşlardan biri yine hedefe tam isabet etmiş, bir pencere camı daha, trenin çıkardığı gürültüye kanşan korkunç bir hızla ve korkunç bir sesle bir cam daha; sonraları oradan sıvıştıklan, güvenli bir uzaklığı çekildiklerinde kendi aralannda her zaman yaptıkları gibi, giderek artan bir coşkuyla olanları tartışamaya başlamışlardı, ikinci isabetin posta vagonu olabileceğinde karar kıldılar, birincisi, heyecandan nefesleri kesildi bunu söylerken, birincisi tam isabetti, tam isabet, o andan itibaren başladılar bunu tekrarlamaya, gıdıklayan bir parmak gibi birinden ötekine geçiyordu bu söz, o kadar ki sonunda hepsi boğazlarından acayip sesler çıkararak, yerlerde debelenmeye, kıvranmaya, bo-ğulurcasına kahkahalar atmaya başladı, ne zaman tutulsalar bir türlü sonlandıramadıkları o aptalca kahkaha nöbeti içinde itişiyor, tam isabet, anasını sattığımın tam isabet, değil mi lan sersem, söylesene lan hıyar, tam isabet, diye yumruklaşıyor, itişip kakışıyorlardı, tam isabet, tam isabet - bu böylesine sürdü, sürdü, sonunda tükendiler, olay yerinden uzakta olan bütün bunlardan habersizdi, birinin öldüğünü de bilmiyordu, yedi çocuk birden yerlerinden fırlayıp üstgeçitten aynldıktan, buhar olmuş gibi ebediyen yoklara karıştıktan sonra neler olduğunu asla öğrenmemişti, çocuklar kaybolunca o da ok gibi yerinden fırlamış, arkasına bile ba^nadan,

kıçına neftyağı sürülmüş gibi, aksi istikamete doğru koşmaya başlamıştı, içinden bir ses aman buradan kaç, diyordu ona, kaç, kabil olduğu kadar uzağa, uzaklara kaç, deli gibi koşarken önem verdiği tek bir şey vardı, o da istikametini şaşırmamak; hedefi şehrin merkeziydi, Budapeşte'nin merkezi, orada geceleyecek bir yer, başını sokacağı, ısınabileceği, bir-iki lokma atıştırabileceği, olmasa da olur, bir yer, yatacak bir yer, bir geceliğine bedava yatabilecek bir yer, para harcayamaz çünkü ertesi gün bilete ne kadar para gerekeceğini bilmiyor, başını sokacak sakin bir yer, öyle anlatmıştı ertesi gün MALEV bürosunda, tek istediği buymuş, birden hiç beklemediği bir anda serbest kalınca, çocuklar tek bir kelime etmeden aniden kaybolunca, o zaman uyuşmuş ayaklarıyla yerinden doğrulmuş, yarasını da boş verip -kanama durmuş çünkü- birden önüne çıkan, az önce ümit bile edemediği bu olanaktan yararlanıp koşmaya başlamış, koşmuş, koşmuş, dayanabildiği kadar koşmuş, yürümüş, yürümüş, giderek artan ışıklara doğru, yorgunluktan ve korkudan bitkin yürümüş, onu görenlerin ne düşüneceği umurunda bile değilmiş, sadece sakın onun peşinden gelenlere doğru gidiyor olmasın, işte bundan tam emin olamıyormuş bir türlü, karşıdan gelenlere gözlerini dikip bakıyorınuş, tam gözlerinin içine bakıyor ve karşılaştıklarının bakışlarında, böylesine aç ve bitkinken yanına yaklaşıp bir şey sorabileceği tek insanı arıyormuş.

23.

Kalabalıkta genç bir çifti gözüne kestiren Korin, ellerini iki yana açıp, *ben böyle, böyle bir insanım,* dedi, ve birden kim olduğunun ne kadar anlatılamayacağının ve bunun kimseyi ne kadar ilgilendirmeyeceğinin ağırlığını hissederek, sözlerine şu kadarını ekleyebildi: *Acaba geceyi geçirebilecek bir yer...*

Müzik, mekân, kalabalık, yığınla genç yüz, yarı karanlık, müthiş bir gürültü, yoğun duman; geceleyecek yer sorduğu genç kız ve erkek, gişeden geçerken ve üstü aranırken ona yardım etmişler ve neyin nerede olduğunu anlatmışlar; bir yandan da dostça, elbette çözüm var, diyor-larmış, biliyorlarmış, hem de çözümün âlâsını biliyorlarmış, buraya, Almassy'ye gelmek ve burada kalmak, dehşetli bir parti varmış, süper eğleneceklermiş, Balaton Orkestrası ve Mihaly Vig, böyle programlar sabaha kadar sürermiş, hiç endişelenmesin; o inanılmaz kalabalık, o pis koku, bomboş, üzgün,

melül melül bakan gözler, yani bütün bunlann hepsi birden, diyordu ertesi gün Korin MALEV bürosunda, yapayalnız yaşadığı günlerden ve ardından da üstgeçitteki saldırıda geçirdiği tehlikeli saatlerden sonra iyice sersemletmiş onu, Almassy'ye girince daha bir dakika geçmeden başı dönmeye, beyni uğuldamaya başlamış, hiçbir şeye uyum sağlayamamış bir türlü, gözleri ne loşluğa ne yoğun dumana alışabilmiş, hele kulaklan, yaşadığı onca heyecandan sonra kulakları o dayanılmaz gürültüye hiç gelememiş, ilk önce yerinden kıpırdayamamış bile, -ertesi gün anlatırken kullandığı deyişle- bu "umutsuzca eğlenen gürüh"un arasında dikilip durmuş, sonraları dans eden, birbirine yapışık, ter içinde kalmış gençler arasından oraya buraya sürüklene sürüklene geçip kenara, sessizce duran iki grup genç arasına kapağı atabilmiş ve kulakları sağır eden sese karşı dönerek kendini savunma pozisyonuna geçmiş, böylece hiç beklenmedik anda üstüne çökenlere karşı kendini korumaya aldıktan sonra yavaş yavaş kendine gelmeye, düşüncelerini toparlamaya başlamış, zira

• • i • i i •• " 1 ^ " 1 " • • •w» i

o güvenli ama dayanılmaz gürültülü sipere eriştiğinde düşünceleri darmadağın olmuş kafasında, her biri bir yana gitmiş, boşuna onları toparlamaya uğraşıyormuş, o ne kadar uğraşırsa düşünceleri o kadar dağılıyormuş, hatta bir ara aklından geçmiş, her şeyin cehenneme kadar yolu var, deyip bir köşeye çekilerek uyumak ama olmamış işte, yapamamış ve uzun bir süre için alabildiği son karar da bu olmuş zaten; orada, olduğu yerde, kafasında boyuna dağılan, darmaduman olan düşünceleriyle dikilip durmaya devam etmiş, sahnedeki orkestrayı seyretmiş, sonra kalabalığı, sonra gene orkestrayı, hiç ara vermeden peş peşe birbirini izleyen şarkıların sözlerinden bir şeyler anlamaya çalışmış ama bir türlü çıkaramamış, sadece bir-iki şey yakalayabilmiş “her şey bitti”, “her şeyin sonu geldi” gibisine ve bir de şarkılardan yayılan buz gibi melankoli; gürültü ne kadar dehşetli de olsa bunlar kendisine kadar ulaşıyormuş, sahnedeki üç müzisyene bakmış, arkada, asık suratlı, ayakta hareketsiz duran, tek bir yöne dikili gözlerle davulunu döven yeşil saçlı bateriste, yanda, müziğin temposuyla tembel tembel sallanan kanarya sarısı saçlı bas gitariste ve önde mikrofonda Korin'le aynı yaşlarda olan şarkıcıya; ciddi bakışlarıyla, ölesiye yorgun tavrıyla, ölesiye yorgunluktan söz eden biri gibi şarkı söylüyormuş, arada bir de gözlerini aşağıdaki insan kalabalığının üzerinde gezdiriyor-muş,

orada gördüklerinden sonra hemen sahneden inip ebediyen yok olacağı hissine kapılıyormuş insan ama inmiyormuş, hep kalıyormuş sahnede ve devam ediyormuş şarkısını söylemeye; Korin, onlara bakmış, bakmış, o acımasız melankoli karşısında çaresiz kalmış, uyuşturmuş onu, bitirmiş, yüreğine oturmuş, yani orada, ilk iki-üç saat içinde Almassy Açıkhava Merkezi, o süper bitirim partisiyle ona barınak olamamış.

Şarkıcıya eşlik edenler de onunla birlikte, “kırılan kalp bir daha yapışmaz,” diye koro halinde söylemişler şarkıyı, sonra kendilerini THC’ye[4] bırakmışlar, hiçbir dertleri kalmamış, sadece her zaman olduğu gibi mutlu bir esriklik, ertesi gün bir arkadaşlarına telefonda böyle anlatıyorlardı: adam onlarla birlikte gelmiş, kalabalığa karışıp sırra kadem basmış, doğrusu çok acayip bir tipmiş, sokakta öylesine çıkıvermiş karşılarına, ben böyle böyle bir insanım, acaba nerede konaklayacak bir yer bulabilirim, diye sormuş; düşünebiliyor musun, diyorlardı o arkadaşlarına, kelimesi kelimesine aynen böyle dedi, böyle böyle bir insan, dedi ama nasıl olduğunu söylemedi, sadece böyle böyle, dedi, ne laf ama, di mi, hele biçimini bir görseydiniz, bitirimdi, naftalin kokulu uzun, koyu gri bir palto, uzun boyuna nispetle ufak, yuvarlak, kabak bir kafa, yelken kulaklar, tam mostralık, iki ayak üstünde yürüyen yaşlı bir yarasa dersin, anlata anlata bitiremiyor-lardı; doğrusu Korin bu tarifi duysa kendisini dünyada tanıyamazdı, Korin, kendisini buraya getiren kızla erkeği unutmamış ama hayatta ya da en azından bu kalabalıkta onlarla bir kere daha karşılaşacağına hiç ihtimal vermi-yormuş, öyle anlatmıştı ertesi gün; aradan iki ya da üç saat geçtikten, iyice ısındıktan, mekânın havasına biraz alıştıktan sonra dayandığı duvardan ayrılarak büfe gibi bir yer aramaya başlamış, özellikle içecek bir şey, elbette alkol dışında çünkü Mrkaç ay önce alkolü kesinlikle bırakmış, o iğne atsan yere düşmez kalabalıkta büfeye gidip Coca-Cola içmiş, önce iki desilitre, sonra üç desilitre, şişede satılanlardan yokmuş, makineden dolduruyorlar-mış ama fena değilmiş, üçüncü bardaktan sonra artık

canı bir şey yemek istememiş, midesi iyice dolmuş çünkü, başlamış bulunduğu yeri incelemeye, saat gece yarısını çoktan geçmiş, Almassy Açıkhava Merkezi’nin bütün işe yarayacak yerlerini keşfetmiş, elbette ki aradığı yer, bu süper parti olur da şafak sökmeden sona ererse, güvenlikçilerin kendisini bulamayacağı, sabaha kadar kıvrılabileceği bir köşeymiş; oraya buraya girip çıkmış, merdivenlerden yukarı aşağı çıkıp

inmiş, bir-iki kapının koluna asılmış, kimse onunla ilgilenmemiş çünkü istisnasız herkes, her kız ve erkek sonunda kafayı bulmuş, hem de adamakıllı, ona cam gibi gözlerle bakanlar giderek artıyormuş, orayı burayı dolaşırken giderek daha fazla vücuda çarpar olmuş, bazen de tam bir çuval gibi üstüne devrilenleri kaldırmak çok zor oluyormuş, sonunda her yer, bütün Almassy Meydanı korkunç bir manzara arz etmiş, herkes döşemeye, merdivenlere, tuvaletin taşlarına serilmiş, mekân, yenilginin içten, yavaş yavaş olgunlaştığı garip bir savaş meydanına benzemiş; şarkıcı hâlâ şarkı söylemeye devam ediyormuş, sonra bitirmiş ve ona, yani Korin'e göre şarkının sonunda değil tam ortasında, aniden kesivermiş şarkıyı, ölüm gibi olmuş aynen, gitarı boynundan çıkarmış ve hiçbir şey söylemeden, eskisinden daha da ciddi, daha da sert bakışlarla sahnenin arkasında bir yere yönelmiş; Korin, yaptığı keşif sayesinde, partinin sonunun yaklaştığını hissedince "geceleme”ye nereye gideceğini tam olarak biliyormuş artık, şarkıcı kendi acayip usulünce işini bitirince, Korin de hemen salonun sol tarafındaki kapıdan çıkmış, sonra birkaç basamaklık merdivenden; çünkü bir süre önce sahne arkasında dekor deposuna benzer, bir yığın ıvır zı-vırla, paravanalar, mobilyalar, sunta levhalarla dolu bir yer keşfetmiş, saklanılacak mükemmel bir yer, tam o depoya giden basamaklardan çıkarken birden asık suratıyla şarkıcı belirmiş karşısında, Korin'e ters ters ba^rnş, ertesi gün olanlan anlatırken Korin, herhalde Mihaly Vıg oydu, dedi, kocaman adımlar atarak rüzgâr gibi geçmiş yanından, uzun saçları uzun adımlarıyla uyum halinde dalgalanıyormuş, Korin bir an duralamış, şarkıcının burada bir yabancının ne işi olduğuyla hiç ilgilenmediğini görünce yoluna devam etmiş, dekor deposuna ginniş, bir dolapla paravanın arkasına geçmiş, perdeye benzer kalınca gibi bir şey bulup yere sermiş, üstüne uzanmış, kumaşın kalan kısmıyla da örtünmüş, yerleşmiş oraya, başını koyar koymaz uyumuş, uyumuş da değil, yorgunluktan bayılmış adeta.

26.

Dillendirilemeyecek kadar güzel, anlatılamayacak kadar dingin bir yerdeymiş ve bütün hücrelerinde hissediyor-

muş bunu, hissediyormuş, böyle anlattı ertesi gün, hisse-

1 • •• • • • • | | | • • 1 • 9 1 9 diyormuş, görınüyormuş çünkü kapalıymış gözleri, iki

kolunu gevşekçe iki yanına bırakmış, bacakları biraz aralık, öyle rahat; altında en yumuşak kuştüyünden daha yumuşak çimenler, rüzgârın ılık esintisi en tatlı elin okşaması gibi, güneşin dalgalanan ışınları yanı başından gelen bir nefes gibi ... etrafında bitki örtüsünün yumuşak çokluğu, uzaktaki gölgeliklerde dinlenen hayvanlar ve gökyüzü yukarıda masmavi bir kumaş ve toprak, aşağıda mis kokulu bir yığın ve bu, dedi Korin, o alabildiğine engin, bitişi olmayan yan yanalıkta; ama her şey hareket ettirilemeyecek süreklilikte, o zaman o da, kendisi de bu süreklilik ve hareketsizlik içinde, öylece yatmış, serilmiş, sere serpe uzanmış, yayılmış, batmış, barışın, huzurun bu baş döndürücü tadına gömülmüş adeta, sanki böyle-sine bir barış ve böylesine bir tat, böylesine bir yer ve böylesine bir huzur varmış gibi ... sanki olabilirmiş gibi!

Ertesi gün MALEV bürosunda, yanında oturan hostese, o durup dururken, bir yerde çok beklemek gerektiğini bahane ederek yabancılara laf söyleme cüretinde bulunanlardan değildir, dedi, gerçekten değildir ama şimdi yanındaki hostes küçükhanım, gülümsemesindeki o minicik iki gamzeyle o *kadar* güzel ki, şuraya oturalı beri geçen birkaç dakika içinde ona bakmadan edememiş, sonra hep utanıp kaçırmış gözlerini, birden bunun sinsi bir davranış olduğunu düşünüp hayır, demiş, ben böyle yapmam, kendimi açığa vururum daha iyi, durum böyle böyle, derim, böylesi daha dürüst olur, daha az rahatsız edicidir, hem belki küçükhanım darılmaz bunun için, bunu bir taciz saymaz, başkasını ille de konuşmaya zorlamak, diye düşünmez, asla böyle şeylere başvuran biri değildir o ama hostes küçükhanım, o kadar değil, *öylesine* harikulade güzel ki, hiçbir şey söylemeden durması mümkün olmuyor, bunu kur yapmak sanmasın, sakın

öyle sanmasın, hayır, hayır, asla kur yapmıyor, o güzellik,

• 1 ■ 1 | • • • • | | 1 | w | w • • • • • •

şimdi hostes küçükhanımda gördüğü o olağanüstü güzellik Korin’in ayaklarını yerden kesmiş, aynen böyle olmuş, ya küçükhanım, dedi Korin, o taciz etmiyor hostes küçükhanımı, hostes küçükhanımın güzelliği taciz etti

onu ve ardından şunları ekledi, madem bu kadarını söyledi, şimdi gerçekten özür diliyor çünkü daha kendisini takdim bile etmedi: György Korin, ne iş yaptığını soracak olursa küçükhanım, tam da bugün bu konuda açıklama yapmaya hiç mi hiç keyfi yok, zaten şimdi ona ait olan her şeyden ancak geçmiş zaman halinde söz edebilir, oysa o kendisinden tam da bugün, tam da küçükhanı-ma, yalnızca gelecek zaman halinde bahsetmek isterdi, oysa bu pek mümkün değil, bu ancak neden kendisine laf söylemeye cesaret ettiğini itiraf ederse mümkün olabilir, gece ne kadar, gerçekten ne kadar olağanüstü bir

• •   • •] • • w •••• | ■ J 1 1   •   •   ••

rüya gördüğünü anlatırsa, oysa aslında hiç rüya görmez ya da görse bile hatırlamaz rüyalannı; ama gece tam bir istisna olmuş, sadece rüya görmekle kalmamış rüyasını en ince ayrıntılarına kadar hatırlıyormuş, tasavvur etsin küçükhanım, dillendirilemeyecek kadar güzel, anlatılamayacak kadar dingin bir yerdeymiş ve o bütün hücrelerinde hissediyormuş bunu, oysa kapalıymış gözleri ama hissediyormuş, iki kolunu gevşekçe iki yanına bırakmış, bacakları biraz aralık, öyle rahat; altında en yumuşak kuştüyünden daha yumuşak çimenler, rüzgârın ılık esintisi en tatlı elin okşaması gibi, güneşin dalgalanan ışınları yanı başından gelen bir nefes gibi, etrafını saran bitki örtüsünün yumuşak çokluğu, uzaktaki gölgeliklerde dinlenen hayvanlar, gökyüzü yukarıda masmavi bir kumaş ve toprak aşağıda mis kokulu bir yığın ve böylece sürüp giderken, sonu gelmeyen birbiri ardındalıkta, her şey hareket ettirilemeyecek süreklilikte ve o, kendisi de bu bütünlük içinde öylesine yatmış, serilmiş, sere serpe uzanmış, yayılmış, batmış, nasıl denir, inanılmazdı, ürperticiydi, o rüya onu adeta barışın baş döndürücü tadına gömmüş, sanki böylesine bir tat, böyle bir barış varmış gibi, anlıyor mu küçükhanım, böylesine bir yer ve böylesine bir huzur varmış gibi, hepsi sanki varmış, sanki olmuş gibi, sanki olabilirmiş gibi. .. oysa eğer bunun rüyada bile imkânsız olduğunu söyleyebilecek biri varsa, o da olsa olsa Ko ri n'dir, hoş daha en başından beri onun başına gelenler de imkânsız değil mi, gerçekten düşünsün bir kere küçükhanım, düşünsün, bir adam, o, György Korin buradan iki yüz yirmi kilometre güneydoğuda bir küçük şehirde, acaba nereden nasıl başlasa, gerçekten çok ama çok zor bunu anlatmaya başlamak, eğer rahatsız

etmezse, nasıl olsa beklemek zorundalar burada, başına gelenlerden bazılarını anlatsa, belki anlaşılırdı o zaman konu-

şanın kim olduğu, birine durup dururken laf söyleyenin kim olduğu ve kişinin kime, kendisine durup dururken laf söylemesine izin vereceği.

28.

■

İkinci olmuş bir güzellik yarışmasında, isteksizce söylemişti bunu, hcnı o zaman yanı başına oturan o adamla sohbet edeceğini aklının köşesinden bile geçirmiyormuş, hatta konuşmaya hiç keyfi olmadığını defalarca anlatmaya çalışmış ama nasıl olduğunu o da anlamadan sürüklenmiş adeta, susması gerekirken cevap vermiş, adam soru sorduğunda başını başka tarafa çevireceğine bir-iki sözle de olsa karşılık vermiş ve gerçekten de yapyabancı bir insanla hiç başlamak istemediği bir sohbetin içinde bulmuş kendisini, örneğin nasıl canına tak ettiğini, kim bilir burada ne kadar beklemek zorunda kalacağını anlatmış, onu hiç alışık olmadığı bir şekilde beklemeye mecbur ettiklerini, tekerlekli sandalyeyle gelecek bir yolcuyu almak ve eşlik etmek işini ona yıktıklarını, İsviçreli bir yaşlı hanımı beklediğini, onu alıp havaalanına götürmek, akşam Roma seferi yapan uçağa bindirmek işini de ona yüklediklerini anlatmış, bu kadarını söylemekle bile hiç istemediği ve başlamamaya kararlı olduğu bir sohbete başlamış, başlamış işte, şu ya da bu sebeple, fark etmez, ilerleyen saatlerde uçakta bunları arkadaşlarına anlatırken pişman olmadığını söylüyordu, gerçi başlangıçta biraz acayipmiş, adamı önce kendi kendine konuşan bir üşütük ya da ona benzer bir şey sanmış, oysa değilmiş, başkaymış sadece, kesinlikle başka, masum biri, kocaman kulakları varmış, onun da zayıf tarafıymış kocaman kulak, büyük kulakları olanın yüzü de hoş gelirmiş ona, güven telkin edermiş, rahatlıkla yanına yaklaşılabilecek bir insan olurmuş onun için, o adamın da öyleymiş kulakları, sonra *neredeyse* tüm hayatını o şekilde anlatmış ki, karşı koymak mümkün değilmiş, mecbur kalıyormuş insan dinlemeye, evet ne yalan söylesin, o da dinlemiş işte, doğrusu adamın anlattıklarının gerçek olduğundan

i • t • i w *ı • •• i •• •• w • i 1 1 • 1 •

şimdi

bile emin değilmiş; çünkü örneğin gerçek olabilir mi hiç, biri, bu kadar yaşlıyken, kırk bilmem kaç yaşında, her şeyini satıp savıp New York’ a gitmeye kalkışsın, hem hayatına yeniden başlamak için değil, hayatına son vermek için ve tam da orada, adam anlatırken hep "dünyanın merkezi”nde diyormuş, yani, bu doğru olabilir mi, valla o bilemiyor, böyle dedi hostes uçakta arkadaşlarına anlatırken; ama adam anlatırken inandırıcıymış, doğru olamaz, diye geçmiyormuş insanın aklından, oysa hiçbiri doğru olmayan neler neler duyuyoruz hayatımızda, ondan herhalde, ne de olsa kuşkuya kapılıyor insan; ama o adam insanın kuşkulanması gereken biri gibi görünmü-yormuş, hatta o bile, burada eliyle kendisini gösterdi, bir süre sonra adama öyle şeyler anlatmaya başlamış ki; çünkü çok uzun sürmüş beklemeleri, gerçekten, dedi arkadaşlarına, hiçbir zaman hiç kimseye söylemediği şeyleri anlatmaya, açılmaya başlamış adama çünkü adam o kadar samimi imiş, *aslında* öylesine çaresiz görünüyormuş ki, nedense adamın konuştuğu son insanın kendisi olduğu hissine kapılmış, gerçekten öylesine hüzünlüymüş her şey, sonra nasıl da övmüş güzelliğini, bu güzellikle neden güzellik kraliçesi yarışmasına girmiyor, diye sormuş, mutlaka kazanırdınız, demiş siz mutlaka kazanırdınız, bunun üzerine bir keresinde, zayıf bir ânında böyle bir yarışmaya katıldığını itiraf etmiş, orada gördüklerinin çok, son derece düş larıcı olduğunu, bir kere katıldığı böyle bir yarışmadan çok acı duyarak ayrıldığını anlatmış, adam bunu duyunca siz ikinci olamazsınız, hayır bu mümkün değil, bu kocaman bir haksızlık, sizin yeriniz birinciliktir, demiş, bu sözler o kadar mutlu etmiş ki onu.

Korin, derhal bir bilete ihtiyacı olduğun söyledi ve bankonun üzerinden eğilerek, gözlerini bilgisayara dikmiş olan memur hanıma açıklamaya başladı, bu sıradan bir yolculuk değil, o da sıradan bir yolcu değil, ne turist ne aile üyelerinden birini ziyarete giden biri ne de *business-inan,* söylenerek başını iki yana sallayan memur hanım, bankonun üzerinden eğilip durmaktan vazgeçerse o zaman ufacık bir ümidinin *“lasmini”* olabileceği, bunu beklemeye değip değmeyeceğini anlamak için de beklemek gerektiğini, onun için de lütfen gidip yerine oturmasını söyledi; Korin, neymiş o, diye sorunca memur hanım heceleyerek *“las-mi-ni"'* dedi, Korin son ayların İngilizce derslerinden aklına gelinceye kadar bu sözcüğü

ağzında yuvarladı durdu, elbette ya, lanet şey, herhalde *“last mi-nute*olacak, ya, evet anladım şimdi, dedi, oysa ne anlaması, hiçbir şey anlamamıştı aslında, şaşkın şaşkın oturduğu banka geri döndüğünde hostes bunun ne olduğunu anlattı ona, ne var ki “vize denilen nesne”nin de gerektiği anlaşılınca ve tabii onun böyle bir şeyi olmadığından, hostesin güzeller güzeli yüzü birden kararıverdi, vize mi, bankoda yüzüne baktılar, yani Korin vizesinin olmadığını mı söylemek istiyor, ama bu, bilmesi gerek Korin'in, bu vize işi bir hafta bile sürer, o zaman ne demeye buraya gelip acele bir bilet istiyor ki; hostes, evet, doğru, diye üzüntüyle salladı başını ama Korin'in ne kadar umutsuzca yanına çöktüğünü görünce bir şeyler yapmaya çalışacağını, hemen umudunu yitirmemesini söyledi ve telefon kabinlerinden birine giderek, oraya buraya telefon etmeye başladı, gürültüden Korin konuştuklarının tek bir kelimesini olsun anlamadı fakat aradan yarım saat kadar geçtikten sonra bir adam gelip de, tamam beyim, sorunu çözülmüş bilin, deyince Korin bir bayram demeci verir gibi hostes küçükhanımın onu sadece güzelliğinin muhteşemliğiyle değil sihir gücüyle de beyan etti; çünkü adam gerçekten geldi ve Korin’e bakıp on beş bin forint, dedi, on beş bin forint mi, sapsarı oldu Korin, o kadar, isterse konsolosluğa yalnız gitsin, o upuzun kuyruğa girsin, üç-dört gün sonra bir daha gitsin, bu da mümkün, eğer insanın vakti varsa bu da mümkün, eğer vakti yoksa o zaman fiyatı bu kadar, hostes evet, böyle, dedi Korin’e, başka yolu yok bu işin; bunun üzerine Korin tuvalete giderek paltosunun astarından üç adet beş binlik çıkardı, adama verdi, adam, tamam, dedi, hiç dert etmesin, doldurulması gerekenleri o dolduracak, götürülmesi gerekenleri o götürecek, kuyruğa o girecek, hiç meraklanmasın, işini en sağlam ellere emanet etti, öğleden sonraya hazır olur o lanet vize, sonra da on yıl boyunca geçerlidir; adam verilerini alıp gözden kaybolmadan önce göz kırparak on yıl boyunca rahat rahat uyursunuz artık, dedi, bunun üzerine Korin bankonun arkasındaki memur hanıma derhal bir bilet almak isteğini tekrarladı, sonra gidip hostesin yanına oturdu ve tekerlekli sandalyeli yaşlı hanım gelince halinin ne olacağını hayal bile edemediğini itiraf etti, gerçekten hayal bile edemiyor, hem sadece şimdiye kadar uçağa hiç binmediği için, bu işleri bilmediği, hep birinin yardımına muhtaç olduğu için değil, hostes küçükhanımın görünmesiyle birlikte onun için aydınlanan gökyüzü, hostes küçükhanım o tekerlekli sandalyeli yaşlı hanımla gitmek zorunda kaldığı zaman hemen kararacağı için.

1

Yunan mitolojisinde Hades ülkesindeki yeraltı dünyasının girişi olduğuna inanılan yerdeki unutuş pınarı. (Ç.N.)

2

Magyar LegikozJekedesI Vâllalac (Macar Hava Yollan). (Ç.N.)

3

Macar Seyahat Acentesi. (Ç.N.)

4

Tetrahidrokannabinol. Esrarın etken maddesi. (Ç.N.)

30.

büyülediğini

Büronun zemini onların olduğu yere doğru hafif meyilliydi, dolayısıyla bankonun arkasında oturan memur hanımdan daha yüksekçe bir yerde bulunan diğer çalışanlara, küme küme birikmiş seyahat heveslisi müşterilere kadar bütün gözler onlara çevriliydi; çünkü arz ettikleri manzaranın anlaşılır tarafı yoktu; hostes elbiseli kadının olağanüstü güzelliği, yani böyle bir güzelin nasıl hostes olacağı ya da bir hostesin nasıl bu kadar güzel olabileceği, Korin'in kirli, pis kokulu, buruşuk paltosu, Amerika'ya gidecek bir yolcunun nasıl böyle biri olabileceği ya da dış görünümü böyle olan birinin nasıl Amerika'ya gidecek bir yolcu olabileceği; ama asıl anlaşılması zor olan o ikisinin gözle görünür bir uyum içinde, derin bir ilgiyle, koyu bir sohbete dalmış olmalarıydı ki dışarıdan bunun konusunu tahmin etmek kesinlikle imkânsızdı, zira konuşmalarının tutkulu olması da bu tutkudan başka hiçbir şeyi açığa vurmuyordu, şimdi mi tanışmışlardı yoksa eskiden beri mi tanışıyorlardı, bu bile anlaşılamıyordu, bürodakilere göre her iki şık da geçerli olabilirdi; sözün kısası bir kraliçe tevazuu taşıyan bu güzellikle düşkün bir dilenci görünümünün yan yana olması büronun hayatını adamakıllı sarsmıştı, hatta yakında kopacak bir rezaletin olgunlaşmakta olduğu da söylenebilirdi çünkü hostesin kraliçe olmadığı, Korin’in ise dilenci olmadığı belliydi, bu durumda onlara bakmaktan ve beklemekten başka yapılacak iş kalmamıştı, bu acayip natürmortun parçalarına ayrışmasını, çözülmesini ve yok olmasını beklemek; zira bankta oturmuş o düşkün dilenci kılığıyla, o savunmasız tavrıyla Korin'in ve bu dünyaya ait de-

w • 1 ı«1 • •• 1 •• ••1 •• • • J I 1

ğilmiş izlenimini veren, o büyüleyici vücuduyla, kavurucu cinsel cazibesiyle hostesin bir natürmort olduğu kuşku götürmüyordu, özel kuralları olan ve etraftakilerin dikkatini özellikle çeken bir natürmort; hostes daha sonra uçakta Roma'ya doğru yol alırlarken anlatmıştı, sonunda fark etmiş herkesin onlara baktığını ve bundan çok rahatsız olmuş, hatta o

bakışlarda korkutucu bir şey varmış, her göz aynı şekilde bakıyormuş, sanki tek bir yüz olmuş bakanlar, gerçekten korkunçmuş, hem korkunç hem de gülünç.

31.

Uzun bir sessizlikten sonra Korin, *benim öncellerim, aslında sakin insanlardı,* dedi, sonra yüzünü buruşturup tepesini kaşıdı ve her bir sözcüğe özel bir ağırlık vererek dedi ki: *Bense hep sinirliyim.*

32/

Meme uçlan, kolalı bembeyaz bluzunun kumaşını delip fırlayacak gibiydi, derin dekoltesi boynunun narin ve soylu kavisini, omuzlarının yumuşak vadilerini, hareket ettikçe titreyen, dolgun ve dipdiri göğüslerini i yi ce meydana çıkarmıştı; acaba bütün gözleri durmadan onu aramaya, ona bakmaya zorlayan bunlar mıydı ya da uzun bacaklarını sıkıca birleştiren, kalçalarını saran, kıvrıntısı önünün hatlarını ortaya çıkaran kısacık, lacivert kısa etek mi, yoksa bunların hepsi birden mi, yahut omuzlarına dökülen, gür, parlak siyah saçlar, yüksek, açık bir alın, harikulade biçimli bir çene, etli yumuşak dudaklar, hafif kemerli burun mu, yoksa derinlerinde asla sönmeyecek ölümsüz birer ışık damlası yanan pırıl pırıl gözler mi; gerçekten neyin ve hangisinin olduğuna karar vermek mümkün değildi ve bürodaki kadınlar da erkekler de karar verememişlerdi, sadece bakıyor, bu çıldırtıcı güzelliği oluşturan parçalann her birini ayrı ayrı seyrediyorlardı, hem -bu güzellik törensel, kendileri ise sıradan oldukları için- pervasızca seyrediyorlardı, erkekler aç, bastırılmış, vahşi ve gizleyemedikleri bir arzuyla, kadınlar yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya süzerek, hayretten hayrete düşerek, kıskançlık ve hasetten yanarak sürdürdükleri hummalı incelemeler sırasında giderek derinleşen karşıt duygularla, hatta küçümseyerek; nihayet her şey bitip de bu rezil çift, birlikte olmasa da, MALEV bürosunun kapısından çıkıp ebediyen yoklara karıştığı zaman önce kadınlar dedi ki, asla, ama asla önyargılı olduklarından değil, onlar, kadınlar, bir kadın gördüler mi hep i)yle bakarlarmış, yani öyle bir şey söz konusu değilmiş, değilmiş de, ne de olsa bu kadarı da fazlaymış, şu hostes olacak kaltak, dedi aralarından bazıları, yeryüzün-deki en masum melekmiş gibi davrandı, saf, yardıma hazır, sevimli bir prensesmiş gibi, halbuki, -bürodaki kadınlar nihayet bankonun ardında bir yerde bir araya gelip

olanları konuşmak imkanını bulmuşlardı ve bir ağızdan tısladılar- o bedene yapışan bluzla, o kıçını geren mini etekle, uzun bacaklarını ve bacaklarının arasından beyaz donunu arada arada göstererek, yani, o vücutta nesi var nesi yok *her şeyini göstererek* yapmak istediği şey dikkatleri üzerine çekmekti, böyle masumiyetlere karınları toktur onların, sonra böyle ufak çapta maharetleri de iyi bilirler, nerelerinin çekici olduğunu, nerelerini gösterip nerelerini gözükmesin diye gizlemek gerektiğini, yok, onlar hiçbir şey söylemezlerdi ya eğer... o ne utanmaz bir yalancılıktır, o mutlak orospuluğu sade bir yücelikmiş gibi karşımıza çıkarmak, yo, bu kadarı fazla, onlar gibi görmüş geçirmiş olanlar yemezler bunu, dediler, hep bir ağızdan; bu söylenenlere daha sonra evlerine gitmeden önce iki laf etmek için parka ya da meyhaneye giren, olaya tanık olmuş erkekler, o sırada bilet alan bir-iki kişi ya da yüksek düzeyde bir büro görevlisi de şunları ekledi: bu tür kadınlar hep kazanır, dehşetli güzel bir vücut, kocaman, dik memeler, hafifçe sallanan yuvarlak bir göt, *öyle* iki meme ve öyle bir göt, bunlara ilaveten diyelim bembeyaz, inci gibi dişler, nefis bir gülümseme, güzel kalçalar, edalı hareketler ve nihayet tam gerektiği zaman şöyle bir bakış, manzaradan zaten ağzı kurumuş, dili damağına yapışmış olana yönelik şöyle bir bakış, yanılıyorsun, diyen, bütün bunların senin olabileceğini düşünüyorsan fena halde yanılıyorsun, diyen bir bakış -zira bu bakış bir bakireyle yüz yüze olduğunu, hatta ne için yaratıldığını bile bilmeyen ilk bakireyle karşılaştığını bildirir sana-, bütün bunlar bir araya gelince bitiktir işin, dedi erkekler parkta ya da meyhanede kendilerini dinleyenlere ve yine başladılar MALEV bürosunda gördükleri kadının, meme uçlanndan incecik ayak bileklerine kadar nasıl olduğunu tasvir etmeye, anlatmaya, başlamasına başladılar da bir türlü sonunu getiremediler; zira durmadan o kadının hiçbir şekilde tarif edilemeyeceğini tekrarlayıp durdular, aslında anlatılmasına imkân yokmuş çünkü şimdi upuzun bacaklar ve kalçaları sıkı sıkı saran daracık etek deyince bu ne anlatacak ki ya da omuzlara dökülen saçlar, yumuşak dudaklar, çene, burun, yani ne şimdi ne, gerçekten, diye yönelttiler soruyu; mümkün değil, kelimenin tam anlamıyla mümkün değil o kadını tarif edebilmek çünkü bunu yapmaya çalışmak, güzellikte o karşı konulamaz olanı kavramaya benzer - ya da gerçekten samimi olursak bu kasvetli, bu ıssız, bu iç bulandırıcı, bu sahte dünyada hakiki, göz kamaştırıcı, harikulade dişiyi.

33.

İstediklerini başarmasını bütün kalbiyle arzu eden tek biri varsa, o da benim, dedi hostes uçaktakilere, ama eminim oradan hiçbir yere gidememiştir, hiçbir yere, -üç buçuk saat gecikmeyle ama sonunda gelen- İsviçreli yaşlı hanımı tekerlekli sandalyesiyle iterek, vedalaşıp ayrıldığı zaman, büyük bir ihtimalle daha o zaman enselen-miştir mutlaka, dedi hostes; ama kimler tarafından, bunu

bilmiyor, böyle zamanlarda enseleyenler kimlerdir, polisler mi, hastabakıcılar mı, güvenlikçiler mi, bilmiyor, herhalde bu türden birileridir, yüzde yüz elli enselen-miştir çünkü onun gibi birinin MAL^{E}V bürosuna kadar gelebilmesi bile mucize, daha öteye gidebileceğine onu tanıyan kimse inanmaz, ne kadar istese de o da inanamıyor, şehirden geçecek, ta Ferihegy Havaalanı'na kadar gidecek, orada bilet kontrolü, gümrükçüler, güvenlikçiler, sonra Amerika, yok, hayır, olamaz, başını iki yana salladı hostes, bunun kesinlikle mümkünü yok, dedi, şimdi aradan birkaç saat geçtikten sonra o bile olanları düşündükçe rüya gibi geliyormuş, şunu da söylemeli ki uzun zamandır bu derece tuhaf bir rüya görmemiş, bunu itiraf etmeli ve şimdi ne yapacağını bilemediğini de itiraf etmek zorunda, şimdilik sadece bahsediyor ondan, sonra en acayip anıları arasına yerleştirecek; ama aslında anıları arasına neyi yerleştireceğini de bilmiyor, şu anda her şey o kadar taze, o kadar canlı ki, kavrayamıyor hiçbir şeyi, bu adam *aslında* neyin nesi, bilmiyor, bu konuda bir şey söyleyemiyor, yine de hakkında fikir yürütmek yerine, hemen onu savunmaya, korumaya geçiyor adeta, sanki bir suçlamaya karşı durumunu aydınlatmak ister gibi, yani mesela ilk bakışta o kadar budala gibi görünse de, nitekim o da böyle düşünmüştü, budala değil, tam tersine, nasıl anlatsa, o adamın her şeyi öylesine ciddi ki ve bu o derece alışılmamış bir şey ki, adam sözden korkmuyor, her şeyde bu kadar ciddi olması sarsıcı, gerçekten her şeyi göze almış biri, şöyle söyleyeyim, hiç şakası yok, yani söylediklerini, gece güzel bir uyku çekip ertesi sabah unutanlardan değil, her kelimesi doğru ve o da -bunu söylerken kendisini gösterdi hostes- şimdi bunları anlatma hevesine, konuşma heyecanına kapıldı işte, o kadar ki, şimdi onu budala sansalar yeri var, ne kadar kaptırmış kendini değil mi, eğer arkadaşlan şimdi böyle

düşünürlerse anlar onları, kesinlikle anlar, hak verir, onun için susacak artık, başından geçenleri anlatmaya son verecek, kabak tadı verdiyse kusura bakmasınlar, dedi ve etrafındakilerin gülüşmelerine o da katıldı, sadece şu

kadarını ekledi: tesadüfen bir insana rastlamak, onunla konuşmak, onu tanımak, ondan etkilenmek ve sonra onu bir daha asla, asla görememek üzere kaybetmek, kim ne derse desin çok üzücü ama gerçekten, sonra o da kahkaha atanlara katılarak tekrarladı, gerçekten çok

• • ■■ t •

uzucu.

34.

Hermes, dedi Korin ve şöyle devam etti: hayatının gerçekten başladığı, en derin içdünyasının başlangıcı saydığı her şeyin merkezinde bu isim var, şimdiye kadar kimseye bundan bahsetmemiş ama ona nasıl ulaştığını şimdi hostes küçükhanıma mutlaka anlatmak istiyor; parçalarına aynlması mümkün olmayan başlangıcı bulmayı onca kez denedikten, anlamaya, keşfetmeye o kadar gayret ettikten sonra, kaderin yoluna çıkardığı kişilere anlatmak istediği şey hep kendisinin normal, sıradan bir arşivci olamayacağını nasıl anladığı olmuş, hem burada söz konusu olan onun arşivci olmak istemediği değil, o gerçekten, *samimiyetle bir arşivci,* ama normal, sıradan bir arşivci değil; durup dinlenmeden bunun nedenini araştırmış ve bunu araştınrken durmadan zaman içinde gerilere doğru gitmiş, her defasında bir şey bulmuş, geçmişinden yeni bir şey, her defasında tamam işte bu, demiş, boyuna hayatının altüst olmasının kaynağının origo'sunun [1] ne olduğunu aramış, araştırmış, nihayet otuz-kırk saat önce araştırmaları onu bu yola sevk etmiş ve böylece yeni yeni kaynaklar ile origo'lara ulaşmaya başlamış, giderek yeni yeni hareket noktalarına ve başlangıçlara erişmiş, ta ki nihayet o noktaya varıncaya, işte aradığım gerçekten bu noktaydı, deyinceye kadar; Hermes'miş bu noktanın adı, gerçekten de Hermes'miş onun için mutlak origo, kendi Hcrmes'iyle karşılaştığı, ilk defa Hermes'le göz göze geldiği gün ve saat, şöyle de ifade edebilir, onunla tanıştığı zaman, Hermes dünyasına, Hermes'in biçimlendirdiği dünyaya, efendinin Hermes olduğu dünyaya baktığı zaman ve işte o Yunan tanrısı, on ikiden on ikincisi, gizem-liliğiyle, tarif edilemezliğiyle, akıl almaz çok çeşitliliğiyle, gizli hatlarıyla, varlığının karanlık tarafındaki şeyleri sezdiren sessizliğiyle, Korin' in hayal dünyasını büyülemiş, daha doğrusu esir almış hayalini, huzurunu bozmuş, insan

lanetlendiğinde ya da büyü yapıldığında olduğu gibi, içinden çıkışı olmayan bir daireye çekmiş onu Hermes; ama Hermes, yol gösteren tanrı değil yoldan çıkaran tanrı, yanlış yöne sürükleyen, yolunu şaşırtan, baştan çıkaran, ayartan, iğva eden tanrı, yanından, arkasından kulağına fısıldayan Hermes, neden tam da onu bulmuş, neden tam da Budapeşte'den iki yüz yirmi kilometre mesafede bir arşivciyi, işte burası malum değilmiş ve Korin hissetmiş ki bunu araştırmaması gerekiyor, bu böyle, bunu öğrenmiş, belki Homeros'un 7/ahi7er'inden, belki Kerenyi'nin yapıtlarından belki de o muhteşem Graves'in *Yunan* Mit/eri'nden, kim bilir nereden, dedi Korin ve eğer şöyle ifade etmek yerindeyse buna öğrenme aşaması diyecek, bunu çok kısa bir süre sonra ikincisi, derinleşme aşaması izlemiş, bu aşamada artık sadece Walter F. Otto'nun eşsiz şaheserini, *Die Götter Griechenlandsl* okumuş, hem de sadece Macarca çevirisinden ve yalnızca bu konuyla ilgili bölümlerini, gece gündüz, elden bırakmadan ve işte o zamandan başlayarak hayatına huzursuzluk girmiş, o zamandan itibaren etrafındaki şeyler önceki gibi olmaktan çıkmış, o zamandan beri şeyleri başka türlü görmeye başlamış, şeyler değişmiş ve dünya ona şeylerin en korkutucu içeriğini göstermeye başlamış; bağlantısızlığı, en korkunç anlamında kurtulmuşluğu; çünkü Herınes demek, bir yuvaya sahip olmanın huzurunu, bir yere ait olmayı, bir şeye bağlı olmayı, güveni kaybetmek demektir, o muazzam bütünde karşına birdenbire belirsizlik etkeninin çıkması demektir, sonra yine birdenbire anlaşılır ki, *bu belirsizlik tek etken değildir* çünkü Hermes aynı zamanda yasaların görece ve rastlantısal oluşu demektir, Hermes bunlan istediği gibi getirir, götürür, başıboş bırakır onlan, sorun şu ki, dedi Korin hostese, Hermes'i bir kere gören bir daha ne bir amacın ne de bilginin esiri olacaktır; çünkü amaç ve bilgi, edebî bir dille söylemek gerekirse, insanın keyfine göre sırtına giyeceği ya da çıkaracağı eski bir gömlekten ibarettir; Hermes ona bunları öğretmiş, gece yollarının tanrısr, varlığıyla gündüzlere de yayılan gecenin tanrısıdır Hermes; çünkü Hermes ortaya çıktığı yerde hemen insanın dünyasını değiştirir, görünürde gündüzlere dokunmaz, görünürde Olimpos tanrılarının iktidarını kabul eder, görünürde her şey Zeus'un planına göre olur ama bu arada Hermes kendi tebaalarının kulaklarına fısıldar bunun *böyle* olmadığını ve onlan geceye götürür, onlara yolların ala) almaz derecede girift kaosunu gösterir, onları birdenbircyle, beklenmeyenle, öngörülemeyenle, rastlantısalla, tehlike-

• •• 11 •• •• 1 •« •• • 11 • w • w 1 1 • w 1 • w • 1

nin ve mülkün, ölümün ve cinselliğin muğlak çiğliğiyle yüz yüze getirir, kısacası tebaalarını Zeus aydınlığından Hermes karanlığına gönderir, nitekim onu, Korin'i de

• • 1 • • • 1 • • | T T | • • • • ••

oraya göndermiş çünkü anlamış Hermes i görmenin yü-

reğinde yarattığı huzursuzluğun asla dinmeyeceğini, Her} • 1 1 • • ■ • . 1 • w • 1 •• •• . w

mes in kendini gösterdiği an ona büyü yaptığını; ama şu da var, Hermes’i görmesi, keşfetmesi, Hermes'i bulması asla Hermes'i sevmesi demek değil, hayır, dedi Korin o asla Hermes'i sevmemiş, korkmuş ondan, sadece korkmuş o kadar, büyülendiği an, kendisine büyü yaptıklarını, sahip olmayı asla istemediği bir bilginin sahibi, yaptıklarını fark eden birinin korktuğu gibi, işte Korin'in hali tam böyleymiş, yoksa o da başkalarının istediklerinden farklısını neden istesin ki, o farklılaşmak, yükselmek istememiş, hiç böyle hırsları yokmuş, bağımlılık ve güven istiyormuş, gidişatı görebilmek, yuvanın sıcaklığını hissetmek, yani sadecc sıradan, alelade şeyler istiyormuş, Hermes hayatına girince bütün bunları bir anda kaybetmiş, Hermes onu bir tebaa yapmış, bu apaçık ortadaymış çünkü o andan itibaren yıldırım hızıyla kansından, kom-şulanndan, iş arkadaşlarından uzaklaşmaya başlamış, çünkü onları kendi tarafına kazanmaya çalışmak şöyle dursun, davranışlarındaki belirgin değişikliğin sebebinin bir Yunan tanrısı olduğunu onlara anlatmak, bunun anlaşılmasını istemek, bunu itiraf etmek bile olacak şey değil gibi gelmiş ona, tasavvur edin bir kere, dedi Korin hostese, bir gün karısına ya da arşivdeki meslektaşlarına gidip dese ki, biliyorum benim acayip bir şekilde değiştiğimi sizler de fark ediyorsunuz, bu değişikliğin nedeni bir Yunan tanrısıdır, dese, düşünün bir kere bunun yapacağı etkiyi, onun karısı ve böyle bir itiraf, onun iş -arkadaşları ve böyle bir izahat; lafın kısası olacakları engellemeye, olacaklardan başkasının olmasına imkân yokmuş; evde süratli bir boşanma, arşivde ise tuhaf tuhaf bakışlardan tam bir dışlanmaya varıncaya kadar her şey, hatta görmezlikten gelmeye kadar vardırmışlar işi, sokakta selamını almamışlar, bu çok ağrına gitmiş Korin'in, her gün karşılaştığı meslektaşları sokakta selam vermemiş ona, Her-

mes yüzünden buralara kadar varmış iş, buralara kadar, şikâyet için söylemiyor, yaptığı sadece olgulan saptama, o kadar, zira şikâyet etmek için hiçbir nedeni yok, başlangıçta en normal, sıradan bir arşivci olarak başlamış işe ve arşivde şefliğe kadar ulaşabilmesi için her türlü imkânı mevcutmuş; şu hale bakın, dedi Korin, şefliğe değil Budapeşte'ye ulaşmış, Budapeşte’de bir MALEV bürosuna ve şimdi vizesinin geleceğine inanıyor, gerçekten inanıyor, vizesi gelecek, biletini alacak ve o, Korin, sadece dünyaca ünlü New York'a değil, Hermes güvensizliğine bağladığı büyük hedeflerine de - burada. sesini alçalttı— belki erişecek, telafi istese ki istemiyor, karşılık olarak bir şey talep edecek olsa, ki etmiyor, normal, sıradan olmadığının telafisi için, sadece bazen, kimi günler Hermes'i, tanrıyı görür gibi olsun, hani öyle gayet sakin, huzurlu, vardır ya öylesi, gölgeli bir köşeye baktığında, kimi zaman öğleden sonra uyursa eğer, uyandığında, bir anlığına, olur ya bazen, karanlık bastığında bir yere aceleyle giderken, kendisiyle aynı hızda yanı başında ay gibi görünür olsun, ona değil, uzaklara doğru bir yerlere işaret etsin, sonra caduceus’uyla[2] kaybolsun.

35.

Vize geldi; ama onlar, bekleyenler için konulmuş olan bankta oturmaya devam ettiler çünkü yaşlı bayan hâlâ gelmemişti, bankonun arkasındaki görevli hanım, vizeyi gösterdikleri zaman da bilet konusunda eski söylediğinden fazlasını söylemedi: amma sabırsızmış, ne demeye yerinden kalkıp durmadan soru soruyormuş, sırasını bek-lesinmiş, gerektiği zaman haber verirlermiş, neymiş yani,

başkaları haftalarca bekliyorlarmış, ne oluyormuş ona; Korin bu laflar üzerine tamam, deyip memur hanımı sakinleştirdi, durumu anladığını, onu bir daha rahatsız et-

w • •   1   w   • • 1   1   •

nıcycceğini, sorun çıkarmayacağını söyleyerek yerine, hostesin yanına oturdu ve birkaç dakika süreyle ağzını açmadı, bekledi, bayağı tedirgin olduğu belliydi, acaba davranışıyla çalışanların düşmanlığını mı kazanmıştı, hu-nun işini zorlaştıracağından duyduğu endişeyi hostese söyledi, sonra birdenbire, her şey aniden kafasından uçup gitmiş gibi yine hostese dönerek biraz önce bıraktığı yerden anlatmaya devam etti, bütün bir hafta burada

kalsa ne kadar iyi olurmuş, anlatsa, anlatsa, durmadan anlatsa, kendisi de anlamıyormuş birden ona ne olduğunu, nasıl oldu da böyle konuşmaya, hem de sadece ve münhasıran kendisinden bahsetmeye başladığını, şimdiye kadar hiç böyle bir şey gelmemiş başına, asla, Korin, hostesin gözlerinin içine baktı, eskiden böyle bir şey düşünülemezmiş bile, hatta onu, Korin'i tanımlamak gerekirse, en uygunu kendisinden kimseye tek söz olsun söylemez, demek olurmuş, şimdi nedense, muhtemelen saldırıya uğradığı için korkusundan, peşinde oldukları için korkusundan, kesin değil ama muhtemelen, buna benzer bir şeyler yüzünden durmadan konuşmak ihtiyacını hissediyormuş, her şeyi anlatmak istiyormuş, nehir kıyısında olanları, ruh ve sinir hastalıkları dispanserini, hiyerarşiyi, unutmayı, özgürlüğü ve dünyanın merkezini, mutlaka bunlara birini ortak etmek ihtiyacını duyuyormuş, oysa böyle bir duygusu hiç olmamış o zamana kadar, son yıllarda, son günlerde başından geçenleri, arşivde neler olduğunu, fren kabininde, üstgeçitte, Almassy Meydanı’nda neler olduğunu, yani gerçekten her şeyi, daha doğrusu her şeyin özünü biriyle paylaşmak istiyormuş ama işte tam da bu, yani özün anlatılması gittikçe zorlaşıyormuş, hem zorlaşmasının nedeni sadece özün kısımlardan oluşması ve kısımların ise insanı çıldırtacak derecede zengin olması değil, insanın aklını başına getirecek kadar alelade, sıradan olması, yani başının ağrımasıymış, tam olarak söylemek gerekirse, devamlı bir seviyede hep devam eden baş ağrısının o seviyeyi aşmış olması ve giderek d.a-yanılamayacak hale gelmesiymiş, hem sadece başı da değil boynu, omuzları ve ensesi, hostese eliyle gösterdi, hepsi birden başlarsa ağrı dayanılmaz hale geliyormuş, ağrının bu aşamasında boşuna deniyormuş masaj yapmayı, başını sağa sola çevirmeyi, omuzlarını aşağı yukarı oynatmayı, hiçbir şeyin faydası olmuyormuş, faydası olan tek şey uykuymuş, derin derin uyumak, bilincini kaybedercesine gevşemek ama işte en büyük sıkıntı da buymuş, bilincini bir türlü gevşetemiyormuş, başını böyle tutuyor, geriyorınuş, o zaman tabii ki adalelere kramp giriyor, elbette ki ligamentler isyan ediyor, orada ne var ne yoksa hepsi isyan ediyormuş, şimdi de olduğu gibi ve o zaman başını birazcık yere koymaktan başka çare yokmuş, nitekim şimdi de küçükhanım darılmazsa eğer şuraya, banka yatıverecek, bir dakikacık da olsa mutlaka yatması gerekiyor şimdi, muskülarisleri, ligamentleri, trapez kaslarını, splenius kapitis kaslarını, suboccipital kaslarını, sternokleidomastoid işten kurtarmak, onların hepsinden yükü almak için, eğer bunu yapmazsa, birazcık uzanmazsa yıllardan beri korktuğu şey bugün olabilir, yani kafasını

kaybeder, bu ıvır zıvırın tümü yerinden kopup düşüverir, işte o zaman ne New York kalır ne başka bir şey, bir anda her şey biter, dedi Korin.

36.

Hostes ayağa kalkıp yer açtı, Korin sırtüstü uzandı, başını dikkatle, yavaş yavaş banka yerleştirdi, gözünü tam kapamışken hemen açtı çünkü sokak kapısı sert bir şekil-

i

de açıldı ve bir yığın insan daldı içeriye, daha doğrusu hücum etti, saldırdı, ofisi istila etti; çünkü her tarafı çiğneyip geçmek ister gibi öylesine kabaca girdiler, sağa sola, öne arkaya, itiraz kabul etmez emirler yağdırmaya başladılar, öyle ki, etrafını kuşattıkları kişinin, şimdi pırıl pırıl kuzguni siyah tekerlekli sandalyede içeriye ittikleri, bilet alanlar ve görevliler arasından tekerlekleri üzerinde kayan kişinin, bu hücuma müstesna bir nedeni olduğu, bu saldırıya itiraz edilmez hakkı olduğu ve bu nedeni ve bu hakkı kimsenin sorgulamaya ne nedeni ne de hakkı olduğu sanılırdı; yaşlı hanım hemen hemen yarım gün gecikmeyle, Korin'i üzüntülere boğarak, hostesi ise nihayet rahatlatarak İsviçre'den *gelmişti,* ufalmış, kurumuş, bir deri bir kemik kalmış gövdesiyle, binlerce kırışığın yerleştiği ufacık yüzüyle, minicik, feri kaçmış kurşun i gözleriyle, sıkı sıkı kapalı, kuru ve çatlak dudaklarıyla, kulaklarında omuzlarına kadar sarkan koskocaman altın küpelerle, derhal ve tek bir söz söylemeden, tam da bu gövdesiyle, bu suratıyla, bu gözleriyle, bu ağzıyla, tam tamına bu horlayı cı, aşağılayıcı suskunluğuyla ve tam tamına bu koskoca küpeleriyle, burada şimdi birkaç dakika boyunca, ne olup ne olmayacağının sadece ondan sorulacağını herkese anlatmıştı, gerçekten de tek söz olsun söylememişti, ona eşlik edenlerin emirlerini hissettikleri ya da keşfettikleri de söylenemezdi, tekerlekli sandalyeyi biraz buraya, sonra biraz oraya doğru ittiler, biraz hızlandırıp biraz yavaşlattılar, arada gözlerini ondan hiç ayırmadılar, kulaklarındaki asılı küpeler gibi bakışlarını üstünde asılı tutarken birden, nefes gibi hafif bir işaretinden ne istediği, ne tarafa gitmek istediği bankolara doğru

1 ı •• • • 1 ■ ■ 1 w ■ | 1 1 •• ı ı

hangi yönü seçmeleri icap edeceği anlaşıldı, yön seçimine görevliler de bilet bekleyenler de karşı koyamadılar, zaten bankonun ardındaki işler durmuş, önünde sırasını bekleyenler de dağılmıştı, başının ağrısı nedeniyle Ko-rin'in ve hostesin içinde bulundukları olağandışı durumun da sonu geldi} zira Korin ilk korkusu geçtikten sonra kapıdan içeri dalanların onun için gelmediklerinden emin olmak için uzandığı yerden doğrulmuştu, hostes ise gerekli formaliteler tamamlandıktan sonra Macar Havayolları ve Yardım Hizmetleri tarafından gelen talep üzerine uçağına bininceye kadar yaşlı hanıma yardım edecek ve Ferihegy' e giden yolda kelimenin tam anlamıyla *yol göstericisi* olacak görevlinin kendisi olduğunu bildirmek için hemen gitmişti.

37.

Hortobagy usulü etli krep güzeldi, yaşlı hanımın sözlerini, karşısında oturan görevliye tercüme ettiler ama havanız, eşliğindekiler çevirinin burasında hafifçe gülümsediler, Frau Hanzl'ın hiç hoşuna gitmedi, *eure Luft*, [3] diye tekrarladı çatlak erkeksi sesiyle yaşlı hanım ve hayal kırıklığına uğradığını gösterircesine, *ist einfach unqualifizi-erbar, versteht ihr? Unqualifizierbar*P diyerek başım salladı, sonra bilgisayann ekranını kendisine çevirmelerini istedi ve ekrandaki bir satıra parmağının ucuyla vurdu, o andan itibaren her şey akıl almaz bir süratle gelişti, daha bir-iki dakika geçmeden bilet, refakatçilerinin elindeydi, kendini tanıtan hostese "yolculuklarını daima bizzat ayarlayan ve belki de bundan ötürü olağanüstü hassas olan" Frau Hanzl'ın yanında işinin ne olacağını söylediler, bu olağanüstü hassas Frau Hanzl'ın oturduğu kuzgu-ni siyah, pırıl pırıl tekerlekli sandalyeyi derhal çevirip çıkış kapısına doğru fırtına gibi ilerlediler, öyle ki başını umutsuzca iki yana sallayan Korin'in ancak hostesin mutlaka bilmesi gerektiğini düşündüğü şeyleri tek bir cümleye sığdırmayı denemek için seslenecek zamanı kaldı, çaresiz bir yüzle bakıyordu hostese, o kadar o kadar çok şey kalmıştı ki söylenmedik, en esaslı olanı, en önemli olanı, New York'ta ne yapmak istediğini anlatmaya vakit kalmamıştı, söyleyememişti bile, paltosunun astarını gösterdi; elyazması; bu konuda tek kelime etmemişti, oysa en önemlisiydi, o olmadan hostes küçükhanım hiçbir şey anlayamazdı ki olup bitenlerden; çünkü bu elyazması, hostesin elini yakalayıp kalabalık arasından kendine doğru çekmeye çalıştı, bu elyazması yeryüzünde şimdiye kadar yazılmışların en harikuladesi; ama ne söylerse söylesin artık hostes

küçükhanım ona dikkat etmiyordu, sadece gülümseyerek yazık ki artık gitmesi gerektiğini söyledi, Korin öne doğru koştu ve büyük bir hızla gelen tekerlekli sandalyenin önüne geçerek kapıya dayandı, eşlik edenlerin çıkardıkları gürültüyü bastıran bir sesle ne kadar güzel, ne unutulmaz bir gün geçirdiğini haykırdı, hostes küçükhanım, izin verirse eğer, onun gülümsemesindeki iki küçük gamzeyi sonsuza dek hafızasına kazımak istiyor, hostes iki küçük gamzesiyle gülümseyerek tamam, diye işaret etti, sonra arkalarından kapı kapandı ve Korin birden bastıran kulak tırmalayıcı sessizlikte ve hafızasında iki küçük gamzeyle yapayalnız

kaldı.

38.

İzlanda'da bir hafta 119.000 forinte, memurlardan biri bıkkın bir ifadeyle arka arkaya sıralıyordu, 99.000 forinte bir hafta Nil, Tenerife'de bir hafta 98.000 forint,

75.900 forinte beş gün Londra, Kıbrıs'ta bir hafta 69.900 forint, bir hafta Tunus yahut Mayorka 55.000 forint,

49.900 forinte Türk Rivierası'nda bir hafta, Rodos'ta bir hafta 39.900 forint, Selanik'te bir hafta Meteora manastırlarıyla birlikte 23.000 forint, bir hafta Jesolo 22.900 forint, İspanya Salou’da bir hafta 19.900 forint, Kraljevi-ca sekiz gün I 8.200 forint, bunların hiçbirini beğenmediyseniz, başını yana çevirip dudağını büktü memur, o zaman başka yere gidin, dedikten sonra bilgisayarda bir tuşa bastı, arkasına yaslandı ve gözlerini tavana dikti, yü-

• • 1 1 _j 1 •• ■ .w •• ■■ 1 . ■ w ■ *1"

zünde kendisine düşeni yaptığı, müşteriyi gerektiği gibi aydınlattığı inancı okunuyordu.

39.

I

Ne uçağı, ne bileti? diye sordu Korin, kendisini bilgilendirmek için bankoya çağırdıkları zaman, sonra dağılan dikkatini toparlamak ister gibi alnını ovuşturmaya başladı ve memurun sözünü keserek devam etti: *Yann mı? Ne yannı ?*

40.

Dört kişiydiler, elli-altmış arası üç yetişkin kadın, bir de on sekizinde gösteren, kesinlikle on ikisinden fazla olmayan bir kız çocuğu; her birinin elinde birer kova, temizlik malzemeleri ve paspaslar vardı, dört kova, dört paspas ve üstlerinde gri iş önlükleri, kim olduklarını, ne istediklerini herkes anlasın, kimse şaşırmasın diye, burada durmaları ve özellikle de aşağıda, büronun hizmet bölümüne açılan kapının arkasından görevlilerden birinin işaretini beklemeleri, her şeye ve herkese biraz aşağıdan yukarıya doğru bakmaları kuşkuya yol açmasın diye, nihayet yukarıdaki cam kafeslerden birinden beklenen izin işareti gelince, önce yavaş, ihtiyatlı, belirli belirsiz birtakım ön hazırlıklardan sonra, son müşteri ve son memur da büronun kapısından çıkıp yoklara karıştıktan ve kepenkler gürültüyle indikten sonra dördü birden, birbirinin eşi iş gömlekleriyle ve kovalarla ve paspaslarla tam hıza geçerek hemen işe sarılabilsinler diye; ikisi öne gitti, ikisi sokak tarafında kaldı, sonra paspasları kovaya batıra batıra, sulannı kovanın kenarında sıka sıka yürüdüler, ikisi diğer ikisiyle karşı karşıya, uzun, gergin adımlarla, ciddi ve sessiz, yapay mermer döşemenin karoları arasından kayan paspasın sesinden başka tek ses duyulmadan, salonun ortasına geldiklerinde birbirlerinin yanından geçip karşı tarafa doğru ilerlediler, sıkılan paspastan çıkan su sesi, sonra yine döşemenin üzerinde kayış, kovaya hatırına, paspasın suyunu sıkma, sonra gene kovaya batırma suyu sıkma, sonra gene aynı şey, aynı suskunluk, ta kız çocuğu iş gömleğinin cebine elini sokup, cepradyosunu açıp, sesini yükseltinceye kadar; ondan sonra yankılanan, monoton, buz gibi bir me-

1 • 1 • • • w • • 1 •• • • w • • 1 11 • 1

kanik müziğinin yapışkan sümüğünde, ellerinde paspas, boş bakışlı donuk gözlerini paspasın püsküllerine dikerek devam ettiler karşı duvara doğru karoları çiğnemeye.

l 5 Kasım 1997 günü, kaptan pilot, Ferihegy II. Havalimanı personel dinlenme yerinde on kişilik mürettebata, sefer verileri, meteoroloji durumu, yolcuların sayısı ve *air-cargo* hakkında bilgi verdi, rahat ve normal bir yolculuk beklendiğini bildirdi, iki adet CF5-80C2 tipi motorlu, azami 12.700 kilometre menzilli, 91,378 litre kapa-siteseli, kanat açıklığı 4 7.57 metre olan 175,5 tonluk BOEING 767 uçağı, MA 090 sefer numarasıyla 127 ekonomi ve 12 *business* yolcusuyla hareket ederek kalkış pistine doğru ilerledi, gerekli yolu aldıktan sonra saat ll' i 56 dakika geçe 280 ^^s hızla yükseldi, saat 12.24’te Graz yakınlarında 9.800 metre yüksekliğe erişerek, o hallerde alışılmış atmosfer koşulları arasında, pek kuvvetli olmayan batı-kuzeybatı rüzgârı muhalefetiyle Stuttgart-Brük-sel-Belfast güzergâhından Atlas Okyanusu'na çıkarak orada rotasına girdi, 4 saat 20 dakika sonra Grönland güneyinden geçerek, hedefe varmadan bir saat kadar önce inişe başladı, önce yüksekliğini 800 metre indirdi, sonra Newfoundland merkezi idareyi ele alınca, 4.200 metreden sürekli olarak alçalıp, artık New York bölgesinin talimatını izleyerek tarifeye uygun saatte, Amerika saatine göre tam 15.25'te John Fitzgerald Kennedy Havaala-nı'nın sol 36. iniş pistinde, Yeni Dünya toprağına kondu.

Bayram havası

Immigration Office'in[4] siyahi memuruna, O, *yes, yes*, diye haşını salladı Korin, sonra memurun giderek daha sinirli bir sesle tekrar ettiği soruya karşılık durmadan aynı şeyi söylemesi, belgelerini göstermesi, başını sallaması, *yes* yes’lcr yetmeyince, kollarını iki yan açıp omuzlarını kaldırdı ve şöyle dedi: *Boşuna konuşuyorsun benimle, söylediklerinden tek kelime olsun anlamıyorum, no un-derstand.*

3.

Dar, uzun bir koridordan geçirerek götürdülderi oda, hububat taşınan bir vagona benziyordu, duvarları gri renkte çelik kaplamayla kaplanmıştı, tek bir penceresi yoktu, kapı sadece dışarıdan açılabiliyordu, gerçekten boş bir vagon gibi, öyle anlatmıştı Korin, iki şey varmış çünkü, biri, başka hiçbir şeye benzetilemeyecek koku, diğeri döşemedeki hafif titreşim, kapıyı arkasından kapayıp orada tek başı na bıraktıkları vakit, gerçekten berbat bir vagonda olduğunu sanmış, bir Amerikan vagonu ama yine de vagon işte, zira içeri girer girmez burnuna yoğun bir hububat kokusu çarpmış,

tabanının altında döşemenin titrediğini de hemen fark etmiş, o kokuyu başka bir şeyle karıştırmak mümkün değilmiş, Budapeşte'ye gelirken yeter derecede koklamış bunu, biliyormuş, titreşimlere gelince buna da titreyen neon ışıkları yüzünden bir yanılsamadır demesine imkân yokmuş çünkü öyle hafif, hissedilir hissedilmez değil, döşemede tabanlarını karıncalandıracak kadar şiddetliymiş, hatta tesadüfen duvara değdiği vakit duvarın da titrediğini hissetmiş, insanın

böyle bir yerde kendisini nasıl hissedeceği tasavvur edilebilir, demişti anlatırken, işte o da tam öyle hissetmiş, olan bitenden hiçbir şey anlamıyormuş, ne bok istiyorlar ki kendisinden, acaba ne sordular, ne lanet bir yer burası, daha uçaktayken en önemli sözcükleri yazdığı not defterini çıkarmış çünkü birisiyle konuşması gerekirse cebini i • •• i •• w •••••• w i i .

deki cepsözlüğünün işine yaramayacağını, çok rahatsız edici, çok yavaş, çok kullanışsız olacağını peşinen düşünmüş, onca sayfa çevirecek, arayacak, üstelik onunki, onun cepsözlüğü üç-dört yerinden, parmaklarıyla yaprakları çevirirken durması gereken yeri hep aşıp ileri gittiğinden ya da tam da aradığı harfte yapraklar birbirine yapışık olduğundan ileri atladığı için ya da çevirirken ay aman, bu şimdi gene ileri atlayacak diye korkup yaprakların hızını kesmeye çalıştığı için ve şüphesiz tam da bu sinirli, aşırı özenli hareketlerinden ötürü aradığı harfi hep atlı-yormuş, o nedenle de bu kelime arama işine yeniden başlamak zorunda kalıyor, o zaman da sözlüğü başka biçimde tutması gerekiyormuş, lafın losası bütün bunlar işini olağanüstü yavaşlattığından bu not defteri usulüne başvurmuş, en önemli kelimeleri sözlükten alıp deftere yazmaya, sayfalan çevirmeyi kolaylaştıracak, hızlandıracak bir sistem bulmaya çalışmış, nitekim bulmuş da ve uzun yolculuğu boyunca not defterini hazırlamış, şimdi eğer bu bataktan kurtulmak istiyorsa bir İngilizce cümle kurabilmek için sözlüğü çıkarması gerekiyor, kafasındaki bayram havasının bozulmaması için mutlaka bir şeyler bulmalı, bir çözüm bulmalı, zira geldi işte, burada, geldi, başardı, başardı işte, imkânsızı başardı, olamazı oldurdu, bunun için mutlaka eli ayağı düzgün bir cümle bulması şart, kim olduğunu, ne istediğini açıklayacak bir cümle, gelecekten bahseden bir cümle, çünkü - sadece ve münhasıran gelecekten söz etmekte kararlı, sözünü tutmaya ahdi var- daha sonra anlatırken söylemişti, bu bayram havasında yüreğini az da

olsa sıkıştıran şeyden hiç söz etmeyecekmiş, zira kendisine yalan söyleyecek değil ya, o bayram havasının yanı sıra içinde biraz da hüzün varmış, uçaktan indiğinde, geriye, uzaklarda kalan Macaristan'a doğru bakmayı denemiş, oradan, olduğu yerden Macaristan'ı görememek üzmüş onu; çünkü onca badireyi atlattıktan sonra, işte burada artık, buraya geldi, şimdi peşinden gelenlerden hiçbiri onu yakalayamaz ve o, kocaman kâinattaki küçücük nokta, Budapeşte'den iki yüz yirmi kilometre uzaklıkta tozlu bir arşivin o önemsiz yerel tarihçisi, şimdi A-me-ri-ka-da, ve pek yakında Büyük Plan'a başlayacak; fakat işte onca mutlu duygunun yanı sıra o hüzün de oradaymış, gerçekten orada, diğer yolcularla birlikte uçağın merdivenlerinden indiğinde, diğerleri otobüse saldırırken o, iniş pistinin betonunda sert rüzgâra göğsünü verip arkasına bakmış, ah, demiş, ah, bu mutluluk duygusuyla birlikte bütün bağlar da koptu, artık yaşamında geçmişi olmayacak, Macaristan olmayacak artık, hatta hosteslerin acele ettirmeleri üzerine o da otobüse doğru yürümeye başladığında bu kelimeleri yüksek sesle söyleyip bir kere daha Macaristan'ın olduğunu düşündüğü yöne doğru bakmış, ah, demiş, ah, onun için yok artık Macaristan, Macaristan ebediyen kayboldu.

4.

Doğu Avrupa'dan gelen göçmenlerin denetimiyle görevli havaalanı güvenlik memuru amirine, herifle hiçbir sorun yok aslında, dedi, bagajsız gelmiş o kadar, yanında ufacık bir çanta bile yok, sadece paltosunun astarına, gerek kendi ifadesine gerekse tercümanın baktıktan sonra söylediğine göre büyük bir ihtimalle kişisel nitelikli bir elyazması dikili, aynı yerde bir de parasını koymuş olduğu bir zarf var, ne ufacık bir poşet ne bir sırt çantası, başka herhangi bir şey, yok, yok, bu durumda elbette düşünmemiz gerekiyordu, dinliyorum Andrew anlat, dedi amiri, belki vardı bagajı da şimdi yok, o halde şimdi nerede, mutlaka araştırmamız gerekiyordu, nitekim araştırmışlar ve bu durumda uygulanması gereken kurallar uyarınca bir Macarca tercüman da getirterek adamı gayet sıkı bir aramaya tabi tutmuşlar, kuşkulu hiçbir şey bulamamışlar, herif temiz ve bagajsız geldiği de doğru, bana kalırsa, dedi görevli, bırakalım geçsin; parası var, hem de büyük miktarda nakit para, Doğu Avrupalıların banka kartının olmaması bir sorun teşkil etmiyor, pasaportu, vizesi geçerli, ayrıca New York City'de kalmak istediği otelin kartını da gösterdi, oraya gerçekten

gidip gitmediği yirmi dört saat içinde anlaşılır, dolayısıyla bu dava kapanabilir, zira kanaatime göre, dinliyorum And-rew, anlat, dedi amiri, bu kadarı yeterli, herif muhtemelen zararsız, sıradan, çatlak bir bilimadamı, istediği yere istediğini diksin, isterse götünün kenarına diksin, bembeyaz dişlerini göstererek sırıttı memur, ona sorarsanız, bırakın gitsin, Tann'ya emanet olsun, okey Andrew, bir dert daha gitti başımızdan, dedi amiri ve bu konuşmanın üzerinden yarım saat geçtikten sonra Korin serbest bırakıldı, aslını söylemek gerekirse serbest olmadığını hiç düşünmemiş, oralı bile olmamıştı çünkü bununla meşgul olmuyordu, özellikle sonlarına doğru, tercümanın, anlattıklarına dikkat etmeye başladığını fark edince, anlatmak istediklerini sonuna kadar anlatabilmeye, biraz önce başladığını bitirebilmeye odaklamıştı kendini çünkü bilmelerini istiyordu, belki ileride, bir gün, eğer amacına erişirse, o zaman Amerika Birleşik Devi etleri bile belki onunla gurur duyacaktır, Büyük Plan burada, tam da burada gerçekleştiği için; hayır, hayır, tercüman gülerek Korin'i durdurdu ve elim, kafasına yapışık, ortadan

ayrılmış bembeyaz saçlarının üstünden yavaşça gezdirerek, Ko ri n' i her ne kadar sevimli bulsa da şimdi dinleyecek vakti olmadığını, bunu anlaması gerektiğini söyleyince Korin, bunu kesinlikle anladığını, onu daha fazla tutmayacağını, sadece şu kadarını eklemek istediğini söyledi: bir, dedi, şimdi onun vakasında söz konusu, olağanüstü bir güzelin ebediyete yerleştirilmesidir, yani onun buraya seyahati, şöyle ifade etsin, şehrin üzerinde bir kelebeğin uçuşundan bile daha az tehlikelidir, elbette, diye ekledi şehir açısından baktığımız zaman; iki, dedi, hiç değilse şu kadarına, içine düştüğü belada ona yardım ettiği için tercüman beye teşekkür etmesine izin versin, şimdi artık onu daha fazla meşgul etmeyecek, gerçekten etmeyecek, sadece şu kadarını söylemek istiyor, çok çok teşekkürler, durun bir saniye, nasıl deniyordu, Korin not defterine baktı, *thanks, many thanks mister.*

5.

Kartvizitini vermiş ona, tercüman yatakta, hayretten ağzı açık kalan sevgilisine öfkeyle anlatıyordu, hırsla sırtını döndü, tek kurtulsun ondan diye çünkü kurtulamamış bir türlü, salak herif anlatmış anlatmış durmuş, tamam ahbap, demiş, anladık, şimdi vaktimiz yok bunlara, işte telefon

numaram, ararsın, anlaştık mı; hepsi bu kadarmış, ne var yani bunda, kartvizitini vermiş, kibarca bir jest, alt tarafı boktan bir kartvizit, her yere saçar insan bunu, köylünün tohum saçtığı gibi, tercüman, canı iyice sıkkın bir şekilde kafasını salladı, zaten hayatı kaymış onun, hiçbir şey yapamamış, hiçbir şey becererne-miş bir türlü, Amerika'ya geleli neredeyse dört yıl olacak, hâlâ olduğu yerde sayıyor, bok, bok, bok üstüne boktan başka bir şey yok, hırsla yastığı yumruklamaya başladı, Immigration Office'teki o boktan işten başkasını

bulamadı işte, üstelik minnet duyması lazım kadrosuz işe aldıklan için, bu bok iş için bir de minnet duyacak, hoş şimdi artık ne dese boş, kovulması bir an bile sürmemiş, öyle tereyağından kıl çeker gibi, kovulmuş işte, kendini kapının dışında bulduğunda anlamış başına geleni, hem de siktiri boktan bir kartvizit yüzünden, kendi düşen ağlamaz, böyle pislik bir kuruma tercümanlık yapanın hali budur, dangalaklarla hayvanlar arasında tercümanlık yapmak, bunu yapanın başına böylesi gelir işte, boktan bir dakika içinde kıçına tekmeyi yiyip kendini kapı dışında bulur; çünkü dangalak, bunlar dangalak, dangalak Macarlar ve hayvanlar, hem de hayvanın da en hayvan olanından, pasaportları kontrol edenler, gümrükçüler, güvenlikçiler hepsi hayvan, bütün o pislik ne var ne yok hepsi, tercüman histerik bir şekilde başını sallamaya başladı, hepsi dangalak, dangalak, dangalak, teşekkür ederiz Mister Sarvary, dediler, bilirsiniz bu bizde çok ciddi bir disiplin ihlalidir, kişisel bağ kurmaya girişmek ya da böyle bir teklifi kabul etmek memurin kanununun vb. vb., boku yedik, tercüman öfkesinden neredeyse ağlayacaktı, o gerzek kalkmış bir de Sarvary[5], diyor bana, oysa çok iyi biliyor adımın Sharvary olduğunu, orospu çocuğu, ama hayvan işte, hayvanlar arasında kaldık, asla sonu gelmeyecek bu için, tercüman başını yastığa gömdü, asla bu lanet tempoya ayak uyduramayacak, birden sevgilisine doğru dönerek haykırdı, o bir şair, şair ve video sanatçısı, tercüman değil, anlaşıldı mı; o böyleleriyle götünü siler, o pis zenci gibileriyle, götünü, onun eline su bile dökemez böyleleri, aralarında bir tane olsun var mı acaba onun kim olduğunu düşünebilen, var mı, -sevgili-

• 1 w w ıl 1 • 1

sine doğru eğildi- o var mı sanıyor, öyle sanıyorsa o zaman gitsin böylelerinin yanına, yakından baksın çünkü o zaman anlar tümünün hayvan olduğunu, dangalak olduğunu, tercümanın sesi boğulur gibi çıktı, yine arkasını dönerek kendini yorganın üstüne attı, sonra yine sevgilisinden tarafa döndü, elinden geldiği kadar yardım etmiş o dangalağa, o salağa, nene lazım senin yardım etmek, ondan daha sersem insan bulunmazmış bu bütün boktan kıtada, ne demeye yardım ediyorsun salak kafa, kim istedi senden, hangi orospu çocuğu o beceriksiz dangalaklara, örneğin o dangalağa yardım ettiğin için bir sent fazla verecek, hâlâ kakılmış orada duruyordur, o boktan kartvizit elinde, alıp götüne sokacağı ve çekip anasının bilmem neresine gideceği yerde, valla bahse girerim, hâlâ oradadır, ağaç olmuştur olduğu yerde, o şapşal yüzüyle, öküz gibi, çünkü hâlâ farkında bile değildir ne mene bir yere düştüğünün, oysa anlattı ona ama o hâlâ duruyordur orada, adeta görüyor, donuna etmiş gibi, boklu götünü temizleyecek kimsesi olmadan duruyor, hepsi böyledir bunların, tercüman sesini alçalttı, darılmasın, kendini böylesine kaybettiği için kusura balanasın sevgilisi, işte hem kendini kaybetti hem de işini ve ne için, bir dangalak için, bunlann hepsi böyle, hepsi, hepsi, hepsi!

6.

Sadece *exit*[}] e dikkat etmeli, dedi kendi kendine yüksek sesle Korin, sadece *exit* e, *exit* yazılı olan yere, sadece oraya, başka tarafa bakarsa yanılacak, exit, evet, dosdoğru oraya, kimseyi rahatsız etmiyordu çünkü kendi kendine konuşmasına kimse dikkat bile etmiyordu, daha binlerce kişi vardı tam onun gibi yapan, gözlerini tabelalara, yolu gösteren işaretlere dikmiş, şaşkın, oraya buraya yürüyen, sola dönüp duranlar, geri dönüp duranlar, sonra sağa, yine geriye, sonra ileri, ileri, yine şaşkın şaşkın duranlar, nereye gideceklerini şaşıranlar, aynen Korin gibi, *exit*e bakmak, sadece *exit*e, her şeyi *exit*e dayandırmak, şaşırmamak, çok, çok iyi dikkat etmek, sakın ama sakın dağılmasın dikkat; çünkü burada bu çılgın insan selinde bir anlık dikkatsizlik her şeyin sonu olur, bir daha asla doğru yolu bulamaz, sakın şaşırma, tereddüt etme, dedi kendi kendine Korin, yürü, yürü, sadece yürü, koridorlardan geç, merdivenlerden in, merdivenlerden çık, koridorların ve merdivenlerin yanlarındaki kapılarla uğraşma, oralara bakma, eğer yine de gözün kayarsa, yana açılan o kapılara aldırmadan yoluna devam et, kapılarından bazılarında başka türden harflerle *exit* yazılı olması seni oraya

çekinesin, onları hep geç, yan kapılarla meşgul olma; nitekim meşgul olmamış o da, geçmiş kapıları, sonra anlatırken böyle söylemişti, gerçekten de çılgınca bir labirent içinde kalmış gibiymiş, öyle gelmiş ona, hem sadece labirent değil yürüyüş temposu da çılgıncaymış, burada bir şey insanları acımasız bir tempoya zorluyormuş, hep aniden karar vermek zorunda kalıyormuş, en, en zor olanı da buymuş, iki yön arasından birine karar vermek; çünkü koridorlardan, merdivenlerden geçerek ilerlerken arada bir hep öyle bir nokta geliyormuş ki, insan yoluna devam etmek isterken karşılaştığı bir işaret bir anda aklını karıştırıyor, durmaya mecbur ediyormuş, bir şeyden, mantıken o yerde olmaması gereken bir yazıdan kafası karışıyormuş insanın, işte tam orada göz açıp kapayıncaya kadar karar vermek gerekiyormuş, şimdi ne tarafa gitmeli, şimdi acaba izlemesi gereken o lanet anayol hangisi, bu mu yoksa öteki mi, yoksa bu işaret acaba anayolun

w■.ıw■■ ••• • • •• w • 1

değiştiğini mi gösteriyor; insanın yüreği sıkışıyormuş o kadar kısa bir süre içinde karar vermek zorunda kalınca, çok yoruyormuş bu durum, aramak, yürümek, ilerlemek, durup dinlenmeden, hatta durmanın bir ihtimal olarak bile söz konusu olamayacağını kesinlikle bilerek; çünkü bir ihtimal olarak durmak denen şeye burada kesinlikle imkan yokmuş, sanki herkesin beynine Dış Ka/n hemen kapanacak yazısı kazılı gibi, acele edin, acele edin, koşun, kim nasıl becerebiliyorsa öyle, durmadan yürüyün, arayın, koşun *exit*e doğru, aksi halde, bu da zaten muğlaktan da muğlak olan yanıymış işin, dedi Korin; çünkü dışarıya derken bundan ne anlaşılması gerektiği meçhulmüş, örneğin Korin için dışarıya demek, binadan dışarıya çıkmak, serbest kalmak, şehre gidecek bir otobüse ya da eğer çok pahalı değilse bir taksiye binmek -bakar artık hangisi olursa- demekmiş ama "dışarıya”yı böyle mi tasavvur etmek gerekiyor, yani dışarıda olacak ve serbest olacak şeklinde mi düşünmek gerekiyor, bu hususta hiçbir fikri yokmuş, durmadan giderek artan bir belirsizlikle yürümeye devam etmiş, koridorlarda, merdivenlerde acaba bu merdivenler bu koridorlar doğru yer mi belirsizliğiyle, endişesiyle yürümüş, hele bir keresinde, içine bir kuşku düşmüş, ya yolunu tümden kaybettiyse hatta belki çoktandır yanlış yöne doğru yürüyorsa, o zaman çok korkmuş, o kadar ki artık korkudan düşünemez hale gelmiş ve gerçekten de düşünmeyip içgüdülerine uyarak

kendini kalabalığa bırakmış, akan insan selinin anayönünü takip etmiş, kendini o ana doğrultuya eklemiş, başka bir deyişle kalabalığın hızına uymuş, onlarla birlikte sürüklenmeye başlamış, diğer birçok yaprak arasında kalan bir yaprak gibi, biraz demode bir dille ifade edecek olursa fırtınaya kapılmış kuru bir yaprak gibiymiş, artık etrafında hiçbir şey görmez olmuş, çok fazla hızlı, fazla heyecanlı, fazlanın da ötesinde fırtınalıymış etrafı, her şey zor ve titreşimliymiş, etrafında belirgin olan tek şey, her şeyin tasavvur ettiğinden bambaşka, sapına kadar başka olduğu imiş, her şey tepeden tırnağa başkaymış, bunu fark edince daha da artmış korkusu, korku, dedi Korin, özgürlük dünyasında korku, bayram havasının verdiği hafiflemeden sonra dehşete düşme, bunların hepsi birden aynı anda çökmüş üstüne, kavrasa, anlayabilse, olanlardan bir şey çıkarabilse, sadece koridorlar ve merdivenler gelmiş birbiri ardına, sıra sıra, ucu bucağı olmadan, o da diğerleriyle birlikte yüksek sesle tekrarlamış durmuş, konuşmalar, ağlaşmalar, çığlıklar ve vahşi gülüşmelerin birbirine karışan şamatasında ve de arada bir oraya kadar dalgalanan gümbürtüde, gürültüde, kıyamette tekrarlamış durmuş *exit*, evet, *exit* e, dosdoğru oraya.

7.

Koridorun, varış salonuna açılan kısmının önündeki yaklaşık iki çarpı iki metrelik bir karenin dört köşesinde, özel görevler için yetiştirildikleri belli olan siyah üniformalı, kasklı, tabancayla, gaz spreyiyle, lastik copla ve kim bilir daha nelerle donatılmış, aralarından biri bile aynı anda otuz iki yöne bakabilen dört muhafız hareketsiz duruyordu, bacakları hafifçe aralık duran dört adet ze-bella ve çevrelerinde, kalabalığın ancak dört çarpı dört metrelik bir karenin kenarlarına kadar yaklaşmasına izin veren kırmızı yasak kordonu, akın akın gelen insanları ilk anda karşılayan bu eşi menendi bulunmadığı besbelli güvenlik sisteminden görünen sadece bu kadardı, bu ka-darcık, ne kameralar görünüyordu ne duvarların ardında mümkün olan en yakın yere gizlenmiş, her an atlamaya hazır birlikler ne havaalanının girişi önünde park etmiş özel motorize birlik ne de binanın bir yerinden günün seksen altı bin dört yüz saniyesini denetleyen genel kurmayın genel karargâhı; gerçekten eşsizdi, eşi benzeri yoktu bu güvenlik sisteminin, bütün sistemden sadece dört muhafızla dört parça kırmızı kordonun görünmesi, bir yığın insanın akın akın buraya gelmesine neden olan ve korunması gereken ise eşsizin de eşsiziydi, şehirliler gelmişti görmeye,

transit yolcular, yabancılar, turistler, amatörler ve koleksiyoncular, bağımlılık hastaları, hırsızlar, kadınlar, erkekler, çocuklar, yaşlılar, hepsi; çünkü hepsi görmek istiyordu ve görebilmek için öne geçmeye çalışıyordu, dört kordon ve dört muhafız tarafından korunan siyah kadife örtülü, üstten beyaz panel ışınlarla aydınlatılmış geniş sütunu ve üstünde kurşun geçirmez camdan yapılmış vitrini görebilmek için, hepsi *elmastan* görmek istiyordu, reklamlarda ilan edildiği gibi dünyanın en değerli elmas koleksiyonlarından birini, işte oradaydı dünyanın yirmi dört pırıl pırıl mucizesi, saf karbonun yirmi dört sihirli enkarnasyonu, yirmi dört tane eşi olmayan taşlaşmış ebedi pırıltı; birçok kurumun ve özel kişilerin de katkılarıyla Gemological Institute tarafından organize edilmişti, gerçi her zaman olduğu gibi yerkürenin herhangi bir yerinde elmas söz konusu olduğunda, daima arka planda bulunan De Beers Consolidated Mines'ın şimdi gizlenmeyen himayesi altında, kataloglardaki tanımlamayla yirmi dört *spesiyalite*, bu tanımlama bu kez hiç abartılı değildi zira koleksiyona alınacak elmasların değerlendirilmesi yapılırken esas alınan dört klasik kriter, *Colours, Cleanıess, Cut* ve *Carat* açısından IF ve ^VS I sertifikalı grupların dışından, bunlardan aşağı düzeyden olmamaları şart koşulmuştu, bu yirmi dört adet yıldızla, fasetler, dispersiyon, berraklık ve kesimin müthiş dünyası hakkında kapsamlı bir imaj vermeye gayret edilmişti, böyle yazılıydı katalogdaki metinde, yirmi dört yıldızla bütün kainat hakkında bir imaj, zira spesiyal olduğu için, deniyordu metinde, amaç, bir-iki eşsiz güzellik göstererek seyircileri büyülemek değil, çeşitli ve birbirinden çok farklı biçimlerde o eşsiz güzelliğin bizzat kendisini göstermek; gerçekten de hemen her şey vardı orada, *river, top wesselton* ve *wesselton* [6] renk dereceli, Tolkowsky, Skandinav ve Eppler tipi orantılı hesaplama kurallarına uygun yirmi dört adet şaheser, Ma-zarin, Peruzzi, Markiz ve zümrüt kesimlisi vardı, oval, armut, yuvarlak, kalp, damla kesimlisi vardı, elli beş karadıktan yüz kırk iki karatlığa kadar, ve elbette iki mucize elmas, gümüş montürlü ORLOV ve altmış bir karat-lık KAPLAN GÖZÜ, kurşun geçirmez camın altında gerçekten olağanüstü, akıllara durgunluk veren bir pırıltı ve bütün bunlar en akıl almaz yerde Amerika Birleşik Devletlerinin trafiği en yoğun, en kalabalık havaalanının en hassas noktasında, milyonlar değerinde pırıltının korunmasının en zor olduğu yerde, yine de korudular işte, dört tane kırmızı yasak kordonu ve bacakları hafifçe aralık duran dört adet zebella.

8.

Korin, son koridora girip de uzaktan büyük salonu gördüğü zaman hemen anlamış doğru yönde, sonuna kadar doğru yönde ilerlediğini, labirentten sağ salim kurtulduğu için şükürler olsun, demiş kendi kendine, adımlarını hızlandırmış ve her bir adımdan sonra kendini gittikçe daha rahat, daha az tedirgin, ilk duyduğu o bayram havasına daha yakın hissetmiş ve o hevesle son birkaç yüz metreyi yürümeye başlamış, yolun yaklaşık üçte birini bitirdiği zaman, büyük salonun ışıklarına, gürültüsüne ve güvenliğine doğru ilerlerken, karşı yönden gelen kala-

i ıı 1 1 • • • 1 • • ■••• ■ ■ ■ • il* 1

balık arasında biri ilişmiş gözüne, yirmi-yirmi iki yaşlarında, kısa boylu, narin yapılı, ekose pantolonlu bir genç, biraz tuhaf, dans eder gibi adımlarla yürüyormuş, şöyle on metre kadar uzaktan bakmış Korin'e, hatta gülümsemiş, hatta hatta yüzü aydınlanmış Kori n' e bakınca ve beklenmedik bir anda eski bir tanıdıkla karşılaşmanın verdiği şaşkınlık ve sevinçle kollarını kucaklamaya hazırlanır gibi iki yana açarak, hızla yaklaşmaya başlamış, bunun üzerine Korin de biraz yavaşlamış, dudaklarında belirli belirsiz bir gülümseme, gözlerinde soru işareti, yan yana gelmelerini beklemiş ve işte bu gerçekleşince, yani yan yana geldikleri an Korin için inanılmaz bir ş^{e}y olmuş, göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir süre içinde dünyası kararıvermiş, önce iki büklüm olmuş, sonra yere çökmüş, çünkü yediği yumruk tam midesini bulmuş, Korin sonra anlatırken, oğlan büyük bir ihtimalle, demişti, sırf eğlence olsun diye gelen yolcu kalabalığından gelişigüzel birini gözüne kestirmiş, kaşlarını kaldırıp, dostça bir ifade takınarak seçtiği kişiye yaklaşmış ve bir yumruk çakıvermiş midesine, hiçbir şey söylemeden, hiçbir dostluk, sevinç, neşe, aaa ıneğer tanıdıkmış, eski arkadaşmış falan filan demeden küt bir tane, tam midesine, Tri-nidad'lı genç de o günün akşamı gittiği lokaldeki garsona anlatıyordu olayı, sert bir hareket yaparak gösterdi, nasıl küüt, indirmiş yumruğu tam mide ağzına, herif o an kıvrılıp yere yığılmış, nasıl yere yığıldığını da taklit etti Tri-nidad'lı genç lokalin garsonuna, midesini tuttu, iki büklüm oldu, sesi çıkmadan, gık demeden yere yığıldı, yere yapıştı sanki, çürük dişlerini göstererek güldü Trinidad'lı genç, inek götünden bok düştü sanırsın, dedi garsona, Korin de, velet tek söz söylemeden indirdi yumruğu, demişti anlatırken, ânında yere yığılmış, başını kaldırıp baktığında çoktan kalabalığa karışıp gitmiş adam, bir an içinde yerinde yeller esmiş, toz

olmuş, Korin hiçbir şey anlayamadan kalmış düştüğü yerde, doğrulabilecek hale geldiğinde sağına soluna bakınmış, koltuklarının altından tutarak kalkınasma yardım eden iki-üç kişinin yüzüne olup bitenlere belki bir açıklama getirirler umuduyla bakmış ama onlar hiçbir açıklama yapmamışlar, yoluna devam ettiği zaman başkaları da hiçbir şey söylememiş, hatta kimsenin hiçbir şeyin farkında bile olmadığı belliymiş, haberleri bile yokmuş ve olmayacakmış da onun JFK Havaalanı'nda, varış salonuna giden koridorun ilk üçte birinde olduğundan ya da olacağından.

9.

Elmaslara geldiğinde hâlâ fena halde ağrısı varmış, yüzünden okunabiliyormuş, büyük salona girince, elmasların etrafına doluşan kalabalığa körlemesine yaklaşarak elini midesinden çekmeden yanlarından geçip gitmiş, sonra anlatırken söylediği gibi elini orasından çekemiyor-muş, elmasların olduğu yere geldiğinde o kadar ağrıyor-muş ki her yeri, midesi, kaburgaları, ciğerleri, karaciğeri ve uğradığı haksızlıktan, kötülükten, maruz kaldığı saldırının akıl almazlığından ötürü her bir organı son hücresine kadar sızlıyormuş; onun için kendi kendine, buradan kurtul, bir an önce dışanya çık, diyormuş, sağa sola bak-

1 1 •••• • • • • ■ | •] W • • • • | 1

madan, sadece yürü, yürü, ıienye doğru yürü, bu arada da midesinin üstünde ağrıyı dindirmeye çalışan elinin ne zaman genel teyakkuza geçtiğinin, genel ve koşulsuz güvensizlikte kendisini bekleyen tüm tehlikeleri savuşturma işaretine dönüştüğünün farkına bile varmamış, günler sonra bir Çin lokantasında bunları anlatırken eli kendiliğinden başka pozisyona geçip öyle durmaya başlamış, demişti, salonun korkunç kaosunu yarıp geçtiği, dışarıya çıkıp kendini tam serbest olmasa da beton sütunlar arasında bulduğu vakit, sol eliyle oralardan geçen herkesi kendisinden uzak tu tmaya çalışıyorm uş, yanına yaklaşacak herkese çok korkmuş olduğunu ve bu korkuyla her olasılığa hazır olduğunu, dolayısıyla kimsenin yanına yaklaşmaya kalkışmamasını sol eliyle ilan ediyormuş, bir aşağı bir yukarı gidip gelerek bir süre otobüs durağı aramış, nihayet dolaştığı yerin otobüs duraklarıyla dolu olduğunu ama tek bir otobüs bulunmadığını fark edince, ömür boyu orada ka kılıp kalacağı endişesiyle karşı tarafa, taksilerin olduğu yere gidip otel kapıcısı kıyafetli iriyarı bir değnekçinin idare ettiği uzun bir

kuyruğun sonunda durmuş, günler sonra bunları anlatırken, beton sütunların karşısındaki kuyruğun sonunda durmakla çok isabet

• w» • 1 • . i T *r* • •• 1 •• 1 n 1 • 1 • w •

ettiğini söylemişti Korin çünkü böyiece çaresizliği son bulmuş, nihayet büyük bir mekanizmada kim olduğunu, ne istediğini söylemesinin gerekmediği bir noktaya erişebilmiş; çünkü orada sırasını bekler, iriyarı değnekçiye doğru adım adım ilerlerken kim olduğu, ne istediği hemen anlaşılıyormuş, sözün kısası çaresizliği nedeniyle verdiği karar sayesinde her şey artık tıkır tıkır işlemeye başlamış: Budapeşte'de hostesin kendisine verdiği sınanmış, kullanılmış, ucuz otelin adı yazılı olan pusulayı göstermiş, değnekçi harfleri bir bir okuduktan sonra, başını sallayıp *twenty-five dollars,* demiş, ondan sonra kendisini kocaman sarı bir takside bulmuş, Manhattan’a doğru şeritlerden birinden ötekine geçerek yolları arşınlamaya başlamışlar, yumruk halindeki elini hâlâ midesinin üstünde tutuyormuş, hâlâ kendisini savunmak, gelebilecek saldırıyı def edebilmek için, misal bu ya, bu güzel kocaman sarı takside şoför ve arasındaki parmaklık ya birden pat diye inerse, ya kırmızıda durduklannda, pencereden içeriye bir bomba atarlarsa ya da mesela ilk bakışta Pakistanlı, Afgan, Iranlı, Bengal, Bangladeşliye benzettiği şoför birden arkasına dönüp bir altıpatlar çeker de Money, Korin not defterine bakmış, *or Life,* derse.

ı o

Trafik baş döndürücüydü, dedi Korin, Çin lokantasında hikâyeyi anlatırken, bu yüzden ve sürekli olarak yeni bir saldırıdan korktuğu için, gözüne çarpan her işaret tabelası hemen aklında kalıyormuş, örneğin gördükleri Southern Parkway, Grand Central Expressway, Interborugh Parkway, Atlantic Avenue ya da okudukları, Long Island, Jamaica Bay, Queens, Bronx, Brooklyn, bunların hepsi o anda kafasına kazınıyormuş, şehrin göbeğine doğru ilerledikçe onu asıl etkileyen, Macaristan'da sayfalarını eskittiği turizm rehberlerinde okuduklarından sonra haklı olarak beklediği gibi, Brooklyn Köprüsü’yle, şehir merkezindeki gökdelenleriyle o akıl almaz, o nabzı histerik bir şekilde atan, o ölümcül bütün değil de ufak tefek bir-iki şey, o büyük bütünün birkaç ayrıntısı oluyormuş, örneğin bir kaldırımın kenarında içinden buhar çıkan bir rögar kapağı, bir benzin istasyonunda solladıkları o geniş, eski Cadillac, devasa, kromnikel bir itfaiye arabası,

sonra bir şey daha, Korin iyice alçalttı sesini, bu beynine kazınmaktan çok beynini kazımış adeta, taksiyle kayar gibi sessizce ilerlerlerken, sol elini kendini korumak için önünde tutuyor, kâh sağ kâh sol pencereden dışarıya bakıyormuş ki birden içinde garip bir duygu belirmiş, sanki

1■ •ı• •1 1 ı • ı ||

bir şeyi görmesi lazımmış da göremiyormuş, bakıp gördüklerinden bir şeyi anlaması gerekiyormuş da anlaya-mıyorrnuş, sanki bir şey arada bir gayet belirgin bir şekilde önüne çıkıyormuş, adeta gözüne batıyormuş ama bir türlü fark edemiyormuş ne olduğunu ve bunu anlamadıkça nereye geldiğini, nerede olduğunu anlayamayacakmış, bunu anlamadığı sürece de yapabileceği tek şey, o gün öğleden sonra geç saatlerde ve akşam törensel bir şekilde defalarca söylediklerini -aman Tanrı'm, burası sahiden dünyanın ortası- tekrarlamaktan ibaret kalacak-

' mış ve o şimdi, bundan hiç kuşkusu yokmuş artık, sahiden dünyanın tam merkezindeymiş; o ilk gün öğleden sonra Canal Sokağı'ndan Bowery'ye girip biraz ileride Suites Hotel önünde durduklarında ancak bu kadarını anlayabilmiş, o öğleden sonrasının bundan fazlasını kavramaya yetmediğini anlamış ve o zamandan beri bu böyle sürüp gidiyormuş, hâlâ bu dehşet verici şehirde ne görmesi gerektiğine akıl erdirememiş, oysa biliyormuş orada, önünde olduğunu, yanından geçtiğini, içinde gezdiğini, tck söz söylemeyen şoföre yirmi beş dolar verip otelin önünde indiği zaman, hızla uzaklaşan taksinin kırmızı lambaları köşeyi dönüp Bowery Çin Mahallesi'ne yönelinceye kadar arkasından uzun uzun baktığı zaman da bildiği gibi.

ı ı.

Kapının

kilidini iki kere çevirip emniyet zincirinin iyi tutup tutmadığını da iki kere kontrol ettikten sonra pencereden bir süre tenha sokağı seyretmiş, aşağıda neler olabileceğini tahmin etmeye çalışmış, ancak ondan sonra yatağa oturabilmiş, günler sonra böyle anlatmıştı Korin,

0 zamana kadar oturamamış yatağa, kapıyı kilitledikten, emniyet zincirini taktıktan, pencereyi ve sokağı bitirdikten sonra oturacak derman bulabilmiş kendinde ve ancak o zaman fark etmiş bütün vücudunun tir tir titrediğini; o zaman bu titremeye bir son vermesi gerektiğini henüz düşünemememiş, o zaman hatırında kaldığı kadarıyla, oturmaması, titrememesi ya da sakinleşip herhangi

1 • 1 •• •• • •• 1 •• 1 w ti ■ • 1 11 •

bir şey düşünmesi mümkün değilmiş, zira oturabilmesi ve titreyebilmesi bile büyük başarıymış, dakikalar boyunca sadece oturmuş ve titremiş ve hatta sonra, itiraf etmekten utanmıyor, titreyerek geçen uzun dakikalarından sonra yarım saat kadar ağlamış; ağladığı olurmuş ba-

zen, şimdi de içindeki titreme durulmaya başlayınca ağlaması gelmiş, hem nasıl bir ağlama, katılırcasına, boğu-lurcasına, insanın omuzlarını sarsan ve dehşetli bir hızla gelip dehşetli bir yavaşlılda giden türünden; asıl dert o ağlama ve titreme değilmiş, öyle korkunç miktarda ve ağırlıkta olayla karşılaşmış, o kadar çeşitli ve kavranması o kadar imkânsız çetrefil durumlarla yüz yüze gelmiş ki, daha sonra, hıçkınklarını, iç çekmelerini dindirebildik-ten sonra kendini birden bomboş ve ağırlıksız hissetmiş, sanki boşluktaymış gibi, başı tın tın ötüyormuş, yutkunmak istemiş, yutkunamamış,. yatağa uzanmak istemiş, kıpırdayamamış bile, üstüne üstlük ense köküne o çok iyi bildiği ağrı saplanmış, hem o kadar şiddetliymiş ki, kafası o an yerinden kopacak sanmış, gözleri de yanmaya başlamış, birden korkunç bir yorgunluk hissetmiş, bunları anlatırken, belki de, dedi, bunlar evvelce de vardı, yani baş ağrısı ve yorgunluk çok uzun zamandan beri vardı, belki de kafasındaki şalter kolu o zaman indi herhalde ve *hepsi birden hareket etti;* neyse işte, dedi Korin, sonra o boşlukta, o baş ağrısıyla ve yanmayla, o yorgunlukla ne halde olduğunu tasavvur etmek güç değildir, bir süre sonra nihayet anlaşılması ya da hiç değilse ele alınması gereken olaylan düşünüp sıraya koymaya başlayınca, ancak o zaman kıvrılıp oturabilmiş yatağa, tamam, demiş, şuram ağrıyor, buram yanıyor, her yanım yorgun ama başlayalım bakalım başımızdan geçenleri bir bir gözden geçirmeye, sıraya sokmaya, kabil olduğunca en başa dönerek, ta en başından, paranın gerekli izin alınmadan Macar gümrük denetiminden ne kadar kolay geçtiğinden başlayarak, gerçekten de böyle başlamış çünkü, evi

sattığı, arabayı ve bütün taşınır mallarını satıp hepsini paraya çevirdiği zaman, karaborsada az miktarlarda dolar almaya başlamış, yavaş yavaş doları birikmiş fakat bunu dışarıya çıkarma izni yokmuş, o zaman ne yapsın, paltosunun içine, astarına dikmiş paraları da elyazması-nın yanına ve hiçbir engelle karşılaşmadan çıkmış ülkeden, gümrükten geçerken soran eden olmamış, kimsenin ruhu bile duymamış, böylece de onu en çok tedirgin eden ağırlıktan kurtulmuş, okyanus üzerindeki rahat yolculuğunu buna borçluymuş, şimdi düşündükçe aklına ciddi hiçbir sorun gelmiyormuş, ha bir tek burnunun tam kenarındaki sivilce, sonra bir de durmadan pasaportunu, otel kartını, sözlüğü, not defterini aramak zorunda kalması, acaba koyduğu yerde duruyor mu, gerçekten düşündüğü yere mi koymuştu diye durmadan kontrol edip durmak, yoksa uçuşla hiçbir sıkıntısı olmamış, göklerdeki ilk uçuşunda ne korku ne keyif, sadece büyük, çok büyük bir rahatlık duymuş ama uçak inince başlamış sıkıntılar, önce Immigration Office, sonra o delikanlı, otobüs durağı, taksi, hepsinden de önemlisi orada, içinde -başını gösterdi- tam bir *bulutlanma*, geçici bir *askıya alınma hali* varmış; işte bunu hissetmiş otelin birinci katında ve bunu hisseder hissetmez aynı zamanda derhal değiştirmesi gerektiğini anlamış, de-ğiş-tir-me-si ve karar vermiş, önce sol elini indirmesi gerekiyor, sonra, genel olarak sakinleşmesi, önünde duran yolu temizlemesi gerekiyor çünkü madem yataktan kalktı ve yine pencereye gidebildi, demek ki esas itibariyle doğru yönde ilerliyor, şimdi sadece iç barışı, huzuru bulması gerek ve burada olduğuna, artık burada kalacağına kendisini alıştırması; işte bunu böylece düşündüğü zaman pencereye sırtını çevirip odaya dönmüş ve mobilyalara bakmış, basit bir masa, sandalye, yatak, musluk ve eviyeyi gözden geçirince artık burada yaşayacağını ve Büyük Plan'ını burada gerçekleştireceğini düşünmüş, o zaman bu ciddi kararın sonucunda olduğu yere çökmeden ayakta durabilmeyi ve yine ağlamaya başlamamayı başarmış; çünkü, dedi Korin, eğer bu kararı vermeseymiş bütün samimiyetiyle

itiraf etmeli ki, New York’ta Suites Hotel’in birinci katında ağlayacak ve tam anlamıyla çökecekmiş.

1 2.

Günde kırk dolan onla çarparsam, on günde dört yüz dolar eder, olamaz, saat farkı nedeniyle uykusuz geçen bir gecenin sonunda şafak vakti nihayet uykuya daldığında, Korin, meleğe böyle dedi, sonra yanıtı boşuna bekledi, melek kıpırdamadan duruyor ve Korin'in sırtından tarafa bir yere bakıyordu; Korin öte yanına döndü ve dedi ki: *Ben de baktım. Hiçbir* şey *yok orada.*

13.

Gün boyu otelden dışan çıkmamış, hatta odasından bile, neden çıksın, bir günden bir şey olmaz, zaten yorgunluktan bitap düşmüş durumda, ne diye zorlasın kendini, kaldı ki bugün ya da yann ya da öbür gün olmuş, ne fark eder, birkaç gün sonra böyle anlatmıştı Korin, sadece arada bir emniyet zincirini kontrol etmiş, bir keresinde de birbiri arkasına tekrarladığı no-no-no'larla öğleden önceki temizlikçileri içeriye bırakmamış çünkü kapıyı tıklatıp yanıt almayınca kendi anahtarlanyla açıp girmeye kalkışmışlar, bu heyecanlı anları saymazsak, günün kalan kıs-

• • • • • 1 •• w »1 • »1 » 1 1 • •

mını, üzerine ölü toprağı serilmiş gibi uykuda geçirmiş,

• • 1w,*1 1 1 w ■••• i

geceyi ise sokağı gözleyerek, sokağın görünen kısmını, saatlerce, uyuşuk bir halde, bir köşesinden ta öbür köşesine kadar santim santim incelemiş sokağı, dükkânların -tahta levha dükkânı, boya deposu- yerini bellemiş, gece olduğundan, bu nedenle de sokakta hareket az olduğun-

1 •■••• |wl] w •

dan hep aynı şeyi görüyormuş, sokağın hep o değişmeyen görüntüsünü, dolayısıyla en ince ayrıntılar bile kazınmış belleğine, kaldırımın kenarında park etmiş arabaların sı-

rası, çöp bidonlarının yanında dolaşan sahipsiz köpekler, tek tük evlerine dönenler, rüzgârdan sallanan sokak lambalarından süzülen ışık, hepsi kazınmış belleğine, hiçbir şey kaçmamış dikkatinden, hatta şimdi kendisinin birinci katta pencerenin önünde oturup dışarıya baktığı, arada

durmadan kendi kendine sakin ol, sakin ol, bugün dinlenme günü, ruh en ve bedenen kuvvet toplama günü, başından geçenler az buz değildi, bunlar manşet olarak dizilse bile yeter de artar demesi, daha yola koyulmadan önce peşine düşenler, demiryolu üstgeçidi, vizeyi unutması, sonra vize beklemesi, gümrükteki heyecan, sonra havaalanı, uğradığı saldırı, takside bir şeyin önünden sanki kör-lemesine geçiyormuş duygusunun verdiği tedirginlik, bütün bunların hepsi desteksiz ve savunmasız bir adamın başından geçti, diye hatırlatmış kendine, tek bir adamın, yani onun, şimdi dışarı çıkmak istememesinde şaşılacak ne var, diye defalarca sormuş kendine ve defalarca, şaşılacak hiçbir şey yok, diye yanıtlamış, pencerenin önünde oturmuş, sokağa bakmış, uyuşuk ve hareketsiz, geldiğinin ilk günü böyle geçmiş, ikinci günü daha da beter çünkü ikinci gün, o baygınlık şeklindeki uykudan sonra gelmiş; sonra, kaçıncı, galiba üçüncü akşam tam tamına bir gün evvel söylediklerini tekrarlamış, bugün değil, bugün olmaz, yarın, yarın mutlaka, sonra başlamış odanın içinde yürümeye, bir aşağı bir yukarı, pencereden kapıya, kapıdan pencereye, o daracık yerde dön baba dönelim, üçüncü gece kaç bin kere hatta kaç on bin kere bu daireyi çizdiğini söyleyemezmiş artık, eğer ilk gününü tek bir kelimeyle nitelemek isterse *sadece baktı*, dermiş, ikinci tam günü nitelemek için *sadece yürüdü*, demek yerinde

| ••1•• || | • • • • *m m* **•••••• 1 ^**

olurmuş çünkü aslında sadece yürümüş, yürümüş, açlığını uçakta verilen yemekten kenara koyduğu bisküvilerle bastırıyormuş, dönmüş, dönmüş durmuş odanın içinde pencereyle kapı arasında, sonunda yorgunluktan iflahı

1 I 1• *mm mm m m m m* **1• 1**

kesilmiş, ve, üçüncü gün geliyor, acaba ne yapsam, sorusuna yanıt veremeden yatağa düşmüş.

14.

Otel, Rivington Sokağı’ndaymış, cadde aşağıya doğru, sağda doğuya, Christie Sokağı’na ve cereyanlı büyük bir parka, yukanya doğru ise solda Bowery'ye açılıyormuş; bunu bellemiş Korin, günlerce gündüzleri uyuyup

geceleri sabahladıktan sonra, günün birinde Suites Hotel’in kapısından dışanya çıktığı zaman, kaç gündür orada olduğunu bilemeyecek kadar sersemlemiş ama nihayet dı-

1 • • 1 • • 1 • • i w »i •• 1 ••

şarıya çıkmış çünkü bugün değil, yarın, yarın değil öbür gün, diyerek ertelenecek hali kalmamış işin, yerinden kalkması, burnunu dışanya çıkarması kaçınılmaz olmuş, bisküvileri bitmiş, midesi açlıktan kazınmaya başlamış, lafın kısası mutlaka bir şey yemesi gerekiyormuş, hem de derhal; Çin lokantasında bunları anlatırken derhal sözcüğünü vurguladı ve kesin bir ifadeyle devam etti, hem de *derhal* kalacak yeni bir yer bulması gerekiyormuş, otele ödediği günde kırk dolar birkaç günden fazla kalmasına imkân vermiyormuş ve işte o birkaç günün, kendisine tanıdığı mühletin sonu gelmiş, bitti, tamam artık, demiş, ilk korkudan ve yorgunluktan sonra kendisine tanıdığı bu lüks belki kabul edilirmiş ama sürekli olmasının mümkünü yokmuş, on kere kırk, dört yüz dolar eder, on gün için dört yüz dolar, üç kere dört yüz, ayda bin iki yüz dolar, söylemesi bile çok, yok artık, bu kadarı fazla, demiş Korin, geri dönerken yolunu bulmayı garantilemek için oturduğu sokağı, Christie Sokağı ve Bowery arasında iki defa gidip geldikten sonra, Bowery’nin yoğun olmayan trafiğine kanşmış ve karşı tarafta ilk gözüne kestirdiği dükkânı hedeflemiş, aslında yanılmamış dükkânı hedeflerken ama cesaretini hesaplarken yanılmış; çünkü tam dükkânın önüne geldiğinde bir anda tükenmiş cesareti, o anda içine korku düşmüş, şimdi ne diyecek, kamım aç demeyi bile bilmiyor ki, kafasında tek bir İngilizce sözcük yok, paltosunun cebini yoklamış, tabii sözlük yukarıda kaldı, şimdi ne yapacak, başlamış dükkânın önünde bir aşağı bir yukarı volta atmaya; sonunda bütün cesaretini toplayıp dalıvermiş dükkâna, sandıklar arasında tanıdığı ilk gıda maddesine çaresizce saldırmış, iki hevenk muz, ödü patlayan satıcıya, içeri daldığı zamanki aynı çaresiz suratla parayı verip dışarıya fırlamış ve birbiri ardına muzları yiyerek hızla yürümeye başlamış, iki sokak

ötede, karşı tarafta kırmızı tuğladan büyük bir bina ve

1 1 • || ■••• 1 1 •••••• •

kocaman bir reklam görünceye kadar yürümüş; yani,

dedi Korin bunları anlatırken, binayla reklamı görünce her şey birden yoluna girdi demiyor ama en azından kendini toparlaması gerektiğini anlamış o zaman, kaldırımda olduğu yerde durmuş, elinde muzlar, başını muzları tutan elleri arasına almış ve yüksek sesle kendi kendine, demiş, ne yani, sen kimsin, budalanın teki mi, tımarhane kaçkını mı, ne oluyor böyle, hiç mi yok haysiyetin, sakin ol bakalım; Bowery'de başını tutmuş muzlu elleri arasında ve kendi kendine tekrarlamış: eğer onurunu kaybetmezse her şey yoluna girer, her şey yoluna girer, her şey.

1 s.

Hotel Sunshine, Prince Sokağı'nın Bowery'ye açıldığı ve biraz yukarıda da Stanton Sokağı'nın başladığı yere yalan, üzerinde devasa bir reklam bulunan kırmızı tuğlalı büyük bir binanın hemen yanındaymış, reklamda ateş larmızısı harflerle yazılı tek bir kelime, *SAVE* bu çarp-

• 11 • J • .... 1 .. •• 1

mış ilk önce Korin ın gözüne, ta uzaktan görmüş, bu sözcük onu sakinleştirmiş biraz, dükkândan fırlayıp muzları tıkınırken bu *SAVE* ona iyiliksever bir el tarafından, onun için yazılmış gibi gelmiş, ama, demişti anlatırken, yaklaşıp da ne olduğunu görünce bu yol göstericide hayal kırıklığına uğrayabilirmiş çünkü gördüğü yazı *SAVE* değil *SALE*[}] imiş ve bir otomobil salonunun reklamıymış, gerçekten hayal kırıklığına uğrayabilirmiş ama uğramamış çünkü binanın sol tarafında da, Hotel Sunshine yinni beş dolar, yazılı küçük bir tabela varmış, sadece bir tabela, başka hiçbir tamamlayıcı bilgi olmadan, iyi de yirmi beş dolarlık Hotel Sunshine'ı nerede arasın; ama gerek paranın miktan gerekse bir müddet önce *SAVE,* olayında olduğu gibi *sunshine*[7] sözcüğünün etkisi -bunu da hemen tercüme edebilmiş- hem onu sakinleştirmiş hem de merakını uyandırmış, zaten biraz önce kararlaştırdığı şey bir an evvel yeni bir otel bulmak değil miydi, yi^nni beş dolar, söylemesi bile hoş, yirmi beş, otuz kere yirıni, altı yüz eder, otuz kere beş de yüz elli, demek ayda yedi yüz elli dolar, hiç fena değil, her halükârda Rivington Sokağlndaki bin iki yüzden çok daha iyi, derhal aramaya başlamış girişin nerede olduğunu fakat o büyük kırmızı tuğlalı binanın yanında pis, altı katlı döküntü bir binadan başka bir şey yokmuş, ne bir tabela ne yol gösteren bir işaret, sadece

duvarda kahverengi bir kapı; artık orada soranm, diye düşünmüş, altı üstü Hotel Sunshine diyecek, o kadarını becerir, verilecek yanıtı da bir şekilde çıkarır nasıl olsa, kapıyı açıp girmiş içeri ve karşısına çıkan gayet dar ve dik bir merdivenden aşağıya inmeye başlamış, fakat merdiven, bir kapının önüne, merdiven sahanlığına, merdiven aralığına değil hiç beklenmedik bir şekilde, kocaman bir demir parmaklığın önüne çıkarmış onu, kilitli bir demir parmaklık kesmiş yolunu, daha sonra anlatırken söylediği gibi o anda içine kötü bir his doğmuş, tam geri dönecekmiş ki demir parmaklığın ötesinden, başka bir kapının daha olmadığı yerden kulağına bir ses gelmiş, bir konuşma sesi, o anda karar verip demir parmaklığı sarsmış, ne olabilir ki, diyormuş kendi kendine arada demir parmaklık var nasıl olsa, tam demir parmaklığı sarsarak gürültü yaptığında yanda bir zi] olduğunu da fark etmiş ama iş işten geçmiş artık zira çıkardığı gürültü üzerine içeriden biri küfür yağdırmaya başlamış, yani adamın söyledikleri küfre benziyormuş; parmaklıkların öte yanında çam yarması gibi, kafası sıfır numara tıraşlı bir zebella peyda olmuş, Korin'in yüzüne yakından şöyle iyice bir baktıktan sonra hiçbir şey söylemeden geldiği yere geri gitmiş, birden bir takırtı bir tokurtuyla açılan demir parmaklıktan içeri girmeden önce Korin'in düşünecek vakti bile kalmamış, girer girmez kendini dar, antre gibi bir yerde bulmuş, orada da bir deınir parmaklık, ardında da cam duvarla bölünmüş ofisimsi küçük bir yerde oturan bir adam

1 1ı 1 1'w> ■ • . ■ ı • 1 ■ • • 1 w ■ ■

camdaki deliği göstermiş, oraya söylesin söyleyeceğini diye, bunun üzerine Korin, Sunshine Hotel, demiş, *yeah,* demişler, Hotel Sunshine ve yan taraftaki başka bir demir parmaklığı göstermişler, o tarafa bakınca o kadar korkın uş ki, sadece bir anlığına görebilmiş oradakileri, bir kere daha bakmaya cesaret edememiş, öylesine korku verici tiplermiş, aralarından biri camın ve demir parmaklığın ardından, kuşkulu bir suratla, Hotel Sunshine mı, diye sormuş, ne desin şimdi, evet, oteldi aradığı ama artık teşekkür ediyor, vazgeçti mi desin; sözün kısası, dedi Korin, hatırlanıııyormuş bile o an ağzından ne çıktığını, o soruya ne cevap verdiğini, tek bildiği, tek hatırladığı şey bir an sonra kendini yine dışarıda, sokakta bulduğuymuş, vakit geçirmeden birinden yardım istemesi gerektiği biçimlenmeye başlamış içinde, koşar gibi yürü-yormuş sağına soluna bakmadan, kabil olduğunca hızla oradan uzaklaşmak için Rivington Sokağı’na doğru

koştururken içinden bir ses, adımlarının temposuna uyarak çabuk, diyormuş, çabuk geri, çabucak geri, Suites'e geri, otelin kapısına gelinceye kadar hiçbir şey görmemiş, sadece o korkunç ve karanlık tiplerin sırıtan suratları gitmemiş gözlerinin önünden, hiçbir şey duymamış, sadece gıcırdayarak açılan demir parmaklığın soğuk sesini ve içeri girdiği zaman bumuna çarpan o bilmediği, korkunç, durmuş, ekşimiş kokuyu duymuş yol boyunca, Hotel Sunshine'den Suites Hotel' e gelinceye kadar, Çin lokantasında masa arkadaşına bunlan anlatırken o iç bulandırıcı koku, dedi, New York'un korkunç kapısından ilk defa içeri girdiği o öğleden öncesinden beri unutulur gibi değil.

1

(Lat.) Çıkış noktası, köken. (Y.N.)

2

(Lat.) Günümüzde hekimliğin simgesi sayılan, Hermes'in taşıdığı çift yılanlı asa. (Y.N.)

3

(Alm.) Havanız. (Y.N.)

4

(ing.) Göçmenlik bürosu. (Y.N.)

5

Macarcada anlamı “çamurkale' ' olan Sârvar, görevlinin telaffuzuyla “bokka-le' ' oluyor. (Ç.N.)

6

(Ing.) Renk, berraklık, kesim ve karat. (Y.N.)

7

(İng.) Güneş ışığı. (Y.N.)

16.

Başka türlü olamazdı, böyle olacaktı, bir şeyi alan geri verir, olan bu, aldı, geri verdi, şimdi her şey yoluna girmiş sayılmaz ama en azından bir süre ayda altı yüz dolar alacak, bu da nereden bakarsa baksın şimdiye kadar olduğundan fazla, dedi tercüman, hiçbir şey anlamayan Meksikalı taksi şoförüne, hiçten fazla, her şey aklına gelirdi de bu, arka koltukta ağzı açık uyuyan Korin'i gösterdi, bu salağın, sırıtarak kafasını salladı tercüman, ken-

dı • •• •• 1 •• " * 1 •• 1 • • • • ılı • • 1 1 1 w

isi yüzünden sümük sümkürür gibi işinden atıldığını bile bile ona telefon etmeye yüzü olacağı rüyasında bile aklına gelmezdi; herifin umurunda değil ki, tutup telefon etmiş işte, o yere batasıca kartvizitini ona verdi ya bir kere, istediği zaman telefon edebilir sandı, nitekim etmiş de, yalvarmış, ille de buluşsunlarmış, ona yardım etsinmiş çünkü bu kafayı yemiş dangalak New York’ta kesinlikle mahvolmuşmuş, aynen böyle dedi, anlıyor mu, Meksikalıya baktı, aynen böyle dedi, mahvolmuş, bitmiş, buna ne buyrulur şimdi; tercüman elleriyle dizlerine vurdu, herkesin tümden bitik olduğu bu şehirde bu sanki birini ilgilendirir gibi, az daha suratına kapayacakmış telefonu, orospu anasıyla eğlensin, onunla değil, diye, ama salak o anda kaçırmaz mı ağzından biraz parası olduğunu, kalacak bir yere ve ilk zamanlarda kendisine yol gösterecek birine ihtiyacı olduğunu, işte bu üşütük böyle söylemiş, tam tamına buna benzer şeyler, ona destek olacak birine ihtiyacı varmış, ayda altı yüz dolar ödeyebilirmiş, fazlasını ödeyemezmiş, başlamış özür dilemeye telefonda daha fazlasını veremeyeceği için; çünkü parasını idareli harcamak zorundaymış falan filan, telefon konuşmasının tam burasında Korin de derdini bir yabancıya nasıl anlatabileceğini kafasında bir türlü toparlayamamıştı, Sayın Sarvary, nasıl anlatsa, seyahat biraz yıprattı onu çünkü o sıradan bir yolcu değil, o New York’a *geldi* ama laf olsun diye değil, o burada bir şey *yapacak*, bu artık onun için son dakika, kendisine destek olacak, yardım edecek birine ihtiyacı var, öyle fazla bir şey de istemiyor, sadece başı derde girince başvuracağı biri olsun, aslında hepsi bu kadarcık, eğer mümkünse Sayın Sarvary gelsin buraya, şimdi olduğu yere gelsin, alsın onu, dedi Korin tercümana, zira o, artık dünyasını şaşırmış, nerede olduğundan haberi yokmuş, nedenmiş o, şimdi nerede ki, diye sordu tercüman, bari şimdi

olduğu yeri, telefon ettiği otelin adını biliyor mu; sonunda Little İ taly’ye gitmekten başka çaresi kalmamış o boktan altı yüz dolar için, herif Bowery civarında yarın olmasını bekliyormuş, altı yüz dolar, tercüman dilini damağında şaklattı, Meksikalıdan anlayış beklediği belliydi, işte o

siktirici altı yüz dolar için hemen metroya koşmuş, oysa altı yüz dolar için bu hallere düşeceği aklının ucundan bile geçmemiş Amerika’ya ilk ayak bastığı zaman, elindeki tek varlığın, eğer buna varlık denebilirse, Batı Yakası'nda, 159. Sokak'ta, üç yıllık kirası peşin ödenmiş bir ev olacağı, hele para sıkıntısından kendisini o salağın kurtaracağını hiç düşünmemiş ama olan buymuş işte, herif sorularını sıralarken zihninde birden bir ışık yanmış, pekâlâ onların evinde, arkadaki odada kalabilir, altı yüz dolar aslında gülünç olmasına gülünç de şimdilik bu kadarı da yardım eder ona; bir saat sonra oradayım, demiş telefonda, Korin bunu duyunca, bir saat sonra mı, diye sevinçle haykırmış, Sayın Sarvary hayatını kurtarmış, hemen resepsiyona gidip yüz altmış dolarlık faturayı içi gide gide ödemiş, öyle anlatmıştı sonra tercümana, parayı ödedikten sonra sokağa çıkmış, otelin karşısındaki tahta levha dükkânının yanında bir parmaklığın kenarına oturmuş ve Hotel Sunshine'deki o korkunç macerasından sonra aklının başına geldiği o an için, burada artık tereddüde yer kalmadığını, topyekûn bozguna ve fiyaskoya uğramak istemiyorsa derhal yardım istemesi gerektiğini, yardım edecek tek kişinin de ancak -ceplerinde kartviziti aramaya başlamış ve elindeki kartı hecelemiş-

212511 1 9 1 7 numaralı Mr. Jozseph Sharvary olabilece-

-• • 1 1 w • • r-pı) ..1 •

ğini anladığı an için lanrı ya şükretmiş.

17.

Belki ABD'de biiylesine şimdiye kadar rastlanmamıştır ama ben buraya yeni bir hayata başlamak için gelmedim, dedi Korin daha konuşmasının en başında, gerçi karşısındaki, biralardan gevşeyip masaya yığıldığı için söylediklerini dinliyor mu yoksa uyuyor mu pek anlayamamıştı, bardağını masaya bıraktı, sonra uzanıp elini karşısındaki-

nin omzuna koydu, etrafını kolladıktan sonra, sesini iyice alçaltarak devam etti: *Ben eskisini bitirmek istiyorum.*

1 8.

Her şeyi o ödedi, dedi tercüman mutfakta sevgilisine anlatırken, Çin lokantasında öğle yemeğini, devirdikleri biraları, sigarayı, Yukarı Batı Yakası 'na kadarki taksi parasını, her şeyi, hem de seve seve, gözle görünür bir rahatlamayla, dakikalarca tekrarladı durdu nasıl tünelin ucunda ışığı göremezken, bastığı zemin ayaklarının altından kayıp giderken tercüman yeniden belirmiş hayatında, ne kadar teşekkür etse azmış, ne kadar minnet duyuyor-muş; sonra bu söyledikleriyle yetinmeyip insanın tahammülünü büsbütün tüketircesine başladı her şeyi anlatmaya ama her şeyi başından sonuna kadar, ta havaalanından çıktığı andan başlayarak, öylesine ayrıntılı ki neredeyse attığı her adımı tarif edercesine, hangi ayağını önce atmış hangisini sonra, o derece yani, aklını oynatır insan, gerçekten hiç abartmıyor, saatler boyunca anlatmış, güya adamın biri, daha havaalanında varış salonuna gelmeden bir yumruk indirmiş buna, sonra şehre gidecek otobüs bulamamış ama bir taksi bulmuş, taksici kimmiş, o elini nasıl tutuyormuş, sonra nasıl Manhattan' a doğru giderlerken acayip bir şey olmuş, Manhattan'da ilerlerlerken taksinin camından dışarıya bakmış, bir şey

■ » j ■» • 1ı •• 1 ••

görmesi lazımmış da neyse o, görmemiş bir türlü, gerçekten, metre metre her şeyi anlattı, sonra otelini de, valla ciddi söylüyor, otelin bütün mobilyalarını tarif etmiş, sonra günler boyunca ne yapmış, nasıl cesaret edememiş odasından çıkmaya, sonra muz almak için, yok, çok ciddi söylüyorum, dalga geçmiyorum, dirseklerini mutfak masasına dayayan tercüman gülerek devam etti, anlatırken şaka gibi geliyor insana ama şaka değil, herif

gerçekten böyle, sonra yanlışlıkla yolu bir hapishaneye nıi düşmüş ne, çünkü birtakım parmaklıklardan bahsetti, oradan hemen kaçıp canını kurtarmış, yani adam düpedüz kafayı yemiş, bulanık kafa, bulanık gözler, herif lakırdı makinesi, lakırdı kusuyor, üstüne üstlük durmadan tekrarladığı bir şey var, güya buraya ölmeye gelmiş, gerçi herif zararsız ama yine de

midesi bulanmış biraz tercümanın, durmadan ölümden söz etmesinden, biraz tatsız bulmuş bunu, bu laf böyle zararsız görünen birinden duyulsa da yine de ciddiye alınmalı, masanın öte tarafındaki sevgilisine parmağıyla Korin'i işaret etti, gözünü ayırmasın ondan hiç, ne olur ne olmaz; ama bu demek değil ki endişe edilecek bir şey var, endişe edilecek herhangi bir neden olsaydı eve getirmezdi onu, eğer olsaydı ama yok, yok işte, herif zıpır, gerekirse buna yemin bile ederim, dedi tercüman, dinleyen var mı yok mu bakmadan öylesine konuşup duruyor işte, tek bir sözünü ciddiye almaya değmez, insan yine de ihtiyatı elden bırakmamalı, binde bir ihtimal bile olsa, ya o ihtimalin gerçekleşeceği tutarsa, herif de tam burada, tam da onun evinde, biraz canı sıkılmış, doğrusu bu hiç hoşuna gitmezmiş, gitmezmiş ama ne halt etsin, bu sabah kalktığında akşama kadar bir yüzlük olsun kazanmak umudu bile yokken şimdi bak, saat daha üç olmadan altı yüz yeşil, komple bir Çin yemeği, on beş kadar bira, bir paket Marlboro, hiç fena sayılmaz, sabah en karanlık düşüncelerle doluyken altı yüz dolarlık bir heri!' gökten kucağına zembille indi, altı yüz dolarlık bir üşütük, tercüman sırıttı, ayda altı yüz dolarlık küçük bir para kesesi, doğrusu gönlü elvermemiş bırakmaya, hayır, diyememiş, altı üstü burada zi baracak işte, tercüman ağzını kocaman açıp esnedi, sandalyeye iyice sırtını dayadı, Korin atıldı, olur, dedi, pekâlâ olur, o burada kimseyi azıcık olsun rahatsız etmez, bir köşeye çekilir; istediği de çok

basit, sıradan şeyler, çalışabilmek için bir masa, bir sandalye, sonra bir yatak, bir lavabo, her gün gereken sıradan şeyler, hepsi bu kadar, bundan fazlasını istemiyor ve burada bunları bulacağını da görüyor şimdi, nasıl minnettar olduğunu ne kadar anlatsa azdır, ne kadar büyük bir sıkıntıdan kurtuldu, tercüman araya girip kesti, sakın, dedi, sakın bir daha başlamasın anlatmaya; Korin’i arka odada bırakıp çıktı, Korin yalnız kalınca, baştan aşağı, sağdan sola gözden geçirdi arka odayı, odasını, bunu yüksek sesle söyledi ama söylediklerini dışarıdakilerin, Sayın Sarvary ve hayat arkadaşının duymayacakları yükseklikteki bir sesle söyledi çünkü onları gerçekten rahatsız etmek istemiyordu ve rahatsız etmemeye karar verdi, yatağa oturdu, sonra kalkıp pencereye gitti, sonra yine yatağa oturdu, yine kalktı, dakikalar boyunca bu böyle sürdü, sevinç nöbet gelir gibi ara ara geliyor ve onu her defasında ya oturmaya ya da kalkmaya zorluyordu, nihayet mutluluğunun doruğa çıkması için, yavaşça, gürültü çıkarmamaya özen göstererek masayı pencereye doğru çekti, ışığın iyi gelmesi için yan

çevirdi, sandalyeyi de çekti önüne, sonra yatağa oturup pencerenin önünde duran masaya baktı, ışık gayet güzel düşüyordu üzerine, sonra masanın yanında duran oturabilmesi içi hafifçe yan çevrilmiş sandalyeye baktı, hepsine baktı, baktı, bakmaya doyamıyordu bir türlü, kalacağı bir yeri, bir masası, bir sandalyesi vardı, bir Sayın Sarvary vardı, Batı Yakası I 59. Sokak'ta 547 numaralı bir ev vardı ve evin en üst katında, tavan arasına çıkan merdivenin hemen yanında, üzerinde isim, soyadı yazılı bir tabela olmayan bir daire.

19.

Ertesi gün mutfakta, tercümanın sevgilisi gazocağının başında sırtı dönük yemek pişirirken Korin anlatmaya

başladı; çocukluğunda, yani daha çocukken bile hep hayatta kaybedenlerden yana olmuş, kafasını salladı, yok, hayır, iyi ifade edemedi, şöyle söylese daha iyi olacak, onun bütün çocukluğu kaybedenlerle, münhasıran kaybedenlerin yanında olmakla, onların hayatını paylaşmakla geçmiş, başkalanna nasıl davranacağını bir türlü bilememiş, sadece bahtsızlarla, düşkünlerle, eziklerle, çaresizlerle birlikte olmuş, hep onları aramış, kendini hep onlara yakın hissetmiş, sadece onların sıkıntılarını,

dertlerini anlamış, her şeyde ve her yerde sadece onları izlemiş, hatta okul kitaplarında bile; Korin, kapının hemen yanındaki sandalyede yarım kıçla otururken o günleri hatırladı, hatırlıyormuş edebiyat derslerinde bile sadece hayatları trajik bir şekilde sonlanan bahtsız şairlerden etkilendiğini, hatta aslında sadece şairlerin trajik sonlarıymış onu ilgilendiren, onların ezikliklerinden, terk edilmişliklerinden, hayat ve ölüm hakkında bütün sırlara vâkıf olduklan inancının verdiği yorgun ve çaresiz hallerinden etkilenirmiş sadece, galip gelenler onda karşı koyamadığı bir yabancılık duygusu uyandırırmış, galip gelenlerin zafer sarhoşluğuna hiç katılamamış, bu duyguyla asla özdeşleşememiş, sadece yenilgiyle özdeşleşebili-yormuş, hem de derhal, daha ilk andan itibaren, kim olursa olsun yenilgiye uğrayan, yenilen herkesle özdeşle-şirmiş; Korin, oturduğu sandalyeden yavaşça kalkarak kadının hareketsiz duran sırtına bakarak anlatmaya devam etti, bu duygunun, o anlarda duyduğu acının özel bir tadı varmış, yenik düşenle karşılaştığı zamanlar içine tatlı bir sıcaklık yayılırmış, zaferle ve galip gelenlerle karşılaştığı zamanlar ise daima soğuk, buz gibi soğuk, itici bir

duygu yayılırmış içine, zaferi ve galipleri, onlara kin duy-masa, onları hor görmese de *anlayamazmış,* galibin hissettiği sevinç onun için sevinç değilmiş ve bir galibin mağlubiyeti de mağlubiyet olmazmış onun için çünkü

yalnızca haksızlığa uğrayanlara, kenara atılanlara, acıma-

1 w 1 • w 1 1 1 w • • 1 ■ w

sızlığın gadrine uğrayanlara, yalnızlığa ve sevgisizliğe mahkûm edilenlere yakınlık duyarmış, onlara acırmış yüreği, böyle olunca da ta çocukluğundan beri hep ezilmesinde, kendini geri çekmesinde, çekingen kalmasında, zayıf olmasında şaşılacak bir şey yokmuş, nitekim yetişkinlik döneminde de sürekli ezildiği, kendini geri çektiği, çekingen kaldığı ve zayıf davrandığı için kendisi de koskoca ve tam bir yenilgi olmuş çıkmış -sözünün burasında mutfak kapısına doğru bir adım attı-, yazgısı onunkine benzer olanlarda, yeniklerde hep kendini gördüğü için böyle oldu, demek istemiyor, bu çok egoistçe ve son derece itici bir neden olurdu, hayır, bu doğru değil çünkü bir kere, onun kaderine kötü bir kader denemez, annesi, babası varmış, çocukluğu kötü geçmemiş, onun daima kaybetmeye mahkûm olanlara duyduğu' derin alakayı, bu alakanın derinliğini belirleyen onun dışında olan büyük bir kuvvet, sarsılmaz bir inançmış; çocukluk döneminde onun gibi paylaşmaktan, iyi niyetten ve kayıtsız şartsız güvenden oluşan ruh halinin kesinlikle ve kuşku götürmez bir şekilde doğru olduğu inancı; Korin kapının yanında durup içini çekti, içini çekerek kadının dikkatini biraz olsun uyandırmaya çalıştı, kim bilir, dedi belki de bütün bunlar kavramak ve anlamak için sarf edilen birtakım lüzumsuz çabalar, zoraki izahatlardır, belki de her şeyin en derininde, en yalın sözlerle söylemek gerekirse şu vardı, o mahzun bir çocuktu, neşeli çocuklar vardır, mahzun çocuklar vardır, o mahzun çocuklar arasındaydı, malızun çocukları hayatları boyunca onları yavaş yavaş tüketen bir hüzün yönlendirir, onu da böyle bir şey yönlendirmiş olmalı, belki olan sadece buydu, kim bilir, her vaziyette şimdi artık küçükhanımı daha fazla rahatsız etmek istemiyor, kapının koluna yavaşça indirdi, odasına gitme vakti de gelmiş zaten, nasıl olduysa birden hüzünden, yenilgilerden bahsetmek gelmiş içinden, bunu neden istediğini, ona birden ne olduğunu, o da anlayamıyor, ne kadar komik, neyse, bari rahatsız etmemiş olsa küçükhanımı, pişirsin yemeğini rahat rahat, gidiyor

artık, kapıdan çıkarken hâlâ gazocağının başında kımıldamadan duran kadının sırtına seslendi, ha

d, * •••• i .• 1 ı

ı ... görüşmek üzere, diye. özeikita$_{Pg}$rubu

20.

Dışarıda, sahanlıktan tavan arasına açılan kapının yanında duran tuvaleti saymazsak daire, birbirine geçilen üç odadan, bir mutfaktan, bir duş odasından ve arkadaki sandık odası gibi bir yerden oluşuyordu, yani üç artı bir, artı bir, artı bir, hepsi altı mekândan ibaretti, Korin odalara kapılarından bir göz atmıştı, akşam ev sahipleri evden çıktığı vakit, nerede olduğunu anlayabilmek için daha ayrıntılı olarak etrafı incelemek fırsatı bulduğu zaman kapılann eşiğinde durmuş, içeriye şöyle bir bakmakla yetinmişti; çünkü o sevimsiz mobilyalar, yer yer yırtılmış duvar kâğıtlan, boş dolaplar, kenarları kırılmış dört-beş tane raf onu ilgilendirmiyordu, komodin yerine kullanılan eski bavula da meraklı değildi, başlığı olmayan duşa da, abajursuz ampullere de, giriş kapısındaki dört çeşit kombine emniyet kilidine de, onu ilgilendiren bu türden şeylerden çıkaracağı sonuçlar değildi, onu ilgilendiren tek bir şey vardı, nasıl yapsa da cesaretini topla-yabilse, geldiklerinde önlerine çıkıp Sayın Sarvary, diye-bilse, çok rica ediyorum bana yarın biraz zaman ayırın; evin içinde saatlerce oraya buraya gidip gelmesinden, sadece bunu istediği, buna hazırlandığı, bunu talim ettiği açıkça belliydi, bu hazırlık nihayet bir gece, saat bir dolaylannda eve geldiklerinde, karşısına çıkıp, bu kez kendi kendine talim yaparak değil yüksek sesle, son rica-

sını, en son ricasını gerçekten söyleyinceyc kadar sürdü, nihayet bir gece, saat bir sularında önlerine fırlayıp, Sayın Sarvary, diyebildi, Sayın Sarvary, çok çok büyük bir ricası var, yarın onunla bir dükkâna kadar gelsin, işi için gerekli şeyleri satın almak istiyor ama onların da malumu olduğu gibi İngilizcesi çok zayıf, hadi diyelim soracağını zar zor kafasında peşin en bir araya getirse de, verilecek yanıtı aynı kafayla anlaması mümkün değil, bir bilgisayara ihtiyacı var, çalışabilmesi için basit bir bilgisayara, nihayet çıkarabilmişti ağzından ne istediğini, ürkek gözlerle baktı, Sayın Sarvary için bu kuşkusuz hiçbir sorun teşkil etmez, dedi, ama onun için, Korin

burada tercümanın kolunu tuttu, kadın başını hafifçe eğerek onları orada bırakıp bir şey söylemeden odalardan birine gitti, onun için değeri biçilmez bir iyilik olur, sorunu sadece sürekli dert olan İngilizce değil, bilgisayarlardan da hiç-

1 • illa 1 «• • « • 1 • •

bir şey ama hiçbir şey anlamıyor, görmesine gördü Macaristan'da arşivde çalışırken ama nasıl işlediği hakkında yazık ki en ufak bir fikri yok, onun için de nasıl, ne alacağını bilmiyor, bildiği sadece bilgisayarla ne yapmak istediği, tercüman sinirli bir hareketle kesti sözünü, bu şeye bağlıdır, dedi, bir an önce yatmak istediği belliydi halinden, Korin, neye, diye sordu, yanıt geldi: yani onunla ne yapmak istediğine, Korin, o mu, ne mi yapmak istiyor, diye sordu, ellerini iki yana açtı, eğer bir dakikacığı varsa hemen anlatır, hemen, kısaca, bunun üzerine karşısındaki, suratında bir şeye mecbur kalanların ifadesiyle mutfağı işaret etti ve yürümeye başladı, Korin hemen arkasından, bir sandalye çekip karşısına oturdu, boğazını temizledi, sustu, sonra yine boğazını temizledi, yine hiçbir şey söylemedi, sonra öksürüp durdu, tam bir dakika boyunca, bir türlü söze başlayamadı, lafa başlamak isteyip de bir türlü başlayarnama çaresizliğine düşmüştü, söyleyecek ama bir türlü başlayamıyor, başlayacak ama bir şey engelliyor, bir türlü işin içinden çıkamıyor, tercüman karşısında oturdu, oturdu, sinirli ve gözlerinden uyku akarak, ne demeye başlamıyor ki hâlâ, ne bok yemeye bekliyor ki, bunları düşünürken bir taraftan da durmadan bembeyaz saçlarını elledi, saçlarını iki yana ayıran çizginin tepesinden alnına kadar muntazam bir çizgi halinde gidip gitmediğini parmaklarıyla yokladı durdu.

21.

Arkadaki rafların bulunduğu yerden öne doğru ilerleyerek daha çok ışık alan yere, arşivin tam ortasına geldi, orada durdu; herkes evine gitmişti, kimseler yoktu, saat dördü geçmişti, belki dördü çeyrek geçmişti, belki de dört buçuktu, elinde ailenin evrakı, Wlassich ailesinin evrala olarak tescil edilmiş fasikülle ilerleyerek büyük lambanın altında durdu, desteyi masanın üzerine koydu, bağını çözdü, sayfaları çevirmeye başladı, kâğıtlara başından sonuna kadar dikkatle bakıyordu, madem bunca yıl sonra tesadüfen eline geçmişti, gerekiyorsa düzenlemek, yeniden tasnif etmek

amacıyla inceliyordu onları, günlükler, mektuplar, servet durumu, vasiyetname suretleri, belgeler; vesikalar arasından, IV.3/ 1 0/1941-42

numaralı bir desteye rastlayıncaya kadar incelemesini sürdürdü, o destenin "aile evrakı” nitelemesine uymadığını *derhal gördü*; çünkü ne günceydi ne mektup ne servet durumu ne vasiyetname sureti ne aile vesikası ya da evrakı, bambaşka bir şeydi, bunu gerçekten hemen görmüştü, yaprakları daha eline alır almaz, ilk anda; önce

i • • "11' •• i • i # # i • • • i i ••••

hepsini şöyle bir gözden geçirdi, ileri geri giderek, önüne arkasına bakarak bir tarih, bir isim, bir kurum adı aradı, sayfalara baktı, işin sırrını çözebilmek, gerekli düzelti teklifini yapabilmek, materyalin gerektiği gibi incelenmesinin ön hazırlıklarını yapmak için bir tarih, bir isini ya da buna benzer bir şey, bulduğunun künyesini tespit etmesine yarayacak herhangi bir veri aradı, bulamadı, yaklaşık, yüz elli-yüz altmış sayfalık, makineyle yazılmış fakat sayfa numarası konulmamış tomarda, tomar olmasının dışında hiçbir şey yoktu, ne bir adres ne bir tarih ne de metnin sonunda yol gösterecek, kimin yazdığı hakkında ya da nerede yazıldığı hakkında herhangi bir açıklama, bir işaret, h içbir şey, hiç; Ko rin arşivdeki büyük masanın önünde durup alnını kırıştırdı, ya, dedi, bu ne böyle ve başladı kâğıdın cinsini ve kalitesini, makine yazısının cinsini ve kalitesini, yazının cinsini ve kalitesini incelemeye, fasiküldeki diğer belgelerle hiç uyuşmuyordu, aralarında akrabalık ilişkisi, ya da herhangi bir bağ olduğu görülen diğer destelere hiç benzemiyordu, *açıkça görülüyordu ki*, bu tek elyazması ile diğerleri arasında ne akrabalık ilişkisi ne de başka bir bağ vardı, bu tespiti yaptıktan sonra metot değiştirerek elindeki metni başından okumaya başladı, arada sandalye yerine yanlışlıkla yere oturmasın diye yavaşça ve ihtiyatla oturdu ve okudu, girişteki camlı kapının üzerindeki duvar saati önce beşi vurdu, sonra altıyı, daha sonra yediyi, başını kaldırıp bakınadı bile, okudu, okudu, sekiz oldu, dokuz oldu, on oldu, on bir oldu ve o hâlâ olduğu yerdeydi, olduğu gibiydi, başını kaldırıp baktığında saat on biri yedi geçiyordu, bunu yüksek sesle söyledi, vay be, dedi, on biri yedi geçmiş; hemen topladı önündekileri, diğerlerini de bir araya getirip bağladı, künyesi bilinmeyen ve tespit edilemeyeni ise bir dosyaya koyarak koltuğunun altına sıkıştırdı ve bulduğu elyazması koltuğunun altında,

elektriği söndürdü, dışarıya çıkıp arkasından camlı giriş kapısını kapadı eve doğru yola koyuldu, evinde rahat rahat oturup hepsini ta başından yeniden okumaya başlamak için.

Sessizliği nihayet bozdu Korin, Macaristan'da bir arşivde çalışıyormuş, bir gün saat dört buçukta ya da dört buçuktan biraz önce arkadaki raflardan birinde, onyıllardan beri kimsenin el sürmediği bir dosyaya rastlamış, almış bunu, arşivin daha aydınlık bir yerine gitmiş, iyi görebilmek için ışığı kuvvetli olan büyük lambanın altındaki masada dosyayı açmış, içindekileri karıştırmış, bakmış, yapraklarını çevirmiş, baştan sona gözden geçirmiş, gözlerini uykulu uykulu kırpıştıran tercümana anlatmaya devam etti, amacı, eğer gerekiyorsa evrakı yeniden düzenlemekmiş, Wlassich ailesine ait günlükler, mektuplar, servet durumu, vasiyetname suretleri, belgeler, vesikalar, buna benzer şeyler varn1ış dosyadaki tomarda, bunlara bakıp dururken aralannda IV.3/1 0/1941-42 numaralı bir desteye rastlamış, bugün de hatırlıyormuş dün gibi, hemen görmüş bu numaranın aile evrakı işareti olmadığını, Romen rakamıyla dördün onun çalıştığı arşivde bu anlama gelmediğini biliyormuş, bulduğu kâğıtlar ne günceymiş ne servet toplamı ne mektup ne vasiyetname sureti ne aile vesikası ne de evrakı, bambaşka bir şeymiş, Korin bunu gerçekten daha yaprakları eline alır almaz hemen görmüş, başlamış hepsini incelemeye, ileri geri giderek balmıış sayfalara, işin sırrını bulmak, daha etraflı bir incelemeye sunulabilmesi için gerekli düzelti teklifini dosyaya eklemek için, yani, dedi tercümana Korin, künyeyi tespit edecek bir sayı aramış, bir isim ya da herhangi bir şey, bulamamış, yaklaşık yüz elli-yüz altmış sayfa kadar makineyle yazılı, sayfa numarası konmamış olan tomarda, tomar olmasının dışında başka hiçbir ş^{e}y yokmuş, ne bir adres ne bir tarih ne de metnin sonunda yol gösterecek, kimin yazdığı hakkında ya da nerede yazıldığı hakkında herhangi bir açıklama, bir işaret, hiçbir

şey, hiç, o zaman Korin ne yapacağını bilemeden kâğıtlara bakmış bakmış, sonra başlamış kâğıdın cinsini ve kalite-

■ ■ **1** ■ *m m m* **11*** a * * » ■ »

sini, makine yazısının cinsini ve kalitesini, yazının cinsini ve kalitesini incelemeye, dosyadaki diğer belgelerle hiç uyuşmuyormuş, aralarında akrabalık ilişkileri ya da herhangi bir bağ olduğu görünen diğer

destelerdekilere hiç benzcmiyormuş, Korin, uykusuzluktan arada bir başı önüne düşen tercümana bakarak vurguladı, açıkça görmüş ki, bu tek elyazması ile diğerleri arasında ne akrabalık ilişkisi ne de başka bir bağ var, bu tespiti yaptıktan sonra metot değiştirerek elindeki metni başından okumaya başlamış, ta başından, oturmuş, okumuş, okumuş, saatler geçmiş, o yerinden kıpırdamamış ta sonuna gelinceye kadar, o zaman elektrikleri söndürmüş, evine gitmiş ve evde de okumaya devam etmiş çünkü hissetmiş ki, rastlantının önüne çıkardığı bu elyazmasını derhal yeniden okuması gerek, Korin sözünün burasında başını ciddi ciddi salladı, derhal yeniden okuması gerek çünkü metnin daha ilk üç cümlesinin sonuna geldiğinde elinde olağandışı bir elyazması tutuğunu anlamış, olağandışı, dedi Korin, hatta şimdi Sayın Sarvary'ye gönül rahatlığıyla söyleyebilir, dünya çapında, akıllara durgunluk verici, sarsıcı ve dahice bir metin geçmiş eline, okumuş, okumuş, cümleleri birbiri ardına yutmuş ve sabah, henüz şafak sökmeden, ortalık daha karanlıkken, saat altı civarında artık *bir şey yapması gerektiğini* biliyormuş, kafasında muazzam düşünceler şekillenmiş, yaşam ve ölüm hakkında büyük kararlara varmış ve bu metni arşive, *geriye* değil, *ileriye* götürmesi, ona layık olan yere, ölümsüzlüğe, ebediyete ulaştırması gerektiğini anlamış, o zaman anlamış bunu ve o zaman hayatını buna adamış, bu sonuncuyu, yani hayatı adamayı, dedi Korin, Sayın Sarvary kelimenin en dar anlamıyla anlayabilir çünkü o şafak vakti o, yani Korin, sahiden şöyle bir karar veııniş, madem ölmek istiyor -çünkü gerçekten de istiyormuş bunu- öyleyse hayatını, kelimenin en dar anlamıyla hayatını bu ölümsüzlüğe adayacak; aynen de böyle olmuş, o günden itibaren başlamış ebediyetin yollarını araştırmaya, şöyle söylesin, tarihte şimdiye kadar bir şeyi, bir kutsal haberi, bir kutsal kelamı ebediyete doğru yola çıkarmak için nasıl bir yöntem vardı acaba, başlamış bunu araştırmaya, kitap, pergament, film, mikrofilm, taş vb. vb. imkânlarını ve özelliklerini incelemiş ama ne yapacağına bir türlü karar verememiş çünkü kitap, pergament, film, mikrofilm vb. vb. hepsi imha edilebilecek cinsten nesneler, nitekim imha da ediliyorlar, sormuş kendi kendine acaba imha edilemeyecek, yok edilemeyecek olan nedir, ne olabilir, diye ve bu düşüncelerin üstünden birkaç ay geçtikten sonra, şimdi anlatırken birkaç ay *önce* de diyebilir, pazar günleri arada bir gittiği bir lokantada, komşu masadaki konuşmalara kulak misafiri olmuş, iki genç tartışıyorlarmış, sözünün burasında Korin çok bilmişçesine gülümsedi, bu tartışma internet denilen şeyin, ebediyete ulaşmaya pratikte imkân verecek, tarihte bir ilk olduğu üzerineymiş,

dünyada o kadar çok bilgisayar varmış ki bilgisayarı imha etmeye, yok etmeye imkan yokmuş, Korin işte bu sözlerden yazgısını tayin edecek sonucu çıkarmış, yok edilemeyecek olan, başka bir deyişle ebedi olan demektir, bu sonuca varır varmaz yemeğini derhal orada bırakmış, herhalde söylemesine gerek yoktur ya, ne yediğini zaten hatırlamıyor, galiba ctli kuru fasulyeydi, kalkmış, sakinleşmek için henıcn eve gitmiş ve ertesi gün kütüphaneye gidip akla gelecek her türlü materyali incelemiş, bir yığın kitap okumuş, tamamıyla meçhulü olan bir uzmanlık alanında değerli ve az değerli birçok müellifin yayımlanmış çalışmalarını incelemiş ve bunları okudukça inancı güçlenmeye başlamış, bunu mutlaka yapması gerek, farklı bir şey olduğu belli olan, sadece bilgisayar tarafından yaratılan, tasavvurda, sanalda mevcut olduğu için bütünüyle zihinsel ama tam anlamıyla ölümsüz olan internete, arşivde bulduğu harikulade güzel metni yazmalı, evet, oraya yazması gerek, böylece ebediyete yazmış olacak, eğer bunu başarırsa, demiş kendi kendine, boş yere yaşamış olsa hile hoş yere ölmeyecek, eğer bunu gerçekleştirebilirse, eğer bunu gerçekleştirebilirse, önceleri evde hep bunu tekrarlayarak güven vermiş kendine, mutfakta masasının yanında oturan Korin sözlerinin burasında sesini iyice alçalttı, o zaman dedi, anlamı olacak ölümünün, zira ha-yatınınki kocaman bir hiçti.

23.

Yanıma gelin, yanımda yürüyün, arkamdan gelmeyin, dedi ertesi gün tercüman durmadan arkasında kalan onu arkasından takip eden Ko ri n'e, sokakta giderken de, metroda da, 4 7. Sokak'taki altgeçitten yukan çıkarken de hep birkaç adım geriden gelmişti, arkasında değil, yanında yürümesi için ne kadar işaret ettiyse, ne kadar söylediyse de kar etmedi, daha ilk on-on beş adımdan sonra hep istemdışı tercümanın gerisinde kalıyordu, bir süre sonra tercüman da söylemekten vazgeçti, eve döndüklerinde sevgilisine anlatırken, bir süre sonra, ne hali varsa görsün, demiş kendi kendine, madem o kadar istiyor arkadan gelmeyi, varsın arkadan gelsin, ona göre hava hoş, onun için önemli tek bir şey var, kararını vermiş, nitekim açıkça söylemiş de bunu Korin'e, bu son ortak maceraları olacak, vakti yok onun böyle şeylere, son derece meşgul, şimdi son olarak yapıyor, ondan sonra Korin artık kendi ayakları üstünde durmayı öğrensin, tek başına durmayı, duyuyor mu, tek başına, diye bağırdı Korin’e; çünkü Korin’in bu işe hiç hevesli olmadığı bir yana, söylenenlere kulak vermez görünüyordu, hiçbir

şeyi umursamaz gibi yürüyordu peşinden, tercüman öfkeli bir sesle çıkıştı, hiç değilse dikkat etsin söylediklerine, oysa aslında Korin son derece dikkat ediyordu, sadece tercümanın söylediklerine değil bunun dışında, yüz, hatta bin, hatta hatta yüz bin şeye dikkat etmesi gerekiyordu, hem de aynı anda, zira buraya gelişinden ve Sunshine Hotel' e doğru yaptığı korkunç gezintisinden beri ilk defa şimdi normal bir şekilde dışarıya çıkmıştı, ilk defa etrafında olup bitenleri algılayabilme imkânını bulmuştu ama ertesi gün mutfakta kadına anlatırken söylediği gibi yine de korkuyormuş, hâlâ geçmemiş korkusu çünkü neyin ne olduğunu o zaman bilmediği gibi şimdi de bilmiyormuş, neye dikkat edeceğini, neye etmeyeceğini; onun için de tercümanın arkasından yürürken ilk adımları doğal olarak her şeye dikkat etmekle geçmiş, aman geri kalmasın, fazla acele de etmesin, aman metro biletini otomatta doğru yere soksun ve bütün bunları da dikkatleri üzerine çekmemek için renk vermeden yapsın, hep bir şeyleri doğru yapmaya, kendini bir şeylere uydurmaya gayret ediyormuş ama bunun ne olduğundan da haberi yokmuş, bu çabalardan öylesine yorgun düşmüş ki, Sayın Sarvary'nin peşinde, 4 7. Sokak'taki, *Photo* yazılı dükkânın önüne geldiklerinde, ancak kapıdan girecek takati kalmış, içeri girip bir de üst kata çıkmak gerektiğini anlayınca merdivenlerden zorla sürükleyebilmiş kendini, olup bitenleri tam olarak anlayamamış bile, Sayın Sarvary tezgâhın ardındaki Hasidik satıcıya bir şey söyledi, demişti evde kadına anlatırken, o da cevap vermiş, bunun üzerine beklemeye başlamışlar, dükkânda tek bir müşteri varmış, Hasidik, tezgâhın ardından çıkıp da onları bir yığın bilgisayarın bulunduğu yere götürünceye kadar en azından yirmi dakika beklemişler, orada başlamış bilgisayarları anlatmaya, tabii Korin söylenenlerden

tck bir kelime olsun anlamamış, sadece sonunu anlamış, yani Sayın Sarvary'nin, tamam, Korin'in ihtiyacına en uygun makineyi bulduk, dediğini ve sormuş *home page* ayarlamak istiyor mu, diye; Korin şaşkrn şaşkın bakınca, çattık, der gibi elini şöyle bir sallamış, Korin burasını keyifle anlatmıştı, şükürler olsun hepsini o çözdü, dedi, ona sadece ödemesi kalmış, toplam bin iki yüz seksen dokuz dolar, hemen ödemiş, karşılığında hafif, küçük bir paket vermişler eline, haydi bakalım eve! - Korin hiçbir şey sormaya cesaret edemem iş, bir yanda bin iki yüz seksen dokuz dolar, öte yanda da elindeki küçücük paket, konuşmadan metroya binmişler, sonra bir başkasına aktarma yapmışlar, hiç konuşmadan doğru I 59. Sokakla, tek bir

ses bile çok gelecekmiş gibi, herhalde Sayın Sarvary çok yoruldu o kadar yol giderken, ondandır, diye düşünmüş Korin ama sahiden tek ses olsun çıkmamış, tercüman yolda bazen onun bir şey söylemeye çalıştığını sanıp ters ters bakmış yüzüne, yok, hayır, sakın, sakın yine aptalca bir monoloğa başlamasın, hiç değilse eve dönünceye kadar kafasını dinleyebilsin, eve dönünce, ne yapmak gerektiğini anlatacak, nitekim öyle de olmuş, ne yapılacağını anlatmış, bilgisayarı açmış, ne zaman hangi düğmeye basacağını göstermiş, hepsi bu, demiş ve işte bu da sonuncusu, diyerek hangi tuşun ne işe yaradığını, harflere aksan iminin nasıl konacağını anlattıktan sonra bir önceki gece ona yardım etmeye razı olduğu zaman

■ ı 1 •• •• 1 •• w •• 11 ı •• 1 1 • 1 ■ • •• 1 1

istemeyi düşündüğü iki yüz dolar yerine dört yüz dolar borç para istemiş, masada sevgilisine anlatırken herif para içinde yüzüyor, dedi, sonra güldü, paltosunun astarı para dolu, bütün sermayesini paltosunun astarına dikili bir cepte saklıyor, oradan çıkarıp ödedi, hayret bir ş^e^ olamaz,' böylesi olamaz, içdonundan çıkarır gibi, kahkahalar atıyordu tercüman, tırtıkladık işte hemen dört yüz papeli, etti mi bin dolar, nihayet dayanamamış, söylemiş

ona açık açık, tutamamış kendini, Korin Bey, demiş, burada uzun süre dikiş tutturamazsınız siz o paraları hemen paltonuzun astarından çıkarmazsanız, kokusu var onun kokusu, onunla bir daha dışarıya çıkarsanız ilk köşe başında kokusunu alıp şişlerler sizi.

24.

Normal bir bilgisayar, dedi tercüman, bir ekran, bir kasa, bir klavye, bir fare, bir modem ve çeşitli yazılımlardan oluşur, sizinkinde bütün bunların hepsi var, hatta sizinki, şaşkın şaşkın bakan Ko rin’e paketinden çıkarılmış, masada duran dizüstü bilgisayarı gösterdi, hemen internete bağlanmakla kalmıyor, bu zaten doğal, *home page* de oluşturuyor, zira bir hizmet sağlayıcınız var, iki yüz otuz dolar yatınp bunu birçok ay için garantiledik, sizin işiniz sadece... Korin'in ürkek bakışlarını fark eden tercüman içini çekti, durun en başından başlayalım, dedi, parmağınızı cihazın arkasına götürüp bu düğmeye basınca bilgisayarı açtınız, demektir, o zaman renkli küçük ikonlar çıkar karşınıza, görüyor musunuz, diye sordu parmağıyla

simgeleri gösterip, işte buradakiler; sonra başladı hepsini teker teker anlatmaya, gerçekten en basit kelimeleri ve verileri kullanarak, sonra bunları sevgilisine anlatırken, herifin kavrama yeteneği felaket, tepki zamanından hiç söz etmeyelim, demişti, neyse başlamış en başından anlatmaya, ekranda şunu şunu görürsen şunu şunu yapmak gerekir, hatta ondan da önce, neyin ne için olduğunu ve ne demek olduğunu anlatacak olmuş, kısa bir süre sonra bunun hiç faydası olmayacağım anlayıp mekanik tarafım öğretmeye geçmiş ve bunları talim ettirmiş, ancak bu şekilde öğretilebileceğini anlamış, her şeyi ama her şeyi gösterir göstermez hemen pratik de yaptırıyormuş, herif, dedi, anlatırken kadına, üç saat ter döktükten sonra *home*

page açmanın sırrını kaptı, aslında hiçbir şey anlamadı ama şimdi artık biliyor Office 97'de Word'ü nasıl açacağını, sonra yazmak istediklerini oraya nasıl yazacağını ve günün sonunda eğer bitirmek isterse önce nasıl üst metinle format atacağını, sonra nasıl kaydedeceğini ve tabii sunucuyla nasıl bağlantı kuracağını, giriş kodunu, şifresini vb. vb. gerçekten en ufak adımlara kadar her şeyi biliyor artık, yazdığı metni ana sayfasına göndermeyi, şifresini yazmayı, yazdığı metnin gerçekten sunucuda olup olmadığını denetlemeyi, anahtar kelime vererek arayıcı program yardımıyla aradığını bulmayı, bunların hepsini, hepsini, tercüman anlattıklarına kendisi de inanmıyor gibiydi, herifin kafasına en ilkel yöntemlerle bunların hepsini sokmuş; çünkü, dedi, herifin beyni elek gibi, bir yanından giren öte yandan çıkıyor, bir şey dinlerken sarf ettiği gayretten alnı kırış kırış oluyor, görsen, herif baştan aşağı koskocaman bir gayret dersin, valla görülüyor beynine girenin öte yandan nasıl çıkıp gittiği, girenlerden içinde hiçbir şey kalmadığı, nitekim ertesi gün Korin de mutfakta bunları öğreninceye kadar neler neler çektiğini anlatıyordu kadına, bir kere beyni, evet beyni artık eskisi gibi değilmiş, bunu biliyor, kabul ediyor ama mesele sadece bu değil, bu beyin kötülemiş, bozulmuş, kaput, bitmiş, sonu gelmiş, hiçbir şeye yaramıyor artık, Sayın Sârvâry'nin eşsiz pedagojik yeteneğine şükretmesi gerek, burada hafifçe gülümsedi, bir de sonsuz sabrına, bu sayede bir şeyler başarabilmiş, aslında bunu nasıl başara-bildiğine en çok kendisi şaşıyor ya, inanılmaz bir mucize, o birkaç yüz gramlık cihaz, elinin altında işliyor işte, inanılmaz, kendisi de inanamıyor bunun nasıl olduğuna ama olmuş, heyecanla anlatıyordu Korin, tasavvur etsin küçükhanım, odada oturup

masaya, masanın tam ortasına, tam ortasına koyuyormuş makineyi, makine orada duruyormuş, o da oturuyormuş masanın başına ve ta-

mam, oluyormuş, yapıyormuş işte, birden güldü, oluyor, yapıyor, önce şuna basıyor, sonra ötekine, sonra berikine

/n • • i • i

ve Sayın Sarvary ne demişse aynen oluyor, sesini iyice alçalttı, her zamanki gibi gazocağının başında sesini çıkarmadan ve sırtı ona dönük duran kadına hitaben, eğer, dedi daha birkaç gün pratik yaparsa, birkaç gün daha pratik yaparsa belki başlayabilir, daha birkaç gün, belki başlar o zaman, daha birkaç gün ciddi bir çalışma ve sonra artık işe başlar, işe koyulur, girişir, paçaları sıvar ve gerçekten oturup ebediyete bir şeyler yazmaya başlar, o, yani György Korin, New York' ta, 159. Sokak'ta 54 7 numaralı evin tepesinde, toplanı bin iki yüz seksen dokuz dolarlık (bunun iki yüz otuzu depozito) bilgisayarıyla.

25.

Odasında yüzde yüz güvenli bir yer aradı ve tercümanın nasihatine uyarak, kalan parasını paltosundan çıkarıp bulduğu yere, yatağın somyalarının arasına iyice sıkıştırdı, bir sicimle bağladı, üstüne yatak şiltesini yerleştirdi, çarşafı düzeltti, sonra odanın çeşitli yerlerinden, çeşitli pozisyonlarda, ayakta, çömelerek, oturarak yabancı gözlerin parayı görüp görmeyeceğini kontrol etti, sokağa çıkmak için tüm hazırlıklarını böylece tamamlamış oldu, dışarı çıkmaya karar vermişti, tercümanın telefon hattını kompüter için kullanamayacağını söylediği saatlerde, öğleden sonra beşten sabahın üçüne kadar şehri dolaşacaktı, nerede olduğunu, nereye geldiğini, nerede yaşadığını anlamak için, daha doğrusu planını uygulama yeri olarak New York' u seçtiği zaman, yani ebediyete yakınlaşma ve

■ • 1 • • *1 1 1 •» 1 •• . » w • .

ölüm yeri olarak dünyanın merkezini seçtiği zaman neyi seçmiş olduğunu anlamak için etrafı inceleyecekti; verdiği karan mutfakta kadına da anlattı, şehri dolaşacak, şehri tanıyacaktı, nitekim öyle de yaptı, bilgisayar alındıktan ve alıştırmalar başladıktan sonra hemen ertesi gün, saat beşi biraz

geçe merdivenlerden indi, evden çıktı ve yolda yürümeye başladı, ilk önce birkaç yüz metre ileri gidip hemen geri döndü, sonra yine, yine yaptı aynı şeyi, durmadan arkasına baka baka, binaları bellemek için, sonra cepheden de bellemek için, daha sonra, belki bir saat kadar sonra, 159. Sokak ve Washington Cadde-si'nin köşesinde bulunan metro istasyonuna gitmeye cesaret etti, orada bir duvar haritasında metro seferlerini uzun uzun inceledi, binmeye, bilet almaya, yola devam etmeye o gün cesareti yetmedi, cesaretini toplamayı ertesi güne bıraktı, ertesi gün bilet alarak, ilk gelen metroya bindi, Times Meydanı'na kadar gitti, o isim kulağına yabancı gelmediği için orada indi ve sonra Broadway üzerinde yürüdü, eve vardığında yorgunluktan iflahı kesilmişti, günlerce bu yolculuğu tekrarladı, sonunda tercümanın tavsiye ettiği otobüsle ya da metroyla geri dönmeye başladı, giderek daha büyük bir cesaretle tekrarladığı gezintilerin sonucunda bir hafta sonra şehirde yaşamayı öğrenmeye başladı, vasıtaya bineceği ya da köşedeki Vietnamhdan yiyecek b i r ş eyle r alacağı zaman duyduğu ölesiye korku geçti, otobüste yanında duran ya da sokakta yüz yüze geldiği *her bir* insandan korkmamayı öğrendi, öyle anlatıyordu kadına, bütün bunları gerçekten öğrenmeye başlamış, sadece bir şey değişmemiş, aradan bir hafta geçtikten sonra bile değişmemiş: tedirginlik, burada yavaş yavaş bir şeyleri anlar, öğrenirken, o histen hâlâ kurtulmamanın tedirginliği, gelir gelmez, takside kapıldığı o his neden azalmıyor, bunu bir türlü *anlamıyormuş*, hani burada bir şey görmesi gerektiği hissi, o devasa binalann arasında bir şey görmesi gerektiği, bakıyor bakıyor ama bir türlü göremiyor, bu hissi, gerçekten her an bunu hissediyormuş, Times Meydanı’ndan East Village’a kadar, Chelsea’den Aşağı Doğu Yakası’na kadar, Central Park'ta, şehir merkezinde, Çin Mahallesi'nde, Greenwich Village'da, her yerde aynı duyguya kapılıyormuş, buralarda gördüğü her şey *müthiş bir kuvvetle bir şeyi anımsatıyor* ama neyi, bunun hakkında en ufak bir fikri yokmuş, bunları anlatıyordu yine mutfakta, gazocağının başında sırtı Korin'e dönük, hiçbir şey söylemeden tencerede bir şeyler karıştıran kadına; Korin sadece anlatmaya cesaret edebiliyordu, bir şey sormaya, bir kerecik olsun kendisinden tarafa dönüp bir şey söylemeye mecbur etmeye cesareti yoktu, anlatmaktan başka bir şey gelmiyordu elinden, her öğle vakti mutfakta rastlaşırlarsa her şeyden bahsediyordu ona, aklına gelen her şeyi anlatıyor, onu bir şey söylemeye nasıl ikna edebileceğini bulmaya çalışıyordu, neden hiçbir şey söylemiyordu acaba, Korin içgüdüsel olarak evde sadece kadına yakınlık duyuyordu, her öğle vakti bunu belli ediyordu, onu memnun

etmeye çalıştığı her halinden belliydi, her gün öğle vakitleri konuşuyor, konuşuyor, her şeyi anlatıyordu ona, kompüterde yaptığı alıştırmalardan ta gökdelenlere kadar ve arada seyrediyordu gazocağının önünde duran kadının hafif kamburlaşmış sırtını, zayıf omuzlarına dökülen yapışık yağlı saçlarını, kemikli belinde sabahlığının yana kaymış kuşağını, sonra bir mutfak beziyle sıcak tencerenin kulplarını tutup ateşten nasıl aldığını, nasıl yanından hızla geçerek odasına gittiğini, sessizce, yere bakarak, sürekli bir şeyden korkar gibi.

26.

Korin bir gün mutfakta kadına, Amerika'da değiştiğini, başka bir insan olduğunu söyledi, geleli ancak bir hafta olduğu halde o artık aynı adam değilmiş, bu değişmeyi, benliğinde, temelde bir şey iyileşti yahut kötüleşti olarak anlamasın, değişim aslında ufak tefek şeylerde fakat

onun için ufak tefek sayılmaz, örneğin şu unutma meselesi, iki gün önce bunun tamamen geçtiğini hayretle fark etmiş, tabii eğer böyle bir şey söylenebilirse, yani unutma geçer denebilirse; ama onun durumunda bu başka türlü söylenemez ki, bir-iki gün önce unutmadığını fark etmiş, artık her şey kalıyormuş kafasında, etrafındaki eşyayı aramak zorunda kalmıyormuş, gerçi etrafında pek hir şey de yokmuş ya, yine de ne varsa onu hep buluyormuş, hatta aramasına bile gerek kalmadan, sonra başından geçenleri, olup bitenleri, eskiden bir gün olanı ertesi gün hatırlamazmış, şimdi her şeyi tam tamına hatırlıyor-muş, nereye gitti, neler gördü, bir çehre ya da başka bir

• • w■ ı» • » 1 . 1 . ■ 1ı 1 1 w 11ı 1 »

şey, örneğin bir vitrin, bir bina şimdi olduğu gibi yerleşi-yormuş içine, işte bu Amerika, dedi Korin, başka ne olabilir, bunu başka türlü izah edemiyor, sadece Amerika olmasıyla, belki Amerika'da hava başka, su başka, her ş^{e}y başka, bilemez artık, ama bir şeyin kökten başka olduğu aşikâr çünkü o da başka olmuş, boynu, omuzları bile eskiden Macaristan’da olduğu kadar sıkıntı vermiyormuş artık, içindeki hani o bir gün kafasını kaybedeceği endişesi de azalmış, bunların hepsi, hepsi çok güzel şeyler, demek ki yürümesi gereken yolun üzerindeki engeller . kalkıyor, hatırlamıyor acaba küçükhanıma söylemiş miydi, diye devam etti Korin sözlerine, bu Amerika

hikâyesi hayatına son verme kararını almasıyla başlamış ama bunu nasıl yapacağına bir türlü karar verememiş, hayatını bitirme kararı kesin ve mutlakmış ama nasıl olacağını bilemiyormuş, ilk önce sessizce dünyayı terk edebilir, diye düşünmüş, bu karar kafasında ilk şekillendiğinde alır başımı ölüveririm, demiş, aslında bugün de pek başka şekilde düşünmüyormuş ya bunu, burada, Amerika'da olmasının sebebi, örneğin ölmeden önce ismi duyulsun diye, karşılık beklemeden, kendini feda ederek reklam yapmak değil; çünkü böyleleri de var, hem de az değil, o asla o insanlardan değil, hayır, onun için böyle bir ş^ey asla söz konusu değil, olamaz, onun durumunda söz konusu olan bambaşka bir şey, zira bütün bu düşünceler kafasında şekillenmeye başladığı zaman kaderin dehşetli bir lütfu onu, nasıl anlatsa, şöyle desin, evet, kader ona bir şey buldurmuş, onu talihli bir bulucu yapmış ve o andan itibaren artık ölmeye azmetmiş biri olmaktan çıkmış çünkü o zamana kadar böyle düşünüyormuş, ondan sonra talihli bir bulucu olmuş, hani diyelim biri, yüreğinde ölümle, bir gün bahçede çalışırken, eker, diker, çapalar, ot ayıklarken, birden toprakta bir şeyin altın gibi parladığını görse, işte küçükhanım, onun başına geleni böyle tasavvur etsin, bahçede iş yapan adama o andan itibaren her şey vız gelir, o andan itibaren bulduğu o parlayan şey ona vurmuştur damgasını, ona da olan buymuş, elbette dolaylı olarak ama o da bir şey bulmuş arşivde, o zamana kadar çalıştığı yerde, tesadüfen bir el-yazmasına rastlamış, ne kaynağı varmış bu yazmanın ne tarihi ne müellifi ne de amacı, sözünün burasında elini, dikkat, anlamına kaldırdı Korin, amacı belli değilmiş ve asla belli olmayacakmış, tesadüfen arşivde bulmuş bu elyazmasını ve yapması gerekeni yapmamış, hemen ka-

• • • J • • • • 1 1 • ■■■ 1

pıp arşiv müdürüne koşmamış, bir arşivcinin asla yapmaması gerekeni yapmış, kendine saklamış bulduğunu ve işte o andan itibaren hakiki bir arşivci olmaktan çıkmış, sıradan bir arşivciyken, sıradan bir hırsız olmuş, bulduğu arşiv materyali ise hayatının tek hazinesiymiş;, eline geçen bu *önemli* kâğıtlar onu öylesine büyülemiş ki, bunu sıradan bir hırsız gibi kendine sak]ayamayacağını, başka türden bir hırsız gibi bütün dünyaya duyurması

1 • w • • 1 a a a a aa 1 aa a a 1 • • 1 w * 1

gerektiğini düşünmüş ama bugüne, günlerimize değil, böyle karar vermiş çünkü bugünler bu türden şeylere layık olmayı yitiriyor, geleceğe de değil çünkü o da ileride yitirecek, geçmişe de değil zira o çoktan yitirdi, anıa ebediyete intikal ettirmesi lazım, bu gizemli eserin varlığından ebediyeti haberdar etmesi lazım, diye düşünmüş, öyleyse buna bir biçim, bir yöntem bulmak gerek ve işte tam o sırada lokantada duyduğu bir konuşma üzerine birden aklına bu fikir gelmiş, milyarlarca bilgisayarın yarattığı sanal âlem, ortak beşeri hafızanın yok olması sonucunda ebediyetin şimdiki adası haline gelen sanal âlem gelmiş aklına; gerçi, dedi Korin, şunu da belirtmeli aslında, şu bilgisayarlarla olan şey ne kadar sürer bilinmez ama fark etmez, esas şu ki bilgisayar *bir kere* gelmiş dünyaya ve o akıl almaz derecede çok bilgisayarı birbirine bağlamışlar, içimizde, tarafımızdan, aramızda bir sanal mekân oluşmuş, bunun hiçbir şeyle yakınlığı, akrabalığı yok, hiçbir şeye benzemiyor, benzediği tek şey ezelden ebede süren, yani ebediyet, işte bunu sezinlemiş ve üzerinde uzun uzun kafa yorduktan sonra bundan emin de olmuş, Korin mutfakta kadına, işte o zaman, dedi, bulduğunu oraya, ebediyete yazmak istemiş çünkü ona göre ebedi olanın yeri ebediyetedir, diğerleri ondan sonra gelir, çamur ve karanlık, Korin sesini alçalttı, ister bir kanalın kıyısı, ister bomboş soğuk bir oda, ona vız geliyor artık, uzun zamandan beri hayatını nasıl bitireceğinin vız geldiği gibi, kurşunla mı başka bir şeyle mi, şimdi önemli ve esas olan işine başlamak ve tamamlamak, kararlaştırdığı gibi burada, dünyanın merkezinde ve ona bahşedileni, eğer bu noktada biraz patetik olmasına izin varsa, insanın yüreğini sıkıştıran bu anlatıyı, tasavvurun yarattığı sanal âleme aktarabilmek, şimdilik bu kadar, dedi, Korin, nasıl olsa yazdıkça gösterecek, kaba hatlarıy-la dünyadan bahsediyor, artık meleklerin olmayacağı bir dünyadan, eğer o dünya gerçekleşirse o zaman karanlık da gelebilir çamur da.

Kucağında paltosu, yatağına oturdu, nihayet çalışmaya başlayacaktı, keseyi sakladığı yerden çıkardı, . içindeki kâğıtlan çıkarmak için evdekilerden ödünç aldığı makasla kesenin ağzındaki çapraz dikişleri sökerken kapı ancak duyulabilecek kadar sessizce açıldı, kadın, elinde katlanmış renkli bir magazinle eşikte durdu içeriye baktı, Korin'in tam gözlerine değil ama o tarafa doğru, bir süre öylece durdu, her zaman olduğu gibi sessiz ve ürkek, yine hiçbir şey söylemeyecek gibi, geldiğine pişman ol-

• 1 • 1 1 •• 1 T/ • ı • •• 1 •• ....

muş gibi, hemen dönecek ve Korin in gözlerinin önünden kaybolacakmış gibi, bir süre sonra, belki Korin de kadının hiç beklemediği bir an gelmesinden en az kadın kadar rahatsız olduğu için, gerçekten de rahatsız olmuştu, çok alçak sesle duyulur duyulmaz magazindeki bir resmi göstererek, *Did you see the diamonds?*[] diye sordu, Korin şaşkınlığından cevap vermek şöyle dursun, gık bile diyemeden oturduğu yerde, paltosu kucağında, parmakları arasındaki makasla eli havada donup kalınca, magazini yavaşça bıraktı, başını eğdi, arkasını döndü çıktı ve kapıyı açtığı gibi sessizce kapadı.

28.

Korin yüksek sesle kendi kendine, *ebedi ulanın yeri ebediyettedir,* dedi, sonra uzun zaman aynı biçimde oturduğu için bir yanı ağrıdığından öteki yanıyla pencere pervazına oturdu, karşıdaki binaların yangın merdivenlerini, dümdüz uzanan tekdüze damları, kasım rüzgârlarının önüne kattığı bulutların gökte nasıl delice sürüklendiğini seyretti ve *yann sabah,* dedi, *daha fazla bekleyemem.*

Elyazmasının nefes kadar hafif, zarif cümlelerine göre gemi Mısır teknelerini andırıyonnuş, buraya nerelerden sürüklendiği belli değilmiş, deli gibi esen vahşi rüzgârlar gemiyi, Gazze'den, Biblos’tan, Lucca’dan ya da Tutmo-sis'in imparatorluğundan bu sahillere kadar getirmiş olabilirmiş, belki de fırtına tekneyi Ağrotur'dan N avarin 'den, Alaşiya’dan, hatta uzaklardaki Lipari Adaları'ndan sürüklemiş buralara, Korin devam etti harfleri bilgisayara birbiri ardına vurmaya, fakat şurası belliymiş ki kıyıya koşuşan Giritliler o zamana kadar böyle bir gemi görmemişler, hatta böyle bir geminin varlığından bile haberleri yokmuş, şaşkın şaşkın gösteriyorlarmış birbirlerine, evvela geminin kıçı yüksek değilmiş, sonra şimdiye kadar

• ı 1 ** 1 1 * 1 * * * * 1 • * B1* 1 1 *1 1 ••

Bütün Girit

gördükleri en büyük geminin iki yanında yirmi beşer küreği varken bunun otuzar küreği varmış, aslında öyle yapılmış, saklandıkları kocaman kayanın ardından tekneyi incelemeyi sürdürenler bakmışlar ki parçalanmış olmasına rağmen şekli ve büyüklüğü anlaşılan yelkeni, pruvasının burnundan ileri doğru uzanan süsü ve iki sıra halatın yerleştirilme biçimi, hepsi ama hepsi bilinmeyen şeylermiş ve bu bilinmeyenler tekneye, bu enkaz halinde bile dehşet verici bir görünüm kazandırıyormuş; devasa dalgalar gemiyi önce Lebena tarafından Kommos'taki kör-

feze sürüklemiş, orada bir körkayaya bindirmiş, aldığı kocaman yarayla parçalanıp yan yatan gövdeyi dehşete düşen yerli halka göstermiş, azgın dalgalar adeta gemiyi parça parça olmasın diye kudurmuş sulardan çıkarıp karaya oturtmuş ve öyle göstermiş kıyıdakilere, görüp anlasınlar, görsünler bu suyun, bu fırtınanın, gem vurulamayacak binlerce dalganın, insan gözüne bu kadar muazzam görünen bu açık deniz gemisine, şimdiye kadar benzeri görülmemiş bu özel yapılı ticaret gemisine neler yapabileceğini; gemide her şey ölüymüş, her şey ya da öyle görünüyormuş ve mutlaka öyledir, demişler oraya biriken Giritliler; çünkü bu kudurmuş denizden, bu öldürücü rüzgârdan, Tann bilir ya, hiçbir kimse ve hiçbir şey kurtulamaz, kayanın ardına gizlenenler başlarını sallayarak tekrarlamış, bu çılgın rüzgarda, bu korkunç felaketten, Tann bilir ya, kimse canını kurtaramaz, böylesi daha gelmedi dünyaya ve onların bildiğine göre hiçbir zaman da gelmeyecek.

2.

Ebediyen kalmak üzere gelmişler, dedi Ko ri n mutfakta her zaman durduğu gibi, arkası ona dönük, her zamanki gibi sessiz, ocağın başında tencerede bir şey karıştıran kadına, duyduğunu anladığını ya da söylenenlere önem verdiğini gösterecek en ufak bir harekette bulunmadı kadın, Korin bu sefer, bu gibi hallerde sık sık yaptığı gibi odasına, sözlüğü almaya gitmedi, ebediyetin, gelmenin ne olduğunu anlatmaktan vazgeçip sözü başka tarafa çevirmeyi deneyerek tencereyi gösterdi, biraz da utanarak sordu: *Yine... güzel bir şey mi?*

Kommos'ta fırtına ancak ertesi gün öğleden sonra, küçük bir teknenin denize açılmasına ve körkayaya yaklaşmasına olanak verecek kadar dinmiş, o gün öğleden sonra rüzgâr kesilince anlaşılmış ki, dıştan bakınca tümüyle

enkaz ve kurtarılamaz gibi görünen gemi, yakından bakıldığında enkaz olmaya enkazmış ama *tümüyle* kurtanlamaz değilnı iş, hemen oluşturulan yardım birimi, gemiye varıp da geminin sulara gömülmeyen bir kabininde üç, hatta belki de dört canlıya rast] ayınca hayretler içinde kalarak, kıyıdakilere elleriyle üç, diye işaret etmişler, hatta belki dört canlı, direklere bağlı, hepsi baygın ama yaşadıkları belliymiş, en azından üçü mutlaka yaşıyormuş, dördüncünün de derinden kalp atışları geliyormuş, bunun üzerine dördünü de bağlı oldukları direklerden kesip kurtarmışlar ve gemiden çıkarmışlar, diğerlerine dokunmamışlar çünkü gemiye dolan sular onlan yutmuş, öldürmüş, öyle anlatmışlar sonra karada kendilerini bekleyenlere, belki altmış kişi varmış, belki seksen, belki yüz, kim bilir... onları bulduklannda ebedi uykulannı uyuyorlarmış, artık hiçbir dertleri kalmamış bu dünyada; ama bu üçü, demiş kurtaranlar, belki de dördü, mucize kabilinden sağ kalmış, onları hemen kabinden çıkararak küçük tekneye taşımışlar, önce birini, sonra diğerlerini teker teker ve hemen ayrılmışlar geminin enkazından, kalanları öylece bırakmışlar orada, gemiyi de öylece, olduğu gibi; çünkü biliyorlarmış ne olacağını, tamı tamına ne olacağını, gerçekten de olmuş, tam iki gün sonra, denizin dalgaları tekrar kudurunca geminin gövdesi birden ikiye aynlmış ve üstünde bulunduğu körkayadan devrilip, aklın alamayacağı kadar kısa bir zaman dilimi içinde, birkaç dakika bile geçmeden denize gömülmüş, aradan çeyrek saat geçmesi yetmiş üzerindeki son dalganın da düzleşerek kıyıya,

Kommos balıkçı köyünün tüm ahalisinin, erkeklerin, kadınların, çocukların sessiz ve hareketsiz durup baktıkları sahile varması için, çeyrek saat sonra bu dehşet verici, yabancı, devasa gemiden hiçbir şey ama hiçbir şey, hatta en son dalga bile kalmamış, sadece yaşadıkları kesin olan üç kişi ve belki yaşayacak bir kişi, felaketten sonra altmış, seksen, yüz kişiden kalan topu topu dört kişi.

4.

Istıraplı günlerden sonra nihayet iyileştiklerinde isimlerini her defasında başka türlü telaffuz ettiklerinden yerli halk onları, ilk gün duydukları, duyduklarını sandıkları isimlerle anmışlar, birine Kasser demişler, diğerine Falke,

• • •• •• •• 1 •• 1 •• •• rp 1 ı • 1

üçüncüsüne Bengazza, dördüncüsüne loot, böyle uygun görmüşler, gerçi hepsi eminmiş bu dört -buralarda ola-

w •••• ■ 1 ■ ■ 1 . . 1 • 1 w

ğanüstü acayip gelen- ismin asıl isimleri olamayacağından, olsa olsa asıl isimlerine benzeyeceğinden, bunu pek dert etmemişler, asıl dert, eskiden denizin karaya attığı kişilerin ismi, aslı faslı, nereden geldiği, ne olduğu nispeten çabuk ortaya çıkarken bunların isimlerinin, asılları-nın, nereden geldiklerinin, ne olduklarının giderek bilin-mezleşmesi, karanlıklara gömülmesiymiş, yabancılıkları ve özellikleri azalacağına gün geçtikçe hayret edilecek biçimde artıyormuş, hasta yataklarından kalkıp anlam verilemeyecek kadar ihtiyatlı hareketlerle dışarı çıktıklarında, o an, elyazmasında h arikulade bir bölümde -*chapter*-anlatılıyor, dedi Korin mutfakta kadına- yerli halk, haklarında hiçten de az şey bildikleri baştan aşağı gizem dolu dört erkek bulmuş karşısında, dördü de meraklıların sorularını hep aynı şekilde savuşturmuşlar, ortak dil olarak kabul ettikleri ama iki tarafın da yarım yamalak konuştuğu Babil dilinde -*language*- sorulan soruyu değil hep başka bir şeyi yanıtlıyorlarmış, o kadar ki birkaç hafta önce adanın doğu kısmındaki Gurnia'dan gelen yabancı, Mastemann bile bu durumda düşünceye dalmış, fikir beyan etmemiş, fikrini her zaman hiç tereddüt etmeden hemen söyleyen Mastemann bile susmuş, arabasının arkasında durup bakmış onlara, nasıl hiç konuşmadan küçük köyü boydan boya geçiyorlar, nasıl incir ağaçlarına doğru yürüyorlar ve nasıl zeytinlikte duruyor, ağaçların serin gölgesinde oturup ufukta güneşin -*the* sun- batışını seyrediyorlar.

5.

Cennetten bahsediyor sanır insan, öyle yazılmış, dedi Korin kadına, bütün cümleler öyle, köyün, deniz kıyısının, çevrenin hayal bile edilemeyecek güzelliğini anlatıyor, istediği sanki bir şeyi anlatmak değil de, kendisini

• 1 • • • • • | » • 1 • •] | • t 1

yeniden cennete geri götürmek; çünkü sadece bu güzelliği anmakla, bu güzellikten bahsetmekle, bu güzelliği söylemekle kalmıyor, bu güzelliğin içinde yaşıyor, kendine özgü biçimde yaratıyor güzelliği, yani güzellik,

anlatılan o güzellik -*bea*uty- sadece oranın güzelliği değil, dinginlik ve aydınlık dolu, iyi olan her şeyin ebedi olmasından yayılan dinginlikten ve aydınlıktan beslenen bir güzellik, elyazmasında öyle yazılı, dedi Korin, orada her şey mükemmelmiş çünkü en iyi şekilde yaratılmış, her şey, güneşin kızılımsı parlaklığı, kayalıkların göz alan beyazı, vadilerin büyülü yeşili, kayalıklar ve vadiler arasında gidip gelen insanların soylu zarafeti, yani, böyle, dedi Korin, *yani* o kızıllıkta, beyazda, yeşilde ve zarafette yollarda ilerleyen katırların çektiği arabalar, rüzgârda kuruyan balıkçı ağları, boyunlarda sallanan tılsımlar, saçlardaki takılar, zeytinyağı üreticileri, çömlekçiler, balıkçı tekneleri, tepelerdeki tapınaklar, tek kelimeyle toprak ve deniz ve gök -*the* sky- her şey öylesine dingin ve aydın-

lık ve yine de kelimenin tam anlamıyla öylesine gerçekmiş ki, Korin o sabah böyle anlattı kadına, o sabahki çalışmasında okuduklarını böyle tasvir etmeye çalıştı ama kötü, çok kötü zamanı seçmişti, boşuna çalışıyordu anlatmaya, tasvir etmeye, hayal ettirmeye çünkü kadın sadece her zamanki gibi sessiz değildi o sabah, adamakıllı hırpalanmıştı, hafifçe yana döndüğü zaman Korin bunu tesadüfen fark etti, her zaman olduğu gibi bugün sorun, Korin’in öğleden önce on birden yarıma kadar Macarca ve arada bir sözlükten ve not defterinden bulduğu İngilizce sözcükler yardımıyla kadına anlattıklarını hangi dilden dinlediği ya da dinleyip dinlemediğini anlamaması değildi, bugün yer yer kan oturmuştu kadının yüzüne, gözü şişmişti, ağzında ve alnında sıyrıklar vardı, gece sokağa çıkmış olmasın, eve gelirken saldırıya mı uğradı acaba, bundan haberi bile yoktu Korin'in, çok üzülmüştü bu duruma, gerçi hiçbir şey fark etmemiş gibi yaparak anlattıklarını sürdürdü fakat daha o akşam, günlerden beri ortada görünmeyen tercüman nihayet mutfakta boy gösterdiği zaman, bütün cesaretini toplayarak, adeta üzerine yürüdü, ne olmuştu, kim cesaret etmişti küçükhanı-ma el kaldırmaya, bir süre sonra tercüman, sinirinden yerinde duramadan bir oraya bir buraya yürürken, yatağın köşesine sinmiş, korkuyla bakan sevgilisine öfkeyle bağırıyordu, kendini ne sanıyor bu koduğumun herifi, ne karışıyor bu gerzek onlara ne olduğuna ya da *olmadığına,* işe bak sen, herifin onlara postu serdiği yetmiyor bir de kalkmış hayatlarını sorguluyor, yo, bu kadarı fazla, ateş püskürerek baktı kadına ve suratına öyle bir tane çaktı ki soluğu kesildi kadının, o, dedi, kekeleyerek, o, sadece, yalnızca şey yapmak istedi, şey... Ko ri n'in sorusuna tercümanın yanıtı

sadece şu kadar olmuştu: eğer o, yani Korin de suratının tam ortasına bir tane yemek istemiyorsa, sorularını kendine saklayıp yıkılsın karşısından, bunun üzerine Korin kertenkele gibi kayıp gitti odasına, arkasından kapıyı o kadar sessizce kapadı ki, gürültüsü bir sineği bile ürkütmezdi, bir sineği bile, tercüman kapının gürültüsünü duyunca homurdandı.

6.

Gece indi, gökyüzü yıldızlarla doldu, onlar, dördü Kom-nıos' a geri dönmediler, etrafı dikkatle inceleyerek, güvenli olduğuna defalarca kanaat getirdiler ve orada, günbatımını gördükleri yerde kaldılar, köyün kuzeyinde, zeytinlikte, sırtlarını yaşlı bir ağacın gövdesine dayayarak, yavaş yavaş inen karanlıkta, ses çıkarmadan uzun süre öylece kaldılar, ta Bengazza kalın, çatallı sesiyle konuşuncaya kadar, belki köylülere bir şey söylemek gerekirdi, dedi, belki iyi olur neden burada olduklarını anlatacak bir şey bulup söylemek, önerisinin yanıtı uzun süren bir sessizlik oldu, kimsenin bu sessizliği bozmaya hevesi olmadığı belliydi, sonra sessizlik bozulduğu zaman da konuşma başka mecraya, dağlar ve deniz üzerinden böylesi bir günbatımın-dan daha güzel bir şey olamayacağına döküldü, böyle bir günbatımı, dedi Kasser, renklerin olağanüstü oyunu, yavaş yavaş inen karanlık, geçiciliğin ve devamlılığın bu muhteşem görünümü; her türlü geçiciliğin ve devamlılığın, dedi Falke; bu harikulade bir drama, devasa bir oyun, olmayan bir şeyin göz kamaştırıcı freski ama aynı zaman-

1 B || •• ••••1 B B

da uçup gitme, yok olma, sönme ve sönümlenmenin eşsiz bir örneği, renk cümbüşü, dedi Kasser, kızıl ve eflatun, sarı ve kahverengi, mavi ve beyazın nefes kesici yücelişi, boyanmış göğün şeytani bir görünümü, bunların, hepsi, hepsi, dedi Kasser; daha neler yok ki, dedi Falke; çünkü o zaman bir günbatımının onu seyredende uyandırdığı binlerce titreşimden bahsetmemişlerdi daha, günbatımını seyredenin kendini kaptırdığı o tarifi mümkün olmayan duygudan; bir günbatımı, dedi Kasser, vedalaşmanın umutla dolu güzelliği, yola koyulmanın, ayrılığın, karanlığa adım atmanın büyülü simgesi, dinginliğin, sükûna ermenin, istirahata çekilmenin, yaklaşan uykunun vaadi; evet, bunların hepsi, hepsi birlikte, daha neler yok ki, dedi Falke; daha neler yok ki, dedi Kasser de, zeytinlik biraz serinlemişti artık, köylülerin onlara verdikleri keten peştamallar serinliğe karşı yeterli

olmadığından köye geri dönmek için yola koyuldular, dar patikadan inerek taştan küçük evlerin arasındaki, adaya geldikleri zaman boş buldukları eve girdiler, canlarını kurtaranlar, Kommos'un ahtapot avcıları, o evde istedikleri kadar kalabileceklerini söylemişlerdi, istedikleri kadar, demişler, onlara vermişlerdi evi, Kommos’ta geceleri de rahat geçirebilecekleri bir yere yerleşsinler, uzanıp dinlenebilsinler diye; bu yerleşmeyi ve uzanmayı her zamanki gibi yine huzursuz bir uyku izledi, şafak söktü, yeni bir gün başladı, ağaran tan-yerinin ilk ışıklan dördünü de dışarıda, evin önünde, bir incir ağacının yanında çiy düşmüş otlann üstünde buldu, aydınlığın ilk gizemli görünüşünü çömeldikleri yerden

1 • 1 1 1 • • *f** ■ 1 w 1 P w ıl •« •• ••

seyrediyorlardı, körfezin doğusunda şafağın söküşünü, güneşin doğuşunu seyrediyorlardı, dördü de bu dünyada güneşin doğuşundan daha güzel bir şey olamayacağında aynı fikirdeydi, şafak söküyor, dedi Kasser; bu harikulade yükseliş, ışığın doğuşunun yürek sıkıştıran tekrarı, nesnelerin ve silüetlerin, netlik ve görüşün geri gelmesinin bu

11 • ■!•••• ı 1 •• *• 1 1 •• •• 1 •• w •• •

çıldırtıcı sevinci, *butun* geri dönüşler ve bütünlüğün geri dönüşünün sevinci, dedi Falke; düzenliliğin ve düzenin

i w •• 1*1 * • A Jw Jw . • • •

varlığının güvenlik verici anı, doğuş ve doğmanın töreni, bundan güzeli olmamıştır, dedi Kasser; o zaman bütün bunları gören, bütün bu göz kamaştırıcılığı sessizce seyreden bir insanın neler duyduğundan bahsetmemişlerdi henüz, evet, dedi Falke; günbatımının işaret ettiği yönün tersi de olsa, şafak da duru ve sağduyulu ışıklarıyla yola koyulma ve başlangıçtır, hayırlı kuvvetin kaynağıdır, güvenin de, dedi Kasser; çünkü her gelen sabahta kayıtsız şartsız güvenden bir şeyler vardır ve daha neler neler yoktur ki dedi Falke; o zamana kadar ortalık da iyice aydınlanmıştı, bütün ihtişamıyla Kommos'da sabah ışıdı ve onlar o sabah yavaş yavaş yerlerinden kıpırdadılar, eve girdiler çünkü hepsi Toot' a hak vermişti, tamam, demişti Toot, bunların tümü doğru da, şimdi artık dün köylülerin

hediye ettikleri yiyecekleri, balıkları, hurmaları, incirleri ve üzümleri yeme vakti geldi.

7.

Gemi fırtınada karaya oturalı on dört gün geçmiş ama onlar, Korin harfleri klavyede birbiri ardına vurmaya devam etti, Kommos'lular felaketten kurtulan dört kişi hakkında ilk gün bildiklerinden fazlasını öğrenememişler, birinden koparabildikleri yanıt hiçbir işlerine yaramamış çünkü hiç değilse aslında nereye gidiyorlardı, buraya kadar nasıl gelebildiler, bari bunu söylese, diye ısrar ettikleri zaman aldıkları yanıt, aslında gidecekleri yer zaten bura-sıydı, dördü de kendini bildi bileli hep buraya gelmek istiyordu olmuş, kazadan kurtulanlar Kommos'lulara gülerek hep böyle söylüyor sonra da hemen *onlar* başlıyorlar-mış yerlilere sorular sonnaya, hem de son derece acayip sorular, örneğin adadaki en önemli istihkâmlar nerede, merkezi ordunun kaç askeri var, savaş hakkında genellikle ne düşünüyorlar, Girit'te savaş sanatı ne durumda, hep böyle anlamsız sorular sorup duruyorlarmış, Kommos'lu-lar da burada istihkâm falan yok, merkezi ordu yok, yalnız Amnisos'da filo var, silahları da sadece delikanlılar bayram törenlerinde kullanırlar, dedikleri vakit sanki alacakları yanıtın bu olacağını peşinen sezmişler gibi anlamlı anlamlı gülüyor, başlarını sallıyorlarmış ve bu konuş-

madan sonra dördü de o kadar keyifleniyormuş ki, balıkçılar olup bitenden büsbütün bir şey anlamaz olmuşlar ve başlamışlar onları dikkatle gözlemeye, bakmışlar ki günden güne sakinleşiyorlar, dengeli hareket ediyorlar, hububat öğütme, zeytinyağı çıkarma işlerinde çalışan kadınlarla, kıyıda balıkçı teknelerinde, çeşitli işliklerdeki çalışan erkeklerle daha fazla beraber oluyor, bütün çalışmalara katılıyor, sonra her allahın günü akşam vakti tepelere zeytinliklere gidiyor, gecenin bir kısmını orada yıldızların altında geçiriyorlarmış anıa orada ne yapıyorlar, ne konuşuyorlar, köyde bunu bilen kimse yokmuş, Mastemann bile suskunluğunu sürdürüyormuş, gün boyu Kommos meydanında arabasının yanında kıpırdamadan oturuyor, oturuyor ve önüne bakıyormuş, kafesin içindeki kediler arada bir delicesine miyavlamaya başlıyorlar-nıış, yerlilerin, balıkçı teknelerinde ve işliklerde çalışırken dört yabancıya anlattıklarına göre güya Gurnia' lı kedi tüccarı olan Mastemann, birisinin kedi satın almasını bekler gibi yapıyormuş ama

aslında Kommos'lular onun başka bir şey beklediğini düşünüyorlarmış ama ne beklediğini tabii kimselere açıklamıyormuş, Korin yazmaya devam etti, her halükârda, Mastemann'dan hep korkmuşlar, bugün de korkuyorlarmış, öyle anlatmış erkekler dört yabancıya, gerçi bir şey yaptığı yok, demiş, arabasının yanında oturup duruyor, kucağındaki kızıl tüylü bir kediyi okşuyor ama köye geldi geleli bütün işler ters gitmeye başladı, denizden balık çıkmaz oldu, zeytinlikler kuruyor, kadınlar arasındaki kavgalar arttı, rüzgar bile deli deli esiyor, adaklarla, kurbanlarla en kutsal tapınaklara boşuna gidiyorlar, Eileithyia'ya [2] boşuna durmadan dua ediyorlarmış, hiçbir şey değişmiyormuş, Mastemann bir

gölge gibi çökmüş Kommos'a, onlar da çok istiyorlarmış Mastemann'ın beklediği ne ise, olsa da gitse buradan, belki o zaman eski hayatları, talihli günler Ko mmos' a geri gelir, göklerdeki kuşlar da sakinleşir çünkü bilseniz, demiş erkekler, devam etmişler korkuyla anlatmaya, onlar da, kuşlar da, martılar, kırlangıçlar, kızkuşları, keklikler de çıldırmış gibi oraya buraya uçuşuyorlar, zikzaklar çiziyor, ciyak ciyak ötüyor, evlerden içeri dalıyor, bir yerlere saklanmak istermiş gibi köşe bucak arıyorlar, kimse anlamıyor bu kuşlara ne olduğunu ama herkes bekliyor, umut ediyor, bir gün gelecek Mastemann gidecek, kızıl kedisini, kafesteki kedilerini alıp arabasına oturacak ve Faistos yolundan geldiği gibi yok olacak.

8.

Ertesi gün Korin, kapının arkasından uzun uzun kulak kabarttıktan ve tercümanın orada olmadığına kanaat getirdikten sonra mutfağa girip kadına anlatmaya başladı, elyazmasını defalarca başından sonuna kadar okumuş, belki beş kez, belki on kez, ne kadar okursa okusun elyaz-masının gizemi azalmamış, anlatılmasına imkân olmayan

■ ■W■ "**1**■w■ ala ■■ 1 11

içeriği, verdiği mesaj bir an için olsun aydınlanmamış, yani, dedi Korin, insan ilk sayfasında ne anlamadıysa, sonuncusunda da onu anlamıyor, elyazması yine de büyü-

1•• 1 • ••••11 1 • w • 11 • 1 •

lüyor okuyanı, insan içine sürüklendiği o sihirli zaman ve mekândan kurtulamıyor bir türlü, sayfalan yutar gibi okurken dünyada bu gizemin, bu anlaşılmazlığın, bu bilinmezliğin gizlediği sırdan daha önemli bir şey olmadığına olan inancı giderek derinleşiyor, en azından onun ruhuna kazılmış bu inanç, bunu neden yaptığını, neden hayattaki son haftalarını bu olağanüstü çalışmaya hasrettiğini kendi kendine açıklama lüzumunu artık hissetmi-yormuş, mutfakta yine arkası dönük duran kadına anlatmaya devam etti, sabah beşte uyanıyormuş -*five o›clock*-, zaten yıllardan beri kendiliğinden uyanırmış aynı saatte, kahvesini içiyormuş, tabii çıkardığı ufak tefek tıkırtılarla kimseyi rahatsız etmediğini umarak, sonra beş buçuk-al-tıya doğru dizüstü bilgisayarını alıp oturuyor, açılması için gereken düğmelere basıyormuş ve her şey mükemmelen tıkır tıkır işlemeye başlıyormuş, sonra on bir sularında uzunca bir ara, boynunun ve sırtının dinlenmesi için, bu kısa istirahattan sonra da burada mutfakta kü-çükhanıma o günün gelişmeleri hakkında bilgi veriyormuş, sonra aşağıdaki Vietnamlı'dan aldığı bir kutu konserve yemek, bir parça ekmek ve bir kadeh şarap, sonra saat beşe kadar yine ara vermeden çalışıyormuş, anlaşmalarına uygun olarak saat beşte de bilgisayarını kapatıp hattı tercüman beye teslim ediyor, paltosunu giyip şehre çıkıyormuş, gecenin onuna kadar, on birine kadar, doğrusu korkmuyor dese yalan olurmuş, varmış içinde korku ama korkunun olmasına da alışmış artık, kaldı ki akşam beşe doğru başlayan o günlük gezilerden korkusu yüzünden kesinlikle vazgeçecek değil. .. çünkü... hani bir kere bahsetmişti, yoksa söylemedi mi... ama... işte bir his var içinde, bir türlü kurtulamadığı bir his, nasıl anlatsa, sanki bir vakitler burada bulunmuş, buralara gelmiş gibi, yok, değil öyle, kafasını salladı, hayır, öyle değil, buralara gelmiş, buralarda bulunmuş gibi değil de sanki bu şehri bir yerde görmüştü, evet, biliyor bu söylediklerinin şimdi ne

i i •• i •• i w • • ■ • i i •• •• 11* 1 •

kadar gülünç geleceğini, öyle ya nereden görmüş olabilir ki, Köröspatak'tan mı; ama ne yapsın, evet bunu söylemek budalalık biliyor ama yine de durum bu işte, *çok* acayip *bir hisse* kapılıyor Manhattan'da dolaşır, o devasa, o insanı şaşkına çeviren gökdelenleri seyrederken, bu bir his ama bundan bir türlü kurtulamıyormuş işte, her allahın günü saat beşte karar veriyormuş bunun ne olduğunu çözmeye, akşam on-on bir sularında yorgunluktan peri-

şan bir halde eve dönüyor, bilgisayarının başına geçip o gün yazdıklarını bir kere daha okuyor ve o zaman, tam yatmadan önce, tek bir yanlış bulmazsa, o zaman kayde-diyormuş yazdıklarını, böyle geçiyormuş günleri, yani onun New York'taki hayatı böyle geçiyormuş, mektup yazacak bir yakını olsaydı, böyle yazar, bunları anlatırmış, şimdi şunu da rahatlıkla söyleyebilir ki son haftalarının -*the last weeks*- bu kadar güzel geçeceğini hiç düşünmemiş, başına gelen onca şeyden sonra, hayal bile edememiş, şimdi anlatıyor bunları çünkü aynı şey küçükhanıma da olabilir, diyelim ki şimdi hayatında kötü bir dönem -*a bad period*- geçiriyordur ama arkasından dönüm noktası -*tunıing point*- gelir ve her şey iyiye döner, bazen insanın başına her şey gelebilir, dedi Korin kadını teselli ederek, o dönüm -*turning point*- beklenmedik bir anda birdenbire herkese olabilir, bu böyledir, kadının zayıf sırtına, çökük omuzlarına baktı, boyuna aynı dehşet -*shudder*- içinde yaşanmaz ki; birden kadının omuzlarının giderek artan hıçkırıklarından yavaş yavaş sarsılmaya başladığını görün-• ce korkarak sözlerine devam etti, bu dönüm noktasının geleceğine mutlaka güvenmeli, ümidi kesmemeli, *hope* ve *turning point* ve *shudder,* dedi, şimdi çok rica ediyor küçükhanıma, o da inanmayı denesin böyle bir dönüm noktasına, iyiye dönecek her şey, iyi olacak, sesini iyice alçalttı, mutlaka iyi olacak.

9.

Akşam ormanda, pırıl pırıl ay ışığında, aşağıda, hafif hafif dalgalanan denizin muhteşemliğini seyrederken insan ve çevre arasında, dikkat eden insan ve dikkatin nesnesi arasında tarifi güç ama son derece çekici bir bağlam olduğunu konuşuyorlardı, sayesinde insanın bütünü gördüğü harikulade bir bağlam, Falke, hatta, dedi, insanın varolu-

şunda *gerçekten* ve kuşkusuz bütünün görülebildiği tek hal bu, üst tarafı sadece hayal, düşünce, rüya, oysa burada, dedi Falke; bütün bunlar gerçek, sahte bir pırıltı, yalancı bir hayal değil, sahiden öyle, olduğu düşünülen, rüyası görülen bir şey değil, var olan hayatın işleyiş halindeki bütünü, çevresindeki manzaraya bakan insan bunu görüyor, kışın sükûnetinde, ilkbaharın patlayışında, var olan, işleyen hayatı, ayrıntılarında kendini gösteren bütünü, yani doğayı, dedi Kasser, kuşku götürmeyen ilk ve son kesinlik, deneyimin başı ve sonu, ama aynı zamanda şaşkınlığın da çünkü insan sadece burada, doğanın bütünü önünde derinden etkileniyor ve

sarsılıyor, özünü anlayamadığımız ama bize ait olduğunu bildiğimiz bir şey önünde olduğu gibi derinden etkileniyor ve sarsılıyor, dedi Kasser, aslında müstesna bir durumdayız çünkü bütünüyle harikulade olan bu güzelliği takdir edebiliyoruz, bu takdir, bu güzellik karşısında duyduğumuz tutkulu hayranlıktan başka bir şey olmasa da, çünkü güzel, dedi Kasser, engin denizin gökle birleştiği ufka işaret etti, dalgaların kesintisiz sonsuzluğu, dalgaların sırtındaki köpüklerde pınldayan akşam ışıkları, arkalarındaki o güzelim dağlar, uzaklarda ovalar, ırmaklar, ormanlar, güzel ve muazzam zengin, dedi Kasser, bunu mutlaka söylemek gerek, bu muazzamlığı ve bu zenginliği, çünkü insan doğadan bahsettiğinde aslında bundan ne anladığını düşünecek olsa muazzamlığı ve zenginliği karşısında nefesi kesilir, doğa öylesine muazzam, öylesine zengin ve bu sadece ona katılan onda yerini alan milyarlarca insana ait, milyarlarca mekanizmaya değil, oysa onlara da ait olması gerekirdi; yani nihayetinde, dedi Falke, tek ilahi varlığa, amacın bilinmezliğini adlandırdığımız ve hem katılanların hem mekanizmaların milyarlarcasını, kanıtlanmış olmasa da büyük bir ihtimalle kapsayan ilahi varlığa; böyle konuşuyorlarmış o akşam, tepede, zeytinlikte,

sonra uzun süren sessizliği Toot bozmuş, kuşların davranışlarının ardında rahatsız edici bir ş^{e}y olduğunu söylemiş, bununla meşgul olmak gerek, demiş, işte böyle demiş o akşam, Korin iki gün sonra anlatmıştı bunları kadına, ondan sonra sık sık tepeye çıkıp bakmışlar, acaba bu ne, ne olacak, bütün bunların anlamı ne, diye düşünmüşler, sonra gün gelmiş bu rahatsızlık verici hallere sadece kuşlarda -birds- değil, keçilerde, ineklerde, maymunlarda da -tnankeys-rastlamışlar ve hayvanların davranışlarında görünen bu korkunç değişikliklere daha fazla dikkat etmeye başlamışlar; örneğin dağkeçileri kayalıklarda duramayıp aşağıya düşüyorlarmış, inekler hiçbir neden yokken azıp koşmaya başlıyorlarmış, maymunlar çığlık atarak köyleri basıyormuş, koşuşturmalardan, çığlık atmalardan başka bir şey yaptıkları yokmuş, tabii bu değişikliklerle birlikte onların da eski neşeli havalarından, dengeli yaşamlarından eser kalmamış, gerçi hâlâ kadınların, erkeklerin yanında çalışmayı sürdürüyor, zeytinyağı işliklerine *-oil-mill-* gidiyor, meşale eşliğinde ahtapot avlarına *-octopus-fishing-* katılıyorlarınış ama akşamları Kommos Körfezi'nin karşısındaki zeytinliklerde oturduklarında keyiflerinin tümden kaçtığını hiçbiri gizlemiyor ve artık söylemenin vakti geldiğini birbirlerinden sakla-mıyorlarmış ve nihayet Bengazza bir keresinde gerçekten söylemiş, evet, acı ama artık buradan da

gitme vakti geldi, demiş, korkunç gökler fırtınası -*heavenly war*- yakınlaşıyormuş, ilk işaretlerini hayvanların değişiminde hissediyormuş, tasavvur edilebilecekten de çok daha yok edici olacakmış, sanki bir şey varmış, doğayla aynı olmasa da gerçek olan bir şey, bu güzeller güzeli adada, bu. güzelliğin kalmasına izin vermeyen, Pelasgların [1] burada

• •   _

1. MO XII. yüzyıldan önce Yunanistan'da yaşamış halk. Sonraları bu ad, Yu-

nancada tüm yerli Ege halkları İçin kullanılmıştır. (Y.N.) banşı yaratmış olmalarını ve bunun yok edilmesine -*ruin*- razı gelmemelerini kabul edilemez bir rezalet sayan, buna dayanamayan bir şey.

1

(İng.) Pırlantaları gördünüz mü? (Y.N.)

2

Helenizm öncesi doğum tanrıçası. (Y .N.)

1 O.

Mastemann sadece susuyor, hiçbir şey hakkında fikir beyan etmiyormuş, sadece arada bir ana meydanda önünden aceleyle geçen kadınlara, kedilerini övmek için açıyormuş ağzını, gülümsüyor, kafesleri göstererek, neler var burada neler, bakın, diyormuş, Libya yaban kedisi mi istersiniz, bataklık vaşağı mı, Nubiya kadizi mi, hepsi var burada, Arap quttha'sı, Mısır mausu, Bubastis basteti, Umman yabankedisi, hatta Birman kedisi bile var, gönlünüz ne arzu eder canınız ne çekerse, sadece olanları değil, gelecek olanları da, akla hayale gelecek her şeyi anlatıyormuş ama tek bir kadını olsun ikna edemiyormuş, hatta korkuyorlarınış hem ondan hem kedilerinden, yürekleri çarparak adımlarını hızlandırıp uzaklaşıyorlar-mış, Mastemann zapzayıf, sırık gibi gövdesiyle, etekleri yerleri süpüren siyah ipek harmanisiyle yalnız kalıyormuş, ana meydanın ortasında bir başına, sözlerinin boşa gitmesinden hiç rahatsız olmamış gibi arabanın yanındaki yerine oturuyor, kucağına kızıl kedisini alıp okşamaya devam ediyormuş, gün boyu arabanın gölgesinde oturmayı sürdürmüş, dünyada hiçbir şey ve hiçbir kimse umurunda değilmiş gibi, rahatını hiçbir şey, hiç kimse asla bozamazmış gibi, gerçekten öyle de olınuş çünkü bir keresinde Falke, kafeslerin önünde durup onunla konuşmak isteyince Mastemann inatla susmuş, çakır gözlerini Falke'nin gözlerine dikip durmuş, Falke, Faistos tarafını gösterip sormuş ona, oraya gitti mi, diye, göz kamaştırıcı güzellikte bir saray olduğu söylenir orada, harika bir eser, en mükemmel, usta mimarların elinden çıkma, biraz daha yukarıdaki ünlü Knossos'ta olduğu gibi, oraya mutlaka gitmiştir, devam etmiş konuşmaya Falke, kesin görmüş müdür içindeki freskleri de, belki kraliçeyi bile, diye sormuş ama Mastemann gözünü kırpmadan ona bakmaya devam etmiş, Falke heyecanla sürdürmüş sözlerini, o ünlü vazolar, testiler, çömlekler, takılar, heykeller, hepsi orada Sayın Mastemann, bütün o bin beş yüz yıl, Mısırlıların dediği gibi tekrarlanamayacak bir mucize değil mi bütün bunlar; Mastemann'ın soğuk, karanlık bakışını bu heyecan bir nebzecik olsun aydınlatamamış, böyle anlatıyordu Korin mutfakta, Falke'nin söylediklerinin hiçbiri Mastemann'ı etkilememiş, bunun üzerine Falke, canı sıkkın bir halde başını eğip onu meydanın ortasında bırakıp ayrılmış oradan, başka türlüsünü de yapamazmış, gerçekten başını eğip bırakmış onu orada, otursun varsın bundan sonra da tek başına arabasının gölgesinde, okşasın dursun

kucağındaki kızıl kediyi, madem ne Faistos ne Knossos ne de kutsal yerin tepesindeki yılanlı tanrıçalar ilgilendiriyor onu.

11.

Ertesi gün Korin, doğrusu zor durumda kalırdım, dedi, yemeği pişirdikten sonra yere, ocağın etrafına dökülenle-

• •••• 1 1 1 w 1 11 1 • • • 1 w*

n süpüren kadına, doğrusu bilemezdim ne söyleyeceğimi eğer Kasser, Falke, Bengazza ve Toot’u tam olarak tarif etmek zorunda kalsaydım; çünkü netice itibariyle onlarla onca saat geçirdikten, günler boyunca o kadar yoğun birlikte yaşadıktan sonra bile örneğin hangisinin uzun boylu hangisinin kısa, hangisinin şişman hangisinin zayıf olduğunu söyleyemezdim, hani ille de tarif et, diye zorlasalar dördü de orta boylu, bir özellikleri yok, deyip çıkardım işin içinden, dedi; ama yüzleri, bakışları okumaya başladığı ilk andan itibaren gözlerinin önündeymiş, hem de en keskin hatlarıyla, capcanlı, Kasser'in yumuşak ve dalgın, Falke'nin uysal ve dertli, Bengazza’nın içine kapalı ve yorgun, Toot'un sert ve mesafeli bakışlarını bir kere gören bir daha unutamazmış, ona da böyle olmuş, o dört çehre, o dört bakış, dördünün o yumuşak, dertli, yorgun sertlikleri, ilk andan beri bir türlü çıkmı-yormuş aklından, hatta şimdi hemen itiraf etse daha iyi

1 1 1 1 •• •• 1 •• w •• •• w • 1 .

olacak, onları düşündüğü an yüreği sıkışıyormuş, zaten okumaya başlandığında daha ilk birkaç dakika içinde hemen anlaşılıyormuş dördünün de, şimdi kelimeleri uzun boylu aramaya gerek kalmadan söyleyebilir, dördünün de tam anlamıyla savunmasız insanlara özgü halleri olduğu, yani o yumuşak, dertli, yorgun ve sert bakışların ardındaki gerçek o ki, hepsi savunmasız -*undefended*-, dedi, evet, savunmasız, aynı akşam geç saatlerde yatakta tercüman da sevgilisine, yahu, diyordu her allahın günü bu adam neler anlatıyor, nelerle dolduruyor kafasını, akıl erdiremiyormuş bir türlü, üstelik neden ve de hangi dilde, bugün boş bulunduğu bir an eşikte yakalanmış ona, başlamış inanılmaz aptallıktaki hikayeleriyle bombardıman etmeye, dört tane herif varmış o elyazmasında, ne kadar savunmasızmışlar, düşünebiliyor musun tatlım, affedersin ama koduğurnun herifleri, yok

savunmasızlarmış, yok bilmem neymiş, bana ne lan, kimin umurunda o yazıda ne yaptıkları, kim ipler o salağın arka odada ne halt ettiğini, aksatmadan sökülsün papelleri işte o kadar, bir de burnunu bizim işlerimize sokmasın çünkü, burada yine tatlım dedi ve o andan itibaren de kadına tatlım demeye başladı; çünkü tatlım bizim işimiz sadece bizi alakadar eder, aralarında olan biten sadece onları ilgilendirir, aralarında zaman zaman ne tür anlaşmazlıklar patlar ya da patlayabilir, bu, sadece ve sadece onların işidir, hani o mutfak muhabbetlerinde, diye devam etti, yani tercümanın dışarıda olduğu sıralarda, *onlara dair* hiçbir şey konuşulmadığını kuvvetle uınut ediyor, onların hayatına dair *hiçbir şeyi* ima bile etmiyordur herhalde, aslında mutfaktaki konuşmaların neye yaradığına da akıl erdiremiyor ya, üstelik Macarca, tatlısının bunlardan bir kelime olsun anlamadığı malum, peki tamam, varsın konuşsun salak, nihayetinde yasaklayamaz ya; ama kendileri hakkında, özellikle de yeni işi hakkında tek kelime yok, bunu iyice yerleştirsin kafasına, umarım tatlım, dedi tercüman, başını bir eline dayamış yatakta yatarken, diğeriyle, boş eliyle önce kadına doğru uzandı, yarı yolda vazgeçti, kar beyazı saçlarını ortadan ayıran çizgiye dokundu, burun kemerinden başlayarak parmağını otomatik olarak çizgide gezdirdi, bir tel ya da bir tutarn saçın yanılıp ta ortadan muntazam geçen çizginin sağına ya da soluna düşüp düşmediğini kontrol etti

1 2.

^tyle sanıyorum ki, ondan sonra hiçbir şey yok, dedi bir keresinde Korin, uzun süren bir sessizliğin ardından sonra, beklenmedik bir anda, ne düşündüğü, iki cümle arasında bunun nereden aklına geldiği hakkında hiçbir açıklama yapmadan, pencereden dışarıya, yağan yağınura baktı: *Sadece büyük bir karanlık, ışıklar sönüyor, sonra o*

karanlık da sönüyor.

13.

Dışarıda deniz tarafından gelen buz gibi soğuk, deli bir rüzgar esiyordu, insanlar sokakta yürümüyor da sıcak bir yere doğru kaçıyorlardı adeta, o günlerde Korin'in veya kadının alışverişe Vietnamlı’ya gitmelerine de

aşağıya kaçış denebilirdi, her zaman aldıklarını alıyorlardı, Korin genellikle ısıtılabilecek bir konserve hazır yemek, şarap, ekmek, tatlı bir şeyler, kadın acı biberli Meksika fasulyesi, mercimek, mısır, patates, soğan, pirinç, sıvıyağ, bunların hangisi evde tükenmişse ondan, biraz et, çoğunlukla kümes hayvanı, sonra hemen geri dönüyorlardı, yukarıya, eve, sonra ikisi de ikinci bir alışverişe kadar oradan kıpırdamıyorlardı, kadın yemek pişirmeye girişiyordu, arada biraz temizlik yapıyor, çamaşır yıkıyordu, Korin sıkı çalışma düzenini aksatmayarak yemek işini çabucak hallediyor, saat beşe kadar kalkmamak üzere masasının başına geçiyordu, o günkü çalışmasını bitirince yazdıklarını kaydediyor, bilgisayarı kapatıyor, odasında kalıyordu, bir şey yapmadan yatağına uzanıyor, saatlerce ölü gibi kıpırdamadan yatıyordu, çıplak duvarları seyrediyor, camları döven yağmuru dinliyor, sonra üstüne bir battaniye çekerek uykunun bastırmasını bekliyordu.

14.

Korin o gün mutfağa, kader belirleyici gün nihayet gelmiş, diyerek girdi, ama bunun geleceğinden ve böyle olacağından, arifesinde bile hiçbir şey sezmek kabil değilmiş, Kommos'ta endişe -*anxiety*- haliyle büyükmüş, durmadan kutsal yerlere, tapınaklara gidiyor, akla gelen bütün kurbanları -*sacrifice*- sunuyorlarmış, rahibelere de danışmışlar, hayvanlardaki, bitkilerdeki değişimleri

• 1 ı 1 w • • w • • 1 •• • • » •• A w

incelemişler, toprağı, göğü, denizi, güneşi, rüzgarı ve ışığı gözlemişler, gölgelerin uzunluğuna, bebeklerin ağlayışına, yemeklerin tadına, yaşlıların soluklarına, her şeye, her şeye dikkat etmişler ama kader belirleyici günün -*decisive day*- hangisi olacağını önceden kimse bilememiş, ancak geldiği zaman, o zaman anlamışlar geldiğini, o an anlamışlar ve bilmişler ve o sırada çevresinde olanlar hemen her yere haber uçurmuşlar; çünkü, dedi Korin, ana meydanın ortasına bir göz atmak yetiyormuş,

hayretten donakalarak bakmışlar sonuna kadar, ana meyi w i i •• •• i •• w •• iw w *11 ■

danın ağzında nasıl göründüğüne, nasıl ağır ağır ilerleyip meydanın ortasında çöküp kaldığına, hareketsiz, kıpırtısız; anlamışlar ki, son gelmiştir, son budur, budur mukadder işaret ve böylece her şey bitmiş, artık endişeye, tedirginliğe mahal kalmamış, artık korkunun ve kaçmanın zamanı gelmiş çünkü eğer bir aslan *-lion-* ana meydanda ölmek için insanların arasına gelirse, ondan sonra gelecek olan ancak korku ve kaçıştır, başka bir şey olamaz demişler, Tanrı aşkına ne oluyor, diye defalarca sormuşlar, ne demeye durup dururken meydanın ortasında görünüyor, dayanılınaz acılar içinde kıvranarak ilerliyor, sağdan soldan ona doğru koşan çömlekçilerin ve zeytinyağı işçilerinin gözerine bakıp, neredeyse her birine ayrı ayrı bakıp sonra olduğu yere çöküyor ve taşların üzerine yıkılıyor, bu son ihtar değil de nedir, diye yöneltmişler soruyu, felaketin geldiğini haber veren, en sonuncu ve en açık ileti değildir de nedir, işte felaket artık burada, böyle anlamışlar, aynen böyle anlamış hepsi *-everybody-*

t/ *)* • 1 ■ 1 • • 1 •* • i • w • • • i

sonra Kommos a sessizlik çökmüş, o sessizliğin içinde çocuklar ve kuşlar ağlaşmaya başlamışlar, kadınlar ve erkekler ise eşyalarını toplamaya, denk yapmaya ve ne yapacaklarını düşünmeye; arabalar evlerin önünde hazırmış, sığırları ve keçileri çobanlar gütmeye başlamışlar bile, tapınaklarda vedalaşmalar ve yakarışlar yapılmış bitmiş, yolda, yükseklerdeki ilk dönemeçte son kez durup arkaya bakmışlar, bu bakışlar gözyaşlarıyla doluymuş, acı dolu, dert dolu, panik doluymuş, bütün bunlar birkaç gün içinde olup bitmiş, dedi Korin, onlar yola koyulmuşlar, Kornmos boşalmış, bir aradaymışlar, hepsi bir arada, dağların arasında, daha iyi bir güvence ve korunma, olanları anlama ve kurtulma umuduyla, hepsi orada. daha birkaç gün sürecek Faistos yolunda.

Dağlar arasında giderlerken balıkçılardan biri Toot’ a, Mastemann yok oldu, demiş, biraz önce oradaydı, bir an sonra buhar olup uçtu sanki, en garibi de her şeyiyle birlikte yok olması, ardından hiçbir şey kalmadı, ne arabasından ne harmanisinden bir parçacık olsun, bir kedi tü yü olsun kalmadı, ana meydanda her zaman oturduğu yerde oturuyormuş, birçokları onu orada gördüğüne yemin ediyor, yani aslanın ölümü sırasında orada olduğu kesin ama ondan sonra bir daha gören olmamış, arabasının da bir yere doğru gittiğini falan, hiç kimse hatırlamı-yormuş, en azından örneğin arabanın ne

olduğunu ya da o arada kedilerin ne yaptığını, kimse bir miyavlama olsun duymamış, herkesin bildiği tek şey, ilk geceki panik sırasında, evlerde eşyaların toplanmasına başlandığı, tekneler karaya çekildiği zaman Mastemann'ın yerinde yeller estiğiymiş, sanki bunu beklemiş gibi, sanki beklediği

■ 1 •••• ■ ■ ı 1 • l'l ' * * '

işaret aslanın görünmesiymiş gibi, sanki bu işaret üzerine harekete geçmiş gibi, şimdi herkes Mastemann'dan kurtuluşun, onun varlığının yarattığı kadar tedirgin edici olduğunu düşünüyor, demiş balıkçı, bunda şaşılacak bir şey de yok, hatta, diye devam etmiş balıkçı, belki de aslında ondan kurtulamamışızdır, herkes böyle hissediyor, sadece şimdi burada değil ve bazıları bundan sonra da artık böyle olacak, diyorlar, Mastemann'ın gölgesi bir kere bir yere düşmeye görsün, o gölge bir daha asla oradan kıpırdamaz, diyorlar, çoğu böyle düşünüyor, diye bitirmiş sözlerini balıkçı, Toot duyduklarını anlatmak için arkadaşlarını beklemiş ama bakmış ki o sırada arkadaşlarına bunları anlatmak kabil değil; o zaman onların başkalarıyla konuşmalarını bitirmelerini beklemiş, sonra Ja nasıl olduysa unutmuş, daha doğrusu, diye yazdı Korin bilgisayarına, duyduklarını anlatmaya keyfi kalma-

nıış, havanın güzelliğinden bahseden Kasser'i dinlemeyi, patikada dik tepeye tırmanırken yanlarından geçen arabadan çıkan gıcırtıya kulak vermeyi yeğlemiş, sonra da arabayı çeken katırın soluklarını, akşam güneşinin ışığında yo] üstünde uçan yabanarılarının uğultusunu, tanımadığı bir kuşun sık ağaçlar arasından yükselen ötüşünü dinlemiş.

16.

Yokuş yukarı çıkan patikada yavaş ilerliyorlarmış, patika darmış, bazen araba ancak sığıyor, bazen, yağmur sularının toprağı kaydı ra rak açtığı sel çukurlarından -*gulch*- o kadar daralıyormuş ki, az da değilmiş bu yerler, patikanın eni tekerler arasındaki mesafeden bile dar olduğundan arabanın bir yanını kaldırıp iç taraftaki iki tekerlek geçinceye kadar öyle tutmak gerekiyormuş, elbette önce ağır olan her şeyi arabadan indiriyorlarmış, her bir arabaya eşlik eden altı-sekiz kişi bir yanından tutup arabayı havaya kaldırıyor, o tehlikeli yeri böyle aşıyorlarmış, bu koşullarda dağlar

arasından geçerlerken ne kadar yavaş ilerleyebildiklerini tasavvur etmek hiç güç değil, dedi Korin, üstelik havanın en sıcak olduğu saatlerde güneş

• • 1 • 1 1 ı • • • • 1 ıı 1 ıı |

öylesine kavuruyormuş ki yürümek mümkün olmuyormuş, o zaman kenara, gölgeye çekiliyorlarmış, hatta hayvanların başlarına, güneşten beyinleri yumuşamasın diye ıslak deriler, paçavralar koyuyorlarmış, böyle ilerlemişler, günler böyle izlemiş birbirini, güçsüz olanların yorgunluktan başı dönmeye başlamış, hayvanların da ne kadar bitkin düştüğü hallerinden belliymiş, nihayet Messinia Ovası'na varmışlar ve ovadan yükselen dağ ile yamacındaki sarayı -*the palace*- yorgunluktan perişan olmuş çocuklara göstermişler, işte Faistos orada, nihayet geldik, diye kuvvet vermişler birbirlerine, yaşlılara artık buradayız, demişler, sonra gölgelik bir koruya -*grove*- yayılmışlar, bütün bir gün boyunca karşılarındaki dağın hafif meyilli yamacını seyretmişler, sarayın güneşin ışınlarıyla parlayan duvarlarına dikmişler gözlerini, sessiz ve sakin, seyrine doyamıyorlarmış gördüklerinin, bir tek Kasser müstesna, arkadaşlarıyla birlikte bir servi ağacının altına yerleşen Kasser'in ağzından sel gibi dökülüyormuş sözler, şüphesiz soluk alınamacasına konuşmasının nedeni -*the cause*- yorgunlukmuş, insanın, demiş, şöyle sonuna kadar bir düşünecek olsak, arkasında bırakması gereken neler neler yok ki, sonu gelmez, onun kanaatine göre doğuşu birer mucize, yok olma ihtimalleri ise ölçülemez bir kayıp olan şeylerin hangisinden başlasın; çünkü örneğin karşılarında, tepede bir yanı Messinia Ovası'na diğer yanı Ida Dağı'na bakan bu harikulade yapı ya da orada, uzaklarda Zakros, Malia, Kydonia ve elbette Knossos, sonra taştan kutsal yerler, Potnia tapınakları, çömleklerin, ritonların ve mühürlerin yapıldığı işlikler, takılar ve freskler, şarkılar ve danslar, oyunlar, yarışmalar, kurbanlar ve adaklar, hem bunlar sadece onların şimdiye kadar

, ya Mısır'dakilerin, Babil'de ve Finike'dekile-rin, ya Alaşiya'dakilerin bildikleri; çünkü bunlar hakiki mucize ve eğer kaybolurlarsa hakiki kayıp olur, demiş Kasser, Girit'teki o insan ki -*the man in Crete*- dedi Korin, bunları yaratmış, yaratabilmiş, şimdi bütün belirtilere bakılırsa kaybediyormuş bunları, onun zekası ve tükenmez yeteneği, onun hevesi ve yaşam sevgisi, onun becerisi ve cesareti, *o* eşsiz mucize ve o eşsiz kayıp, demiş Kasser, arkadaşları sadece dinlemişler, tek bir söz söylemeden çünkü

ne anlattığını biliyorlarmış, sessiz kalmışlar, Phaistos'un meşalelerinin ışıklarını *-the torch lights-*ve akşamın nasıl indiğini seyretmişler, nihayet Toot, o derin sessizliğin verdiği huşu içinde, o zamana kadar

gördükleri

■• 1 ••1 1 • • •• 1 • 1 • 1 w • 1

gördüklerinin en güzeli, demiş, sonra boğazım temizleyip sırtüstü yatmış, ellerini başının altında kavuşturmuş, kendini uykuya bırakmadan önce diğerlerine, tamam, bu kadar hayranlık yeter, demiş, yarın ilk işleri büyük limana giden yolu bulmak olacak, bakalım Jimanda gemi var mı ve nereye gidiyor, ilk iş bu olacak, gözkapakları yavaş yavaş kapanırken yarın ilk işi bu olmalı, demiş.

1 7.

Phaistos Sarayı'nı uzaktan da görmüşler, dedi Korin, batı tarafındaki ünlü merdivenleri yakından da; ama haberleri ve korkularıyla içerilere doğru ilerleyen Kommoslula-rın peşinden gitmemişler, onlarla vedalaşmışlar, limanın nerede olduğunu öğrendikten sonra, dönemeçli yoldan yokuş aşağı inmeye başlamışlar, işte o zaman olmuş, dedi kadına Korin, güneş daha yeni çıkmış, sabah olmuş, onlar denize ulaşmak üzere ilerlerlerken birden gökyüzü kapanmış, karanlık *-darkness-* çökmüş, sabah sabah, kalın, ağır, içinden geçilemez bir karanlık inmiş üzerlerine ve bu bir an içinde olmuş, dehşetle göğe bakmışlar, bu akıl erdirilmez karanlığın içinde düşe kalka ilerlemeye devam etmişler, sonra adımlannı kabil olduğunca hızlandırmışlar, nihayet koşmaya başlamışlar, koşabildikleri kadar hızlı koşmuşlar, arada hep göğe bakıyorlarmış, boşuna hızlanmışlar, boşuna koşmuşlar, boşuna kör kör ve umutsuzca bakmışlar göğe, karanlık tam ve sonsuzmuş, içinden çıkıp kurtulmak kabil değilmiş, çıkar yol yokmuş, ondan kurtuluş yokmuş çünkü ebedi geceymiş üzerlerine inen, korkudan baştan aşağı titreyerek haykırmış Bengazza, ebedi gece *-perennial night-*, diye fısıldadı Korin ocak başında duran kadına, kadın ürkerek arkasına baktı, belki de beklemedik fısıltı ürkütmüştü onu, sonra yine tencerelerine

döndü, yemekleri karıştırdı, içini çekerek havalandırma penceresine doğru gitti, açtı, dışarı-

ya baktı, elinin tersini alnında gezdirdi, sonra kapadı pencereyi, ocağın yanına, arkası Korin’e dönük olarak sandalyeye oturdu, bekledi, tenceredeki yemeğin pişmesini bekledi.

1 8.

Liman -*the harbour*- iğne atsan düşmeyecek kadar kalabalıkmış; yerli Luviler varmış, Libyalılar, Kikladlılar, Ar-golisliler, Mısırlılar da varmış Kythera 'lılar da, Meloslu, Koslu, çoğu Thera'dan gelenlermiş, her yerden gelmiş bir yığın insan, hepsi, dedi Korin, aynı kargaşa ve panik içindeymiş, belki tam da bu manzara, bu koşuşmalar, haykırışlar, dizüstü çökmeler, sonra kalkıp yine koşmaya başlamalar Toot'lan kuvvetlerini toplayacak, korkularını yenecek kadar sakinleştirmiş, limana akın edenlerin birçoğunun yaptığı gibi denize atılacaklarına, genel panik ve isteri ortamından aynlarak kuytu bir köşeye çekilmişler, burada epey zaman ve bu epey zaman çok zaman anlamına gelir, ölüme hazırlanmaktan başka hiçbir şeyle meşgul olamamışlar, felaketin derhal, o an hayatlarına ınal olmayacağını fark edince, kaçıp kurtulma -ran *away*-şansları olup olmadığını düşünmeye başlamışlar, Ben-gazza buna bir ihtimal olduğuna kesinlikle inanıyormuş ve bu ihtimal dünkü ihtimalin aynı imiş, yani deniz, Rengazza, acaba, demiş denizde dördünün birden binebileceği bir tekne var mı, bunu öğrenmek lazım, en azından denemek gerek bunu, diyerek meşalelerin aydınlattığı körfezi -*the bay*- göstermiş ve böylece hiç değilse ağzını açıp kaçma ihtimalinden bahsetmiş olması diğerlerine gözle görünür şekilde kuvvet vermiş; sadece Kasser susmuş, Bengazza’nın sözleri onu pek etkilemişe ben-zemiyormuş, başını eğip öylece durmuş, nihayet diğerleri, evet, denemeli, en azından bir şeyler yapmalı, diye

sahile doğru yola koyuldukları vakit de o hâlâ o kuytu köşede başını önüne eğmiş oturuyormuş, kıpırdamamış yerinden, gitmek istememiş, zorla alıp götürmüşler, ancak çok daha sonra Alaşiya'ya doğru ilerleyen teknenin güvertesinde anlatmış Kasser, önce üstlerine çöken o korkunç karanlık, sonra gökten kül de yağmaya başlayınca kıyamet gününün geldiğine inanmış, gün kaçıp kurtulma imkânlarının araştırılması günü, umut günü değilmiş o zaman Kasser için, Alaşiya'ya doğru yarı yoldalar-ken böyle

anlatmış, havadaki ilk kül taneciklerini gördüğünde koyu bir umutsuzluk sarmış onu çünkü olanları artık anladığını, bildiğini düşünmüş ve düşündüğünün de doğru olduğuna inanmış, biliyormuş ki bütün dünya yanıyor-özellikle de Knossos'u düşünmüş- ve kesinlikle yanılmadığına inanıyormuş, yeryüzü yanıyor, altında olan da üstünde olan da yanıyor, son geldi, demiş kendi kendine, şimdi artık gerçekten bu dünyanın sonu geldi ve bundan sonra gelecek olan dünyaların da, bu durumda ne söyleyeceğini bilememiş ve anlatamamış da, sadece bırakmış diğerleri kendisini sahile götürsün, bırakmış o çılgın kalabalıkta oraya buraya sürüklesin, sonra bir tekneye bindirsinler diye, ne olduğunun, etrafında olup bitenlerin bilincinde değilmiş, öylece oturmuş teknenin pruvasına -prow- elyazmasının o bölümünde artık böyle kalıyor, dedi Korin, orada oturuyor hep, teknenin pruvasında; ama ileriye bakmıyor, hep başını eğmiş önüne bakıyor, tekne dalgalar arasında yükselip alçaldıkça pruvayla birlikte sallanıyor o da, onu böyle görüyoruz, dedi Korin, teknenin pruvasında yükselip alçalırken, ve arkalarında koyu karanlıklar içinde Girit, önlerinde belirsiz bir uzaklıkta bir yerlerde Alaşiya, kurtuluş.

Ertesi gün Korin, mutfağa gelip masanın başına oturunca, küçükhanımın bilmesini istiyorum, diye başladı anlatmaya, o bu satırları, yani nasıl bir tekneye binip Ala-şiya'ya doğu yola çıktıklarını, çok uzaklardaki o malum arşivde ilk defa okuduğunda hayretler içinde kalmış; çünkü öykü *-the story-* ya da aslında ne ise işte o, çok sarmış onu ama daha önce de söylediği gibi, olan bitenden hiçbir şey anlamamış, küçükhanım inansın, kesinlikle abartmıyor, insan genellikle okuduğunu ya da duyduğunu ilk anda anladığı hissine kapılıyor, herhalde küçükhanım da bilir bu duyguyu, ama işte bir dahaki okuyuşta ya da duyuşta bu his kayboluyor, üstelik sanki hiç olmamış gibi; çünkü bir şeyi okuyan ya da duyan insanda, ikinci defasında bir soru ortaya çıkabilir, nitekim çıkıyor da, Toot'un kullandığı ifadeyle pekâlâ, tamam, anladık, deniz onlan karaya atmış, güzel birkaç hafta geçirmişler, cenneti dünyada yaşamışlar, sonra da kıyamet günü gelip çatmış, pekâlâ, anladık, tamam, böyle bir şey yazılabilir, gizlice, yayma amacı olmadan, dünyaya sırt çevirerek, aynen bu yazıyı yazanın yaptığı gibi, evet, olabilir ama *neden, ne için,* evet bu böyle biraz kaba, biraz *coarse* oluyor ama o ilk defasında da böyle çiğ ve yalın bir şekilde kapılmış bu hisse, bütün bunların hepsi harikulade, mükemmel, büyüleyici ama *neden,* ne demeye, ne için, yanı biri kalkıp da gizlice ya da yayma amacı olmadan ya da dünyaya sırt

çevirerek neden böyle bir şey bulsun ki, kalkıp bu dört adamı sisler, puslar içinden ve tam bir muğlaklık içinden çıkarsın, sonra onları sonsuz bir uzaklıkta, efsaneler içinde kaybolan hayali bir dünyada oraya buraya sürükleyip dursun, bunun anlamı ne olabilir ki, diye sormuş kendi kendine Korin ve bugün de hâlâ sormaya devam ediyormuş, yine aynı sonuca vararak çünkü bu

sonuç tam bir hiçmiş, cevabını bilmiyor, o zaman da bilmediği gibi, arşivde ilk kez okuduğunda, o zaman da sadece bir soluk alıp düşünebilmek için bir an durup başını elyazmasından kaldırmış, nitekim şimdi de biraz önce kısacık bir soluk alma süresi verip bütün hepsini internet sitesine geçirmek için kaldırmış başını; *bütün Girit artık internet sitesinde,* dedi Korin bir zafer havasıyla, yani bütün dünyaya açıldı artık, daha doğrusu ebediyete gitti, küçükhanım hilir mutlaka bunun ne anlama geldiğini,

• 1 • | • • 1 • ı 1 • • ••••!• • I 1*1* *

şimdi artık Girit bölümünü kim isterse okuyabilir, yani kim isterse ebediyetten okuyabilir, istediği zaman AltaVista arama motorunda adını bulunca tıklar ve bulur; çünkü artık orada ve *orada olacak;* coşkuyla kadına baktı, Sayın Sarvary'nin öğrettikleri doğrultusunda şimdi birinci bölüm ebediyete gitti işte, birkaç tıklama ve tamam, heyecan içindeydi, eğer bu coşkusuyla ocağın yanında oturan kadını heyecanlandırmak istediyse yine suya düşmüştü umutları çünkü kadının dikkatini bile çekememişti; kadın sırtını kamburlaştırmış, sandalyede oturuyordu, arada bir ocağa dönüp ateşi açıyor ya da kısıyor, tencerede kaynayanı silkeliyor ya da tahta kaşıkla karıştırıyordu.

20.

Minos uygarlığı, dedi Korin; Minotauros, Theseus, Ariad-ne ve Labyrinthos, bin beş yüz yıl tekrarlanamayacak barış, insan güzelliği, heyecan, duyumsallık, çifte balta ve Karncires çömlekleri, kutsal mağaralar, Avrupa kültürü-

• • 1 • ••• 1 1 . w 1 • w • r mİ

nün, on beşinci yüzyıl altın çağının beşiği, sonra Ihera, dedi, buruk bir sesle Korin ve nihayet Miken ve Akha akınları, anlaşılmaz, akıl almaz, mutlak ve dehşetli bir yakıp yıkma, yok etme, işte bu kadarını biliyoruz küçükhanım, dedi ve sustu; çünkü taş döşemeyi süpüren kadın tam o sırada onun oturduğu yere gelmişti, süpürge iskemlenin altına girsin diye ayaklarını kaldırdı, kadın oradan da topladı çöpleri ve süpürmek üzere kapıya doğru gitmeden önce muhtemelen ayaklarını kaldırdığı için teşekkür anlamında, gayet alçak bir sesle ve yabancı ak-sanla *iyi*, dedi, sonra kapıya gitti, kapının iki köşesini de

, eşikteki aralığı da, süpürdüklerini bir öbek haline getirip faraşa topladı, havalandırma penceresine gidip pencereyi açtı, hepsini yıkık damlara, döküntü bacalara doğru rüzgâra, göğe savurdu, havalandırma penceresini kapadığında boş bir konserve kutusunun rüzgârda sağa sola çarparak yuvarlanırken çıkardığı ses, damlar ve bacalar arasında giderek uzaklaştı, sonra kesildi.

süpürdü

21.

Yakında kar yağacak, dedi Korin, uzun uzun pencereden dışarıyı seyretti, sonra gözlerini ovuşturdu, mutfak dolabının üstündeki çalar saate baktı, hiçbir şey demeden mutfaktan çıktı, odasına gidip kapıyı kapadı.

ısı

Güvenlik konusunu soracak olurlarsa o konuda kesinlikle rahat edebilirler, güvenlik meselesinde hiçbir sıkıntı olmadığına emin olsunlar; sözlerine böyle başladı tercüman, verilen direktiflere tam tamına uyarak, Lin-coln'da doğru otursun, dönüp durmasın, sakin sakin önüne baksın, sonra sözlerine şunları ekledi, hayat arkadaşına gelince, belki bir şey derler ama o da geri zekâlı, yani aslında doktorluk vaka, o nedenle de dikkate almaya değmez, onu Porto Riko’da bir bataklıktan, umutsuz-

1 w ■ 1 ■ w • ■ 1 ■ w • 1 1 1 • 1 •• 1

luğun, çaresizliğin pisliğinden çıkarmış bir yıl önce, kadının yeryüzünde kimsesi ve hiçbir şeyi yok, ne kaçtığı vatanında ne de sığındığı Birleşik Devletler’de, burada tesadüfen karşılaştıkları zamana kadar kaçak yaşıyormuş, hayatını ona borçlu, her şeyini, hatta her şeyinden de fazlasını ona borçlu çünkü gerektiği gibi davranmazsa eğer, bu her şeyi bir anda kaybedebileceğini iyi biliyormuş; belki büyük ikramiye değil ama kısmet işte, ona yetiyor, doğru zekâsı biraz kıt ama yemek yapmayı biliyor, ortalığı süpürmeyi biliyor, yatağını sıcak tutuyor, anlıyorlar herhalde ne demek istediğini, sonra onlarla birlikte oturan biri daha var, ondan aslında sadece söylememiş olmamak için bahsediyor, öyle gelip geçici bir zavallı, diyelim, çatlak bir Macar, kendine sürekli kalacak bir yer buluncaya kadar birkaç haftalığına, yukarıda, arka tarafta bir oda var, tercüman elini yukarıya kaldırıp

I • • 1i •• 1 ,# 1 i II • • 1 B

evi gösterdi çünkü tam o sırada yine önünden geçiyorlardı evin, işte orası, o odayı vermişler ona, aslında Macar dostluğundan çünkü acımışlar haline, adam tam kafadan kontak, lafını etmeye bile değmez, en basit deyişle herifin cismi bile yok sayılır, en basit ve en açık nitelemesi bu, yani üşütük bir Macar, bir Porto Rikolu, bir de o, durum onun açısından böyle, tam gerçek bu, onun evinde güvenlik tamdır yani, sonra dost, arkadaş falan da yok, tek başına göğüs geriyor her türlü çirkefe, hiçbir örgüte üye değil, video mağazalarından tanıdığı, arada bir buluştuğu bir-iki ahbap, bir de eskiden çalışmış olduğu havaalanından bir-iki tanışı var o kadar, sözlerini buraya kadar getirince isterlerse *başka sorular* da sorabileceklerini söyledi fakat arka koltuklarda hiçbir hareket olmadı ve hiçbir soru sorulduğu da duyulmadı, koyu bir sessizlik içinde, tercümanın oturduğu apartman bloku çevresinde son bir tur attılar; tercüman nihayet arabadan inip de dairesine çıktığı zaman kafasında bir yığın soru birikmişti, Korin merdivenden inerken, tercüman ise çıkarken karşılaştıklarında Korin de bunu söylemişti ona, iyi akşamlar Sayın Sarvary, demişti, pek düşünceli görünüyor Sayın Sarvary, rahatsız etmiyorsa eğer, şurada merdiven sahanlığında ayaküstü bir şey söylemek istiyor, yukarıda, evde, o kadar az karşılaşıyorlar ki, geçen defa o nahoş olay bir yanlış anlaşılmaydı, yoksa onun aklının köşesinden

bile geçmez başkalarının hayatına karışmak, işlerine burnunu sokmak, asla, hiçbir zaman, eğer bir yanlış anlaşılma olmuşsa kabahat kendi-sindedir, bunun için de özür dilemek istiyor şimdi ama gerçekten, diye bağırdı uzaklaşan tercümanın ardından Korin, boşuna bağırmıştı, son kelimelerini boş duvarlara söylemişti, tercüman elini, rahat bırak beni ya, anlamına

gelen bir şekilde sallayıp üst kata çıkmıştı bile, Korin bir süre ne yapacağını bilemeden durduktan sonra merdivenlerden aşağıya inmeye devam etti ve tam saat beşi on geçe sokağa çıktı, yine başlamıştı, daha doğrusu yine başlayabilmişti çünkü o fırtınalı, yağmurlu, rezil havalar biteli ancak birkaç gün olmuştu, pis havanın yerini kuru hir soğuk alınca yaya yürüyüşlerine çıkarak, kadına söy-i gibi, New York gizeminin izini sürmeye yine başladı, metroya binip Columbus Meydanı’na kadar gidiyordu, o devasa binaların arasından, boynunu oraya buraya uzatarak Broadway'de sonuna kadar taban tepiyor, sonra Beşinci Cadde'den ya da Park Caddesinden Union Meydanı'na kadar yürüyordu, oradan bazen Green-wich Village yönüne dönüyor bazen SoHo'ya kadar yürüyordu, Wooster, Greene ve Mercer sokaklarını geziyor, Çin Mahallesinden, bazen daha da uzaktaki Dünya Ticaret Merkezi kulelerinden metroyla Columbus Meydanı'na kadar geri dönüyordu, sonra Washington Soka-

w J 1 .. 1 .. . 1 . • 1 1

lediğ

ğı ndan ölü gibi yorgun ve gizem konusunda aynı çaresizlik içinde 159. Sokak'taki evine geliyordu, o gün yazdıklarını bir kere daha okuduktan sonra, tamam olduğuna kanaat getirince gerekli düğmeye basarak kaydediyordu, sonra evet, diyordu, her şey düzgün bir şekilde, hiçbir engelle karşılaşmadan, doğru ve huzur verici bir düzen içinde geçiyor günler, o tarafta şiirsellik arttıkça bu tarafta onun günleri eksiliyor ama bu durum korkutmuyor onu, tam tersine, kelimenin tam anlamıyla memnun, zira buradaki tek şansının ne olduğunu gayet iyi biliyor, her şey bu ölümcül dengede, ebediyet ve eksilen günler arasında, planına uygun olarak devam ediyor, bir taraf durmadan artarak, öbür taraf durmadan eksilerek.

Odanın köşesinde yatağın karşısında duran televizyon hiç kapanmıyor, sadece reklam gösteren bir kanalda duruyordu, hani şu sonsuz reklam denenlerden, neşeli, güven telkin edici havası olan bir erkekle, neşeli, güven telkin edici bir havası olan kadın, ekranda elmas mücevherler, elmas taşlarla süslenmiş kol saatleri gösteriyor, bunları telefonla satışa sunuyorlardı, ekranda görünen nesneleri, ekranın sağ alt köşesinde gösterilen ve müthiş bir fırsat, kaçırmayın, diye sunulan fiyata, altta aralıksız geçen bir bantta verilen telefon numarasına telefonla derhal sipariş etmek kabildi, bu arada mücevherler ve saatlere işlenmiş kıymetli taşlar, üzerlerine düşen reflektör ışığında göz kamaştırıcı bir şekilde parlıyordu; o zaman önce kadın sonra da erkek şakacı bir sesle bu parlamayı engelleyecek bir kameraları olmadığı için özür diliyorlardı, parlıyor ve ışıldıyor, diye gülüyordu ekrandaki kadın seyircilere, gözleri kör edercesine pırıl pırıl parlıyor, diyerek gülüyordu erkek de ve en azından o odada gülüşleri boşa gitmiyordu, gerçi günün b üyük kısmını elbisesiyle, yapılmamış yatakta geçiren tercümanın sevgilisi reklam sırasında en ufak bir ilgi alameti göstermiyordu ama televizyondaki görüntü tam buraya gelince, bakışlarını ekrana dikip daima birazcık gülümsüyordu, kuşkusuz bu şakaları binlcrce defa dinlemişti, yine de program yöneticisi kadın birini, erkek ise ötekini söylediğinde, gülümsemeden edemiyordu, sonra ekranda TELESHOP, TELESHOP, TELESHOP yazısı çıkıyor,

sunucu kadın koşarak bomba gibi giriyordu, peşinden de erkek ve makineden yükselen alkış sesleri arasında kıpkırmızı kadife kumaşın ustaca yapılmış kıvrımları arasından ilk m ü c e vh erler görünüyor, bunların değerleri, büyüklükleri hakkında bir konuşmadır gidiyordu, sonra kadının kamerayla ilgili şakası, sonra reflektörlerin ışığı vc pırıltısı hakkında erkeğin şakası, sonra hepsi sona eriyordu, selamlama, el sallama, müzikli son ve hemen hepsi yeniden en başından başlıyordu, giriyorlar, alkış, kırmızı kadife, şakalar, bu böyle birbiri ardına devam edip duruyordu, tekrarın insafsız vurdumduymazlığıyla, seyircinin beynine kaka kaka, giriş, alkış, kırmızı kadife, iki şaka, sonsuza kadar ve kadın gerçekten sadece bakıyordu, karartılmış odada, yatakta, büyülenmiş gibi ve ckrandakiler gülünce o da hep onlarla birlikte biraz gülüyordu.

3.

Korin o gün mutfakta kadına, katedral, kelimenin tam anlamıyla büyüleyiciymiş *-enthralling-*, dedi, büyülemiş onları; fakat aslında neyin daha şaşırtıcı olduğuna karar veremiyormuş Korin, yani katedralin tarifi ve onları nasıl büyülediğinin anlatılışı mı, yoksa elyazması Girit bölümünden sonra; herhalde hatırlıyordur, diye uyardı kadını, hani tekneyle Alaşiya'ya doğru gidiyorlardı, arkalarında o karanlık kıyamet günü *-the day of doom-*, yani elyazması Girit bölümünü bitirdikten sonra devam etmiyor, olaylar gelişmiyor, ilerlemiyor *yeniden başlıyor -re-sumption-*, yeniden başlıyor, onun kanaatine göre, elyaz-masında ilk ve tek bir düşünce var, bilemiyor tam olarak nasıl ifade edeceğini, demesi o ki, önce bir hikâye başlıyor, sonra aynısı yeniden başlayarak devam ediyor, anlatabiliyor mu, yani Wlassich ailesinin adı meçhul müellifi hikâye gibi bir şeye başlamaya karar vermiş, kahramanlarını bir noktaya kadar getiriyor, sonra oradan ileriye gitmiyor, gayet doğal bir şeymiş gibi *-matter of course-* al baştan ediyor, hem o zamana kadar yazdıklarını beğen-meyip çöpe attığı için değil, sadece hikâyeye yeniden

başlıyor, olan bu, dedi Korin, tekneyle Alaşiya'ya doğru gittikten sonra bambaşka bir dünyada ortaya çıkıyorlar, en acayip olanı da okurken insanın bundan hiç rahatsız olmaması, bunu yadırgamaması, kendi kendine, aa, demek zaman içinde yolculuk, bir bu eksikti, *bir tane daha* zaman içinde yolculuk, bir çağdan başka bir çağa geçiş, yani, neden amatör hayal gücünün yarattığı bu türden oyunların artık bıkkınlık verdiğini düşünmezler ki, demiyor insan, hayır, okurken kesinlikle böyle demiyor insan, tam tersine böyle olması gerektiğini hemen kabul ediyor, haliyle böyle olacaktı, başka türlü olamazdı, o dört kişi, yine muğlak bir hikâyeden karşımıza çıkarak şimdi de Domkloster'in köşesindeki birahanelerden birinde pencerenin önünde oturacaklardı, diyor, nitekim gerçekten de orada oturuyor ve o şahane, o büyüleyici binaya bakıyorlarmış, inşaatın günden güne nasıl ilerlediğini, taşların nasıl birbiri ardına yerlerine konulduğunu seyrediyorlarmış, sonra her gün tam da o köşedeki birahaneye gelmeleri de bir rastlantı değilmiş çünkü o masa her şeyi en yakından, güneybatıdan izleyebilecekleri en uygun yermiş, en iyi oradan görülüyormuş; bu katedral bitince dünyanın bütün katedralleri arasından en güzeli olacakmış ve burada anahtar kelime, dedi Korin, kadına özellikle vurgulayarak, nitekim bunu elyazması da vurguluyor, *güneybatıdan -southwest-*, bakınca yani güney kulesinin dibinden, onun da belirli bir noktasından bakılacak, o da aşağı

yukarı onların oturdukları rnasanın durduğu yere denk geliyormuş, birahanede her zaman oturdukları meşe ağacından yapılmış masif masaya kcndi masaları diyebiliyorlarmış artık çünkü birahanenin sahibi Hirschhardt böyle demelerine izin vermiş, bu masayı kendi masanız bilin, demiş, o hep kaba, suratsız, aksi tavrından asla beklenmeyecek bir sevimlilikle, birahaneye devam etmeye başladıklarından bir hafta sonra, *meme*

liebe Herren, [1] bu masa sizin masanız olsun, demiş, bunu defalarca tekrarlam ış sonraları da, bu sadece bir orun değil bir vakıa, *-fact-* imiş çünkü hep oraya oturuyorlarmış, Hirschhardt sabahları birahaneyi açınca, daha kapı açılır açılmaz, hemen gelip pencerenin yanındaki yerlerine oturuyorlarmış, manzarası için, sanki bir yerden Hirsch-hardt'ı gözetliyorlarmış gibi öylesine aniden çıkıveriyor-larnıış ortaya, gözetliyorlarmış zaten, yakınlarda bir yerde durup bekliyorlarmış, sabahın erken saatlerinden beri uyanık olduklarından Hirschhardt, birahanenin önünde-lti tahta kepenkleri iki yana açınca onlar da katedrale doğru, saatlerce süren sabah yürüyüşlerini bitirmiş oluyorlarmış, Marienburg'dan Ren Nehri kıyısında serin rüzgârda ilerleyerek Deutz feribotundan sola, sonra Neu-markt, St. Martin Kilisesi ve Rathaus arasından Alter Markt ı geçip Martinsviertel'in daracık sokaklarından ilerleyerek katedrale *-the cathedral-* varıyor, oradan devam ediyorlarmış yollarına, yolda pek konuşmuyorlarmış çünkü Ren kıyısında rüzgar gerçekten soğuk esiyormuş, Hirschhardt saat dokuza doğru birahaneyi açınca iyice üşümüş bir halde, adımlarını eşikten içeri atıyorlarmış.

4.

Köln'de bir iş olduğu, kaçışları sırasında Aşağı Bavyera'ya geldikleri zanıan bir panayırda Falke'nin kulağına çalınmış, hem şöyle olmuş, dedi Korin, bir kitap çadırında gördüğü Sulpiz Boisseree adlı birinin kitabını merak edip sayfalarını karıştırmaya başlamış, hatta daha iyi bakabilmek için de elinde kitap bir kenara çekilmiş, kitapçı *-the boolıseller-* Falke'nin niyetinin kitabı çalmak olma-

ı. (Al m.) Sevgili beyefendilerim. (Y.N.)

dığına, ciddi bir müşteri olduğuna kanaat getirince yanına yaklaşarak, yaptığı seçimin Falke'nin ne kadar mükemmel bir duyuya sahip olduğunu

kanıtladığını, zira gerçekten de Köln'de büyük bir şey yapıldığını, hatta ona soracak olurlarsa ünü dünyaya yayılacak bir eser inşa edildiğini anlatmış ve işte Falke'nin eline aldığı kitabın bu konudaki en mükemmel kitap olduğunu söyleyerek bunu tavsiye ettiğini, kesinlikle tavsiye ettiğini söylemiş, kitapçının anlattığına göre kitabın müellifi eski bir tacir ailesinin ahfadından bir gençmiş ve tüm hayatını sanata adamış, adadığı hayatın başlıca amacını da, dünya çapında bir rezaleti tabir yerindeyse dünya çapında bir sansasyonla yok etmek olarak belirlemiş çünkü; sözünün burasında kitapçı Falke'nin kulağına eğilerek, herhalde siz de biliyorsunuzdur, 1248'de, Kardinal Konrad von Hoch-staden, katedralin temel taşını- koyduğu zaman olanları, demiş, herhalde dünyanın en yüksek ve en muhteşem katedralinin temel taşını koymak gibi insanüstü bu düşüncenin akıbetini de duymuşsunuzdur, evet, söz konusu usta mimar Gerhard ve şeytan *-the devil-*, Gerhard'ın olağanüstü garip ölümü, I 297'den sonra katedralin inşaatını kimse bitiremedi, ne Arnold Usta 1 308'e kadar ne oğlu Johannes 1330'a kadar ne de 1350'den sonra Mic-

hael von Savoyen, hatta hiç kimse inşaatta göze çarpar bir ilerleme kaydedemedi; çünkü, diye devam etmiş kitapçı, ilk 312 yılı takiben inşaatı durdu rm uşlar, yapı orada, olduğu yerde, son derece mahzun yarını bir heykel gibi kalakalmış, o büyük eserin sadece *Chor,* yani koro kısmı, *Sakristei,* yani kutsal eşyaların konduğu yer ve güneydeki kulesinin 58 metresi bitmiş, rivayete göre sebep de Gerhard'mış, onun şeytanla yaptığı ittifakmış, Ger-hard'ın bir kanalın inşaatına ilişkin gizemlerle dol u biraz karışık öyküsü, her halükârda şurası kesin ki Gerhard 1 279'da, söylendiğine göre, *aklını kaçırarak* yapının is-

kelesinden kendisini boşluğa atıyor, işte o zamandan beri yapı lanetlenmiş, gerçekten de yüzyıllar boyunca inşaatı bir türlü tamamlanamamış, katedral o içler acısı haliyle Ren kıyısında kalmış, çanı da 1437'den sonra çekilmiş kuleye, gerekli taler olmadığından demişler, aslında laf dönüp dolaşıp Gerhard'a, hep Gerhard'a geliyormuş, herkes nedenin *-the cause-* orada olduğunu düşünüyormuş ve haklı olarak, demiş kitapçı, nihayet 1814 yılı geliyor ve I 814' te, inşaatın tamamen terk edilmesinden 246 yıl sonra Sulpiz adlı coşkulu, ihtiraslı ve yetenekli bir adaın, katedralin inşaatı hakkında on üçüncü yüzyıldan kalma çizimleri, Gerhard'ın üzerinde

çalıştığı, *An-sichten, Risse und einzelne Theile des Doms von Kölnü*[1] buluyor ve bunların esiri oluyor, bu çizimleri kaptığı gibi

| || B 1 ■ 1 B •••• B

Gerhard laneti denilen şeyin üzerine yürüyor ve işte o kitap burada, demiş kitapçı Falke'nin elinde tuttuğu kitaba işaret ederek ve işte haber de burada: inşa ediliyor, katedral, temel taşının konmasının üstünden 621 yıl geçtikten sonra yeninden inşa ediliyor, yani beyefendi elini bu kitaba uzatmakla çok isabetli bir şey yaptı ve oradan çekmezse çok isabet edecek, bu kitabı gayet uygun bir fiyata alıp evine götürecek ve incelemeye başlayacak, değil mi beyini; çünkü öyle bir esere sahip oluyor ki hem kendisine çok çok keyif verecek, burada sesini alçaltmış kitapçı, hem de bütün dünyada, abartısız söy-1 üyor, artık eşi yok.

5.

Dombaumeister Voigtel, en sık bu isim duyuluyormuş, bir de *Dombauverein* ile *Dombau-fonds*, sonra *Westfassa-de* ile *Nordfassade*, *Südturm* ile *Nordturm*[1] ve elbette daima ilk ve son olarak dün kaç bin taler ve mark, bugün kaç bin taler ve mark, asık suratlı Hirschhardt günbegün boyuna tekrarlıyormuş bunları, öte yandan katedralin eğer gün gelip de bitecek olursa dünya harikası olacağını da kabul ediyormuş, o zaman, diyormuş, medeni dünya buraya akın edecek, ardından hemen yapıştırmayı da ihmal etmiyormuş, *lakin* ona soracak olurlarsa asla bitmeyecek; çünkü *böyle bir Dombauverein* ve *böyle bir Dom-bau-fonds'la* bu mümkün değil, *Kirche* ve *Staaf* arasında şimdi kim ödeyecek, diye kavga sürdükçe dünya çapında harikadan vazgeçtik, hiçbir şey olmaz, bu böyle sürüp gidiyormuş, söz neden açılırsa açılsın Hirschhardt’ ın kötülemekte, uğursuz laflar etmekte, iğnelemekte ve şüpheler uyandırmakta üstüne yokmuş, kâh taş ustalarına küfrederıniş kâh doğramacılara, kâh taş taşıyanlara kâh Königswinter, Staudernheim, Obernkirchen, Rinteln ve H ildesheim taş ocaklannda çalışan işçilere lanet okurmuş, adeta birine sövsün de kim olursa olsun, ne var ki dışarıda, penceresinin önünde olup bitenleri Hirsch-hardt'tan iyi bilen de yokmuş, diye ekledi Korin, örneğin o anda tam 368 taş ustası, 1 5 taş yontucu, 14 doğramacı, 3 7 duvarcı ve 1 13 amelenin çalıştığını bilirmiş, kilise ve kraliyet temsilcileri arasında yapılan son

görüşmelerde neler konuşulduğundan haberi olurmuş, doğramacılarla taş yontucuları, taş yontucuları ve duvarcılar ya da duvarcılarla doğramacılar arasında geçen kavgaları bilirmiş, hastalıklardan, erzak eksikliğinden, kavgalardan, kazalardan, yani gerçekten her şeyden ama her şeyden haberi varmış, böyle olunca o zaman Kasser ile arkadaşları da

Hirschhardt'ı çekmek zorunda kalmışlar; çünkü Hirschhardt sayesinde gördüklerinin ne olduğunu, ardında neler gizli olduğunu kısmen de olsa anlayabiliyorlarmış, zira Hirschhardt, Voigtel'den önceki *Dombaumeisterin* genç yaşta ölen, yorulmak nedir bilmez Zwirner olduğunu da biliyormuş, çok daha eskilerdeki isimlerden Virne-burg ve Genncp, Saarwerden ve Moers'in kim olduklarını da biliyormuş, hatta şimdi Rosenthal, Schmitz ve Wiersbitzky’nin kim olduklarını da, Anton Camp, Cari Abelshauser ve Augustinys Weggang'ı da, sonra çıkrıkların, bocurgatların, makaraların, taş taşıyan arabaların nasıl çalıştığını, doğrama işlerinin nasıl yapıldığını, tahta asansörleri, buhar makinelerini hep bilirmiş; lafın kısası Hirschhardt'ın açığını bulmanın mümkünü yokmuş, zaten Kasser'ler de böyle bir şey yapmaya kalkışmamışlar, asla hiçbir soru da sormamışlar, zira iyi biliyorlarmış eğer soru sorarlarsa Hirschhardt yine sonu gelmez konferanslar vermeye başlayacaktır, onun için de onu dinlerken arada bir başlarını sallamakla yetiniyorlarmış, o kadar; çünkü dördünün de en çok sevdiği şey, birahanede, bir Arjantin birayla sessizce oturmakmış, özellikle de sabahları ve öğleden önceleri, birahanede onlardan başka hemen hemen kimse olmadığı zamanlar, pencerenin yanında oturmak, birayı yudumlayarak dışarıya bakmak, katedralin nasıl yapıldığını seyretmek.

6.

Korin, bilgisayarının klavyesindeki harflere birbiri ardına vurmaya devam etti, Boisseree’nin Ansichten'inde, yapının batı cephesini gösteren bir çizim varmış -1300 yılından, muhtemelen Arnold Usta'nın oğlu Johannes'ten kalma-, başlı başına muhteşem güzellikteki çizim tasarlanan yapının olağanüstü amaçları hakkında bir şeyler açıklıyormuş; ama -önce Falke'yi, sonra da onun anlattıklarını dinleyen- diğerlerini asıl harekete geçiren, ileride berber dükkânlarından misafirhanelere kadar her yerde duvarlarda asılı gördükleri bir baskı olmuş, Ric-hard Voigtel'in, *Verein-Gedenkblatt* gazetesi için, herhalde Köln’deki işe dikkati çekmek amacıyla, W. von

Abbema’nın gravürüne dayanarak yaptığı resimmiş bu, 1 867'de, Cari Mayerin, Nürnberg'deki atölyesinden kalma bir baskı; işte bu baskıymış nereye gideceklerine karar vermelerine neden olan çünkü, elyazmasına göre, onların gözüyle bakıldığında bu baskıda görünen o devasa yapının tasarımında, bunun bir savunma, bir korunma anıtı olması ihtimali derhal fark ediliyormuş ve onlar, dördü de bunu derhal fark etmişler, nitekim Kasser kim olduklarını, başkalarından daha ustaca sorup ağzından laf alan bir yabancıya o zamana kadar oradan oraya savrulan korunma tutkunları iken bugün, yani yaklaşık bir haftadır, artık böyle demediğini, örneğin Hirschhardt' a, *sıradan savunma uzmanlan* olduklarını söylediğini kaçırmış ağzından, Hirschhardt' a artık kendileri hakkında bir şey söylemek kaçınılmaz olunca, dördünün de buraya sadece araştırmak, incelemek için değil, öncelikle, hatta her şeyden önce, yapılan işe hayran olmak için geldiklerini söylemişler ve bunu söylerken ileride inkar edecekleri bir şey yapmış olmamışlar; çünkü yapılana gerçekten hayran kalmışlar; posta arabasından indikleri ve yapılanı gördükleri andan itibaren hayran kalmışlar çünkü yapılan ancak ve ancak hayran olunacak bir işmiş,

1 1 • » i ♦ 1 BB • •

arabadan inmişler, görmüşler ve o an gördüklerinin esiri olmuşlar, o anda; o an benzersiz bir anmış çünkü Boissc-ree'nin kitabından sezinlemek, gördükleri çizirnlerden ve baskıdan tahmin etmek başka şeymiş, güneydeki kulenin dibinde durup gerçekten görmek, sezinlediklerinin, tahmin ettiklerinin hakikat olduğunu görmek banı-

başka; tabii, dedi Korin mutfakta kadına hikâyeyi anlatırken, bunun için tam o mesafede durmak, tam oradan bakmak gerekiyormuş, tam o noktadan, yanılmamak için tam olarak güneybatı köşesindeki açıdan bakmak ve onlar ne mesafede ne noktada ne de açıda yanılmışlar ve görmüşler ve burada söz konusu olanın sıradan bir katedral inşaatı, yüzlerce yıl önce yarıda kalan bir gotik ibadet yerinin tamamlanması olmadığına inanmışlar, burada söz konusu olan, *devasa bir kütle,* inanılmaz, insanın hayal gücünü aşan bir yapıymış, bu yapının elbette her yeri tamamlanacak, her şeyi olacakmış, ibadet yeri, haçı, orta ve yan sahınları, her yanında kurallara uygun pencereleri, kapıları, aslında sahının şöyle ya da böyle olmasının, kapısının şu ya da bu şekilde olmasının hiç önemi

olmayacakmış; çünkü inşa edilen, göklere doğru yükselen, muazzam, muhteşem, devasa bir kütleymiş ve bu kütlenin hemen yanı başında bir nokta oluşacakmış, böyle söylemiş bunu kendi kendine altı yüz yıl kadar önce Gerhard, bir görüş noktası, demişler, gizlice Voigtel 'e kadar bütün *Dombaumeisterler,* bir bakış açısı, öyle ki oradan bakıldığında bu harikulade Amiens numunesi *tek bir kule kütlesi gibi görünecek*, oradan bakıldığında, *esasın -the essence*- ortaya çıktığı yer olacak, onlar, dördü Gerhard efsanesinde, Johannes'in çizimlerinde, Abbema-Voigtel baskısında keşfetmişler o yeri ve şimdi oraya vardıkları zaman, gerçekte de görüp hayretler içinde kalmışlar, bu şaşkınlığı daha derinlemesine inceleyebilmek için en müsait yeri aramışlar, bu hiç de güç olmamış, birahane imiş orası, ondan sonra da oradan günden güne izlemek, gördüklerinin hayal gücünün yarattığı bir tasarımın uçucu bir görüntüsü değil gerçek olduğuna, inanılmaz ama var olduğuna her gün biraz daha fazla inanmak zor olmamış.

Mutfakta bir gün Korin, *bazen durmak ve her şeyi bırakmak istiyorum, öylesine*, dedi, uzun süre sustuktan sonra ekledi: *Çünkü içimde bir şey kopuyor, yoruluyorum.*

8.

Korin için gün, sabahın beşinden önce başlıyordu, o zaman kendiliğinden, birdenbire uyanıyordu, gözlerini açar açmaz kendine geliyor, yatağında doğruluyor, nerede olduğunu, ne yapması gerektiğini o anda biliyordu: leğende yıkanmak, uyurken çıkarmadığı fanilasının üstüne

■• i w• • • 1 1 w •• •• 1 •

gömleğini geçimıek, sonra kazağını ve üstüne de gri ceketini, ondan sonra uzun paçalı sıcak içdonu ve askılı pantolon, nihayet sıra kalorifer peteğinden çoraplarını ve yatağın altından ayakkabılarını almaya geliyordu ve bütün bunlar hemen de bir dakika içinde tamamlanıyordu, sanki dakikası dakikasına yetiştirmesi gerekiyormuş gibi, sonra kulağını kapıya dayayarak dışarıda birinin olup olmadığını dinliyordu, o saatlerde hiçbir zaman kimse olmuyordu, kapıyı yavaşça açıyor, gıcırdamamasına ve özellikle de kolunu aşağı indirirken tak diye ses çıkarmamasına özen gösteriyordu -kapının kolu, eğer dikkat etmezse o sessizlikte korkunç gürültü çıkaran cinstendi-, sonra ayaklarının ucuna basarak koridora ve oradan da mutfağa geçiyor,

sonra merdiven sahanlığına çıkıp tuvaletin kapısını tıklatıyordu, tabii o saatte orada da kimse olmuyordu, işeyip sıçtıktan sonra geri dönüş, mutfakta ocağa, kaynasın diye su koymak, kahveyi gazocağının üstündeki dolaptan alıp üzerine kaynar suyu dökmek, içine şeker atmak ve gürültü etmemeye azami dikkat göstererek arka odaya dönmek, bütün sabahları böyle başlıyordu ve böyle devam ediyordu, sürekli, de-

ğişmeyen bir düzen içinde, gerçekten de hiçbir zaman başka türlü olmuyordu, odaya gelince hemen masasına oturuyor, kahvesini kanştırıyor, yudumluyor, dizüstü bilgisayarını açıyor, pencereden odaya giren ve hiç değişmeyen gri aydınlıkta çalışmaya başlıyordu, başta bir akşam önce kaydetmiş olduklannı, gerçekten duruyor mu diye kontrol ediyor, sonra elyazmasında kaldığı sayfayı sol tarafına koyup kaldığı yerden okumaya devam ediyor ve iki parmağıyla klavyeye vurarak, özenle, kelime kelime yazmaya başlıyordu, saat on bir olduğunda sırtı o kadar ağnyordu ki biraz yatması gerekiyordu, sonra kalkıyor, belini sağa sola eğiyor, özellikle de kafasıyla yarım daireler çiziyor, bunu tekrar tekrar yapıyordu, sonra biraz da dinlenme olsun diye o günkü yemeğini almak için Vietnamlı'ya gidiyor, oradan geri dönünce mutfağa, kadının yanına gidiyordu, kucağında sözlük ve not defteri, bir saat, bazen bir buçuk saat kadınla konuşuyor, daha doğrusu bütün gelişmeleri kadına bir bir anlatıyordu,

1 • 1 • w • • • • 1

sonra odasına gidiyor, yemeğini yiyor ve yine çalışmaya oturuyordu, saat beşe, bazen dört buçuğa kadar sürüyordu çalışması çünkü bazen sırtının ağnsına dayanamadığı ve özellikle başı ağırlaştığı için dört buçukta çalışmayı bırakarak yatağa yatıyordu, eskisine kıyasla yarım saat bile yeterli oluyordu dinlenmesi için, sonra yeniden kapıya kulak veriyordu; çünkü ev sahibiyle karşılaşmaktan mümkün olduğunca kaçınıyordu, karşılaşmayacağına kanaat getirince çıkıyordu odasından, tabii sırtında palto, başında şapkayla, koridordan ve mutfaktan geçerek sahanlığa çıkıyor ve merdivenlerden hızla inmeye başlıyordu, kimseyle karşılaşmamak için bir an önce binadan dışarı çıkmaya bakıyordu; çünkü birine selam vermek durumunda kaldığında çok zorlanıyordu, şimdi *good* eve-*ning* mi diyecek, *good day* mi, yoksa başını hafifçe eğip hi mı demesi gerek, kısacası bu duruma düşmek istemiyordu, nihayet dışanya atıyordu kendisini, sokağa

çıktığı vakit her zamanki yoldan doğru *New York'un göbeğine,* bu ismi ta^nıştı gezisine, sonra gezi bitip geri döndüğünde aynı şekilde merdivenlerden yukarıya çıkıyor, bazen kapının önünde uzun zaman durup içersini dinliyordu, çok kez içeriden tercümanın bağırtısı duyuluyordu, bazen dakikalarca, hatta yarım saat dışarıda soğuktan titreyerek beklediği oluyordu, nihayet yine koridordan geçerek sessizce odasına giriyor, hiçbir gürültü çıkarmadan hafifçe kapıyı kapıyor ve o zamana kadar içinde tuttuğu nefesini boşaltıyordu, sonra derin bir nefes alıyor, paltosunu, ceketini, gömleğini, pantolonun uzun paçalı sıcak içdonunu sandalyeye yerleştiriyor, çorapları peteğe, ayakkabıları yatağın altına koyduktan sonra yorgunluktan ölü gibi, yine çıt çıkarmadan yatıyordu, soluğunu bile sessizce alıyordu, yorganın altında dönerken somya gıcırdamasın diye dikkat ediyordu, korkuyordu, dışarıya kendisinden bir ses sızacak diye hep korkuyordu; çünkü onların odasından hep boğuk bir bağırtı, erkeğin bağırtısı geliyordu odasına, aradaki ince duvardan geçerek.

9.

Kirşart mı ne, şimdi de onu tutturdu, dedi tercüman sevgilisine, kafasını iki yana salladı, bir akşam önce yine ona toslamış mutfakta, sanki herif durmadan onu kolluyormuş gibi bir his varmış içinde, giriş kapısı, mutfak ve koridor arasında bir yerlerde gizlenip ne zaman “tesadüfen” onunla karşılaşacağını bekliyormuş adeta, ona sorarsa aynen böyleymiş, nasıl kaçacağını şaşırıyorıuuş zıpırdan, şu işe bakın hele, kendi evinde, kendi mutfağına girmeden önce, herif acaba dışarıda mı, diye kollar hale gelmiş, olacak şey mi bu, ama oluyor işte, böyle yapıyormuş, kapının arkasında durup dinliyormuş, acaba gerzek

orada mı diye vc yine de bu "tesadüfen” karşılaşmalardan kurtaramıyormuş yakasını bir türlü, dün akşam da, o Mişfart'la atılmış üstüne, bir dakikacık olsun çalışmasının hangi aşamada olduğunu dinlesin diye durdurmuş onu, sevgilisinin haberi yok elbet çünkü uyumuştu artık, Firşart mıdır nedir, kafasını bir sürü şeyle doldurmuş, söylediklerinden tek kelime anlamak kabil değil, tam bir zırvalık, hem öyle bir şekilde anlatıyormuş ki sanki onun, yani tercümanın o Dirşmarş mıdır nedir, onun kim olduğunu bilmesi gerekirmiş gibi, adam zırdeli, hem de tehlikeli cinsinden, bundan emin artık, gözlerinden de anlaşılıyor zaten, lafın kısası bu işi bitirmenin zamanı

geldi, eğer bitirmezse sonu kötü olacak, hissediyor bunu, Korin bilmeli artık günlerinin burada sayılı olduğunu; çünkü eğer şimdi aldığı iş teklifi, hayatının en büyük fırsatı gerçekleşecek olursa Korin'i hemen kapı dışarı edecek, inan olsun, dedi tercüman kadına, eğer bu iş olursa, ki olacağa benziyor, artık gökten Tanrı inse kesemez yolunu, işte o zaman sefaletin sonu gelecek, yeni olacak, video, canı ne isterse her şey, yeni gazocağı, mutfak dolabı, son tencereye kadar yepyeni bir hayat, hiç merak etmesin, Korin kapı dışarı edilecek, artık burada, kendi evinde bir sıçan gibi kaçmasına, gizlenmesine gerek kalmayacak, akşamları kendi mutfağında Birşart'ın başına ne geldiğini dinlemekten kurtulacak, Korin, mahcup bir sesle, Hirschhardt, diye düzeltti; çünkü bu talihsiz rastlantıda, tercümanın anlattıklarına nasıl son verdireceğini bilememişti, adı Hirschhardt, Sayın Sarvary, dedi, hem öyle bir insan tasavvur edin ki etrafında muğlak bir şey kalmasına tahammül edemiyormuş, muğlaklığı bilgi eksikliği olarak yorumladığı için bundan yalnız nefret etmekle kalmıyor, utanıyormuş da ve ne yapıp edip yok etmeye çalışıyormuş, örneğin Kasser’lerle ilgili olarak, duyduğu birtakım ayrıntıya ilişkin, öylesine söylenmiş

ve çoğunlukla yanlış olan, yanlış anlaşılan birtakım şeylerden kendi yorumuyla tümden asılsız sonuçlar çıkarıyor ya da duyduğu o az ve muğlak olanı keyfine bağlı olarak hayal gücüyle tamamlıyor, sonra kalkıp sağa sola her şeyi bilirmiş gibi anlatıyormuş, müşterilerin masalarına oturuyor ve başlıyormuş Kasser'ler hakkında kendince bilgi vermeye ve elbet Kasser'ler söylediklerini duymasın diye sesini iyice alçaltıyormuş, hani orada o pencerenin önünde oturanlar ne garip yaratıklar değil mi, kimseyle konuşmuyorlar, gelip gidiyorlar, kimse haklarında hiçbir şey bilmiyor, kimdirler, neyin nesi kimin fesidirler, isimleri de yabancı, soyları sopları belirsiz, hepsi bir acayip ama şunu da bilin ki, hepsi şanlı Königgratz’den, daha doğrusu Königgratz cehenneminden gelmişler, eveeet, bundan dört yıl önce, o malum 3 Temmuz günü Prusya zaferini ve o zaferde hayatını kaybeden kırk üç bin ölüyü görmüşler, hem de bu sayı sadece Avusturyalılann kaybı, unutmayın, demiş Hirschhardt, biralarını içen müşterilere, bir gün içinde sadece düşman tarafın kaybı kırk üç bin kişi, yani bir günde en azından kırk üç bin ölü Avusturyalı gören, ondan sonra aynı kişi olabilir mi, sorarım size, olabilir mi, olamaz, o artık aynı insan değildir, Hirschhardt masada oturan dördünü gösterdi, onlar doğrudan ordu kumandanının yanından gelmişler, savunma konseyinin üyeleriymiş, yani

hayatlarında ilk defa görmemişler savaşı, bir muharebe meydanında ilk defa yüz yüze kalmamışlar ölümle, Königgratz cehennemi onları da dehşete düşürmüş, yani Avusturyalıların düştükleri cehennem demek istedim, diye hemen düzeltmiş sözlerini, orada oturanların dördü de Königgratz kahramanları, öyle bakın onlara, pek keyifli, neşeli görünmüyorlarsa buna kimse şaşmasın, bunları dinleyen yerli halk elbette onlara o gözle bakmış ve arada o tarafa kaçamak bir bakış attıklarında kendi kendilerine düşünürlermiş, ha, evet, elbette, onlar König-gratz'lılar, birahaneye girince nerede boş masa var, nerede bir tanıdık var diye etrafa bakınıp oturacak yer arar, oturduktan sonra biralarını ısmarlar ve gizlice pencere tarafına bakarlarmış, evet, işte yine oradalar, Königgratz kahramanları yerlerinde oturuyorlar, derler ve Hirsch-hardt'ın tekrar tekrar anlattıklarını dinlerlermiş, bir yandan o şanlı çatışmayı, büyük zaferi, öte yandan da cehennemi, kırk üç bin ölüyü, tek bir gün içinde parlak bir zaferin yanı sıra kırk üç bin ölüyle yüz yüze gelmek zorunda kalan o dört kişinin hikâyesini.

1 O.

Kasser'ler tabii biliyorlarmış birahane sahibinin saçma sapan şeyler anlattığını, dedi Korin kadına, ama yerlilerin kısmen bu yalan hikâyeler yüzünden kendilerini rahat bıraktığını fark etmişler, sadece arada bir Hirsch-hardt'a soruyorlarmış, neden bunları uyduruyor, neden Königgratz kahramanları olduğunu söylüyor, diye, König-gratz'e adım atmadıkları bir yana, buna benzer hiçbir şey söylememişler ki, sadece kimi zaman ona anlatmaya çalışmışlar Königgratz'den kaçışlan Königgratz' in içinden kaçmaları demek değildir, onlar Moltke'nin adamları değiller, asker de değiller, eğer kaçıyorlarsa savaşın *önünden* kaçıyorlar, savaşın içinden değil, hem bunları da gerçekten bazı bazı, arada bir söylüyorlarmış ama boşuna oluyormuş bu çabaları da, Hirschhardt *bundan* hiçbir şey anlamıyor, sadece kocaman, terli, kabak kafasını sallıyor, her şeyi herkesten daha iyi bildiklerini sananların yaptığı gibi bıyık altından gülüyormuş, bunun üzerine vazgeçmişler dert anlatmaktan, Kasser asıl düşünce silsilesine -*the original thread*- geri dönerek oraya varışlarından beri süren konuşmasına devam etmiş, bir yandan kesin fiyaskoya hazırlıklı olmak gerek, bu tartışma götürmez, demiş, zira tarih, kuşkusuz zorbalığın -*the vio-lence*- egemenliğinin giderek yaygınlaşması olmuştur fakat aynı zamanda şimdi şöyle bir göz atınca burada ne şahane şeyler yaratıldığını da görmemek

olmaz, insanın yarattığı o harikulade şeyler, öncelikle de o kutsallık *-the holiness-* görünmeyen zamanın ve mekânın, Tanrı’nın ve tanrısalın keşfi; çünkü, demiş Kasser, Tanrı'sı olduğunun farkına varan, kutsallığın büyüleyici varlığını gören insandan daha harika bir şey olmadı ve bunları insan, farkına vararak ve anlayarak kendisi yarattı, gerçi muazzam anlar yaşandı, olağanüstü şeyler yaratıldı ama hepsinin arasında ve her ânın ve yaratılan her olağanüstü şeyin zirvesinde o tek Tanrı *-the God-* pırıldıyordu ve yine o insandı, bütün bir evreni, göklere doğru yükselen bir katedral misali kendisi, kendi içinde yaratan ve ondan sonra da yaşayanlar için kutsal yerlere ihtiyaç duyan, yenilgiye doğru baş döndürücü hızla süren bu düşüşte, bu apaçık fiyaskoda hayret edilecek bir şeymiş bu, Kasser'i hayrete düşürüyormuş; evet, hayrete düşürüyor, diye söze girmiş Falke, ama bundan da hayret verici olan Tan-rı’daki kişisellik; çünkü insan en büyük keşfiyle, yani

■ • i i i r 11 11*1 ^ * • •••• •• •• •• i

göklerde Tanrı *olabileceğinin* ve yeryüzünün üstünde gökler *olabileceğinin* keşfiyle sadece dünyanın tahtına oturttuğu Tanrı'ya ulaşmakla kalmadı, kişiliği olan, hitap edilebilecek bir Tanrı 'ya ulaştı, o halde olan ne, diye sordu Falke, *what's happened,* diye sordu Korin de, evinde gibi rahat olmanın huzurunu tüm dünyaya yaymak mı bu, evet öyle, eşi olmayan bu düşünce akıllara durgunluk veriyor, kişiyi şaşkına çeviriyor: yani bu zayıf, bu aciz, bu daima yanılabilen insan kendisinden çok ama çok daha kudretli bir kâinat yaratmış, büyüleyici olan da bu, yücelik bunda, yani insanın kendisinin üstüne yükselttiği, yücelttiği bir şey yaratması, aslında kendisinden çok daha büyük, daha yüce olanını yaratması ve işte o küçücük yaratık, dedi Falke, kendi yarattığı *muazzama,* onu koruması için, meramını anlaması için nasıl da sarılıyor, bu göz kamaştıracak kadar güzel ve unutulamaz bir şey ama bir o kadar da dokunaklı *-poignant-* çünkü sonra o *muazzam a* hakim olmayı beceremiyor çünkü o *muazzam'ı* idare etmeye muktedir değil, yarattığının altında çöküyor, yarattığının altında eziliyor, hem de sonra yine hepsi ta en başından başlasın ve sonsuza kadar durmadan devam etsin diye, dedi Falke, zira fiyaskoya adım adım yaklaşırken değişen bir şey yok, altında giderek daha çok, giderek daha ağır bir şekilde ezilmek, bu hiç

1 w» • •• 1 •• |1 • • »1

değişmiyor çünkü muazzam la onun minicik yaratanı arasındaki dehşetli ve tüketici gerginlik de değişmiyor.

11.

Konuşma, akşamın geç saatlerine kadar sürmüş, sevginin ve iyinin, Toofun ifadesiyle en tipik iki Avrupa buluşunun övülmesiyle son bulmuş, zaten o zaman, dedi Korin, Hirschhardt masaları teker teker dolaşarak, tüketilen biraların hesabını görüp müşterileri evlerine yollamış, Kas-ser'leri de uğurlamış, her şey dün ya da evvelsi gün olduğu gibi cereyan etmiş, pek yakında her şeyin değişeceğini, bütün eski alışkanlıkların altüst olacağını kimse sezmemiş bile, hatta Kasser’ler bile önceden görmemişler bunu, onlar bile! Ren boyundan evlerine doğru yürürlerken, içtikleri biraların verdiği ağırlıkla, son günlerde katedral etrafında beliren o acayip görünüşlü, ürkütücü tipin, inşaat için bir önem taşıyıp taşımadığını tartışmışlar; pencereden bakarken zapzayıf, sırık gibi, çakır gözlü, sırtında siyah ipekten harmanisi olan birinin dolaştığını fark etmişler, kim olduğunu sorduklarında Hirschhardt,

Herr von Mastemann, demiş, bundan fazlasını ne ondan ne başkalarından öğrenmek mümkün olmuş fakat ağızlarda dolaşan zırvalıkların ne başı varmış ne sonu, örneğin bir gün Staat'ın adamı olduğu söylentisi yayılıyormuş, başka bir gün Kirche'in adamı olduğu, bir keresinde Alpler'in ötesinden geldiğini söylemişler, başka bir keresinde kuzeydoğu prensliklerinin birinden, bu rivayetlerden herhangi birinin doğru olması ihtimali varsa da hiç kimse kesin bir şey bilmiyormuş, hep yeni yeni söylentiler -*hearsays*- atılıyormuş ortaya, güya inşaat şefiyle birlikte görmüşlermiş, başka bir gün doğramacıların usta-başıyla, hatta bizzat Sayın Voigtel’le gördüklerini iddia edenler de olmuş, sonra sözde gayet genç, kıvırcık saçlı bir uşağı varmış, tek işi portatif bir sandalyeyle birlikte öğleden önceleri katedralin önüne gelmek, sandalyeyi ön cephenin karşısına, tam orta yere yerleştirmek ve efendisinin gelip saatler boyunca sessiz ve kıpırtısız kalacağı bu sandalyeye oturmasını beklemekten ibaretmiş; başka bir gün de kadınlann -the *women*-, özellikle de kaldığı misafirhanedeki hizmetçi kızların onun için deli divane oldukları, akıllarını oynattıkları söylentisi yayılıyormuş, sonra bira içmediği, Azize Ursula'nın

bu ünlü kentinde şarap -*wine*- içme rezilliğini yaptığı anlatılıyormuş, her türden söylentiler, dedikodular yayılmış, dedi Korin kadına, ama öze dayanan, gerçek hakkında bir imge oluşmasına yardım edecek hiçbir şey yokmuş, böyle olunca da von Mastemann adlı kişinin namı giderek kötüye çıkmış, bütün Köln sadece onu gözlemeye ve ondan korkmaya başlamış, aslında kim olduğu hakkındaki gerçeğin -the truth- ortaya çıkması şansı yok olmuş, korkunç söylentiler hiçbir engelle karşılaşmadan yayılıyormuş, örneğin etrafında hava hep çok *soğuk* oluyormuş, o çakır gözler aslında mavi değilmiş, hakiki göz de değilmiş, özel bir ışın saçan çeliktenmiş, von Mastemann aslında körmüş,

bu türden söylentiler karşısında gerçeğin ne olduğunu kimse merak etmez olmuş, kimse hakikati ortaya çıkarmaya çalışmamış, bunlara en az itibar eden Toot bile Mastemann ' ı, kıvılcımlar saçan çelik gözleriyle saatler boyunca kıpırdamadan katedrali gözlerken görünce insanın tüyleri ürperiyor, demeye başlamış.

12.

Felaketin, önü alınamayacak biçimde yaklaştığı birçok önbelirtiden görülüyormuş fakat Köln'deki işi sonlandı-ran aslında tek bir sözcük olmuş ve bunu neyin izleyeceği konusunda hiçbir kuşku kalmamış; sözcük şöyleymiş: *Festungsgürtel,* [2] daha doğrusu buna bağlı olan olay, dedi Korin mutfakta kadına anlatırken, o zamana kadar olup biten her şeyden çok daha büyük önemi varmış bu olayın, en azından Kasser'ler için; çünkü gerçi birahanede ve şehirde hissedilen tedirginliğin artışı, sokaklarda uygun adım yürüyen askerî birliklere daha sık rastlanması onları düşündürüyormuş ama henüz olanlan tam olarak anlamaları için yeterli değilmiş, işin vahametini, aynen

1 •••••••• ılı 1 1 • • w • • "1

asker yürüyüşü rap rap gibi duyulan o sözcüğü duyunca kavramışlar, akşamları birahaneyi dolduran askerlerin çıkardıkları gürültü patırtı arasında Hirschhardt, onların masasına oturup şehirde konuşlanan ordu kumandanının, *Festungsgouvenıorün,* yani bizzat Korgeneral von Frankenberg'in -kardinalin şiddetli protestolarına rağmen-bir atış alanı kurulması için *Festungsgürtel in* boşaltılması emrini verdiğini anlatmış,

Festungsgürtel, diye vurgulamış Hirschhardt, beylerin de mutlaka bildikleri gibi, katedral inşaatının can alıcı noktası, taş deposu Dom-steinlagerplatz burada, Bahnhof am Thürmechen'in yanı başında ve şimdi Voigtel'e bütün inşaatı tehlikeye sokacak emir geliyor; demiryolu nakliyatının derhal durdurulması ve taşların hemen gömülmesi, gizlice, alelacele, yangından mal kaçırır gibi; çünkü kararname, emrin derhal yerine getirilmesi talimatını veriyormuş ve ifadesinden işin hiç şakaya gelmediği, kimsenin gözünün yaşına balalmayacağı anlaşılıyormuş; o an, hemen yerine getirilmesi gereken bir emir, Voigtel ne yapsın, kurtarabileceğini kurtarmaya çalışmış, kurtaramadıklarını da olduğu yere gömdürmüş, katedral inşaatının her şeyin üstünde önemi olduğunu söylemesinin boşuna olacağını çünkü “her şeyin üstünde önemi olan tek şey, Alman hükümdarlığının şanıdır” cevabını alacağını biliyormuş, Hirschhardt, başını sallayarak ciddi bir ifadeyle birkaç kez tekrarlamış, *Festungsgürtel*, diye ve bu sözcüğü duyan müşterilerin dillerini yutmuş gibi sustuklarını görünce bu sefer onları, yakınlaşan Krieg'in sunduğu fırsatları anlatarak neşelendirmeyi denemiş ama olmamış, Kasser'ler oturdukları yerde, önlerine bakarak şaşkın şaşkın duruyorlarmış, sonra ne olduğunu daha iyi anlayabilmek işin yeni sorular sormuşlarsa da, Hirschhardt o zamana kadar anlattıklarını tekrarlamaktan başka bir şey yapamamış, sonra bağıra çağıra eğlenen askerlerin yanına dönmüş ve o asık suratını bu sefer bir kenara atarak tam bir keyif içinde o zamana kadar asla yapmadığı şeyi yapmış, müşterilerle birlikte bir Arjantin bira içerek, askerlerin, bir ağızdan söyledikleri, alçak Fransızlara karşı kazanacakları zaferi öven şarkılara o da katılmış.

1 3.

Parayı tezgahın kenarına koymuşlar, o coşkulu havada Hirschhardt' a gittiklerini fark etti rm eden, sessizce çık-

mışlar birahaneden, herhalde küçükhanım da bundan sonra ne olduğunu tahmin ediyordur, dedi Korin, aslında söylemeye bile gerek yok, ilerisi o kadar iyi görülüyor ki ama onların sözleriyle anlatılınca yine de bir başka türlü oluyor, elyazmasındaki sözcükleri, o cümleleri, o ifadeyi tam olarak verebilmek imkânsız, örneğin elyazmasının bu bölümünde son akşam -*the last evening*- uzun uzun, tam olarak aktarılamayacak, tarif edilemeyecek kadar güzel hikaye edilmiş, Ren boyunda, evlerine giden yolda ilerleyişleri,

sonra nasıl kaldıkları yere gidip yatakların kenarına oturuyorlar, uzun zaman hiç konuşmuyorlar, sonra bütün o son gecenin nasıl geçtiği, nasıl şafağın sökmesini bekledikleri ve sonra nihayet aralarında nasıl bir konuşmanın başladığı, elbette konu katedral, o güneybatıdaki nokta, ertesi sabahtan itibaren bir daha asla -*never-more*- göremeyecekleri, oradan bakıldığında katedralin

> > 1 1 » ı 1 • 1 1 " "1 1 ^ *• •• 1 w

içinden de masif bir yapı olarak görüldüğü o güneydoğu pozisyonu, destek ayaklarının mimari ustalığı, taşıyıcı duvarların harika biçimi, ağırlığı ve cesameti unutturan ince bir dantel gibi işlenmiş ön cephe ve sonra konu yine her zaman olduğu gibi dönüp dolaşıp metafiziğe gelmiş dayanmış, insanın hayal gücünün yarattığı, daha mükemmeli asla olamayacak şaheserden, cennet, yeryüzü ve cehennem düzeninden, görünmez âlemin yaratılışından bahsetmişler, zira herhalde söylemeye gerek yoktur ya, Hirschhardt'ın anlattıklarından, neler olacağının açıkça anlaşıldığı andan itibaren, yani *Festungsgürtel'le* ilgili boşaltma emrinin çıkmasıyla aynı anda vermişler kararlarını, şu *Köln* denilen *yerden* hiç duraksamadan hemen gidilecek, buradan, demiş Bengazza, bu olağanüstü inşaat ruhunun yerini nefer sanatının alacağı -*the art of soldi-ers*- bu diyardan derhal gidilecek, Korin bu kelimeleri sözlükte arayıp buldu, yine bir bölüm bitiyor ve yine Kasser'lerle ilgili hiçbir şey açıklığa kavuşmadı, dedi, yani

bütün bunlar ne, ne anlatılmak isteniyor, hâlâ belli değil, bu elyazmasının amacı ne, yazılanlardan ne sonuç çıkarılmalı, sonra bir de elyazmasını okurken ya da dinlerken hayalinde canlandırdığı görüntüyü anlatmaya çalışıyor fakat bunu isabetli yerde aramadığı hissine kapıhyormuş, aslında bütün bunların ne anlama geldiğini anlamak istiyormuş Korin ama şimdilik sadece kafasındaki resmi sey-rediyormuş, kafasında şimdi bu varmış, şimdi tam bunu yazmış bilgisayarına, ertesi gün sabah ilk posta arabasının Kasser'le ve diğerleriyle nasıl Köln'den ayrıldığını, kıvırcık saçlı genç uşağı da görüyormuş resimde, katedralin önündeki meydana gelmiş, bir elinde açılır kapanır portatif sandalye, diğer eli cebinde, hava hafif rüzgârlı, rüzgâr, kıvırcık saçlarını hafiften karıştırıyor, sandalyeyi tam batı cephesinin karşısına koyup açıyor, kenarda bekliyor ama hiçbir şey olduğu

yok, orada bekleyip duruyor, artık iki elini de cebine sokmuş, meydanda kimsecikler yok, sabahın erken saati, iskemle boş.

Gece saat iki buçuğa geliyordu, zilzurna sarhoş olduğu daha uzaktan belliydi, kapıdan girdiği ve Maria, diye bağırdığı andan itibaren duvarlara çarptı durdu, sonra yere yuvarlanmasından, zar zor doğrulmasından çıkan gürültüler, yakınlaştıkça daha iyi duyulan, daha iyi seçilen küfürler, o ise, odada, yorganın altına gizlendi, ne eli ne ayağı ne kafası gözüküyordu, saklandı ve titremeye başladı, nefesini tutmuş, yatakta mümkün olduğunca boş yer kalsın, kabil olduğunca az yer tutsun diye duvara doğru iyice büzülmüştü, ne derece sarhoş olduğunu tam olarak anlamak kabil değildi, ancak uzun uzun uğraştıktan sonra nihayet kapının kolunu bulup bastırabildiği ve kapıya dayandığı zaman yalpalayışından bilincini kaybetmenin sınırında olduğu anlaşılmıştı, kapıya abanıp içeri girmesiyle yere yuvarlanması bir oldu, eşiğin orada öylece kaldı, birden her yer tam bir sessizliğe gömüldü, tercüman kıpırdamıyordu bile, o da yorganın altında kıpırdamadı, bütün kaslarını gererek nefesini olabildiğince tutmaya çalıştı, hiç gürültü etmemek için sonsuza kadar tutmak isterdi nefesini, olmadı elbette, korkudan kalbi o kadar çarpıyordu ki, belki de hiç gürültü etmemek için sarf ettiği gayret nedeniyle yorganın altında ister istemez • inledi, sonra dakikalar boyunca kıpırdamadan kaskatı

yattı, hiçbir şey olmadı, koyu sessizliğin içinde sadece alt kattaki komşunun radyosunun sesi süzülüyordu duvarlardan, Three Jesus'tan *The Cold Love* şarkısının gümbürdeyen b ası, şarkıcının yıvışık sesi pek duyulmuyordu, ciyak ciyak öten sintezatorun sesi de, sadece bas; işte o zaman o, tercümanın sabaha kadar olduğu yerden kıpırdamayacağını sanarak -öyle sanmak kabildi çünkü- oraya doğru bakmak, gerekiyorsa yardım etmek için ürkek bir hareketle yorganı başından çekti, o anda tercüman hiç beklenmedik bir şekilde, hatta şaşırtıcı bir çeviklikle yerden fırladı, sanki o zamana kadar yaptıkları şakaymış gibi ayağa kalktı, sağa sola sallanarak kapının önünde durdu, ağzının kenarında korkunç bir sırıtmayla yataktaki kadına bakmaya başladı, sonra yine aniden suratı ciddileşti, bakışları sertleşti, iki gözü iki bıçak ağzı gibi oldu, kadın gerçekten o kadar korktu ki, yorganı üstüne çekmeye bile cesaret edemedi, iyice duvara yapıştı,

titremeye başladı, bütün vücudu tir tir titremeye, tercüman yine Maria, diye bağırdı, Maria'nın “i”sini nefret ediyormuş ya da alay ediyormuş gibi garip bir şekilde uzattı, yatağa yaklaştı, tek bir hareketle yorganı çekip yere attı, sonra kadının geceliğini yırttı, kadın, geceliği cart diye yırtılıp sırtından sıyrılırken haykıramadı bile, çırılçıplak büzülüp kaldı, çığlık bile atamadan, biliyordu ona ne isterse yapabileceğini, katlanmaya mecbur olduğunu, tercümanın kısık sesle, neredeyse fısıltıyla verdiği cmirlcrc uyarak yüzükoyun yattı, sonra yatakta dizlerinin üzerinde domaldı, kıçını yukarıya kaldır, pis orospu, diye söylenerek penisini çıkardı tercüman ama bu kez Macarca konuştuğundan, ne istediğini kadının bulması gerekiyordu, buldu nitekim, daha yukarıya kaldırdı, tercüman müthiş bir kuvvetle içine daldığında acıdan gözlerini yunıdu sadece, yine çığlık atmadı, oysa tercüman boynuna yapışmış öyle kuvvetle sıkıyordu ki mutlaka bağırması lazımdı ama o bağırmadı, gözlerinden yaşlar akınaya başladı, dayandı, tercüman sonunda bıraktı boynunu, omuzlarından tuttu, kendisi de fark etmişti eğer böyle yapmazsa giderek kabalaşan itişlerinden kadının öne yuvarlanıvereceğini, tuttu o zaman, gittikçe çaresizleşen bir şiddetle kadının içine dalıp durdu, olmadı, doyuma ulaşamadı bir türlü, yoruldu, yoruldu, kenara itti kadını, yatağın kenarına arka üstü yattı, bacaklarını iki yana açtı, büzülmüş penisini göstererek kadına işaret etti, ağzına alması için, bu da sonuç vermeyince öfkeyle bir tokat patlattı kadının yüzüne, pis Porto Rikolu orospu, kadın tokadın şiddetinden yere yuvarlandı, orada kaldı, yatağa tırmanacak, devam edecek gücü kalmamıştı, tercüman olduğu yerde sızmıştı zaten, ağzı yarıaçık horlamaya başlamıştı, ufak bir umut doğmuştu kadına, oradan çıkabilmek umudu, olduğu yerden yavaş yavaş sürürünerek uzaklaştı, kabil olduğu kadar uzağa, uzağa, sonra üzerine bir örtü çekti, yatağa bakmamaya çalıştı, ötekinin yarı baygın yattığı yere gözünün ilişmemesine çalıştı, dişleri-

• 1 • 1 > • ■ 1 w w 1 1

nin ve dilinin gözüktüğü açık ağzını, o ağzın havayı nasıl

içine çektiğini ve dışarıya verirken dudaklarının kenarınI w 1 w • • *
* 1 .4**1 ** ** ᵂ * * • • 1 ' '

dan aşağıya doğru süzülen tükürüğü görmemek için.

1

(Alm.) Köln Katedralinin Görünümleri, Taslakları ve Tek Tek Bütün Bölümleri. (Y.N.)

2

(Alm.) Sur duvarı. (Y.N.)

2.

Aslında ben bir video sanatçısı ve şairim, dedi tercüman ertesi gün öğle vakti mutfakta Korin'e, bellesin bunu Korin ve bir daha asla unutmasın, onu ilgilendiren sadece ve sadece sanattır, o sanatçı olmak için yaratıldı, bütün yaşamı boyunca bu uğurda emek verdi, bunun için geldi dünyaya, işi sanat, daha doğrusu pek yakında yine sanat olacak, birkaç yıl mecburen ara verdikten sonra; muhteşem bir video eseri yaratacak, küresel ve temel bir eser, zaman ve mekân üstüne, sessizlik ve söz üstüne ve elbette her şeyden önce duygular, güdüler ve hırslar üstüne, insanın değişmez temeli üstüne, kadın-erkek ilişkileri üstüne, doğa ve evren üstüne, kaçınılamaz ve yadsınamaz bir eser tasarlıyor, Korin herhalde anlıyordur ne düşündüğünü, kaçınılamaz ve yadsınamaz, çünkü ileride hakkında öyle şeyler söylenecek ki, Korin gibi minicik bir noktacık bile onu tanımış olmaktan gurur duyacak, evet, diyebilecek, onun mutfağında oturdum, haftalarca onun evinde yaşadım, bana acıdı, evine aldı, yardım etti, destekledi, bana bir barınak verdi, diye anlatabilecek, Korin bir gün mutlaka böyle konuşacak, buna inanıyor çünkü başarı kazanacağına daha şimdiden garanti verebilir, başka türlü olmasına imkân yok artık, şimdi artık başladı, yola çıktı, geri çevrilemez artık, birkaç gün içinde her şey çözüme varacak, bir kamerası olacak, kurgu masası, falan filan, üstelik *kendi* kamerası, tercüman bu sözcüğü özellikle vurgulayarak söylemişti, kurgu masası, falan filan, bardaklara yeniden bira doldurdu, çat diye tokuşturdu ve kendi bardağını son damlasına kadar devirdi, arada yutkunmadı bile, öylesine boğazından aşağıya boşalttı birayı, gözleri kan çanağına dönmüştü, yüzü şiş, elleri adamakıllı titriyordu, o kadar ki sigarasını ancak defalarca denedikten sonra çakmağın alevine denk getirip yakabildi, masaya abanarak ciddi bir suratla, bir şey öğrenmek istiyorsa buyursun şimdi sorsun, deyip sandalyeden kalktı, odaya gitti, elinde koca bir dosyayla geri döndü, Korin'in önüne fırlattı, yüzünü iyice Korin'in yüzüne yaklaştırarak, buyursun bakalım bunlardan anlayabilir, bir şeyler çı-ka-ra-bi-lir, hadi bakalım hadi, etrafına lastik geçirilmiş dosyaya işaret etti, açsın, baksın, Korin, sırçadanmış gibi, ani bir hareketten içindekiler hemen kırılacakmış gibi yavaş yavaş, özenle lastiği dosyadan çıkardı, kenara koydu, sonra ilk sayfayı okumaya başladı, tercüman sinirli sinirli vurdu kâğıtlara, hadi okusun bakalım, anlar o zaman karşısında kim olduğunu, Jozsef Sarvary'nin kim olduğunu, zaman ve

mekân, diye gürledi, sonra yine oturdu sandalyeye, iki koluyla birden masaya yaslandı, başını kollarının üstüne dayadı, elinde kalan sigaranın dumanı kavisler çizerek yükseldi, işte o zaman Korin biraz ürkerek konuşmaya başladı, evet, dedi o çok iyi anlıyor, çok da beğeniyor, o aslında her gün bununla, yani sanatla iç içe, Sayın Sarvary de biliyor, o c lyazması, han i Korin'in üzerinde çalıştığı o elyazması olağanüstü yüksek düzeyde bir sanat eseri, o anlamazsa kim anlayacak yaratıcılığın ne demek olduğunu, tabii öyle çook uzaktan, yoksa elbette onun ne ilgisi olabilir yaratıcılıkla, sadece sanat hayranı ve kendini sanata adamış, şimdi tüm yaşamını da adadığı gibi, hiçbir değeri olmayan tüm yaşamını, zaten beş para etmez, dedi tercüman kollarının üstüne yasladığı başını öte yana çevirerek, Korin, sanat, diye konuşmasını heyecanla sürdürdü, sanat onun da her şeyi oldu artık, örneğin üçüncü bölümün başlangıcı nefes kesici bir güzellikte, ah bir bilse Sayın Sarvary, şimdi üçüncü bölümü daktilo ederken, öyle diyor artık; daktilo etmek, şimdi artık Bassano kıs-mındalar, elyazması nasıl da tasvir etmiş Bassano'yu, sonra onlar dört kişi nasıl Venedik'e doğru yola çıkıyorlar, eşsiz güzellikte, sonra yolda onları alan o yolcu arabasını beklemeleri, arada Bassano'da yaptıkları gezintiler, onlara göre insanın yaratılış tarihindeki en güzel şey hak-kındaki bitmez tükenmez konuşmaları, yani fevkalade bir duygunun ve bununla birlikte fevkalade bir dünyanın keşfi, Kasser'in aşk hakkında düşündükleri, Falke'nin yanıtları, bir şey yaratan ve yaratılanın temelini destekleyen sözler, bu bölümde de yine böyle konuşuyorlar, Kasser bir şey yaratıyor, Falke bunun temelini besliyor ve yaratılanı geliştiriyor, bazen Toot da bir şey söylüyor, Bengazza da, Sayın Sarvary, bu bölümde en harikulade olan da çok önemli bir unsurdan uzun zaman söz edilmemesi fakat ortaya çıktığında da çok gizemli bir önem kazanması; mesele şu, aralarında bir yaralı varmış, oysa elyazmasında, yola çıkışlarına kadar aralarında bir yaralı olduğundan hiç söz edilmiyor, hatta sözü edildiği zaman da bu sadece bir olgu olarak belirtiliyor, o da tek bir defa, bir sabah erken saatlerde, onlar Bassano'daki köşkün av-lusundayken, Trento tarafından gelen Mastemann, arabasının atlarının değiştirilmesi için durduğunda hancı, yerlere kadar eğilip Mastemann’ı selamlarken, arada Venedik' e doğru yola çıkan dört tane hacının bir haftadır handa kaldıklarını, aralarından birinin yaralı olduğunu anlatıyor, bir türlü bilememiş bunu kimlere haber vermesi gerektiğini, sonra sesini iyice alçaltıp fısıldayarak dördünden de son derece şüphelendiğini söylüyor, nereden geliyorlar, ne istiyorlar, bilinen tek şey Venedik'e gittikleri, hem

hareketleri de pek acayip, diyor hancı fısıldamaya devam ederek, gün boyu oturuyor ya da dalgın dalgın geziniyorlar, hakiki hacı olmadıkları da besbelli çünkü bir kere hep kadınlardan söz ediyorlar, hem sonra öylesine kepazece ve anlaşılmaz bir şekilde konuşuyorlar ki bu konuşmalardan sıradan insanlar tam bir rezillik olduğunun dışında hiçbir şey anlayamaz, sonra sanki tebdili geziyorlarmış gibi, hancı hiç hoşlanmamış, hiç ama hiç hoşlanmamış suratlarından, bu kadar söylemiş hancı, sonra da Mastemann ’ ın işareti üzerine posta arabasının yanından çekilmiş, aradan bir saat kadar geçtikten sonra şaşkınlıktan az daha küçük dilini yutacakmış çünkü Tarantolu sandığı o soylu kişi, hancıyla vedalaşırken, yolda canı sıkılmasın diye o dört kişiyi, tabii eğer rızaları varsa, beraber götürmeye karar verdiğini söylemez mi; aşınan kayışlar değiştirilmiş, arabaya yeni atlar koşulmuş, tepesindeki yükler, denkler düzeltilmiş, hancı koşmuş hemen emri yerine getirmeye, o dört kişiye nıüj-deli haberi vermeye, aslında bu işten hiç ama hiçbir şey anlamamış fakat nihayet gidecekleri için rahatlamış, araba kapıdan çıkıp Padova'ya doğru hareket ettiğinde olanları anlamak için kafasını yormaktan da vazgeçmiş, istavroz çıkarıp avlunun önünde durmuş, yolda kaybolan arabanın arkasından bakmış, uzun uzun, arabanın kaldırdığı tozlar dağılıncaya kadar.

«■

3.

Adam oturduğu yerde başını hafifçe eğerek Pietro Alvi-se Mastemann, dedikten sonra o kadar asık ve karanlık bir suratla arkasına yaslanıp, buyurun, oturun, demiş ki, davetinin kuşku götürmeyen lütufkârlığının ardında iyi niyet, yardımseverlik yahut sohbet isteği ya da merak değil, en iyi ihtimalle kendini beğenmiş birinin anlık keyfi kaprisi olduğu anlaşılmış; dolayısıyla arabanın içine yerleşmek de bir sorun olmuş, nereye oturacaklar; Mastemann posta arabasının koltuklarından birine baştan

1 1 1 • w • 1 a* 1 ** ** 1 * 1 w •

başa yayılmış, diğerine dördünün birden sığmasına imkân ve ihtimal yokmuş, denemişler ama olmamış, üçü ne kadar sıkışışa da dördüncü sığamıyormuş, böyle olunca da dördüncü, yani Falke, bir süre çaresizce iki büklüm ayakta durduktan sonra, uzun uzun özür dileyerek, koltuktan

battaniyeleri, kitapları, yiyecek içecek sepetlerini, seyahat rehberlerini biraz iterek kendine yer açmış ve cesaret edip Mastemann’ın oturduğu koltuğun kenarına ilişmiş, bu arada Mastemann kıpırdamamış bile, büyük bir rahatlıkla bacak bacak üstüne atarak arkasına yaslanmış, pencereden dışarısını izlemiş, bu tavnndan sabırsızlandığını, yerleşmeyi bitirmelerini beklediğini ve arabacıya hareket emri vermek istediğini çıkarmışlar, ilk anlarda durum böyleymiş ve sonra da pek bir şey değişmemiş, Mastemann arabacıya işaret etmiş, araba kalkmış, içeride suskunluk devam etmiş, oysa dördü de kendilerini tanıtmanın artık vakti geldi, diye düşünüyorlarmış ama nasıl yapsınlar da başlasınlar; Mastemann'ın konuşmaya keyfi olmadığı meydandaymış, onların ise tanışma faslının gerektiği gibi yapılmamasından duydukları rahatsızlık giderek artıyormuş, öksürmüşler, boğazlarını temizlemişler, kim olduklarını, nereden geldiklerini, nereye gittiklerini anlatmaya hazırlanmışlar, böyle olması gerekir, diye düşünüyorlarmış ama nasıl olacak bu; aralarında bakışmışlar, nihayet o uzun sessizlikten sonra ağızlarını açmaya cesaret ettiklerinde kendi aralarında konuşmaya başlamışlar, Mastemann'ı rahatsız etmemek için de gayet alçak bir sesle, Bossano'da ne güzel vakit geçirdiler, ne keyifli oldu yukarıda Grappa tepesinden açılan harikulade manzarayı seyretmek, aşağıda o eski kulesiyle Fransisken kilisesini görmek, sokaklarda gezmek, Brenta Nehri'nin şırıltısını dinlemek, insanları da ne kadar sevimli ne kadar dost, konuksever, Tanrı'ya şükürler olsun Bassano'yu gördükleri için, tabii yollarına devam edebildikleri için de şükürler olsun Tanrı'ya; ama, demişler bu sonuncusu için, Tanrı'ya değil, ona bakmışlar, tek bir kişiye, yine ona bakmışlar, Sayın Mastemann' a şükretmek gerek, bir daha bakmışlar Mastemann’a ama nafile, Mastemann gözlerini hâlâ Padova'ya giden tozlu yola dikmiş duruyormuş ve işte ilk defa o zaman, o ihtiyatlı konuşmalarının o noktasına geldiklerinde hissetmişler ki Mastemann sadece konuşmak istememekle kalmıyor, onların konuşmasını da istemiyor, hatta onlardan hiçbir şey istediği yok, bir şey istediğini sanmakla yanılmışlar, orada olmaları ona yetiyor, bu suskunluğuyla anlattığı da bu, başka bir şeye ihtiyacı yok, orada olsunlar yeter, bunu anladıktan sonra tabii ne hakkında konuş-tuklan, hatta konuşup konuşmadıklarının da Maste-mann'ın umurunda olmadığını anlamaları zor olmamış,

bundan sonra yol da onların dördü için daha keyifli olmuş, zira konuşmayı Bassano'da bıraktıkları yerden, aşktan sürdürebileceklerini görmüşler, diye

vurdu harfleri Korin bilgisayarına, aşktan, Kasser'in, aşkın dünyaya yaptıkları hakkındaki fikirlerinden konuşmuşlar, posta arabası tozlu yolda hızla ilerliyormuş, Bassano görünmü-yormuş artık.

4.

Korin odasında oturmuş düşünüyor, sabahtan beri evde olup bitenlere ne anlam vereceğini, ne yapacağını, bunlardan ne sonuç çıkaracağını bilemiyordu, dakikada bir olduğu yerden fırlayıp kalkıyor, bir oraya bir buraya gidip geldikten sonra sinirli bir halde yerine oturuyor, sonra yine kalkıyor, kısa bir voltadan sonra tekrar oturuyordu, bir saat kadar bu böyle devam etti, aslında neden meydandaydı da, olayın başlama şekli bile çok korkutmuştu onu, sabah dokuzu biraz geçtikten sonra tercüman, odasının kapısını aniden açıp Korin'i bir savaş alanını andıran mutfağa sürüklemiş, derhal dostlukları hatırına ve şifa niyetine bira içeceklerini söylemişti, sonra birtakım bulanık tehditler içeren bir monologa başlamış, alakasız şeyler arasında özellikle dünkü günle birlikte bir şeyin güya sona erdiğinden bahsetmiş, böylece şimdi bir bölüm kesinlikle kapanıyor, demişti, bunun üzerine Korin hemen sözü almıştı çünkü hiç istemiyordu hangi bölümün bittiğini öğrenmek, tercümanın her an amansız bir düşman havasına girebileceği halinden belliydi, bu yüzden o başlamıştı konuşmaya, konuşabildiği kadar konuşmuştu, daha doğrusu tercüman masanın üzerine yığılıp kalıncaya ve uyku bastırıp uyuyuncaya kadar, o zaman oradan sıvışıp kendi odasına dönmüş, yine de sakin-leşememişti; önce yatağın üzerinde büzülüp kaldı, sonra

kalkıp odada volta atmaya başladı, bir nevi mücadele etti kendisiyle dışarıya kulak kabartmamak için, tercüman hâlâ orada mı yoksa odasına mı gitti, diye merak etmemek için, bu bir süre böyle devam etti, sonunda mutfaktan duyulan kap kacak sesleri, bağırış çağırış arasında kendi kendine, yeter artık, otur çalış, dedi, çalış, dedi yüksek sesle, bilgisayarın önüne geç, bir gün önce bıraktığın yerden devam et, dedi ve etti de, ertesi gün anlatmıştı, o kadar dalmış ki çalışmaya, gün bitip de çalışmayı bıraktıktan sonra elleriyle kulaklarını iyice tıkayıp yatağa yattığında gözlerinin önünde sadece Kasser'i, Falke'yi, Bengazza'yı ve Toot'u görmüş, öylece uyuyakalmış, zaman zaman duyulan kap kacak sesleri ve bağ-rışmalar arasında kafasında sadece onlar varmış, bu yüzden ertesi gün her zamanki

saatlerde mutfağa sokulup da büyüleyici bir değişikliğe tanık olmasını biraz da onlara borçlu gibi hissetmişti kendini, mutfakta her şey, önceki gün hiçbir şey olmamış gibi yerli yerindeydi, kırılan süpürülmüş, dökülen silinmişti, tencerelerde yine yemek pişiyor, mutfak dolabının üstünde saat tık tık işliyordu, tercümanın sevgilisi bile her zamanki yerindeydi, arkası ona dönük, kıpırtısız, anlaşıldığına göre tercüman da evde değildi, gündüzleri her zaman olduğu gibi; Korin, şaşkınlığı geçtikten sonra o da masanın yanında her zaman oturduğu yere oturdu, oturur oturmaz hemen anlatmaya başladı, daha önce kaldığı yerden devanı edercesine, bütün gece Kasser'lerle birlikteymiş, gece boyunca sadece Kasser'i, Falke'yi, Bengazza'yı, Toot' u görmüş, kafasında sadece onlarla uykuya dalmış, hatta küçükhanıma söylemekte bir sakınca görmüyor, yalnız kafasında değil yüreğinde de onlar varmış; ç ü nk ü hu sabah uyanıp da olanları enine boyuna düşününce anlamış ki, kendisi için artık sadece onlar mevcut, onlarla yaşıyor, günlerini ve gecelerini onlarla geçiriyor, hatta dünyada onlardan başka kimsesi yok diyebilir, sadece onlar, belki son okuduğu onların öyküleri olduğu için onları kendine çok yakın hissediyor hatta adeta yakından görüyormuş, örneğin şu anda bile, dedi, posta arabasının onları nasıl Venedik'e doğru götürdüğünü görüyor, nasıl tarif etse küçükhanıma, biraz düşünür gibi oldu, belki her şeyi sırasıyla anlatsa, belki o zaman olur, örneğin Kasser'in yüzü: kalın kaşlar, koyu, ışıltılı gözler, sivri bir çene, yüksek, açık bir alın; yahut Falke'ninki: badem gözler, kocaman, kemerli bir burun, omuzlarına kadar inen gür, kıvırcık saçlar; sonra Bengazza: yeşil mavi, tertemiz, harikulade gözler, bir kadınınkini andıran ince bir burun, alnında derin çizgiler; nihayet de ufak boncuk gözleriyle, basık burnuyla, gözlerinin altında, burnunun ve çenesinin etrafında, sanki oraya kazınmış gibi derin çizgilerle Toot, şimdi her gün her an onları görüyormuş, hem de çok yakından ve artık itiraf etse iyi olacak, dedi kadına, bu sabahki uyanışı, bir şeylerin farkına vararak uyanışı, içindeki gizli, beklenmedik korkuyu da su yüzüne çıkarmış, elyazmasını kim bilir kaçıncı kez okuduktan sonra birden sezinler gibi olmuş, neden, niçin kaçtıklarını, bu acayip elyazmasının onları nereye götürdüğünü, neden hiçbir zaman geçmişlerinin de geleceklerinin de olmadığını, etraflarında süregelen o kalıcı muğlaklığın nedenini, işte o zaman öylece bakmış onlara, o kadar sevdiği o dört fevkalade çehreye bakmış, ilk kez, bir şeyler biliyor, seziyor gibi, korkarak.

5.

Ertesi gün, her zamanki gibi uzun bir sessizlikten sonra Ko rin, *Geriye söylenecek sadece tek bir cümle kalsa f sevgili küçükhanım,* dedi, *benim durumumda bu cümle olsa olsa şöyle olurdu: hiçbir şeyin anlamı yoktu, o kadar yoktu ki,* sonra gözleri pencereden dışarıya daldı, yangın duvarlarına, evlerin damlarına ve gökte biriken kara bulutlara baktı sonra, *ama söylenecek daha çok cümle var,* dedi, *şimdi de kar geliyor.*

6.

Kar, dedi Korin, kar, uçuşan kar taneciklerini gösterdi, sözlük odasında kalmıştı, kar sözcüğünün İngilizcesini bulmak için sözlük lazımdı, odaya gitti, karın karşılığını aradı buldu, *snow, snow,* dedi kadına, hem bu sefer boşuna olmadı bu çabası, kadın sadece başını çevirmekle kalmadı, tencerenin altındaki gazı kıstı, ucundan yemeğin suları damlayan tahta kaşığı kenara koydu, yanına geldi, eğilip o da baktı pencereden ve masanın öte tarafına, Korin'in karşısına oturdu.. sonra birlikte seyretmeye başladılar yağan karın evlerin damlarını yavaş yavaş örtüşünü, ilk kez birlikte, Korin masanın bir yanında kadın öte yanında, Korin biraz sonra yağan kara değil, kadının bu kadar yakından bakınca onu hayretler içinde bırakan yüzüne bakmaya başladı, o kadar şaşırmıştı ki bir süre başını başka tarafa çeviremedi, hem sadece sol gözünü açmasına engel olan taze darp izleri nedeniyle değil, bu kadar yakından baktığında görülüyordu bu yüzün eski darbelerin, yaraların, vurukların, eziklerin, iyileşmiş ama sonsuza kadar oraya kazınmış izleriyle dopdolu olduğu, alnı, çenesi, elmacıkkemiklerinin altı; dehşete düştü, aynı zamanda baktığı için, bakmaktan kendini alamadığı için utandı, bunun böyle devam edeceğini, arada bir başka tarafa bakmayı başarsa da o yüzün kendisini oraya bakmaya mecbur edeceğini anlayınca, bu durumdan kurtulabilmek için kalktı, musluğa gitti, bir bardak su içti, o bir bardak su yardım etti masaya geri dönebilmesine, yerine oturmasına. bu sefer artık o korkunç yaraların karşısında değil, Venedik'e giden posta arabasının öyküsündeydi, kadına bakmıyor, lapa lapa yağmaya başlayan kara bakıyordu, şimdi burası kış, dedi, oysa oraya bahar gelmiş -*Spring in Veneto*-, hem de baharın en güzel dönemi, güneş pırıl pırıl ama kavurmuyor, rüzgâr esiyor ama savurmuyor, gök sakin, masmavi, etraftaki dağlar tepeler yeşile bürünmüş, yolculuk için bundan daha uygun bir zaman arasalar da bulamazlarmış, Mastemann'ın suskunluğu da artık tedirgin etmiyormuş onları, canının öyle istediğini kabullenmişler, nedenini araştırmamışlar, bir

süre sessizce oturmuşlar, kendilerini gelen geçen arabaların düz]cştirdiği yolda yumuşakça sallanan arabanın verdiği rehavete bırakmışlar, bir süre sonra Kasser temiz aşk, tertemiz aşk -*the clear love*- hakkındaki düşüncelerini anlatmaya devam etmiş, yok, demiş, tertemiz aşk değil bahsetmek istediği, onun sözünü ettiği tertemiz aşk, direnişin -*resistance*- en derin ve belki de tek soylu biçimi çünkü ancak böyle bir aşkta insan kesinlikle, kayıtsız şartsız, her şeyiyle özgürleşebilir ve o zaman da elbette kendi dünyası için en büyük tehlike olur; Falke karışmış lafa, çünkü, demiş aşkı böyle düşünecek olursak o zaman tehlikeli olan tek insan, âşık olan insandı çünkü içtenlikle tiksindiği için yalan söyleyemedi, doğası gereği temiz olan aşk ve doğası gereği kirli dünya düzeni arasındaki isyan ettirici farkı en iyi o hissetti; çünkü burada söz konusu olan, aşkın kendisinin dört başı mamur özgürlük -*the perfect freedom*- olduğu değil, insanın özgür olmamasına aşkta, o aşkta asla tahammül edilemeyeceği idi, aslında bu da Kasser'in söylediği şeyin aynı, sadece başka türlü ifade edilişi, Kasser yine sözü almış; aşktan kaynaklanan özgürlük, var olan insan halleri arasında en yüksek düzeyli olanıydı, bu özgürlüğün sadece ebediyen yalnız olan insan için geçerli olması ne kadar garip değil ıni, yani aşk aynı zamanda yalnızlığın en çözümsüz hali ve işte o milyonlarca aşk, o milyonlarca isyan, ideallere rağmen var olan dünyanın tahammül edilemez oluşuna dair milyonlarca deneyim bir türlü birleşemediği için sonuçta dünya ilk köklü devrimini hiçbir zaman yaşayamadı, köklü bir devrim daima ideallere rağmen var olan dünyaya *gerçekten* gelebilirdi, olabilirdi ama gelmedi, olmadı ve artık hiçbir zaman asla gelmeyecek, olmayacak, Kasser sesini iyice alçaltmış, sonra susmuşlar, uzun zaman hiçbiri konuşmamış, sadece arabacının hafif bir yokuşu tırmanan atları dehlediği duyu-luyormuş, sonra da Bassano'dan artık iyice uzaklarda, Brenta vadisinde hızla ilerleyen arabanın tekerleklerinden çıkan sesler.

7.

Kadın pencereden dışarı bakıp yağan karı gösterdi, jo, [1] dedi, hafifçe gülümsedi, sonra yüzü acıyla buruştu, elini morarmış gözüne götürerek kalktı, ocağın başına geçti, tencerelerde pişen yemekleri karıştırdı, böylece kar faslını kendi açısından kapatmış oldu çünkü o andan itibaren ocağın başından kıpırdamadıktan başka, dışarıda durumun ne olduğunu anlamak, kar yağıyor mu yoksa artık durdu mu diye görmek için pencereden tarafa

bakmadı bile, biraz önce bunlara ne kadar sevindiği her halinden belli olan insanın aynı insan olduğunu gösterecek ne bir kıpırtı ne bir bakış, hiçbir şey; bu durumda Kori n'e de, yağan kardan yayılan huzur içinde yüzüne yansıyan duyguları paylaşma umudundan, daha doğrusu paylaşılan duyguları nihayet ifade edebilecek bir yol bulacağı umudundan vazgeçmekten başka yapacak şey kalmadı, her günkü alışkınlığına dönüp her günkü gibi anlatmaya devam etti anıa bu kez bıraktığı yerden değil; çünkü posta arabası arada Citedalla'ya varmış, kısa bir moladan sonra Padova yolunu tutmuştu, anlaşılan Mastemann'ın uykusu gelmiş olacak ki uyumuş, yavaş yavaş Falke'yi ve Kasser'i de uyku bastırmış, sadece Bengazza ve Toot konuşuyorlar, bütün savunmalar arasından en mükemmel savunmanın su olduğunun kuşku götürmeyeceğinden

• • 1ı 1 •• t•*.•• t■ 1 ■ •• ••

söz ediyorlarmış, onun için bütün bir şehri su üstüne kurmak eşine rastlanmadık bir fikirmiş, Toot, şahsen savunma anlayışının *-defense viewpoint-* bu kadar temel sayıldığı bu yerden başka hiçbir yere bu denli özlem duymadığını söylemiş çünkü burada sorun gerçekten en güvenli çözümün ne olacağı sorusuyla başlamış, hatta bu soru daha Aquileia'da ortaya çıkmış ve asıl Lombardla-rın saldırılarıyla iyice belli olmuş, Antenor'un hâkimiyeti sırasında ise daha da geliştirilerek Malamocco, Chioggia, Caorle, Jesolo ve Herakleia'dan sonra, Frankların Lido akını yüzünden 81 O'da *doge*'nin[1] Rialto Adası'na taşınmasıyla doğru çözüme ulaşılmış, çünkü gerçekten de mutlak doğru çözüm buymuş ve bu mutlak doğru çözüm sayesindedir ki Urbs Venetorum[2] ortaya çıkmış ve böylece, yani Rialto'da saldırı imkânsızlığının keşfedilmesiyle ve barışa dayanan kararla, yani ticaretle, şimdiki duruma gelinmiş, gelinmiş çünkü doğru kararla birlikte doğru kararı verenin de gelmesi gerekiyormuş; iyi de tam olarak kastettiği *ne*, diye sormuş karşıda oturan ve uyuduğunu sandıkları Mastemann, sesi o kadar ansızın ve beklenmedik bir şekilde çıkmış ki, Kasser ve Falke birden yerlerinden sıçramışlar, ne mi kastediyorlar; Toot biraz sıkılarak dönüp kibar bir şekilde, onlar, demiş, yerleşim bölgeleri için gerçek savunmanın doğal olarak su olduğunu düşünürlermiş, o yüzden bütün bir şehri su üstüne inşa etmenin eşsiz bir fikir olduğu görüşündeler-ıniş, başka bir yere değil, su üzerine; Toot yavaşça eklemiş, o şahsen, savunma anlayışının bu kadar temel olduğu yerden başka hiçbir yere özlem

duymuyor çünkü Venedik'te, Sayın Mastemann da mutlaka bildiği gibi, sorun gerçekten savunmada en güvenli çözümün ne olabileceği sorusuyla başlamış, daha Aquileia'da Hun tehlikesi sırasında soru böyle atılmış ortaya, Lombardların saldırılarında iyice belli olmuş, sonra Antenor'un hâkimiyeti sırasında bu düşünce daha da gelişmiş, Sayın Mastemann, dedi Toot ve Malamocco, Chioggia, Caorle, Jesolo ve Herakleia'dan sonra, doğru çözüme ulaşılmış, 810'da Pepin'in Lido akını, konuyu bir kere gündeme getirince *doge*, Rialto'ya taşınmış çünkü mutlak çözüm buymuş ve aynı zamanda mutlak doğru da; işte bu mutlak doğru sayesinde Urbs Venetorum ortaya çıkmış ve Rialto'da saldırı imkânsızlığının keşfedilmesi ve barışa dayanan kararla, yani ticaretle şimdiki durum gelmiş, gelmiş çünkü doğru kararla birlikte doğru kararı verenin de gelmesi gerekiyormuş; "iyi de tam olarak feımi kastediyor," Mastemann kaşlarını sabırsızlığını göstererek çatıp tekrarlamış sorusunu, soruya bu sefer Bengazza yanıt vermiş, sadece cumhuriyetin özünün timsali olmakla kalmayıp vasiyetnamesinde, Venedik ancak ve sadece barışı korumak yoluyla *-the conservation of the peace-* parlak günlerini sürdürebilir, bunun başka hiçbir yolu yoktur, diyerek cumhuriyetin anlamını da açıklayan kişiyi kastediyor, Toot başını sallamış, *Doge* Mocenigo, demiş, Tommaso Mocenigo'nun vasiyetnamesi, bundan bahsediyorlar, Floransa ittifakının ve böylece savaşa hayır demenin bu harikulade belgesinden, Venedik barışının ilk olarak kesinlikle kaleme alınışından, dolayısıyla genel olarak barıştan ve Mocenigo'nun bir anda bütün prensliklere yayılan sözlerinden; çünkü olay hemen duyulmuş, iki hafta önce Palazzo Ducale'de geçenlerin haberi gelince kimse şaşırmamış, beklenmedik bir şey değilmiş, işte onlar, dördü de bu yola bu yüzden çıkmışlar; yoksa nereye gidecekleri hakkında kararsızmışlar ama haberi duyunca hemen yola koyulmuşlar, yani Mocenigo'nun ınart ayı sonundaki son sözlerini ve Serenissi-ma'daki ilk oylamanın sonuçlarını öğrenince, işte o zaman derhal yola çıkmışlar; çünkü demişler ki kendi kendilerine, madem bir savaş kabusundan kaçıyorlar, o halde, o kadar çileden sonra şimdi nihayet en mükemmel barışı aradığı anlaşılan o büyüleyici şehirden, Mocenigo'nun Venediğ'inden başka nereye gidebilirler ki.

8.

Mis kokulu kestanelikler arasından geçerek ilerliyorlar-mış, bir süre arabada sessizce oturmuşlar, diye anlatmayı sürdürdü Korin, sonra konuşma

-*conversation*- yine başlayınca bu kez güzellikten ve akılcılıktan söz açılmış, Venedik'in güzelliğinden ve temel akılcılığından, Mastemann'ın soğuk suskunluğu devam ediyormuş ama artık konuşmalara dikkat ettiği belliymiş, Kasser, medeniyet tarihinde güzellikle akılcılığın böylesine eşsiz bir şekilde buluşmasına hemen hiç rastlanmadığını söylemiş, yani demek istiyorum ki, demiş, eşsiz bir güzellik olan Venedik' in temeli gerçekten, temiz, saydam, açık bir akılcılık, bu da Venedik, dolayısıyla diğer bütün önemli şehirlerde güzellik daima muğlak bir rastlantı, karanlık bir olasılıkken, başka bir deyişle aşırı düşünce ile muğlak anlamsızın karmaşasıyken Venedik'te güzellik aklın buğusu, ona dayalı, kelimenin tam anlamıyla temellere dayalı, açık, saydam, belirgin kararlara, gayetle dünyevi sorunlara verilen doğru cevaplara; düşünün bir kere, Kasser diğerlerine dönmüş, elbet Mastemann'ın uyanık olduğunu da gayet iyi biliyormuş, düşünün bir kere, demiş, her şeyin nasıl başladığını düşünün, sürekli saldırılar, sürekli tehlike -*the continuous danger*-, ister istemez geleceğin Vene-dildilerini lagünlere taşınmaya mecbur etmiş, inanılmaz ama fevkalade doğru bir kararmış bu ve *doğnduğu giderek daha da belli olmuş;* bunun sonucunda da bir şehir çıkmış ortaya, her noktası akılcılığın zoruyla inşa edilen bir şehir; Falke atılmış, insanoğlu bundan daha özelini,

• • ■ t■ ■ ■t• • • •1 ■■■■ • 1 1

rüya gibisini, büyüleyicisini -*ınagic*- yaratmamış daha ve

■ ■ | ılı • • •• >• 1 1 ■ t• ■

gerçi inanılmaz gibi görünüyor ama dahice bir seçim sayesinde yakıp yıkılamayacak, insan gücüyle yok edilemeyecek olduğu anlaşılmış ve de eşsiz güzelliği, demiş Falke başını biraz doğrultarak, mermer ve küf, şaşaa ve çürüme, altın ışıklı lal ve kurşuni loşluk, akılcılığın temelindeki bu çözümlenmezlik âlemi, aynı zamanda tam anlamıyla absürt ve yararsız -*absurd and useless*-, aklın almadığı ve daha fazla artırılması olanaksız bir lüks, ifade edilemeyecek, tasavvur edilemeyecek bir hayalin arzusu üzerine insanı esir alan uhrevi pervasızlık, baştan aşağıya anlaşılmaz gizemlilik, boydan boya ezici duyusallık, şuh uçarılık, tehlikeli oyun ve aynı zamanda, ölümün belleğinin uysal, bulutsu hüzünden, acımasız dehşete kadar tüm hazinesi; Korin, buradan sonrasını, dedi anlatmaya devam edemeyecek, buna imkân yok, elyaz-masının ne dilini ne ruhunu aynen hatırlaması ve

aktarması mümkün, aslında belki bir istisna olarak bunu kelime kelime söylemek en doğrusu olacak, en iyisi şimdi hemen alıp getirmek ve bu seferlik buradan başlayarak bütün bölümü satır satır, kelime kelime okumak olacak; çünkü onun kullanacağı sözcüklerle bu bölümü hissettirmeye gerçekten imkân yok, onun fakir kelime dağarcığının, cümle kuruşundaki tedirginlik ve kaosun buna yeterli olmadığı bir yana, ruhsuz bırakmış olur, onun için vazgeçiyor anlatmaktan, sadece rica ediyor şimdi küçükhanıma, şöyle bir düşünsün, Kasser ve Falke'nin posta arabasında Mastemann'a, şafak vakti Bacino di San Marco’nun ya da Ca'd’Oro'nun yepyeni cephesinin görünüşünü nasıl anlattığını tasavvur etsin; çünkü bu olmuş ve böyle olmuş, hem öyle bir ulvi havada ki, posta arabası bile ağaçları yeni tomurcuklanan mis kokulu kestanelikler arasından daha hızlı geçiyor gibi gelmiş onlara, sadece Mastemann'ı etkilememiş bu yücelik, sorduğu soru da aldığı yanıt da ona vız gelmiş gibi duruyormuş, sanki onu ilgilendiren tek şey sadece arabanın yolda nasıl sallandığı, sallandıkça da kadife kaplı koltuktaki yorgun yolcuyu nasıl salladığıymış.

9.

Korin sabaha kadar uyuyamadı, iki-iki buçuğa kadar soyunmadı bile, kapıyla masa arasında gidip geldi, gerçi sonra soyunup yatağına girdi, yine de bir türlü uyku tutmadı, bir oraya bir buraya döndü durdu, rahat edemedi, sıcak geldi attı üstünden yorganı, üşüdü çekti, ta sabaha kadar sadece kaloriferin uğultusunu dinledi, tavandaki çatlaklara baktı, ertesi gün öğleden önce mutfağa gittiğinde gece uyumadığı her halinden belli oluyordu, her zaman olduğundan çok başka türlüydü; gözleri yanıyordu, saçı başı karmakarışıktı, gömleği pantolonundan dışarı sarkmıştı, her zamanki gibi masaya oturmadı, bir-iki tereddüt ettikten sonra ocağa yaklaştı ve kadının tam arkasında durdu, son derece rahatsız ve çekingen bir şekilde başladı lafa, uzun zamandır söylemek istiyormuş, bir türlü yapamamış ama şimdi mutlaka cesaret edecek, onun hakkında bilmedikleri hiçbir şey yok, her şeyi biliyorlar, her şeyi anlattı, Amerika'da ne aradığı, ne yaptığı, niçin yaptığı, bitirince ne olacağı küçükhanım için bir sır değil, bunları şimdiye kadar defalarca anlattı ama bir şeyin sözünü hiç etmedi, onların kendisi için ne ifade ettiğini ve özellikle de küçükhanımın, demek istediği şu ki, onun için bu evde oturanlar ve özellikle de küçükhanım, yaşayanlarla arasındaki tek bağı oluşturuyor, hayatındaki en son iki insan, küçükhanım ve Sayın

Sarvary olacak, şimdi böyle heyecanlı, sinirli bir şekilde, böyle saçma sapan, böyle zevzekçe anlattığı için kusura bakmasın, gerçekten onlara çok değer veriyor, onun için çok önemliler, onların başına gelen her şey kendisi için de çok önemli, küçükhanımın bir derdi olunca Korin bunu çok iyi anlıyor, evde birini üzüntülü görünce o da çok üzülüyor, bu kadar işte, sadece bunları anlatmak istemiş, bu son cümleleri söylerken sesi iyice alçaldı, biraz daha durdu kadının arkasında, kadın nihayet bir anlığına dönüp baktığı ve çok alçak bir sesle, kendi tipik aksanıyla sadece *anlıyorum*, dediği ve başını hemen çevirdiği zaman, o, ötekinin şimdi yakınlığına artık dayanamayacağını hissettiğinden derhal oradan ayrıldı, masanın yanına oturdu ve her zamanki konuya dönerek, posta arabasının artık Padova yakınlarına geldiğini anlatmaya başladı: şehrin sınırına gelinceye kadar hep isimlerden söz edilmiş, çeşitli isimler sıralanıp tahminler yürütülmüş, yeni *doge* kim olacak, seçimlerin sonucu ne olacak, yani Venedik'te Tom-ınaso Mocenigo'nun ölümünden sonra kim efendi olacak, Francesco Barbo mu, yoksa Antonio Contarini mi, Marino Cavallo olmasın, belki de Pietro Loredan, yahut Mocenigo'nun küçük kardeşi Leonardo Mocenogo; hepsi olabilir, demiş Toot; hiçbiri imkânsız değil, demiş Ben-gazza da; Falke, evet, içlerinden herhangi biri olabilir, demiş, ama asla olmaması gereken tek şey varsa o da seçimin Francesco Foscari'ye, Milano ittifakının ve böylece de savaşın gözü dönmüş taraftarına isabet etmesi; Kasser söze karışmış ve Mastemann'ın gözlerine bakarak evet, o olamaz, demiş, San Marco'nun Karun gibi zengin procu-rafor'u[2] olamaz, demiş, Tommaso Mocenigo'nun o unutulmaz demecinde cumhuriyeti ve barışı sakındığı o tek kişi olamaz, nitekim demeci başarılı sonuç vermiş çünkü kırk bir üyeli seçim kurulu daha ilk gün Mocenigo'nun sözlerinin gücünü ve seçim kurulunun bilgeliğini kanıtlamış, zira Foscari topu topu üç tanecik oy almış ve mutlaka bu oy bir sonraki gün ikiye, sonra da bire inmiştir; bu bilinmiyor, demiş Kasser Mastemann'a, ilk seçim sonuçlarından sonra yeni haber almamışlar fakat seçilen mutlaka ya Barbo'dur ya Contarini, yahut Cavallo ya da Loredan, yahut Leonardo Mocenigo ama Foscari değildir, o bundan hemen de emin, halefin artık mutlaka belli olduğuna ve adının da Francesco Foscari olmadığına kesin inanıyor; ilk seçimlerden beri iki hafta geçti, belki Padova'da artık sonucu bilenler vardır, bunu Kasser söylemiş, Mastemann yine sesini çıkarmamış, tek bir söz olsun söylememiş, oysa şimdi artık belliymiş uyumadığı,

i w • ■ i w • • i • • •• i • ■ *11* * *

uyuduğu için susmadığı, çünkü gözleri incecik bir çizgi halinde de olsa açıkmış, evet, diye devam etti Korin, belki uyumuyormuş ama öyle bir biçimde yayılmış oturu-yormuş ki, hiçbiri onu konuşması için zorlamaya cesaret edememiş, dolayısıyla yine sessizlik çökmüş arabaya, Pa-dova sınırını geçerken bu sessizliği aralarından kimse bozmamış, araba çoktan karanlığa gömülen vadide arada bir yoluna çıkan şaşkın karacaları ürküterek ilerliyormuş, nihayet şehrin kapısına gelmişler, nöbetçiler ellerindeki meşalelerle arabanın içini aydınlatmışlar, arabacıya, aradığı konaklama yerinin ne tarafta olduğunu tarif ettikten

I

sonra geri çekilip hazır ol durumuna geçerek yolcu etmişler onları, Korin özetledi kadına: Padova'ya varış, gece geç vakit, bir hanın avlusu, dışarıya koşan hancı ve hizmetkârlan, havlayan köpekler, yorgunluktan bitkin atlar, 28 Nisan 1423 gece yarısından biraz önce.

1 O.

Mastemann’ın arabacısı, ertesi gün sabah erken saatlerde hizmetkârlar aracılığıyla onları uyandırıp hanın yemek odasında masalardan birinin etrafına çağırtmış, herhalde beyler mazur görürler, demiş efendisinin böyle gecikerek ve aracı yoluyla beyanda bulunmasını ama efendisini altı at koşulu arabayla o berbat Venedik yollarında yapılan yolculuk kadar perişan eden bir şey yoktur, içi dışına döner, kemikleri kırılır, başı çatlar ve yetersiz kan dolaşımı yüzünden iki ayağı birden hissizleşir, yani çok eziyetli olur yolculuk, bu yüzden konuşmak, sohbet etmek şöyle dursun var olmaya bile tahammülü kalmaz, nadiren böyle maceraları göze alır, nitekim şimdi de görevi gerektirdiği için çıktı bu yola, demiş arabacı, haber nedeniyle çıktı, hem de iyi haber nedeniyle ve bu sabah bu haberi iletmek vazifesini ona vermiş, sözünün burasında arabacı elini göğsüne atarak bir kâğıt parçası çıkarmış, gece buraya geldiklerinde belki de duymuşlardır, demiş, Sayın Mastemann, kendisini hazır yatakla beklemelerini değil, rahat, içine battaniyeler döşenmiş, açık pencerenin karşısına yerleştirilmiş bir koltuk bir de ayaklarını dayayacak bir tabure konmasını istedi; çünkü çok bitkin düştüğü ve yatakta yatıp uyumayı düşünmeye bile tahammül edemediği

zaman, bu şekilde biraz olsun dinlenebiliyor, nitekim öyle de olmuş, hizmetçiler böyle bir koltuğun içini battaniyelerle kaplamışlar, Sayın Mastemann 'ı odaya buyur etmişler, az buçuk yıkanıp bir şeyler yedikten sonra da, hemen koltuğuna yerleşmiş, bu biçimde üç saat kadar kestirmiş, aşağı yukarı saat dört sularında onu, efendisi sayesinde okuması yazması olan arabacısını, yani onu, uyandırtarak huzuruna çağırtmış, bütün bir sayfaya not gibi bir şey dikte ettirerek onu adeta katip mertebesine yükseltip onurlandırmış, bu yazılı mesajın özünü, mesajı, bu sabah şafak vakti, yani şimdi onlara iletmesi gerekiyor, diye izah etmiş arabacı, hem öyle ki, eğer gerekirse mesajın anlamını etraflıca aydınlatması, olası soruları sabırla yanıtlaması icap ediyor, böyle de yapmak, aldığı emre tamı tamına uymak, vazifesini yerine ■

getirmek istiyor, dolayısıyla ricası şu, şimdi eğer tek bir deyim, sözcük, fikir daha ilk okuyuşta derhal anlaşılmazsa hemen söylesinler, derhal sorsunlar; bunları girizgâh olarak söyledikten sonra arabacı, elinde tuttuğu kâğıdı onlara uzatmış, öylesine, özellikle birini hedeflemeden onlara doğru, onun için de kimse almak için elini uzatmamış, o zaman biraz daha kararlı bir şekilde Kasser'e doğru uzatmış, Kasser almayınca Bengazza tutmuş kâğıdı, yazının başını aramış ve en güzel arabacı yazısıyla yazılmış bir sayfalık mektubu okumaya başlamış, sonra Falke'ye uzatmış, o da okumuş, böylece mektup hepsinin elinden geçip Bengazza'ya ulaşmış, ondan sonra büyük bir sessizliğe gömülmüşler, sorular kesik kesik gelmeye başlamış çünkü boşuna sormuşlar sorularını, arabacı da boşuna etraflıca ve sabırla yanıtlamış, mektup, özünün ne olduğu hakkında hiçbir şey açıklamıyormuş; Korin ertesi gün ocak başında kadına bunları anlatırken eğer, dedi, bu kâğıda mektup -*letter*- denebilirse; çünkü aslında tümü, on üç tane birbirinden bağımsız görünen, kısa uzun beyanlardan oluşuyormuş, örneğin FOSCARİ

KORKULACAK BIRI DEGILDIR gibi; bununla ne demek istendiğini sorduklarında arabacı cevap olarak Sayın Mastemann'ın bu kısma ilişkin olarak sadece vurgunun yerinde olmasına önem vermem gerektiğine dikkatimi çekti demiş, yani KORKULACAK BÎRİ sözcüklerini vurgulamak gerekiyormuş, o da şimdi böyle yapıyor, aldıkları yanıt bu kadar olmuş, ne kadar ısrar ettilerse de arabacının ağzından bundan fazlasını alamamışlar, SAVAŞIN RUHU, İNSAN HAYATIDIR, diye başlayan satırda da aynı şey

olmuş, arabacı, bunun ne demek olduğunu sorduklarında hiç beklenmedik bir şekilde savaşı övüp yüceltmeye *-the glorification of the war-* başlamış, erkekleri büyük işlerin yücelttiğini, erkeklerin yücelrnek istediklerini, yücelmenin şartının ise büyük işler yapabilme yeteneği değil, büyük işlerin kendisi olduğunu, bu işlerin temelinin atılmasının, geliştirilmesi ve gerçekleştirilmesinin ise ancak ve yalnızca tehlike içinde olabileceğini söylemiş, arabacı, kendisinin olmadığı belli olan sözlerle şöyle bitirmiş söylediklerini, bu da ancak tehlikenin zirvesinde, yani hayat sürekli olarak güven içinde olmadığı zaman olabilir, bu da savaştır; Kasser ne diyeceğini bilemeden donmuş kalmış, sonra kendisi gibi ne yapacağını bilemeden donup kalmış olan ötekilere bakmış, sonra Mastemann'ın mektubunu bir kere daha başından

|| | • • •••• • • 1 t • 1 l l ••

sonuna kadar gözden geçirmiş, on üçüncü bölümü, HAK ZAFERİNDİR yazısını birbiri ardına üç defa okumuş, sonra arabacıya bunu neyle tamamlayabileceğini sorunca şu cevabı almış, Sayın Mastemann 'ın aldığı habere göre seçim kurulu toplam on gün süren oylamalarla yeni *doge*' nin kim olacağına karar vermiş, adım adım, aşama aşama görmüş ki Cavallo aşırı kocamış ve beceriksiz, Barbo aşırı sefil ve kendini beğenmiş, Contarini mutlakıyete meyilli olduğu işin aşırı tehlikeli, Loredan'ın Palazzo Ducale'ye değil, filonun başına geçmesi gerek, kısacası sadece tek bir gerçek aday söz konusu olabilir, Venedik'in şanını sürdürebilmesi için ihtiyacı olan aday, elbette ki onuncu gün yirmi altı oyla seçimi kazanıp Venedik *doge*’si seçilen yüce Foscari'dir, “ Foscari mi? Kesin mi?” diye sormuş Kasser, evet diye başını sallamış arabacı ve kâğıdın altını göstermiş, kâğıtta, altı iki defa kalın kalın çizili Francesco Foscari yazılıymış, San Marco'nun on beş oya karşı yirmi altı oyla seçilen saygıdeğer *procu-*

rator u. özel kitap grubu

l l.

Uğradıkları düş kırıklığı tarifsizmiş *-indescribable-*, dese, alışılmış, her zaman rastlanan bir deyişi kullanmış gibi olacak, dedi Korin, ama küçükhanım bunu öyle algılamasın, Kasser’lcrin uğradığı düş kırıklığını elyazması gayet etkileyici, duyumsal ve hassas bir bakışla, bütün ayrıntılara

inerek anlatıyor, o sabah *-the moming-*, arabacıyla konuşmalarından sonra, sabah sabah aldıkları mesajın amaçlarından birinin, Mastemann'ın yolculuğuna bundan sonra onlarla birlikte devam etmek niyetinde olmadığını bildirmek olduğunu, biraz zor olmuş ama sonunda anlamışlar, işte esas olan da bu, dedi Korin, o duyumsallaştırma, o hassas, etkileyici bakış, o bütün aynntılara girme, yani elyazması bu noktadan itibaren *birden olağanüstü ciddileşiyor,* dolayısıyla fevkalade garip bir durum çıkıyor ortaya, o kadar ki, şimdi üçüncü bölümün sonunda, Korin'in, Padova'daki handa, özel eğitim almış ve özel bir vazifeyle görevlendirilmiş arabacının sahneye çıkmasından sonra ne olduğunu değil, *tasvirin* ne kadar sıradışı olduğunu anlatması gerekecek, şöyle söylesin, olanları öğrenince Kasser'ler de zaten Mastemann'la yolculuğa devam etmeye olanak kalmadığını anlıyorlar; çünkü mesajın on üçüncü beyanına göre onları, gitmek istedekileri Venedik'e götürecek hiçbir yol kalmıyor artık, ister Mastemann'la olsun ister bir başkasıyla, o andan itibaren en küçük bir olay, en ufak bir ayrıntı müthiş bir önem kazanıyor, sanki elyazması, olayları anlatırken burada birdenbire irkiliyor, durup şöyle bir etrafına bakarak orada mevcut bütün insanlan, eşyayı, durumu, ilişkileri ve ortamı iyice bir gözden geçirip tartıyor, ölçüp biçiyor, bu arada önemli ve önemsiz arasındaki sınırı da birbirine karıştırıyor, harmanlıyor, siliyor, yok ediyor, gerçi görünüşte önemli birtakım olaylar da geçiyor, örneğin Kasser'ler, masada arabacının karşısında uzun zaman oturuyorlar, sonra arabacı kalkıyor, eğilip selam veriyor ve uzaklaşıyor, arabayı hazırlamaya başlıyor, yükleri yerli yerine yerleştirmek, kayışları kontrol etmek, dingillere bakmak gibi, sonra görünüşte önemsiz olan ufak tefek şeylere daha kesin aynntılarıyla değiniliyor, örneğin dışarıdan içeriye vuran güneş ışığı nasılmış, neleri aydınlatıyor neleri gölgede bırakıyormuş, köpekler nasıl havlıyorlarmış, nasıl ve kaç taneymişler, sonra nasıl sessizleşmişler ya da üst katlardan ta aşağıya, zemin katına kadar hizmetkârlar ne yapıyorlarmış, bir gün evvelinden sürahide unutulmuş şarap nasılmış ve hepsi, bütün önemli ve önemsiz olanlar *-es-sential and inessential-* sıkı sıkı, yan yana, üst üste eklenmiş, büyümüş, birbirine bina edilmiş, şimdi burada asıl ödev sanki durumun tasvir edilmesiymiş de bunun için kelimenin tam anlamıyla *bunların tümü kaçınılmazmış* gibi; elyazmasında birden ortaya çıkan köklü değişikliği genel hatlarıyla ancak böyle niteleyebilirmiş Korin, bu arada insan Kasser'lerin düş kırıklığının ve çaresizliğinin kendisine de geçtiğinin farkına bile varmıyormuş ve bu düş kınldığı ve çaresizlik içinde, acaba

bundan sonra nc olacak, diye düşünüyormuş çünkü elbette daha olacak şeyler var; çünkü Venedik yolu, okuru bu noktada terk etmiyor, üçüncü bölüm burada bitmiyor, Mastemann asık ve kül rengi bir suratla, uzun, lacivert kadife harmanisi üstünde, siyah, pırıl pırıl çizmeleri ayağında merdiven başında görünüyor, aşağıya iniyor ve başını cğmiş hancının eline birkaç duka altını sıkıştırıyor, masa başında oturanlara göz bile atmadan, handan çıkıp arabaya binerek Brenta Kanalı yanından yola revan oluyor, onlar masa başında kalıyorlar, sonra hancı masalarına geliyor, önlerine beyaz bezden yapılmış ufak bir kese bırakıyor, Trento'lu beyefendinin emrinin bu keseyi kendisi handan ayrıldıktan sonra beyler arasında yaralı olduğu söylenene vermesi olduğunu söylüyor, keseyi açıp bakıyorlar, içinde en mükemmel yara pudrası olduğunu görüyorlar ve işte böyle bitiyor üçüncü bölüm, Mastemann'ın bu esrarengiz jestiyle, Korin ayağa kalktı, odasına yöneldi, kapıda durup arkasına baktı, sonra, dedi, onlar da hancıya konaklama parasını ödemişler, veda edip aynlmışlar, dışarıda hava günlük güneşlikmiş.

12.

Her şey aynı ağırlıkta ve her biri ertelenemeyecek kadar önemli, dedi Korin ertesi gün öğle vakti mutfağa geldiği zaman, kendisine bir şeyler olduğunu, biraz umutsuzluğa kapıldığını gizlemeden her zaman oturduğu yere oturmadı, mutfakta bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı, sonra durdu ve kadına, ya düşündüğü ve yaptığı her şey anlamını yitirdi ya da bir şeyi kesinlikle farkına varmanın eşiğine geldi, dedikten sonra koşar adım odasına döndü, o andan itibaren odasından bir daha çıkmadı, ne öğleden önceleri ne saat beşte ne geceleri, öyle ki üçüncü günü akşamı kadın kapısını açarak endişeli bir yüzle, *its all right*, her şey iyi mi, diye sordu; çünkü bu kadar uzun süre odasından çıkmadığı olmamıştı, acaba bir terslik mi vardı, Korin, evet, *it's all right,* dedikten sonra elbisesiyle yatmış olduğu yataktan kalkarak kadına gülümsedi ve kendisinden beklenmedik bir rahatlık ve serbestlikle bugün biraz daha düşünmesi gerektiğini söyle-

di, ertesi gün on bir sularında yine mutfağa gelecek ve her şeyi anlatacak, yarın, bu sözlerle kadını odasından gönderdi, arkasından bir kere daha seslendi, merak etmesin, on bir civarında, mutlaka, kapının kilidi tıkladı ve kadının arkasından kapandı.

13.

Her şey aynı ağırlıkta ve her biri ertelenemeyecek kadar önemli, dedi Korin ertesi gün saat tam on birde, bu kelimeleri gayet yavaş telaffuz ettiği için ardından uzun bir ara verdi ve sonra söylemek istediği her şeyi söylemiş gibi, birkaç defa ciddi ciddi tekrarladı: *Aynı, küçükhanım ve ertelenemez.*

Onlara çıkar yolu gösterebilir

I. Önce dolabı götürdüler, arka odadaki büyük elbise dolabını, uzun zaman anlaşılmadı neden götürdükleri. onları kimin gönderdiği, ne istedikleri, şapkalarını ellerinde evirip çevirerek anlaşılması kabil olmayan, uyduruk bir İngilizceyle kapıda bir şeyler gevelediler ağızlarında, kadına tercümanın imzası olan bir kâğıt gösterdiler, sonra eve girip hemen işe koyuldular, bir süre bir evin içinde oraya bir buraya gidip gelmekten başka bir şey yapmadılar, hımm, dediler, humm, dediler, ölçüp hiçtiler, yollarına çıkan her eşyayı biraz öteye biraz beriye ittiler, her tarafı incelediideri belliydi, buzdolabından paspasa, kâğıt abajurdan perde yerine kullanılan battaniyeye kadar eşyaların listesini çıkardılar, sıraya koydular, adeta görünmez bir ipliğe dizdiler eşyayı ve belirli bir düzene göre sıralamaya başladılar ama bu düzenin ne olduğuna dair, zaten bilindiği düşüncesiyle, hiçbir açıklamada bulunmadılar, nihayet sonunda, iyice fark edilmesine dikkat ederek, saatlerine ve saygılı bir bakışla evde-kilere baktıktan sonra, dördü de mutfakta karoların üstüne oturarak kahvaltılarını tüketmeye başladı, ne korkuyla karışık bir rahatsızlıkla geri çekilen kadın ne bilgisayarının önünden kalkıp salak salak bakan Korin, olanlar karşısında tek bir şey söylemeye cesaret edemedi,

ikisi de oldukları halde -biri o ürkek haliyle, diğeri salak salak bakarak- kaldılar, bütün bunların ne olduğunu anlatabilecek tek insan, tercüman ise yoktu ortalıkta, hatta ne o gün ne de ertesi gün göründü, bu durumda yapacak bir şey kalmadı, tercümanın bu işten haberi olduğunu farz ederek hiçbir şey anlamamakla birlikte olanları kabullendiler, kahvaltılarını bitirenlerin, kendi anlaşılmaz anadillerinde konuşarak, arada bir evdekilere çıkışarak, bütün odalardan tüm taşınır eşyayı niçin binanın önünde bekleyen bir kamyona yükledikleri, gazocağından dikiş takımına, hatta kenarı çatlamış tuzluğa kadar bütün evi sistematik olarak neden boşalttıkları hakkında en ufak bir fikirleri yoktu, gece için orada bıraktıkları yatakları da

acımasızca kaldırdıktan sonra ertesi sabah neden yeniden geldiklerini, orada ne aradıklarını da anlayamadılar, kapıyı çaldılar, kapının yanındaki köşeye plastikten kocaman, eflatun bir bant şeridi attılar ve şapkalarını ellerinde evirip çevirerek bir ağızdan *moming,* dedikten sonra bir gün önceki kâbus devam etti ama bu sefer tersine, bu kez evin önünde park yapmış bir kamyondan çıkardıkları irili ufaklı sayısız paketi yukarıya taşımaya başladılar, akıl almaz derecede çok tahta ve karton kutuyu, birkaç tane çok ağır olduğu belli nesneyi iki kişi omuzlarına attıkları kayışlarla taşıyorlardı, hatta bazen dördü birden üst kata ancak çıkarabiliyordu; saatlerce kamyondan eve eşya taşıdılar, öğlene doğru üst üste yığılan kutular bir insan boyu olmuştu, ne oturmak kabildi odalarda ne yatmak ne de dolaşmak, onlar ikisi, Korin ve kadın mutfağın bir köşesine yan yana sıkışmış, etraftaki akıl almaz kargaşaya bakıp durdular, nihayet, saat dört sularında işçiler gidince eve birden sessizlik çöktü, olanları anlayabilmek amacıyla yavaş yavaş, ihtiyatla kutuları açmaya başladılar.

Batı Yakası'ndaki viyadüklü otobanda gidiyorlardı ve dördünün de keyfi pek yerindeydi, dünkü *catrafuse* nin, yani yağmaladıkları eşyanın onlar için paha biçilmez değeri vardı, birbirlerine şaplaklar atarak tumayı gözünden vurduk, diyorlar, oturdukları şoför mahallinde durmadan kahkahalar atıyorlardı, bozgor'ların[3] eşyasını anaforlamak, adres olarak verilen eski eşyalar çöplüğüne götüreceklerine, dün gece hepsini Greenpoint'in arkasındaki kaldıkları yere aktarmak tahmin ettiklerinden çok daha kolay olmuştu, eskici etiketinin sahte olduğunu kimse fark etmemişti, kim fark edecekti ki, bu *catrafuse* yi[4] zaten atıyorlardı, velinimetleri saydıklan Mister Manea da böyle şeyleri umursamaz, diye cesaret veriyorlardı birbirlerine, her şeyleri olmuştu işte, göz kırptılar birbirlerine, yatak, dolap, masa, sandalye, ocak, bir evi döşemek için ufak tefek şeylere varıncaya kadar gerekli her şeyleri olmuştu, az buz değil, kahve cezvesine, ayakkabı fırçasına kadar hepsi bir peniye mal olmuştu, onu da Vasile aynlırlarken nazar değmesin diye omzunun üstünden arkaya doğru fırlatmıştı, dün eve girdiklerinde bakışmışlardı, eski eşya çöplüğüne gidecekmiş, daha neler, bu dolabı, bu yatağı, bu masayı, sandaleti, bu ocağı, bu cezveyi, bu ayakkabı fırçasını, bu her şeyi fırlatıp atmak mı, asla, o an karar vermişlerdi, asla, akşam güzel güzel evlerine götürürler, kimsenin ruhu bile duymaz nereye götürdüklerini, madem önemli olan bunların buradan kaybolması, o zaman

neden Greenpoint'e doğru kaybolmasın, Newtown Dere-si'ne bakan baştan aşağıya boş bir binadaki bomboş bir

daireyi, onların dairesini donatmasın, Yeni Dünya'ya geldiklerinden sonra, yani iki hafta kadar önce yedi yüz elli dolara -demek kişi başına yüz seksen sekiz dolara- Mister Manea'nın kendilerine bir işle beraber önerdiği daireyi döşemesin, buna dün taşınacak eşyayı gördükleri zaman hemen karar vermiş, eşyayı merdivenlerden aşağıya indirirken kendileri için taşımaya başlamışlardı, nasıl olsa ev-dekilerin umurunda bile değildi eşyaya ne olduğu, kadına bakıp saygılı bir gülümsemeyle *Ma bozgoraica curoa im-putia*, [5] Korin'e de göz kırparak *Date* la *a parte bozgor im-putit*,[6] demişlerdi, gülmemek için zor tuttular kendilerini, gülmediler, eşyalan taşıyıp durdular, gülmeye çok sonra, akşam sıra geldi, kamyonu tıka basa doldurup Green-point'e doğru yola çıktıklan zaman ve de şimdi, acaba foyalan meydana çıkar mı, diye endişeyle dolu geçirdikleri bir günden sonra, hiç kimse hiçbir şey sormamıştı, *catrafuseyi* nereye götürdüklerini soran eden olmamıştı, kimsenin denetlemek gelmemişti aklına, Batı Yakası'nda-ki viyadüklü otobanda keyifle sürmüşlerdi kamyonu, On İkinci Cadde'nin çılgın trafiğini de geride bıraktıktan sonra kahkahayı koyuverdiler, şoför mahallinde oturuyor ve gülmekten kırılıyorlardı, sonra birden kestiler gülmeyi, dışarıya bakmaya başladılar, pırıl pırıl parlayan gözlerle ve hayretten yarıaçık kalan ağızlarla, dışarıyı, ışıkların kargaşasını seyrettiler, ellerini öylesine kucaklarına bırakmışlardı, üç çift elin asla düzelmeyecek eğri parmaklan, sayılamayacak kadar çok yük tutmaktan ve taşımaktan artık hep çarpık kalacak parmakları, bir de direksiyonu sağa sola çevirerek tanımadıkları, korkuyla ve umutla katılaşmış bu şehrin göbeğini yararak ilerleyen Vasile'nin elleri.

Evi altüst ettiklerinin ilk akşamında Korin, kadına, gittiler, dedi, bomboş evde çok malızun görünüyordu, kolu kanadı kırılmış, bitkin, çökmüş haldeydi, aynı zamanda son derece gergindi, ense kökünü ovuşturuyor, başını omuzları üstünde çevirip duruyordu, odasına giriyor, sonra hemen çıkıyor, yine giriyor, çıkıyor, bir yerde duramıyordu, içeri dışarı, içeri dışarı, mutfağa her gelişinde açık kalnı ış kapı aralığından arka odaya bakıyor ve kadını hep orada aynı biçinıde görüyordu, yatağına oturmuş kıpırdamadan duruyor ve bekliyordu, Korin kadınla göz göze gelmeden hemen çekiliyordu oradan, akşam olduğunda nihayet cesaretini toplayarak odaya

girdi ve kadının yanına oturdu, onu sinirlendirmemek, tedirgin etmemek için de aslında anlatmak istediği şeyden, tuvaletteyken aklına gelenden, yani onları evden atarlarsa ne yapacak-

| | • • 1 ■ • • 1 • • | ■ t • | I I

larından söz etmedi; çünkü onun kanaatine göre bugün yapılanlardan sonra evi tahliye etmeleri istenecekti, bunun ötesi yoktu, daha sonraları başından geçenleri birine anlatırken söylediği gibi bundan söz etmemiş, sırf kadını rahatlatmak amacıyla, elyazmasının henüz anlatmadığı

I I 1 • • 1 • • I I I I 1 I 1 I W ■ ■ • • | | |

o üç bölümünü tanıtmak istediğini söyleyerek söze başlamış, aslında ona kalsa bu üç bölümü bırakır, atlar, hepsini bir kenara atarmış ama yapamazmış çünkü o zaman evvelce açıklayacağını vaat ettiği şeyler açıklığa -*clear*-kavuşmazmış, zaten kendisi de o üç bölümü -*three chap-ters*- atlayamamış, tamam işte her şey, *absolutely clear,* [7] cehenneme kadar yolu var, bundan böyle tek satır olsun

1 ı ■ 1 ı | ■ I ■ ■ • • 1 ıı

yazmıyorum, diyememiş, oysa diyebilirmiş çünkü gerçekten her şey *absolutely clear* olmuş, ama yine de bitir-

■ 1 ı 1 ı ■■ I • • ı ■ 1

mesi gerekiyormuş, bir arşivci -*archivist*- işi öyle yarı

yolda bırakamazmış, öylesine, ansızın bilmeceyi -*the re-bus*- çözdüğü için bir şeyi yarıda bırakmak olmazmış, zira olan buymuş aslında, bilmeceyi birden çözüvermiş, gerçi elyazmasını mükemmel bir şekilde anladıktan sonra, ancak şimdi çözmüş ama çözebilmiş işte ve bu durum planlarını temelden değiştirmiş, her şey başka türlü olmuş, şimdi buna, bu her şeyin ne olduğuna değinmeden önce sadece şu kadarını söyleyecek, Corstopitum, sadece o kadar, Cebelitarık ve bir de Roma; ama mutlaka kaldığı yere dönmesi gerekiyormuş çünkü bu dünyada her şeyi olduğu gibi ve ancak "kendi süreci içinde” anlamak mümkünmüş, ancak ve sadece *Continuous*

Unders-tanding, not defterinden buraya uyacağını düşündüğü sözcüğü aradı, demek oluyor ki her şeyden önce Corstopitum'un korkunç iklimine dönmeliyiz, durmadan çiseleyen, insanı çaresiz bırakan yağmurlar diyarının feci iklimi, felaket -*enonnity*-, durmadan uğuldayan, iliklere işleyen buz gibi rüzgârların karşı konulmaz gücü, bundan da daha felaket olanı elyazmasının Corstopitum, sonra Cebelitarık ve Roma'yı tarif etmeye çalışırken sarf ettiği insanüstü gayret; çünkü dördüncü bölümden itibaren elyazması artık seçilmiş olayları ve olayların geçtiği ortamı o zamana kadar yaptığı gibi olağanüstü ayrın-tılanyla anlatmaya çalışmıyor, seçilmiş olayları ve olayların geçtiği ortamı eşine rastlanmadık bir yoğunlukla derinlemesine inceliyor, bunu şöyle tasavvur etsin küçükhanım, dedi Korin ama kadın bu kez son derece sinirli bir halde ona değil, dışarıya, koridordan g e l e n gürültülere dikkat ediyor, bir taraftan da kucağında tuttuğu bir reklam broşürünün sayfalarım çeviriyordu, şöyle düşün-

• • 1 • • • • 1 1 w* O 1 I 1 fil

sün küçükhanım, örneğin Segedununı dan, lyne Nehri’ nin ağzından batıya doğru dördüncü garnizona, oradan da Corstopitum'a giden yolu -*road*-, o bölümün başında *dört kez* tarif ediyor, bölümün başında birbiri ar-

dına dört defa *aynı şey*, kimi zaman sadece, bir önceki cümleye bir yan cümle ekleyerek, hatta birçok kez cümleyi sadece bir sıfatla, bir adılla tamamlayarak, hani sanki tasvir etmek istediği şey dört nefesmiş -*four breathes*-gibi ve elbette o siste ve yağmurda yapılan yolculukta bir nefese ne sığabilirse, dört nefes ve böylece Vallum[8] boyunca aynı levazım yolunu dört kez tarif ediyor, Condercum 'da atları nasıl değiştirmişler, Vallum'daki kaleleri, kuleleri, hisarları, tahkimatı, garnizonları görünce Kasser'lerin ilk izlenimi ne olmuş, Vindovala 'ya altı mil kala onları nasıl durdurmuşlar, nasıl *tunna*[9] kumandanının sert çıkışı ve *Praefectus fabru*m'un[10] verdiği yoldan geçiş izni sayesinde kalenin cenfurio'su[11] Vindovala'ya doğru yollarına devam etmelerine izin vermiş; aynı şeyleri aynen Cebelitarık bölümü için de söylemek olası, orada da elyazması, tekrann başka ve özel bir şeklini kullanıyor, inanılmaz derecede canlı bir resmi -*picture*- tekrarlayıp duruyor ve bu resmi sürekli olarak yaşatarak adeta tümüyle okurun beynine kazıyor, örneğin beşinci bölümde yaptığı gibi, Kasser'lerin kara yolundan Cal-pe’ye[12] vardıklarında karşılaştıkları manzara,

Albergueria adlı o devasa hana gelip yerleşmeleri, sonra zemin katına inip para bozdurmaları, pencereden dışarıya bakıp körfeze çöken yoğun siste gördükleri tüyler ürpertici manzara, yığınla kalyon, fırkateyn, karavela ve harap yelkenliler, Kastilya, Breton, Cezayir, Floransa, Biskay, Pisa,

Lizbon ve kim bilir daha nerelerden gelen gemilerin o mezar ötesi, donuk hareketsizliği, *calma* chicha'sı daha o zaman, hemen ilk anda hissettirmiş, esintisiz havada Cebelitarık'ın o tehlikeli darlığında o ölümcül, sarp kayalar arasında kalmanın ne demek olduğunu; işte, dedi Korin, okurun beyni bu ve buna benzer resimlerin giderek derinleşen çizgileriyle karşılaşıyor, ona da böyle ol-

J • • 1 •• •• t • • t •• 1 ıt 1 • 1 11 •

muş, dördüncü ve beşinci bölümleri bilgisayarına yazarken, anlayışın son aşamasına doğru baş döndürücü bir hızla düşmeye başladığının farkına varmış.

4.

Sabahlan nefesiyle ısınabilmek için on dakikaya ihtiyacı

1 | 1 •• • • 1 • •] • • w 1 •• ■•••

oluyordu, kapıyı sürgülüyor, düğmelerini çözüyor, sonra iskemleye oturup başlıyordu hohlamaya, biraz ısındığını hissedinceye kadar hohluyordu, genellikle saat beşten sonra, beşi çeyrek geçeye doğru, çok erken olduğu için evdekilerden kimseyi rahatsız etmeyeceğinden, kendisinin de rahat edebileceğinden emin olarak, koridordaki tuvalette yerini alıyordu, ileride bir gün anlatırken zaten sadece orada rahat edebildiğini söylemişti, sabahları tuva-Jetteki güven ve huzur içinde geçen o yarım saate ihtiyacı varmış, yaklaşık yarım saat geçiriyormuş orada, ihtiyacını görebilmek için, o zaman bol bol vakti dc oluyormuş dalgın dalgın etrafına bakınmaya, o da dalgın dalgın etrafına bakınırmış, o sıralar henüz düşünceleri olmaz insanın, uyku sersemi bakınırken gördüğü her şey *adamakıllı* yerleşir kafasına, derler ya, işte o da duvarlardaki, kapıdaki, beton döşemedeki çatlakları bile fark ediyormuş, bir sabah, sağ tarafına düşen tavana kadar fayans kaplı duvarın en üstündeki fayanslardan birinin etrafında anonnal bir şey

olduğunu, dün ya da evvelki gün olduğundan başka türlü durduğunu fark etmiş ama hemen değil çünkü

pantolonunu indirmiş, dirseklerini dizlerine dayamış otururken yukarıya doğru değil önce aşağıya, öne doğru, sonra sürgüye doğru bakmış, işini bitirip de pantolonunu çektiğinde tesadüfen o tarafa bakmış ve tepedeki o değişikliği fark etmiş, fayansın kenarlarındaki yapıştırıcının olmadığı açıkça görülüyormuş, bu hemen çarpmış gözüne, daha iyi görebilmek için klozetin kapağını kapatıp üstüne çıkmış, fayansı tıklatmış, arkasının boş olduğunu çıkan sesten anlamış, o zaman fayansın bir köşesini hafifçe bastırarak yerinden oynatmış ve altından bir boşluk çıkmış, fayansın arkasında ustaca oyulmuş bir boşluk varmış ve boşluk naylon poşetlerle tıka basa doluymuş, Korin bunu görünce eyvah eyvah, demiş, *un gibi*; fakat daha iyi bakmak için tek bir poşeti olsun açmamış çünkü korkmuş biraz, çünkü hemen içinde *ondan* olduğunu düşünmüş, gerçi sonradan da söylediği gibi onun ne olduğunu tam olarak bilmiyormuş ama bir yerlerden biliyormuş, açık seçik belliymiş iş; ama onu oraya kimin koyabileceği hakkında o zaman hiçbir tahminde bulunmamış, herhangi biri koymuş olabilirmiş fakat ilk bakışta en büyük ihtimal alt katta oturanlardan birinin olmasıymış, fayansı yerine yerleştirmiş, düğmelerini iliklemeyi tamamlamış, sifonu çekmiş ve hemen daireye geri dönmüş.

5.

Yakındaki şeyler arasında kuvvetli bir bağlantı vardır; *uzaktaki şeyler arasında zayıf, çok uzaktakiler arasında ise bağlantı yoktur ve bu Tann 'dır;* uzun uzun düşündükten sonra bunları söyledi Korin, yüksek sesle mi yoksa içinden kendine mi söylediğini birden anlayamadı, boğazını iyice temizledikten sonra, konuşmaya kaldığı yerden geri döneceğine uzun süre sustu, kadın reklam broşürünün yapraklarını çevirirken çıkan hışırtıyı dinledi.

Soğuğa en az dayanabilen Kasser'miş, daha hareket eder etmez, o muazzam *dekiris** ten 1 inip Tyne Nehri kıyısında atlarına binerek yanlarına verilen turma'nın koruması altında Vallum'un içlerine doğru yola çıktıkları zaman o kadar üşümeye başlamış ki, ilk garnizona -garrison- vardıklarında attan zor indirmişler, her tarafı uyuşmuş, iradesine itaat edecek tek uzvu kalmadığını söyleyince, kaleye -fort- götürüp ateşin -*fire*- karşısına oturtmuşlar,

hizmetlerine verilen iki ca/o[13] Condercum’da, doğru yola çıkıncaya kadar sırtını, kollarını, bacaklarını ovuşturmuş, orada gene aynı şey olmuş, bu böyle devam etmiş, ta üçüncü gün öğleden sonra Corstopitum'a varıncaya kadar, hedef buraya gelmekmiş, başlangıç burasıymış çünkü *Praetorius* fabrnm'un[14] adamları olarak, duvarın durumu hakkında ona hesap vermekle yükümlüymüşler “En İlahî İmparatorun Ölümsüz Eseri,.ni buradan başlayarak teftiş edeceklermiş, elbette birkaç gün dinlendikten sonra, buna özellikle de Kasser'in hastalıklarını şifalı otların buğulanyla -vapour- iyileştirmeye zaman olması için gereksinim duymuşlar, Kasser'in aslında daha Calpe'ye vardıklannda tedaviye ihtiyacı varmış çünkü Lizbon'dan itibaren yoldaki zorluklar, yine en çok Kasser'i sarsmış; Korin önüne baktı, zaten, dedi, dördü arasından sadece Kasser, elyazmasının ikinci bölümünde çok hassas ama köklü bir değişime uğruyor -mutation-, hassaslığı yahut aşırı hassaslığı, kırılganlığı ya da aşırı kırılganlığı giderek daha çok ortaya çıkıyor, diğerleri de giderek daha çok dikkat ediyorlar Kasser'e, örneğin Medina Dükü'nün hi-

mayesinde *ba* tar da [15] yol alırlarken Toot'un aklına geliyor ona “her şey” yolunda mı, diye sormak ya da Alber-gueria’da Falke, “Senor Kasser'e musallat olan o özel derde şifa bulması için’’ bir sıhhiyeci arıyor, buluyor da; yani dördüncü bölümden itibaren Kasser'e kendilerine ya da birbirlerine olduğundan bir nebze -*nuance*- fazla özen gösteriyorlar, dedi Korin, bu sürekli özen, bir yere vardıkları zaman daha ilk saatlerde, ortama rahatsız edici bir gölge gibi düşüyor, örneğin Albergueria'nın o kalabalık salonundaki bir masaya oturduklarında hepsi gizlice bakıyor, acaba Kasser, hancının karısının önüne koyduğunu yiyor mu diye ya da daha geç saatlerde, akşam ye-

w ■ 1 • 1 1 • ••••• 1 •

meğinden sonra çevresinde bir sürü insan bir sürü dilden, körfeze karabasan gibi çöken uğursuzluğun ayrıntılarını konuşurken onlara kulak veriyor mu diye; hareketsiz gemilerin siste ağır ağır sallanışı. .. ölümcül derecede sakin havanın umutsuz boşluğu... Cebelitank kıyılarına, yani onlara en yakın yere kadar sürüklenip kalmış gemilerin yelken direklerinin gıcırtısı, sağır sessizlikte boğuk bir feryat gibi yükselen Ceneviz kadırgalarının, Venedik ticaret kalyonlarının manzarası.

7.

Praetorius fabrum' un verdiği *mandatum!a*[16] göre görevleri, Görkemli Yapı'nın niteliğini incelemek, yapılan işlerin değeri hakkında görüş oluşturmak, duvarın sıradışı ve sürekli tuitio'su, yani bakım onarımı, bakım için gerekli insan ve malzeme gereksinimi ile bunların zaman ve mekan içinde örgütlenmesi konusunda karar vern1ekle yükümlü olan VI. *Legio Victrix* in[17] konuşlandığı Ebura-curn'da *ingeniarus*[18] genel kurmayına uzman tavsiyelerinde bulunmakmış, ama, dedi Korin yatakta oturan tercümanın sevgilisine, ama çağınlmalarının ve görevlendirilmelerinin asıl nedeni, bu eşsiz eser karşısında hayretten hayrete düşerek ileride bundan büyük bir hayranlık ve takdirle söz etmelerini sağlamakmış; dolayısıyla bu hayranlık ve takdirin onu yaratanlara güç kazandırması, her şeyden önce *Britannia Romana*'nın, Londinium'da[19] bulunan o zamanki *legatusU* Aulus Platorius Napost'u, bu eseri yaratanların, gerçekten en eşsizi, en şanlıyı ve en ölümsüzü yarattıklanna inandırmakmış, zaten *manda-tum*' un seçkin üslûbundan, tantanalı dilinden bunun beldendiğini anlamak kabilmiş, kaldı ki onlar da “En İlahî İmparatorun bu heybetli tasarısının -*project*- bu hayranlığa ve takdire kesinlikle layık olduğundan emin olmasalar kara yolundan yapılan o eziyetli yolculuğu ve ondan da eziyetli geçen deniz yolculuğunu asla göze almazlarmış; nitekim düş kırıklığına uğramamışlar, sıradan lejyonerlerin verdikleri adla Hadrianus Duvarı, gerçekten dördünün de gözlerini kamaştırmış, o zamana kadar duydukları haberlere, söylentilere dayanarak oluşan beklentilerindeki hayallerden kat kat fazlaymış, başkaymış, Kaledonya'daki dağların çorak sırtları arasından yılan gibi kıvrıla kıvrıla batıdaki Ituna Aestuarium'a doğru uzanan duvar, fiziksel gerçeğiyle görenleri büyülüyor-muş, dolayısıyla dördünü de büyülemiş -*bewitch*-, yol yorgunluklarını attıktan ve Kasser'i kat' kat ayı, tilki, geyik ve koyun postlarına, derilerine sardıktan sonra tekrar yola çıkmışlar, haftalarca Vallum hattını boydan boya yürümüşler ama uzman olarak değil, gözlemci olarak, evet, dedi Korin, oraya gayet resmî bir ödevle gönderilmiş oldukları halde sonuna kadar gözlemci olarak kalmışlar, Calpe sahilindeki Albergueria'da Kral II. Juan’ın haritalama konseyi, delegeler -*vicariouses*- olarak konakladıkları zaman da öyle yapmışlar, o zaman da aslında birinci kattaki odalarına o körfezi seyretmek için yerleşmişler, Falke'nin ifadesiyle dünyanın sınırına -*the bor-der of the world*- saygı olarak, Toot şöyle demiş o zaman: dünyaya ve onunla birlikte kesinliğe, kanıtlanabilir iddialara,

netlik ve düzenliliğe, özetle belirsize karşı, henüz doğrulanamayan iddiaların ayartıcı gücüne, karanlığa duyulan dinmez susuzluğa, muğlaklığa karşı, inanılmazın ve olamazın şansına karşı gerçeğin sınırına, tek kelimeyle var olanın ardındakilere karşı gerçeğe saygı; ertesi akşam masa başındaki konuşmalara Bengazza da katılmış, beşeri dünyanın burada çizili sonuna, diye elde-miş, söylendiğine göre bunun ötesinde hiçbir şey yokmuş ve *olamazmış da*, bunu söylerken sesini iyice yükseltmiş ve sesini böyle yükseltmekle de gelmelerinin, daha açıkçası buraya gelmelerinin derinindeki gerçek amacı *-the aim-* ilk defa açığa vurmuş; çünkü "büyük haber'i burada bekliyorlarmış, bunu aslında Kasser daha Lizbon'da dile getirmiş; çünkü, küçükhanıma hemen söyleyeyim, dedi Korin, beşinci bölümde bütün Hıristiyanlık âlemi, özellikle de Isabel ve Juan'ın krallığı tarifsiz bir heyecan içinde çalkalanıyormuş ve Lizbon sarayının Matematik Junta adlı komisyonu, büyük itibarı olan Medina-Sidonia Dükü Don Enrique de Guzman'ın buy-ruğundakiler ve sadık taraftarları gibi Kasser, Bengazza, Falke ve Toot da, Juan'ın reddettiği fakat Isabel tarafından nihayet desteklenen o cüretli seferin, aslında görün-

düğünden çok büyük olduğu, alelade bir maceranın düşündüreceğinden çok ama çok daha fazla önemi olduğu kanısındaymışlar; çünkü, demiş Toot, Senor Colom-bo'nun çılgınca girişimi amacına ulaşırsa o zaman Cebelitarık'ın, Cebelitarık'la birlikte dünyanın, dünyayla birlikte sınırlanmış olanın ve sınırlanmış olanla birlikte şimdiye kadarki her şeyin sonu gelecek, yok olacak, gizli mukadderat kavramlardan kaybolacak, var olan ve var olmayan arasındaki fark anlamını yitirecek, adlandı-rılamayan yok olacak ve doğru olan da bu; gerçi uhrevi

1 I I • 1 1 1 • 1(1 •• II | • 1 • w •

ve dünyevi şeyler arasındaki ölçüsüz oran, kesinliğin yerini keşfin tehlikeli coşkusunun, imkansızın yerini araştırıcı dikkatin pırıltısının, hatasını fark eden ve hatasından vazgeçen kişiye duyulan saygının, yani kaderin ateşinin yerini *-fever of* fare- sağduyunun mahmurluğunun -the *intoxication of sobriety*- alamayacağı kadar muazzam; Kasser, evet, demiş, sonra coğrafyanın, Cebelitarık'ın da

1 w •••••• • 1 • 1 • 1 •• ıı 1

olağanüstü önemi var: derin derin düşünerek pencereden dışarıya bakmış, demek ki Calpe ve Abila Kayası, demiş alçak sesle, hiç’e bakan Herakles Kapısı, sözleri fısıltıya dönüşmüş, şimdi artık *bir şey* e bakabilecek, demiş ve susmuş, diğerleri de susmuşlar, o ikinci akşam öyle sessizce oturup önlerine bakmışlar, yüzlerine yavaştan bir gölge inmiş, hepsi sanki, o rüzgarsız havanın, o korkunç ca/ma chicha'nın körfeze hapsettiği esirleri, körfezi, sisi, yelken direklerinden yükselen iniltileri onlara kadar ulaşan mahsur gemileri düşünüyorlarmış.

8.

O iki bölüm^ dedi Korin, Kasser'in sürekli olarak öne çıkarılması, tekrarlara fazla yer verilmesi ve anlatılanlarda derinleşme yönteminin ölçüsüz ve abartılı kullanımı, dördüncü ve beşinci bölümün daha ilk okunuşunda,

müellifin amacının ne olduğunu, böylece de elyazması-nın asıl ne anlatmak istediğini gösteriyormuş ama onun aptal, cahil, hasta kafası son günlere kadar bundan hiç ama hiçbir şey anlamamış, metnin o anlaşılmaz, muğlak başlangıcı, şiirsel gücü ve bu türden edebi eserlerde uygulanan geleneklere en kesin şekilde sırt çevirmiş olması onu sağırlaştırmış, körleştirmiş, hatta yok etmiş, sanki doğrudan top -*cannon*- ateşine tutulmuş gibi olmuş;

oysa, dedi kafasını iki yana sallayarak, açıklama hep göz-

1 • •   • • • • 1 • ••   • 1 • • •• •• 1

lerinin önündeymiş, görmesi gerekirmiş, görmüş de,

hatta hayran olmuş ama ne gördüğünü ve neye hayran olduğunu anlamamış, oysa elyazmasını asıl ilgilendiren tek bir şey varmış aslında: *çılgınlığa varan derecede aynn-tılanyla anlatılan gerçek*, delice ayrıntılarıyla, manyakça tekrarlarla canlandırılan durumun hayale *kazınması* ve -şimdi söyleyeceğini kelimenin tam anlamıyla öyle de düşünüyor- müellif anlattıklannı sanki kalemle ve kelimelerle yazmıyor da, o kâğıda, o hayale tırnaklarıyla kazıyor, sayısız ayrıntı, tekrarlar ve derinlik okumayı zorlaştırıyor, ayrıntılarını anlattığı, tekrarladığı ve derinleştirdiği hikâye sonsuza kadar beynine -*brain*- dağlanıyor insanın, aynı yerlerde hep aynı cümleleri kullanıyor, değiştirme, tamamlama, genişletme, çıkarma,

basitleştirme, muğlaklaştırma yöntemlerinden ustaca yararlanıyor ama gariptir, biraz düşündü Korin, o tekrarlar ve diğerleri insanı rahatsız etmiyor, sinirlendirmiyor, sıkmıyor, dedi, gözlerini tavana dikti, insanı tasvir ettiği dünyanın içine bir yerlere sokuyor, bundan daha sonra bahsedeceğim, diyerek kesti kendi sözlerini, şimdi devam edelim: Onnum'dan Maia'ya kadar gidiş ve dönüş başlamış, mola verdiklerinde ya da akşamları konakladıkları yerlerde yanı başlarında olmayanlar, Onnum ve Maia arasındaki yolun aynen Maia ve Onnum arasındaki yol

gibi olduğunu görüyorlarmış; önde üç *decurio* arkalarında dört atlı, onların arkasında da tunna'nın zırhlı atlara binmiş otuz iki askeri; oysa, kafasını salladı Korin, hepsi tek bir yolmuş, muazzam Vallum'un yılan gibi kavisli hattında sürekli ileriye doğru giden tek bir yol ve tek, sonu gelmeyen konuşma -*talking*-, ortalık karardıktan sonra, Aesica, Magnis ya da Luguvalium kalelerinin sıcak barınaklarında, ocak başında, ayı postlarının üstünde dinlenirken sonu gelmeyen, asla bitmeyen bu konuşmalarda o gün gördükleri her şeyin, işlemeye elverişli taşların seçiminde kullanılan yöntemin, doğaya uyum sağlamadaki eşsiz ustalığın, nakliyat, zemin bulma, temel atma ve duvar örmedeki kusursuz örgütlenmenin,

II. Augusta Lejyonu, lejyoner inşaatçılannın ustalıklarının ve becerilerinin, yani uygulama sanatının -*art of implementation*- bir fikir, bir ruh olarak Vallum'un yanında solda sıfır kaldığını tekrar tekrar saptıyorlarmış; Bengazza, çünkü, diyormuş Vallum'da sınırın cisimlenmesi var, neyin imparatorluk olduğu neyin olmadığı konusunda büyüleyici berraklıkta bilgi var, Vallum Hadrianum'un, Hadrian Duvarı'nın neyi neden ayırdığını görünce hayret ediyor insan; Toot sözü alarak, çünkü, demiş, insanın yapısının derinliklerinde, yani insanın en ilkel düzeyinde -*in the primary level of human*- güvenliğe ve zevke duyduğu dinmez susamışlık yatıyor, mülkiyet ve iktidarın kazandırdığı, doğa) olmayan özgürlüğü elde etmeye yönelik tükenmez ihtirası var, bu yolda insan bir hayli yol aldı ve asıl güzel olan da, ifade edilemeyen karşısında seçkini yaratması, ufalanmışa karşı heybetliyi, ezilmişliğe karşı güvenliliği, saldırganlığa karşı savunucuyu, vahşiye karşı zarifi, esarete karşı

sınırsızlığı, tck sözle aşağı düzeyliye karşı yüksek düzeyliyi; Bengazza, atılmış savaş yerine barış da, denebilir -*instead of war the peace*-, diye

ekledi; çünkü aşılamayacak olan ve her şeyin üstünde olan budur, insanın en büyük başarısı olan barış, İlahî Hadrianus ve sarsılmaz PaX ve bunun göz kamaştırıcı simgesi, kilometreler boyunca uzanan bu Vallum, sonra bunların hepsi, kendi içeriği bakımı ndan tam tersine dönüşmüş, Cebelitarık'ta, Albergueria'da masa başında aynı şekilde sonu gelmeyen konuşmalarında da, o en başlıca, o aşılamayacak, o her şeyin üstünde olan, yeni riskler alma, yeni atılganlıklara girişme yeteneği, kişisel cesaret ve merak, anlayış -undersfanding- uğrundaki tarifsiz arzudur, diyorlarmış, sabah akşam buluştukları o coşkulu gürültüde, Alber-gueria'ın zemin katındaki o kocaman salonda, uyuşukluk içinde geçen o upuzun günler boyunca, l 493 yılının ve aynı zamanda dünya tarihinin en önemli haberlerinden birini beklerken: Amiral Colombo acaba muzaffer olarak geri mi dönecek, yoksa dünyanın sonundan da sonraki sonsuz karanlıkta kayıplara mı karışacak?

9.

Arka koltuktan şoföre talimat veriliyor: onu geçsin, köşeden sağa sapsın, bir tur atsın, yine 159. Sokak' a gelince o lanet ayağını çeksin gazdan, evlerin önünden yavaş yavaş, sonuna, sokağın sonuna kadar gitsin, olmaz efendim, ne demekmiş bulamıyor, olamaz, bu lanet evler o kadar birbirine benziyor ki, anasını sattığımın, nasıl bulsun insan aradığını; ama yok çaresi, mutlaka bulunacak, bulacak, eninde sonunda, pat diye gelecek hatırına nerede olduğu, yoksa bütün gece döner durur burada; buradaydı, dedi birisi, sağ tarafta bir yerlerde, ya şu dedi, yoksa oradaki Vietnamlı'nın yanındaki mi, dedi öteki, ya canına yandığımın, nasıl iş bu, dedi şoför arkasına dönerek, geçen sefer üç kez tur atmışlar burada, nasıl oldu da bu kadar dikkat etmemişler, inanılır gibi değil, lanet olsun, iki normal anadan nasıl olur da böyle iki hödük çıkıp bir araya gelir, üç kez sonuna kadar birlikte gidiyorlar, sonra herif iniyor, bu salaklar arkalarına bakmadan çekip gidiyorlar, şimdi de kimse bilmiyor hangi ev olduğunu, nerede arayacaklarını, ha ona da arabayı nasıl gazlayacağını, ne yapacağını, ne yapmayacağını söylemekten vazgeçsin, yoksa inan olsun hemen burada bırakır, bok gibi kalırlar ortada, geçip onlar sürsün arabayı istiyorlarsa, bulsunlar kendi başlarına, bunun üzerine arkadaki o iğrenç sıçan bok suratını dışarıya çıkarıncaya kadar burada dönüp durulacak, dedi birisi, burada dursak bari, dedi, olmaz, dedi öteki, devam ediyoruz, bunun üzerine şoför direksiyona öfkeyle vurup, yani

siz sahiden bütün gece bu daracık, bu kokmuş, bu lanet sokakta dönüp durmak mı istiyorsunuz, dedi ama devam ettiler 159. Sokak'ta adım adım ilerlemeye, o kadar yavaş gidiyorlardı ki yayalar bile arabayı geçiyordu, sonra köşeden yine döndüler, apartman blokunun etrafında yine bir tur attılar, yine girdi I 59. Sokak'a, üç yolcuyla bir Lincoln, Vietnamlı bakkal bu kadarını gördü, sonra karısına anlattı, bir arabanın boyuna dükkânın vitrini önünden geçtiğini fark etmiş, geçiyor, birkaç dakika sonra yine dükkanın önünde beliriyormuş, sonra her şey al baştan, bir süre sonra dışarıya çıkıp orada ne halt ettiklerine bakmaya karar vermiş, açık mavi bir Lincoln Continental MK III idi, dedi karısına, krom jantlar, koltuklar deri kaplı, arkasında pırıl pırıl kedigözü lambalar ve elbette şasinin yavaş, muhteşem, büyüleyici yaylanışı.

Albcrgueria han değilmiş, dedi Korin, yatakta yan yana oturdukları kadına, zaten ölçülerinden anlaşılıyormuş han olmadığı çünkü kimse böylesine görülmemiş, inanılmaz derecede büyük bir han inşa etmezmiş, Alber-gueria'yı da, eğer inşaat denince planlı bir şey düşünülüyorsa, kiınse inşa etmemiş zaten, kendiliğinden çıkmış ortaya, uzun yıllar boyunca sürmüş yapılışı, giderek genişlemiş, yükselmiş, tamamlanmış, yayılmış -*expansion-;* üstünde sayısız mekân, çeşitli merdivenler, birçok kat, köşeler, çıkmalar, cumbalar, geçitler, burada bir koridor, şurada bir koridor, ne olduğu anlaşılmaz bir yapılanma, koridorların birinde birdenbire loşluğun içinde bir mutfak ya da bir çamaşırhane, kapıları çıkarılmış, dışarıya boyuna buhar -steam- yayılıyor ya da başka bir yerde, katların birinde, iki konuk odasının arasında hiç beklenmedik bir şekilde bir hamam çıkıyor ortaya, kocaman tekneler, teknelerde buharlar arasında erkekler, çevrelerinde koşuşan peştamallı genç Berberi delikanlılar; bu mekânların içinden de çeşitli merdivenlerle başka yerlere geçildiğinden farklı düzeylerde ayrı ayn katlar oluşmuş ve farklı katlarda, kapısında çeşitli firmaların markaları olan bir büro *-office-* gibi bir yer, önünde upuzun kuyruklar, sabırsız Provence'lılar, Sardinyalılar, Kastilya-lılar, Normanlar, Brctonlar, Gaskonyalılar, Katalanlar ve daha sıralanamayacak kadar çok yerden birçok kişi; sonra papazlar, denizciler, noterler, satıcılar, sarraflar, tercümanlar, merdivenlerde ve koridorlarda fahişeler, Grana-dalı, Cezayirli fahişeler -*whores*her şey o kadar devasa, o kadar karışık ve o kadar karmaşıkmış ki kimse neyin ne olduğunu anlayamıyormuş; çünkü buranın

artık tek sahibi değil sayısız sahibi varmış ve her biri sadece kendisine ait olan kasımla ilgileniyor, diğerlerine aldırış etmiyor-

muş, dolayısıyla bütününün nasıl olduğundan haberi bile olamazmış, kaldı ki bütünün nasıl olduğu kimsenin umurunda değilmiş, dedi Korin ensesini ovuşturarak ve elbette, katlarda durum bu olunca aşağıdaki *-down be-low-* bundan da betermiş, tam bir kaos ve ne olduğu an-laşılamayacak bir durum *-an impenetrable situation-*, zemin katın elli kadar Mağribi sütun üstüne oturmuş muhteşem, renkli tavanı ve o tavanın altında, bölmelere ayrılmamış kocaman, ahır gibi mekân lokanta mı, gümrük binası mı, hastane koğuşu mu, sarrafların yeri mi, günah çıkarma mekânı mı, gemici toplama ofisi mi, genelev mi, berber dükkânı mı, yoksa bunların hepsi birden mi, - hepsi birdenmiş, dedi Korin, zemin katı *-down-stairs-*, bunlann hepsi imiş, hepsi birden, sabah, öğle, akşam, gece korkunç bir şamata ve kıyamet, gidip gelenlerin sonu yokmuş, üstelik, dedi Korin, tarihin biraz dışarısından göz kırparak, burada düşmanlar ve sığınmacılar, zalimler ve mazlumlar, düşenler ve tam düşmekte olanlar, hepsi bir aradaymışlar, yani Cezayir korsanlarının etrafı kolaçan eden casusu, Aragon engizisyonunun gizli görevlisiyle, Mağribli barut satıcıları, Stella Maris heykelcikleri satan Medineli seyyar satıcılarla, bir yıl önce Isa-bel tarafından kovularak Tacura, Misrata ve Cezayir'e doğru yola koyulan mahzun, yersiz yurtsuz, güzel Sefa-rad Yah udileri, yanlarında Sicilya'nın kovduğu, kolu kanadı kırık Sicilya Yahudileri ve hepsi birden gerçekten umut ile umutsuzluk, tiksinti ile rüya, çıkarına bakma ilc mucize bekleme uçurumları arasında, burada, Katolik seyyah kralların, birkaç yıl önce geri aldıkları mülkünde ve hepsi artık beklentilerini *-another expectancy-* geride bırakmış, yani acaba üç kırılgan karavela yine gelir mi, yine görünür mü, geri döner mi ve onunla birlikte dünya da değişir mi; şimdi burada, Albergueria'da, körfezde mahsur kalan gemilerle birlikte o da rüzgârsız havaya hapsedilmiş gibi görünen, işleyişini askıya almış olan, zemin katında ve üst katlardaki kaos ve kargaşaya teslim olan dünyayı, dışarıda eksik olan temelli güç, yani barış *-the peace-* dengeleyebilir mi sorularına yol açan beklentilerini; Kasser, Bengazza, Falke ve Toot'un Lizbon'dan Ceuta'ya doğru yoldayken keyfini çıkardıkları muhteşem barış, aslında onlar fiilen *-in point of fact-* Corstopitum'daki villanın kalın ve güvenli duvarları arasında da aynı şeyi duyumsamışlar; Falke'nin ifadesiyle orada insanın içini huzur kaplıyormuş, Vallum'u baştan başa dolaşıp haftalar sonra geri döndüklerinde yeniden

doğmuş gibi olmuşlar çünkü Corstopitum, korunması için neredeyse otuz mil uzunluğunda o olağanüstü duvarın yapıldığı Corstopitum, onlar için güvenliğin özü, anlamı de; çünkü örneğin, dedi Korin, *cursus puplicus*[1] tarafından onlara tahsis edilen villanın hamamına girmek, döşeme ve duvarlardaki göz kamaştırıcı mozaikleri seyretmek, havuzun suyunun, sıcaklığının uyuşan uzuvlarını gevşettiğini hissetmek, bunlar öyle duygularmış, hu-

• • 1 •• 1 • 1 [11] 1 “ •• 1*1 1 zurun öyle yüce bir lüksüymüş ki bunun korunması için

mekmiş

en azından böyle bir Vallum olması gerekirmiş; bu, Corstopitum'da güvenliğin, huzurun ve barışın varlığı uğrunda Vallum'un dışında kalanlara karşı kazanılmış hakiki bir zafer demekmiş, barbar karanlığa, vahşi ihtiyaçlara, katil ihtiraslara ve açgözlülüğe karşı kazanılmış zafer -*triumph*-, dedi Korin, Kasser’lerin bir keresinde Vercovicium Kalesi'nin burçları arkasından, ilerideki dikenli bir çalılıkta gizlenmiş bir Pikt’in[20] isyankâr, vahşi bakışlarında gördükleri tehlikenin süreğenliğine karşı, vahşilinin ebediyetine karşı kazanılmış zafer.

• _

1. (Lat.) Roma İmparatorluğunda çeşitli hizmetleri sağlayan kurum. (Ç.N.)

Dairenin giriş kapısı tarafından bir gürültü geldi, tercümanın sevgilisi birden başını kaldırıp baktı, kapı belki açılır korkusuyla bütün vücudu gerildi ama hiçbir şey olmadı, o zaman elindeki broşürü yine açıp resme bakmaya başladı, bir broştu baktığı, ortasında pırıl pırıl bir elmas parlayan bir broş; baktı, baktı, sonra yavaşça sayfayı çevirdi.

12.

Suriyeli okçu *centu* no ’ ların[21] tipik kıyafetini giymiş, başında alelade sorguçlu bir lejyoner kaskı, sırtında yumuşak deriden bir tunik, zırh, boyun

atkısı, kalın bir pelerin, yan tarafında sivri uçlu bir gladius2, elinin başparmağında da olmazsa olmaz yüzük, daha ziyade bir ayin teşrifatçısını, *master of ritual* gibi bir şeyi andırıyormuş, dedi Korin, duvardan döndüklerinin haftasına villada hizmetkârlar arasında peyda olmuş, kimin gönderdiğini Idmse bilmiyormuş, *praetorius fabrum* mu yoksa *cursus publicus* mu, belki de yardımcı kohort[22] genel kurmayıymış gönderen, II. Lejyon'dan Eboracum’un ileri gelenlerinden biri de göndermiş olabilirmiş, her neyse, günün birinde villanın büyük salonunda birlikte yemek yenilen mekânda, Pons Aelius'tan tedarik edilen yiyeceklerin sonuncusu olarak ellerinde çeşitli meyvelerle -*fruits*- kocaman iki kâse taşıyan iki hizmetkâr arasında salona girerek kendini tanıtmış, adım Lucius Sentius Castus, demiş, sonra başını eğmiş ve amacının etki yapmak oldu-

ğunu gizlemeden bir an susarak Kasser'lerin dikkatini üzerine çekmeyi başarmış, görevli olarak gönderilmedim, diye başlamış söze, *görevli olarak değil*, diye tekrarlamış, kendisi için büyük bir onur -*very dignified*- olacakmış, eğer onu, misyonunu tamamlayınca yalnız misyonunun değil, varlığının da son bulacağını bilerek kabul ederlerse; o sadece basit bir ulak, aynı anda bir haber ve bir teklifle buraya gelen ve bunları ilettikten sonra kendisini yok edecek bir elçiymiş, eğer müsaade buyururlarsa şöyle ifade etsin, haberi ve teklifi sunduktan sonra *corax* gibi yok olacakmış, bunları söyleyip susmuş -*silence*-, sonra bir anlığına dördünün yüzüne bakıp anlayıp anlamadıklarını ölçer gibi durmuş, sonra da Korin'in hiçbir şey anlamadığı, sadece birtakım alıntılardan, atıflardan, sıfatlardan, imalardan oluşan bir konuşma yapmaya başlamış, elyazmasına göre, Castus denilen o adamın o gizemli konuşmasını Kasser’ler olağanüstü iyi anlamışlar ama Korin için anlamak, söylediklerinden doğru dürüst bir anlam çıkarabilmek son derece zo^uş -*difficult*-, birtakım isimler ve deyimler arasındaki bağlantıyı bulmak ve bunları başkalarına aktarmak gerekiyormuş ama bunların arasında hiçbir bağlantı yokmuş, hem sadece onun hasta kafasında değil, hakikaten yokmuş bağlantı;

örneğin *Sol Invictus*[1] ve *diriliş, boğa* ve *Frigya başlığı, ekmek, kan* ve *su* ya da *sunak, Pater* ve *yeniden doğuş* kelimelerinin söylenmesinden anlaşılan tek şey, burada son derece gizli bir sırdan, Mitra[3] kültünden bahsedildiği ama ne söylemiş, bunu anlamak kabil değil, dedi Korin,

çünkü

elyazmasında sadece Castus'un konuşması var, ne var ki konuşmayı açıklamıyor, incelemiyor, anlaşılmasına yardım etmiyor, bu bölümde sık sık yaptığı gibi hepsini art arda üç kez tekrarlıyor, bu tekrarlardan sonra, Kasser, Berngazza, Falke ve Toot'un, kocaman defne dallarıyla süslenmiş yemek salonunda uzanmış oldukları divanlarda, heyecandan parlayan gözlerle, *corax* gibi, yani kuzgun misali yok olacağını söyleyen Castus'u dinlediklerini en belirgin hatlarıyla görebiliyoruz; arkalarında şaşkınlık içinde kalmış hizmetkârlar, önlerinde büyük kâselerde mis kokulu hurma, kuru üzüm, ceviz, badem, *Corstopitum castrum* [23] pastacılarının yaptıkları nefis çörekler, Cas-tus'un kesik kesik cümleleri insanın ta içine işliyor, ruhunun derinliklerine nüfuz ediyor ama yol göstermiyor, hiçbir yere götürmüyor *-it didn't lead nowhere-*$_t$ sadece muğlaklığa, koyu bir bilinmeze, yahut olsa olsa Mitra tapınaklarının yoğun karanlığına götürüyor; nitekim konuşmasının sonuna doğru Castus, Kasser diğerleri adına da başıyla onu doğrularken, kim olduğu tam belirlenmemiş bir Pater'in onlan Sol'un yeniden doğuşu gününde Brocolitium Mitra tapınağında beklediğini ima etmiş, sonra da kendisini işaret ederek ya o ya da bir başkası, bir *corax*, bir *nympha* ya da bir *miles*[24] onları tapınak barınağa götürmek için gelecek, demiş, kim olacağı belli değilmiş ama biri gelecekmiş ve o olacakmış rehber *-guide-*, sonra iki elini yukarıya kaldırıp gözlerini tavana dikmiş ve şöyle demiş: lütfen sen de iste, kızıl ışınlarıyla Sol Invictus'u, Osiris'i[25] ya da en kutsal Mitra'yı çağırabilelim, sen Pers çukurlarının kayaları altındaki boğanın, yü-

rümek üzere ayağını atan boğanın boynuzunu tut; bunları söyleyip indirmiş kollarını ve başını eğerek mınldan-mış, *outum soluit libens merito,* [26] diye, sonra ayrılmış oradan *-leave taking*yani tek kelimeyle esrarengiz, dör-

111 II 1 II | *9* •

düncü bölümün sonu hep giz, gizem, sır, muamma, tamamen böyle, ondan sonraki bölümde de en önemli unsurlar bunlar, orada da bu gizlerin, gizemlerin, sırların,

1 | • • Mİ •• I 1 I I 1 • i 1

muammaların aynı ölçüde buyuk önemi var, o bölümde bütün bunlar sadece Alberguería'da bekleyen gruplardan birinin tanımlanmasına yarıyor, Sefaradları ve Sicilyalı kardeşlerini; çünkü aynı manzara durmadan yineleniyor, bir Sefarad veya bir Sicilyalı, uğraşlan ne olursa olsun, ister dilenci ister kitapçı, terzi ya da kunduracı, ister Yunancadan, Türkçeden, İtalyancadan ya da Erme-niceden tercüman olsun ya da yazıcı, ister para bozsun ister diş çeksin, fark etmiyor -nevermind-, birden sanki benliklerinden sıyrılıp başka bir dünyaya *-in an other world-* kayıyor, hiç beklenmedik bir anda elindeki terzi makası ya da kunduracı keskisi, havan tokmağı ya da *maravedi*[27], öylece kalıyor, hatta bazen sadece bir anlığına değil, dakikalarca, dalıp gidiyor *-brood-*, bir terzi, kunduracı, dilenci ya da tercüman olmaktan kesinlikle çıkıyor, bambaşka bir şey oluyor, bakışları dalıp dalıp gidiyor, o zaman boşuna sesleniyorlar ona, hiç oralı olmuyor; işte bu durum uzun sürdüğünden karşısındaki de susuyor, seslenmekten, sarsmaktan vazgeçiyor, sadece garip bir huşu içindeki yüzüne, yukanya doğru bakan esrik gözlerine, o harikulade güzel çehreye, şahane gözlere *-beautifulfaces and beautiful eyes-* bakıyor, elyazması tekrar tekrar anlatıyor bunu, sanki kendisi de dalmış derin

derin düşünüyormuş gibi, sonra birdenbire hepsini bırakıyor elyazması ve bu yüzlerde, bu gözlerde dinleniyor,

0 zaman artık anlaşılıyor, dedi Korin, en azından o bunu daha ilk okuyuşta anlamış, hatta daha en başından beri mutlak olarak bildiği tek şeymiş bu, *bütün bunlan bir delinin yazdığı* ve onun için elyazmasında ne başlık ne de imza olduğu.

1

(Macarca) İyi. güzel. (Y.N.)

2

(Lat.) Eski Roma’da imparatorluğun mali işlerini denetleyen, yargı yetkisine sahip görevli. (Y.N.)

3

(Rumence) Evsiz. Romanya'da yaşayan Macarlar için kullanılan aşağılayıcı bir deyim. (Y.N.)

4

(Rumence) Eşya. (Y.N.)

5

(Rumence) Pis kaltak çingene. (Ç.N.)

6

(Rumence) Koduğurnun pis çingenesi. (Ç.N.)

7

(Ing.) Tamamen açık. (Y.N.)

8

(Lat.) Hendek. Burada, Hadrianus Duvarı’ndaki siper kastedilmektedir. (Y.N.)

9

(Lat.) Roma İmparatorluğu ordusunun en küçük askerî birimi. (Ç.N.)

10

(Lat.) Roma İmparatorluğu’nda ordunun levazım işleriyle uğraşan en önemli yetkilisi. (Ç.N.)

11

(Lat.) Roma İmparatorluğu ordusunda yüz kişilik bölük komutanı. (Ç.N.)

12

Cebelicarık’ın eski çağlardaki adı. (Ç.N.)

13

Ispanya’daki Rumenlerin konuştuğu dilde Çingene. (Y.N.)

14

(Lat.) Eski Roma’da imparator muhafızlarına verilen ad. (Ç.N.)

15

(Mac.) Bir tür araba. (Ç.N.)

16

(Lat.) Emir. (Y.N.)

17

(Lat.) Muzaffer lejyon. (Ç.N.)

18

(Lat.) Askerî mühendisler. (Ç.N.)

19

(Lat.) Sı-asıyla; Britannia Romana, Roma Britanya'sı; Londinium, Roma İmparatorluğumun, bugünkü Londra'ya tekabül eden şehri. (Y.N.)

20

III-X. yüzyıllar arasında iskoçya’da yaşayan bir kavim. (Ç.N.)

21

Bir lejyoner rütbesi. (Y.N.)

22

Latince cohors’can. Eski Roma'da bir askeri örgüt birimi. (Ç.N.)

23

(Lat.) Roma imparatorluğu'nda askeri savunma amaçh kullanılan arazi ya da yapı. (Y.N.)

24

(L.at.) Asker. (Y.N.)

25

Yeraltı dünyasının hakimi olan Mısır tanrısı. (Y.N.)

26

(Lat.) Adağını isteyerek ve olması gerektiği gibi yerine getirdi. (Ç.N.)

27

Bir İspanyol para birimi. (Ç.N.)

1 3.

Saat bir hayli ilerlemişti, ikisi de kıpırdamamıştı yerinden, Korin, elinde sözlük ve not defteri, ara vermeden anlatıyor ve izah ediyordu, tercümanın sevgilisi ise kucağında hep aynı broşür, bazen başını kaldırıp bakıyor, bazen bir-iki dakikalığına sayfaları kapatıyordu; ama broşürü tek bir an olsun kenara koymadı, arada bir kapıya bakıp kafasını biraz yana eğerek etrafı dinlese de hep aynı yere baktı: siyah-beyaz broşürdeki resimlere, telefon numarasının ve fiyatlarının yazılı olduğu kolyelerin, küpelerin, bileziklerin ve yüzüklerin renksiz ışıltısına.

14.

Bir süre düşündükten sonra şehvet, erotizm, tutku, nefsine düşkünlük, dedi Korin, rahatsız olduğu halinden belliydi, eğer sussa, atlasa, bunlardan bahsetmese, kü-çükhanımı yanıltmış olur, zira elyazmasında Roma kısmına doğru ilerleyen metnin şimdiye kadar sözü edilenlerin yanı sıra çok belirgin bir çizgisi var ki o da tam bir çöküş, baştan aşağı kösnüllük, bunu söylemez, inkâr ederse ileride olacakların anlaşılması imkânsızlaşacak, bütün Albergueria fahişelerle dolu, Albergueria'nın katlarında dolaşanlar durmadan bu fahişelerle karşılaşıyorlar ve küçükhanıma açıkça söylemek gerekirse, buradaki

tasvirler olağanüstü açık saçık, merdivenlerde, merdiven boşluklarında duranlar, koridorlarda, katların ya da geçitlerin aydınlık ya da loş köşelerinde bekleyenler; hem elyazması, kocaman memelerin ve arka tarafların, sallanan kalçaların ve ince ayak bileklerinin, gür saçların ve yuvarlak omuzların rengârenk ve burgaçlı sergisini tasvir etmekle kalmıyor, fahişelerin bir gemicinin ya da bir yazıcının, bir satıcının ya da sarrafın, Endülüslülerin, Pisa'dan, Lizbon'dan gelenlerin, Yunanların, ergenlerin, lezbiyenlerin, kocamışların ve ürkek ürkek arkalarını kollayan papazların yanında, şehvetle dudaklarını yalayarak, baştan çıkarıcı bakışlarıyla müşterilerini kızıştırarak karanlık bir odada kaybolduklan zaman da peşlerinden gidiyor; Korin'in birden yüzü kızardı, cümleler, bütün perdelerin mutlaka kapalı olması gereken yerde perdeyi açıyorlar, hayır, bunları daha ayrıntılı olarak anlatmak istemiyor, şu kadarını söylemekle yetinecek: beşinci bölüm *-the fifth chapter-* o odaların loşluğunda geçenleri,

sevişme işlemlerinin sonu gelmez örneklerini, fahişelerle müşterileri arasında geçen müstehcen konuşmaları, sevişmelerin ruhsuz ya da karmaşık havasını, buz gibi ya da ateşli tutkuyu, uyanan ya da sönen ihtirası, aşk satın alma fiyatlarının rezalet derecesinde esnek tarifesini insafsız bir özenle, tüm aynntılarıyla anlatıyor, bunları anlatırken anlattığı dünyayı çürümüş olarak tasvir etmiyor, bundan keyif de almıyor, ne marazi bir davranışı var ne yargılayıcı ne de yalancı veya acımasız, sadece olağanüstü titiz ve olağanüstü duyarlı, bunu anlatmak için başka bir ifade tarzı bulamadığını söyleyerek ellerini iki yan açtı Korin ve bu titiz ve duyarlı yöntem şaşılacak kadar etkili olduğundan bölümün ortasından itibaren olanların havasını da bu belirliyor artık, dedi, o zamandan itibaren Albergueria'da ne olursa, kim görünürse bu şehvet havasını içine çekiyor; özellikle de tam o sıralarda, hiç beklenmedik bir anda yine peyda olan Mastemann, körfezde hüküm süren tehlikeli bekleyişin sessizliğinden usanıp Cenova'ya gidecek bir cocca’dan[1] bir sandala binip kendini karaya atan Mastemann, eşliğindeki birkaç hizmetkârla birlikte Albergueria’nın katlarından birinde bir odaya yerleşmiş Mastemann'ın, burada Korin sesini yükseltti biraz, kararında acele etmemekte nedeni varmış, Ispanyol hükümranlığında olan Cebelitarık'ta kendisinden, yani bir Cenevizliden ne kadar nefret *-the hate-* edildiğini hesaba katmış; bu biraz da önceki bölümde olanları andırıyor, nitekim o bölümde Kasser'ler ortak yemek salonunun defnelerin altında konuşurlarken, saygı ziyaretine gelenler arasında bulunan Ebu-racum'un ilk kohort *primipilusundan*[2], Corstopitum'un *castrnm librarius*'undan[3] ve Britanya’daki ikametlerinin beşinci haftasında gelen *praetorius fabrum'dan* ilk defa duymuşlar frnmenfariws'lann gizemli yöneticisinin varlığını; imparatorun en yüksek lütfuna mazhar olan bu yönetici bazen dâhi, bazen ahlaksız, bazen şerefli, bazen de aşağılık olarak niteleniyormuş ama en korkunç *-the most Fearful-* olduğu kuşku götürmezmiş; o zaman ilk defa duymuşlar frumentariMs^ları, dedi, Korin, yani *cursus pub-licus*' un hücrelerine kadar sokulmuş imparatorluk gizli polisini, nerede ol ursa olsun, ister Londinium'da ister İskenderiye'de Tarraco'da, Germanya'da ya da ölümsüz Roma'da olup biten hiçbir şeyin karanlıkta kalmaması için her şeyi ve herkesi *mükemmelen* denetleyen, ölümsüz Hadrianus’un hizmetindeki gizli sistem .

_ *

1. (lt.) Kürekle ve yelkenle kullanılan bir gemi. (Ç.N.)

2. (Lat.) Eski Roma’da bir askeri rütbe. (Ç.N.)

3. (Lat.) Kitapçı, yazıcı. (Ç.N.)

0 sıralar Kasser artık çok hastaymış, *Kasser was ill,* dedi Korin, günün büyük kısmını yatakta geçiriyor, sadece yemek vakitleri kalkıyormuş, derdinin ne olduğunu kimse bilmiyormuş çünkü tek bir belirtisi varmış hastalığının, o

1 1 •••• • • 1*1 •• **1 1ı 1»

da son derece üşümesiymiş, ne ateş ne öksürük, hiçbir yeri de ağrımıyormuş, sadece sabah akşam bir üşüme bir üşümc, elleri, ayakları, her yeri, bütün vücudu boyuna titriyormuş, oysa ısıtıyorlarmış odayı, yanlarına aldıkları iki köle durmadan ateşi besliyormuş, oda o kadar sıcak oluyormuş ki diğerleri ter içinde kalıyorlarmış ama Kasser hâlâ üşüyormuş, hiçbir şey gelmiyormuş ellerinden, Corstopitum'dan, Eburacum'dan hekimler gelmiş, bitki çayı içirmişler, kertenkele eti yedirmişler, ne yaptılarsa hiç faydası olmuyormuş, üstüne üstlük üç misafir ve misafirlerin her tarafa ağ gibi yayılan *fnımentarius*' ları ve Mastemann hakkında anlattıkları yüzünden durumu gözle görülür derecede kötüleşmiş, hem de adamakıllı kötüleşmiş, *praefectus fabrum*'un ziyaretinden sonra akşamları artık yemeğe de kalkmamış, diğerleri gidiyormuş yanına, o zaman da onunla pek konuşamıyorlarmış -*talk*- çünkü ya örtülerin ve derilerin altında o kadar titriyormuş ki konuşmak düşünülemezmiş bile ya da öylesine derin bir sessizliğe gömülü buluyorlarmış ki onu, o derinlikten kıpırdatmayı denemeye bile cesaret edemi-yorlarmış; kısacası geceler -*the nights*- ya sessizlik içinde ya da birkaç kelime ederek geçer olmuş, gündüzleri de, Bengazza, Falke ve Toot, sabahları ve öğleden önceleri vakitlerini Vallum hakkındaki raporu yazmakla geçiri-yorlarmış, öğleden sonraları hamama gidiyor, akşamları yine villanın sessizliğine geri dönüyorlarmış; yüzeyde durum böyle gözüküyormuş, dedi Korin, aslında elyazmasında anlatıldığına göre Kasser yatağında titrerken diğerleri raporlarını yazarken ya da hamamın sularının köpükleri arasındayken yaptıkları tek bir şey varmış: *susmak,* Mastemann'dan bahsetmemek, kimse sözünü etmiyor, adını anmıyormuş, yine de havada bile onun ağırlığı his-

sediliyormuş, üç ziyaretçinin ayrıntılı olarak anlattıkla-

1 •••• •••• •• 1 " " 1 '   1 • 1 •   1 • 1 .11

rından sonra görüntüsü ve öyküsü hissedilir bir şekilde

J 1 •   •   • • 1 • • •••• | J   ili   • • | •   • • 1

belirmiş gözlerinin önünde, adeta düşüncelerine çöreklenmiş, aradan bir hafta daha geçtikten sonra anlamışlar ki sadece ondan bahsetmemekle kalmıyorlar, onu *bekliyorlar,* geleceğini biliyorlar, mutlaka geleceğini, *cursus publicus britanniai magisteri* olarak geleceğine mutlak gözüyle bakıyorlar, elyazması anlata anlata bitiremiyor villa önünde geçen olayları hep nasıl dikkatle izlediklerini, hizmetkârlar bir misafir geldiğini haber verince nasıl irkildiklerini; ama Mastemann gelmemiş *-he was not co-ming* — onları aramamış da, Mastemann'ın ziyaretine ancak ondan sonraki bölümde sıra geliyor, geldiğinin daha ilk akşamı kendini Cenova *dominante* sinin[1] özel elçisi olarak tanıtıp ardında güzel bir koku bulutu bırakarak girmiş, masalarına oturmak için izin istemiş, başıyla selam verip oturmuş, yüzlerine şöyle bir bakmış ve onların kim olduklarını açıklamalannı beklemeden kimlerin masasına oturduğunu biliyor gibi Kral Juan'ı övmeye başlamış, onun nazannda ve Cenova'nın nazarında Portekiz kralı, gelecek zaman, yeni ruh, *Nuova Europa*[2] imiş, başka bir deyişle mükemmel bir hükümdar, kararlarını, hırslarına, yükümlülüklerine ve kaderin sunduğu rastlantılara dayanarak değil, aklına tabi kıldığı hırslarına, yükümlülüklere ve rastlantılara dayanarak aldığını söylemiş, sonra “büyük haber*i anlatmaya başlamış, Kolomb'dan

kâh Signor Kolomb kâh "bizim Cristoforo'muz” diye bahsediyormuş, ünlü seferden de başarıyla sona ermiş gibi bahsederek dördünü de şaşkına çevirmiş, sonra ma-sadakiler için hancının hanımına Malaga şarabı ısmarlamış ve Yeni Dünya geliyor, *a new world coming,* demiş, sadece Amiral Kolomb'un değil, Ceneviz ruhunun da zafere ulaştığı yeni dünya, kadehini kaldırmış, sesini yükseltmiş, “her şeye hâkim olacak ve her yere yayılacak olan Ceneviz ruhuna!" - Korin şöyle açıkladı kadına: Mastemann'ın en ufak jestlerini bile izleyenlerin bakışlarından anlaşıldığına göre, Albergueria’da, Ceneviz ruhundan her bakımdan ve kesinlikle nefret ediyorlarmış.

16\

Biz ölünce bütün mekanizma devam edecek, insanlar böyle düşünüyor, en *korkunç olan da bu* - yarıda kesti Korin

• •1 1*1 1 ili •• W 1 • 1 • laca* 1 i >

söylediklerini, başını öne eğdi, bir süre düşündü, sonra yüzünü buruşturarak başıyla daireler çizmeye başladı ve şöyle dedi: *Oysa sadece devam etmesinden bile mekanizmanın olmadığı anlaşılıyor.*

1 7.

Fahişeler delirmişler ve bu sadece Signor Mastemann'ın gelişiyle açıklanabiliyormuş, kimse nedenini tam olarak anlayamamış, özellikle de Masternanndan yayılan o bü-

a a 1 • • aa aa 1 1 1 • w * • 1 1 •

yüleyici gücün nereden geldiğini; ama şurası açıkmış ki, Mastemann'ın gelmesiyle Alberguería değişmiş, katlardan birinde bir daireye yerleşince alt kat eşi görülmemiş bir sessizliğe gömülmüş, bu sessizlik, gelişinin ilk akşamı aşağıya inip ilk bakışta seçtiği masaya, Kasser'lerin masasına oturuncaya kadar sürmüş, sonra yeniden başlamış hayat ama artık hiçbir şey eskiden olduğu gibi devam

etmemiş, terzi, kunduracı, tercüman, gemici, bıraktıkları işlerine devam etmişler ama hepsi yan gözle Mastemann'ın ne yaptığına bakıyorlarmış; ne yapacak ki, dedi Korin, ellerini iki yana açarak, Kasser'lerin karşısına oturup konuşmaya başlamış, kadehlere şarap doldurmuş, tokuşturmuş, arkasına yaslanmış, ortalığı saran ürpertiye, kaskatı havaya -*this general rigor*- neden olacak hiçbir şey yanmamış ama gerçek şu ki yüzüne bakmak bile korkmaya yetiyormuş, ürkütücü derecede açık mavi, kıpırtısız gözler, gözenekli bir cilt, haşmetli bir burun, sivri bir çene, uzun, ince parmaklar; kuzguni siyah harmanisinin ateş kırmızısı astarı arada bir göründükçe insanın korkudan nefesi kesiliyormuş, zemin katında, terziler, kunduracılar; tercümanlar ve gemiciler arasında tam anlamıyla nefret ve korku -*hate and fear*- yaratmış ama fahişelerde uyandırdığı etkinin yanında bütün bunlar

devede kulak kalıyormuş çünkü fahişeler onu görünce ürpermekle kalmıyor, tam tamına kendilerinden geçi-yorlarmış, nerede olursa olsun göründüğünde o civarda bekleşen Cezayirli ya da Granadalı güzeller hemen ona koşuyor, etrafını çeviriyor ve karşı konulamaz bir sihirbazmış gibi sihrine kapılıyor, büyülenmiş gibi koşuyor-larmış ona doğru, harmanisini elliyor, okşuyor, yalvarı-yorlarmış onunla gelsin, diye, bedava, diye fısıldıyorlar-mış kulağına, bütün gece tepeden tırnağa kadar her şey bedava, diye mırlıyorlarmış kulağına, arada histerik kahkahalar atıyor, etrafında zıplıyor, hopluyorlarmış, boynuna tırmanıyor, onu sarsıyor, elliyor, okşuyor, oraya buraya çekiştiriyor, Mastemann'ın sırf yakınlığı bile hazzın doruğuna çıkmaları için yeterliymiş gibi, yuvalarından fırlamış gözlerle iç çekiyorlarmış, Mastemann'ın gelişiyle hepsinin aklını kaçırdığı ortadaymış, bunun sonucunda da onlar sayesinde kazançlı olan işler süratle batmış çünkü öyle bir devir -*epoch*- başlamış ki, fahişelerin hepsi

aşk işlerinde artık para değil doyum arar olmuş, ne var ki doyuma ulaşamıyorlarmış çünkü kimse onları tatmin edemiyormuş, erkekler birbirlerini uyarmaya başlamışlar, “sakın ha gitme, canını çıkarırlar, onlar seni kullanıyor, sen onları değil,” sözleri başlamış erkekler arasında dolaşmaya, aslında herkes ne olduğunun farkındaymış, hepsi biliyorlarmış nedenin Mastemann olduğunu, böylece görünüşteki sessizlik altında nefret ve korku -*hate under the quietude*- giderek artmış, tıpkı Corstopitum'da derinleştiği gibi; çünkü Bengazza 'ların meçhul *magister* e karşı besledikleri hislere de nefret ve korkudan başka ad verilemezmiş, *primipilus* ve *librarius* hakkında anlatılan iç karartıcı sözleri dinlemişler, *praetorius fabru*m’un acı sözlerini bellemişler, ajanlar ağının kuruluşunda Maste-mann'ın, *cursus puplicusun* uzun zamandır mükemmel bir şekilde işleyen sisteminden ne kadar ustaca yararlandığını etraflıca incelemişler, bu yetmiş ondan nefret etmelerine ve korkmalarına, hem daha görmeden nefret etmişler, dehşete düşmüşler, oysa daha karşılaşmaları söz konusu bile olmamış; sadece Kasser ne hissettiğini açığa vurmuyormuş, dedi Korin, bu konuda ne düşündüğü an-laşılmıyormuş çünkü tek kelime olsun söylememiş, fikir de açıklamamış, ne Corstopitum'da akşamları diğerleri odasına geldiği zaman ne Albergueria'da masa başında, zaten orada artık konuşmalara hemen hiç katılmıyormuş, genellikle öyle suskun oturuyor, pencereden dışarıya bakıyor, körfezde mahsur gemilerin sisler arasından görünen meşalelerini, on bir gün sonra -*after eleven days*- hâlâ rüzgârın

çıkmasını bekleyen kalyonların, fır-kateynlerin, karavelaların, harap yelkenlilerin, kadırgala-

•• 1 •• ı • •• •• •• •• ••

seyrediyormuş.

rın tüyler ürpertici görünümünü

Castus, aradan tam yedi gün geçtikten, ilahı Vallum hakkında hazırladıkları şiirsel methiyeyi andıran raporlarını *praetorius fabrnma* verdikten ve böylece vazifelerini yerine getirdikten bir gün sonra, yine Pater’in elçisi olarak, onları almak ve Brocolitia'ya, Sol ve Apolion bayramına götürmek gibi şerefli bir vazifeyle gelmiş, sağ elini yukarıya kaldırmış, büyük kurban ve büyük ziyafet vesilesiyle boğanın öldürülmesi ve Mitra'nın yeniden doğuşunun şanlı gününe katılarak temizlenmek isteyenleri götürmek için geldiğini söylemiş, bu sefer sadece Bengazza, Falke ve Toot çıkmışlar yola, o zamana kadar eşine rastlanmadık derecede kötü bir havada beygir üstünde bu kadar uzun bir yolu Kasser göze alamamış, Falke'nin sorusuna alçak sesle, buna gücü olmadığını, onsuz gitmelerini söylemiş, sonra ayrıntılarıyla anlatırlar gördüklerini, demiş, Bengazza'lar ayin için gerekli pelerinleri, maskeleri tedarik edip sırtlanna kalın kürkler giyerek, bu sefer usullere uyarak, yanlannda kimse olmadan, en büyük gizlilik içinde ama ilk defa Kasser'siz -*without Kasser*-yola koyulmuşlar, üç defa at değiştirerek, karşıdan esen keskin, buz gibi rüzgâra -*the wind*- karşı atlarını dörtnal sürerek bir gecede almışlar yolu, döndüklerinde hasta yatağında yatan Kasser'e, nasıl müthiş zor bir dörtnal gidiş olduğunu anlatmışlar, yine de zamanında, daha şafak .sökmeden varmışlar Brocolitia'ya, Castus onları kamp yerinden biraz batıdaki bir mağaranın gizli kapısına götürmüş, onlar gördüklerini anlatırken Kasser kendisinden bir şey gizlediklerini hissetmiş gibi giderek daha üzgün bakıyormuş, sormasına sormamış, açıklamalarını da beklemiyormuş ama *yolda bir* şey *olduğunu*, ona anlatmadıkları bir şey olduğunu bildiği anlaşılıyormuş her halinden, Mitra'nın yeniden doğuşunu, boğanın kanının

akıtılışını, ziyafeti, Kudas'ın ve *Paterin* ne kadar kutsi ne kadar muhteşem olduğunu anlatırlarken gözleri parlı-yormuş fakat Kasser, o parlayan gözlerde başka bir şey, gizli bir ayrıntı görüyormuş; nitekim yanılmamış *-no er-ror-*, hayır, elyazması yanılmadığını anlatıyor; çünkü yolda gerçekten bir şey olmuş, Cilurnum ve Onnum arasındaki ikinci konakta, atları değiştirmek ve sıcak kupalarda biraz ballı şarap içmek için durdukları vakit beklenmedik bir şeyle yüz yüze gelmişler, gerçi böyle bir şeyi bekliyorlarmış ama gene de hazırlıklı olmalarına imkân yokmuş; tam hareket etmişler, konağın avlusundan dışarıya adım atmışlar ki, birden gecenin içinden tanımadıkları, üstlerinde Helvetlerin giydiklerini andıran, pul zırhları bir örnek giysiler, baştan aşağı silahlı, *gladius\u* ve kal-kanlı bir grup atlı çıkıvermiş, az daha ezip geçiyorlarmış onları, kendilerini bir hendeğe atacak vakti ancak bulmuşlar, yoksa atlarıyla birlikte orada ölüp kalacaklarmış, bir *tunna* kadar süvari düzenli biçimde karşılarına çıkmış, ortalarındaki uzun boylu, yerlere kadar uzanan bir harmani giymiş, rütbe işareti olmayan bir erkek, sığındıkları hendekten çıkarlarken şöyle bir göz atmış onlara, sadece bir anlık bir bakış ve süvariler atlarını Onnum'a doğru dörtnal sürmeye devam etmişler, işte o bakış yetmiş Bengazza'ya, kiminle karşılaştıklarını, haberin doğru olup olmadığını anlaması için; Korin, elyazmasında o bakışın çok ciddi, çok sert olduğu yazılı, dedi, ama ciddi demek yeterli değil çünkü bu bakışta aslında katilin kurbanına, şimdi son ânın geldi, demesine benzer bir ciddiyet ve sertlik *-seriousness and dourness-* varmış, sesi çok

• *m*

acı çıktı Korin'in, Ölürnlerin Efendisi'ni *-The Lord of Death-* görmüşler o bakışta, Cilurnum ve Onnum arasında, sığındıkları hendeğin kenarından; Cebelitarık bölümünün bundan farkı şu kadar ki, burada korku kendisini onlardan müthiş bir uzaklıktan gösterirken, orada

Bengazza'lara müthiş yakından saldırıyor, belki bunu söylemeye bile gerek yok, dedi Korin, Albergueria'daki masada, Mastemann yanlarına oturup da konuşmaya başladığında, o kadar korkunç olan bu yüz o kadar yakınlarında olmuş ki, bu onlara korkunçtan da fazla gelmiş, damarlarındaki kanın donduğunu hissetmişler.

19.

En çok sevdiği şarap Malaga şarabıymış, o koyu, tatlı, ağır Malaga şarabı, kıyıya ayak bastıktan sonra, hep Kas-ser'lerle birlikte geçirdiği ilk akşamlar sürahilerin biri gelip biri gidiyormuş, kadehini dolduruyor, içiyor, yine dolduruyor, diğerlerini birlikte içmeye davet ediyormuş, arkasında yanm daire halinde fahişeler, konuşuyor da konuşuyormuş *-talk and talk-*, kimse cesaret edemiyormuş lafını kesmeye çünkü o zamana kadar gelmiş geçmiş en büyük güçten, Ceneviz'den söz ediyormuş, Ceneviz, diyor ve bu sözcükle aslında söylenmesi gereken her şeyi bitirmiş gibi susuyor, sonra yine Ceneviz, deyip isimleri sıralamaya başlıyormuş: Ambrosio Boccanera, Ugo Ven-to, Manuel Pessagno; ama bu isimlerin dinleyenlere bir şey ifade etmediğini görünce Bengazza'ya doğru eğilip sesini alçaltarak, belki Bartolomeo, Daniel ve Marco Lo-mellini biraz tanıdık gelir herhalde, demiş, Bengazza hayır anlamında sallamış başını *-no, he said*o zaman Mastemann, Toot'a dönüp acaba, demiş, Baltazar Suarez'in, “onlar, bütün dünyayı bile ellerine gcçiremeyecekleri kadar büyük saymayan insanlardır" cümlesi bir şey ifade etmiyor mu ona; hayır, demiş Toot biraz bozularak, Mastemann işeretparmağıyla Toot'u dürterek *bütün dünyayı,*

, bu ne kadar mükemmel bir ifade, çünkü bütün dünya pek yakında onların olacak, bu kadarla da kalmayacak, eşine rastlanmadık bir durum var ortada: Cene-

demiş

viz’in altın çağı gelecek, sonra eşyanın doğası gereği bu sönecek ama Ceneviz ruhu *-the spirit-* yok olmayacak çünkü dünya Ceneviz in sönmesinden sonra da Ceneviz’in tetikleyici gücüyle karşılaşacak; kadehini ışığa doğru kaldırarak sormuş Mastemann, Ceneviz’in tetikleyici gücünün ne olduğunu bilmek istiyor musunuz, diye, bu *nobili novi,* yani sıradan tacirler dünyasını *nobili vecchi,* yani sadece parayla meşgul olan tacirler yenecek demektir, başka bir deyişle Ceneviz dehası, asienfo'lar ve *juro de resguardo*'lar,[1] senetler ve krediler, tahviller ve faizler, tek sözle *borsa generale* sisteminin oluşturulmasıyla yepyeni bir yerküre yaratacak, para ile para işlemlerinin artık gerçeğe değil, akla dayandığı, gerçekle uğraşmanın artık sadece baldırı çıplak zavallıların kaderi olduğu, Cenevizli galip gelene sadece kambiyo işlemlerinin kaldığı yepyeni bir dünya, yani özetleyecek

olursak, demiş gür bir sesle Mastemann, yeryüzünde yeni bir düzen kuruluyor, bankerlerin, kambiyocuların, yani iki yüz kadar adamın iktidar olduğu, dünyanın efendisinin onlar olduğunu, paranın onların olduğunu, *lira, uncia, maravedi, ducat, real, livres tounıois* ardındaki sınırsız hâkimiyetin onların olduğunu herkes bilsin diye arada bir, Lyon'da Besançon'da yahut Piacenza'da toplanacaklan yeni bir düzen; topu topu iki yüz kişi, demiş sesini alçaltarak Mastemann, sonra kadehinin içindeki şarabı hafifçe çalkalayıp masadakilere doğru kaldırarak son damlasına kadar içmiş.

20.

“İki yüz mü?” diye sormuş Kasser Mastemann'a, birlikte geçirdikleri son akşam ve bu soruyla birlikte başlamışlar

■

eşyalarını toplamaya -*the wrapping*-, zaten bir gece önce merdivenlerden odalarına çıkarlarken öyle bir an olmuş, birbirlerine bakmışlar ve tek bir söz söylemeden karar vermişler, bitti, bu kadar, toplanma zamanı geldi, beklemenin anlamı yok, “haber” gelse de, Mastemann'ın söyledikleri aynen çıksa da bu artık onlan ilgilendirmiyor -*the news are not for them*-, Mastemann'a inanmışlar, Maste-mann'a inanmamak kabil değilmiş zaten, anlattıkları balyoz gibi inmiş Kasser'lerin kafasına ve her akşam biraz daha inanmışlar yeni dünyanın daha doğarken mikroplarını kendi içinde taşıdığına, aslında daha önce de karar vermişler artık oradan ayrılmaya da, Kasser'in, Maste-mann'ın duymazdan geldiği sorusu bu kararlarına fon

• • ■ W I I • 1 ılı I i I i 1i ■ 1 ■

müziği -*the musıc*- olmuş; iki yüz mü, diye yinelemiş sorusunu, Mastemann yine duymamış ama diğerleri duymuşlar, anladıklan yüzlerinden belliymiş, vakit gerçekten geldi, rüzgâr çıkarsa artık burada kalmaya neden yok, “haber"in eskiden bekledikleri yönlerin hangisinden geleceği fark etmiyorınuş artık, Palos, Santa Fe ya da Luis de Santangel'den mi, Juan Cabrera mı, yoksa ilk önce Inigo Lopez de Mendoza civarından mı gelecek, fark etmiyor-muş onlar için, bu yeni dünya eskilerin hepsinden daha korkunç olacak gibi görünüyormuş -*awful like the old*-, Mastemann son

akşam da anlatmış da anlatmış, La Rochelle'den şarap; Britanya'dan köle, kunduz kürkü ve balmumu; Ispanya'dan tuz, vernik, safran; Scptc'den şeker, içyağı ve keçi derisi; Napoli'den yün; Ccrbe süngeri, Yunan zeytinyağı, Alman kerestesi ve bütün bunların hepsi *tek bir kağıt parçasında bir parti olacak,* anlıyor musunuz; göndermeler, bildinneler, esas olan *scartafacdo*[1]

sayfalarında ne olduğu, önemli olan büyük *ri.sconto*[x] alışverişlerin defterlerinde ne var, işte ona dikkat edin çünkü gerçek o olacak, demiş ve bir kadeh şarabı daha devirmiş, sonra ertesi gün bir grup Languedoc'lu denizci gelmiş, Calpe'den denize doğru ilerleyen birkaç Mecüc gördüklerini söylemişler, bu ilk iyi işaret sayılıyormuş, az geçmeden diğer işaretler de bunu izlemiş, nihayet bir grup Endülüslü hacı son günlerden birinde aşağıda körfezde kocaman, yaşlı bir albatrosun su üzerinde gayet alçaktan uçtuğunu, rüzgârsız havanın, *calma* chica'nın acımasız egemenliğinin sona erdiğini söylemiş, *the lull* is *over,*[3] demiş ve gerçekten de birkaç saat sonra hizmetkârlar sevinç içinde Kasser'lerin odasına gelerek, günlerden beri kapalı kalan beylere rüzgârın çıktığını, yelkenlerin titrediğini ve gemilerin yerlerinden kıpırdadıklannı, önceleri yavaşça, sonra giderek artan bir hızla cocca'ların, fırkateynlerin, karavelaların ve kalyonlann yola çıktıklarını haber vermiş, bu haber üzerine bütün Albergueria, karınca yuvasına dönmüş, Kasser'ler de arkalarını Cebelitarık'a dönüp -asıl planlarına uygun olarak- Piskopos Ortiz'den yeni bir portolan haritası hazırlamak üzere yetki almak için Septe'ye doğru yola çıkmışlar, şimdi de ne olacağını biliyorlarmış, aynen Corstopitum’da veda zamanı geldiğinde bildikleri gibi, gayet iyi biliyorlarmış boğazdan geçinceye kadar nasıl, nereye doğru ilerleyeceklerini, Normandiya kıyılarında onları nelerin beklediğini -*what comes at the beach of Normandia*-, sadece Kasser bilmiyormuş öte tarafa ulaşıp ulaşamayacağını, Kasser' i en sıcak derilere sarıp sarmalamışlar, *cursus puplicus* tarafından özellikle ona tahsis edilmiş *carruca dormitoriaya*[4] binmesine ve yerleşmesine büyük bir özenle yardım etmişler, sonra atlarına binip arabanın etrafını kuşatmışlar ve dehşetli rüzgârlı bir havada yola koyulmuşlar; Condercum'da ortalığı sis basmış, Pons Aelius önünde kurtların saldırısına uğramışlar, sonra Roma limanında onları bekleyen olağanüstü kırılgan yelkenli gemi, navis /onga'yla fırtınalı denizde muazzam dalgalarla boğuşma ve nihayet kıyıya çöken gündüz karanlığı; güneş sürgündeymiş, dedi Korin, aydınlık yokmuş, ışık yokmuş!

21.

Uzun uzun önüne baktı, tek bir söz olsun çıkmadı ağzından, sonra, bugünlük bu kadar, dercesine derin bir nefes aldı ve kadına baktı, anlaşılan kadın o günü daha öncesinden bitirmişti, sırtını duvara dayamış, başı önüne düş-

• • I •••• 1 • • 1 ııl ı ı |T ^ ■

müş, saçları yüzüne dökülmüş uyuyordu, Korin o zamana kadar farkına bile varmamıştı uyuduğunun, ancak şimdi, bitirmek istediğini söylediği zaman, artık gerek kalmamıştı bitirme merasimine, oturduğu yataktan usulca kalktı, ayaklannın ucuna basarak odadan çıktı, bir an düşündükten sonra geri döndü, nakliyat işçilerinin onlara bıraktığı yatak takımları arasından bir yorgan alarak kadının üstünü örttü, sonra odasına giderek soyunmadan yatağına yattı, uzun zaman uyku tutmadı, ancak çok sonra birdenbire uyuyuverdi, öyle ki ne soyunacak vakti oldu ne de örtünecek, bunun sonucu da sırtında giysileri, tepeden tırnağa titreyerek birden uyanması oldu, dı-şansı hâlâ karanlıktı, bir süre pencereden alacakaranlığa gömülü damlan seyretti, ısınabilmek için ellerini, vücudunu ovuşturdu, sonra yatağına oturdu, bilgisayarı açtı, şifresini girdi, *home* page'de her şeyin açılıp açılmadığını, bir yanlışlık, bir kusur yapıp yapmadığını kontrol etti, ne hata ne kusur vardı, gereken işlemleri yaptıktan sonra

elyazmasının ilk cümleleri çıktı ekrana, o zaman kapattı bilgisayarı, kenara koydu ve evden çıkarılmalarını beklemeye başladı, daha sonra birine anlatırken söylediği gibi boşuna beklemiş evden çıkarılmalarını çünkü evden taşınma değil, eve taşınma başlamış, çünkü olan en çok eve taşınma işine benziyormuş, birbiri ardına kutular, sandıklar gelmeye başlamış, kadınla birlikte mutfakta, kapının yanındaki köşeye çekilip durmuşlar, dört nakliye işçisinin no yaptığına bakmışlar ve bütün bunlar evin efendisinin, tcrcümanın yokluğunda oluyormuş, tercüman yer yarılmış da içine girmiş sanki, ameleler kutulan, sandıkları taşımışlar, taşımışlar, adım atacak yer kalmamış evde, dört işçi o zaman kadına mutfakta başka bir kâğıt imzalatmışlar ve çekip gitmişler, onlar öylesine kalmışlar mutfakta, etraftaki kargaşaya bakıyor ve olup bitenlerden hiçbir şey anlamıyorlarmış, kadın nihayet kendisine en yakın olan kutunun bandını çekine çekine açmış, ambalaj kâğıdını yırtarak bakmış içine ne var diye, bir mikrodalga fırın

varmış kutuda, sonra birbiri ardına çıkmaya başlamış eşyalar çünkü kutulan açmaya girişmişler, Korin de katılmış işe, başlamış bandajlan sökmeye, kesmeye, elle, bıçakla, nasıl gerekirse öyle, bir buzdolabı, bir masa, bir abajur, bir halı, yemek takımı, banyo küveti, tencere, saç kurutma makinesi, gün biterken yavaş yavaş çöken karanlıkta orada öylece kalmışlar; tercümanın sevgilisi, kocaman bir yığın halinde birikmiş ambalaj kâğıtlarının tepesinde oraya buraya gidip geliyormuş, kıyamet kadar eşya arasında bir oraya bir buraya ve ellerini ovuştururken arada bir ürkek gözlerle Korin'e bakıyormuş, Korin cevap vermemiş, o da oraya buraya gidip geliyor, arada bir durup eğiliyor, bir sandalyeye, bir perdeye ya da bir musluk bataryasına, sahiden bir sandalye, bir perde ya da bir musluk bataryası mı diye bakıyormuş, sonra giriş kapısına, o sabah nakliyat işçilerinin köşeye

attıkları o kalın eflatun plastik bant şeridin başına gitmiş, şeridi yuvarlayıp açmış, incelemiş, sonra üstünde yazılı olanlan yüksek sesle, *start over again,* [1] diye okumuş, ona kalırsa bu kocaman bir kurdele sanki, demiş, belki de oyuncaktır... belki piyangodan çıktı; çünkü sanki bütün kutular bununla bağlı, kadın buna da ses etmemiş, o kargaşada oraya buraya yürümeyi kesmemiş, ta ki ikisi de yoruluncaya ve kadın yatağa oturup Korin de yanına çökünceye kadar bu böyle devam etmiş, aynen dün olduğu gibi, sahiden de öyleymiş, aslında aynen geçen gece olduğu gibi, öylesine anlaşılmaz ve tedirgin edici, en azından tercümanın sevgilisinin bakışlarından hissedilen buymuş, Korin aradan uzun zaman geçtikten sonra olanları birine böyle anlatmıştı, sonra kadın sırtını duvara dayayıp, açık kalan giriş kapısına arada bir göz atarak aynı reklam broşürünün sayfalannı çevirmeye başlamış, Korin ise kadının dikkatini başka yere çekmek için gece bıraktığı yerden anlatmaya devam etmiş ve bir tören havasıyla, son perde geldi, demiş, bitiş ve son, bununla aynı zamanda o önemli an da geldi, her şeyi kararlaştıran, planlarını kökünden sarsan, onun için o kadar aydınlatıcı bir kuvvete sahip farkındalığın ne olduğunu açıklama ânı da geldi.

22.

Cümlelerin yapısı var, sözcükler yerli yerinde, nokta, virgül, hepsi, hepsi kendi yerinde, yine de, Korin başını boynu etrafında çevirmeye başladı,

burada, son bölümde olanlar ancak tek bir şekilde nitelenebilir, dedi, o da çöküş, çöküş, çöküş *-collapse, collapse and collapse-;* cümleler adeta delinniş, salt acele etmekle kalmıyor, umarsız

■

bir hıza geçip çılgınca bir koşuya *-crazy rnsh-* başlıyorlar, gerçi onunkisine de, burada kendini işaret etti, antik Macarca denemez ya, böyle bir iddiası da yok zaten, onun da mutlaka kelimeleri yuvarlayan, döndüren, yutan, her şeyi tek bir cümleye yoğunlaştırmak, tümünü tek, son derin bir nefese sığdırmak isteyen bir konuşma tarzı var, iyi biliyor bunu; ama altıncı bölüm *-the sixth chapter-* bambaşka, orada dil tümden iflas ediyor artık, yapması gerekeni yapmıyor, bir cümle başlıyor, durmak bilmiyor; ama diyelim bir uçuruma düşüyor da onun için, çaresiz kaldığı için değil, öyle değil, delice bir ciddiyet içinde, aksi istikamete doğru çığırından çıkmış gibi, alışılmış olanın ters yönüne doğru, sıkı bir disipline *-the discipline-* çünkü örneğin, dedi Korin, kadına anlatmaya çalışarak, kocaman bir cümle geliyor ve kabil olduğunca mükemmel, kabil olduğunca duyumsanabilir olmak için başlıyor kendi kendini kovalamaya, bunun için de dilin kaldırabileceği her şeyi kullanıyor, hatta kaldıramayacaklannı da, kelimeler cümleler içinde gelip üst üste yığılıyor, sıkışıyor, birbirlerini sıkıştırıyorlar ama bir trafik kazasında olduğu gibi darmadağınık, savruk biçimde değil, yapboz oyunu gibi, ölümüne kalımına, yoğun, koyu, kapalı, havasız bir sıkışıklıkta, hah, tam böyle işte, bunun gibi bir şey, dedi Korin başını sallayarak, sanki her bir cümlenin *-all the*

• • i •   ••   ■   ■ i ■   ••   i   ıı   ı• r

sentences- ölesiye önemi varmış gibi, yaşam ve ölüm *-life and death-* buna bağlıymış gibi, baş döndürücü bir hızla geçiyor her şey ve tasvir ettiği, kurduğu, yarattığı ve gösterdiği öylesine karmaşık ki *-so complicated-,* hiçbir şey anlaşılmıyor, evet, diye devam etti Korin, böyle demek daha iyi, böylece daha şimdiden en önemli şeyin ne olduğunu açıklamış oldu, zira altıncı bölümün Roma'sı *inanılmaz derecede çetrefil,* esas olan da bu ve tam da bu inanılmaz derecede çetrefilliğinden ötürü elyazması oradan itibaren gerçekten okunulamaz oluyor -okunulamaz

ama aynı zamanda eşsiz güzellikte- bunu zaten ta en başında hissetmişti, anlatmıştı da zaten, buralardan çok çok uzaklarda kalan Macaristan’daki arşivde, tufandan önce, en başında, ilk defa elyazmasının sonuna geldiği zaman; tekrar tekrar kaç defa okuduysa da hep aynı şeyi hissetmişti ve bugün de yine aynı şeyi hissediyor, anlaşılmaz ve harikulade -*inapprehensible and beautiful-,* okunanlardan ilk hamlede çıkarılabilecek olan, topu topu Aurelianus kent surlarının kapılarından birinde, Porta Appia'da durdukları; duvarın dışında, yüz metre kadar ötesinde küçük bir kutsal taşın yanında durmuşlar, yola, güney tarafından dümdüz gelen Via Appia'ya bakıyorlar, Porta Appia'da mevsim güz ya da ilkbahar başı, hangisi olduğu kesin anlaşılmıyor, Porta'nın büyük kapısı henüz kapalı, muhafızlar meydanda yok, sadece mazgal deliklerinden bakan iki surat görünüyor, her tarafı yaban otlan bürümüş, kapının yanında kuyu ve etrafında dsiarÎMs'lar[5], hepsi bu kadar, elyazmasının en son bölümden, ilk okuyuşta anlaşılabilen bu kadar, dudaklarını büzdü Korin; ve her şeyin ama her şeyin son derece kannaşık olduğu.

23.

Porta Apia'dan yüz-yüz elli metre mesafede, Mercu-rius'un[6] tapınağının yanında bekliyorlarmış, Bengazza oturmuş, Falke ayakta duruyormuş, Toot sağ ayağını bir taşa koymuş, kollarını kavuşturup dizine dayamış, başka hiçbir şey yok, dedi Korin, her şeyin odak noktasında bu bekleyiş var -*expectancy in the heart of things*-, biraz daha yakından bakılacak olursa: hikâyede ilerleyen zaman yok olmuş ve böylece hikâyenin kendisi de yok olınuş, devasa

hale gelen cümlelerden ortaya bir şey çıksa da, yeni bir unsur belirse de bu hiçbir sonuca vardırmıyor, hiçbir şeyin hazırlığı olmuyor, herhangi bir giriş ya da kapanış, neden ya da vesile değil, sadece inanılmaz bir süratle bir an için görünüvercn bir resmin, bir tablonun bir öğesi, dev cümleler arasında kıpırtısız duran, görülmemiş derecede girift bir bütünün aynntısı, parçası, aksamı, yine de altıncı bölüm, *netice itibariyle* muazzam bir envanterden başka bir şey değil, denilirse bu hata olur, dedi Korin, hataya yol açar ama bundan başka bir şey söylemeye de imkân yok ki; işte tam da bu çelişkiymiş onu son günlere kadar bu kadar tedirgin eden, her ikisinin de doğru olduğunu bildiği, birbirini dışlayan önermelerle ne yapacağını

şaşırmış, nasıl olur bu, bir türlü çıkamıyormuş işin içinden, çıkamıyormuş çünkü bir yandan durum şöyle, çok önemli bir şey söyleyecekmiş gibi gülümsedi Korin, altıncı bölümde, bir yandan onların üçü -Kasser yok artık aralarında- Via Appia'nın başında duruyor, güneyden gelen yolu gözlüyorlar, *Roma quadratadan*[x] Vesta’nın tapınağına kadar ve Via Sacra'dan Aqua Claudia'ya kadar devasa envanter başlıyor, bir yandan gerçekten böyle -Korin'in gözlerinde bir ışık parladı- ama öte yandan, değil.

24.

Ayağa kalktı, odadan çıktı, bir dakika sonra kalın bir tomarla geri geldi, kadının yanına oturdu, elyazmasını kucağına aldı, bir süre kâğıtlan kanştırarak bir şey aradı, sonra, bu defa ve bir defaya mahsus olmak üzere yardıma ihtiyacı olduğunu söyleyerek tomardan birkaç kâğıt çıkardı ve kâğıtlara baka baka biraz önce bıraktığı yerden anlat-

maya devam etti, bu yoldan gelirlermiş Roma'ya doğru, dedi, köleler gelirmiş, /ib^ertus'lar, tenuir’ler, [7] merdivenciler, kadın ayakkabıcılan, bakırcılar, cam şişe yapımcılan, fınncılar, tuğlacılar, Pompei’li yün dokumacılar, Arre-tium'lu çömlekçiler, değirmenciler, berberler, üfürükçüler, sakalar, şövalyeler, senatörler, onların peşlerinden accensus' *I* ar, *viatorlar, praeco* ‘ lar ve /ibrarius'lar, arkalarından, *ludimagister'ler, grammaticus'lar, rh e tor* lar, çiçek satıcıları, capsarius'lar, çörek yapanlar, sonra meyhaneciler, gladyatörler, *delatoflar,* /ibitmarius'lar, hacılar, vespz’/lon'lar, dissignator'lar[8] gelirlermiş ama artık gelmiyorlar, demiş Bengazza ve boş yola bakmış; sözü Falke almış, gelmiyorlar, demiş, çünkü Forum yok, Palatinus yok, Capitolium yok, Campus Martius da yok, Saepta da, Tiber Nehri kıyısında Emporium da yok, o harikulade Horti Caesaris ve Comitium ve Cura da yok, Arx da yok, Tabularium, Regia ve Kybele mabedi de, o güzeller güzeli tapınaklar da yok, ne Satürn, ne Augustus, ne Jüpiter ne de Diana tapınakla- ■ n, Colosseum'u ve Pantheon’u otlar bürüdü, artık ne senato ne de imparator kanun çıkanyor çünkü ne senato yerinde ne de imparator, bu böylece sonsuza kadar sürüyor, dedi Korin, cümleler, cümleler, cümleler, birbirlerinin ağızlanndan kaptıklan cümleler, dudaklardan dökülen söz yağmurlan, laf selleri; meğer dünya nimetleri de ne denli eşine rastlanmadık bir bollukta akarmış buraya, Toot almış sözü, tahıl, kereste ve tomruk Vicus Matera-rius'a geliyormuş, bal, meyve, çiçek

ve mücevher Via Sacra’ya, Forum Boarium' a sığırlar, Forum SuariunV a domuzlar, Piscatorium' a balık, Holitorium' a sebze, Aventi-

nus eteklerine, Tiber sahiline ise yağ, şarap, papirüs ve baharat; Bengazza almış sözü, ama artık dünya nimetlerinin böyle oluk oluk akmasına neden kalmadı, demiş, çünkü artık hayat yok, bayramlar yok artık, bir daha asla ne araba yarışları olacak ne Satürn bayramları, bereket tanrıçası Ccres, bahar tanrıçası Flora unutuldu artık, Ludi Ro-mani şenlikleri düzenlenmeyecek bir daha, Ludi Victori-ae Sullanc şenliği de bir daha asla yapılmayacak, hamamlar harabe oldu, Caracalla ve Diocletianus termalleri yıkıldı, büyük su borularında su kalmadı, Aqua Appia kurudu, Aqua Marcia bomboş; Toot almış sözü, şimdi artık önemi kalmadı Catullus’un, Cicero'nun ya da Augustus'un nerede oturduklarının, o görkemli, o büyüleyici, o eşi bulunmaz saraylar neredeymiş, hiç fark etmez, önemi yok, ne şarap içerlermiş, Falernus şarabı mı, Massilia mı, Chios mu, yoksa Aquileia mı, önemi yok artık, fark etmez artık çünkü yok artık, çünkü olması için de neden yok; işte böyle çılgıncasına izliyor sayfalar birbirini, dedi Korin, elindeki sayfaları biraz yorgun bir halde çevirirken, tabii, diye devam etti, şimdi o, bütün bunlan tetikleyen o titre-disiplini hissettirebilmekten aciz; çünkü her şey birbiri ardından öylesine sürüklenmekle kalmıyor, envanterin yanı sıra aynı zamanda binlerce şey cereyan ediyor, örneğin, diyelim Forum Boarium ve Caracalla Thermae arasında *cisiarius'lann,* iki tekerlekli arabaların önünde ne yaptıklarını okuyor insan ya da kapının -demir parmaklığın ve tahta kapının- nasıl indirildiğini, Porta önündeki muhafızlar, sonra Aqua ve Saturnalia ve Holitorium arasında taşınan bir yük *terra sigillata*[1] anlatılıyor, Via Ap-pia'nın iki tarafında uzanan servilerin, fıstık çamlannın, akantus ve dut ağaçlannın yapraklarında ne kadar toz

şimli

biriktiği, Korin içini çekti, tam böyle işte, dedi, aynı zamanda bütün bunların hepsi diğerleriyle *birlikte,* hepsi, o büyük sıralamanın içine bir şekilde sokuşturulmuş, yani küçükhanım şöyle anlasın, şeyler, olaylar birbirini izlemiyor, hani diyelim Roma’ya akın akın gelenlerin bir listesi var, sonra diyelim servilerin yapraklarına birikmiş toz, sonra yine yığılan mal bolluğu envanterinden bir parça, sonra yine diyelim cisiarius’lardan bu

sefer öyle değil de böyle bahseden bir kısım var; hayır, öyle değil, bütün bunlar tek bir tane korkunç, cehennemi, her şeyi yutan tek bir cümleye giriyor, bir nesneden bir şey hareket edi-

• 1 • a a 1 ı ı ı ı ı ıı ıı || ıı |

yor, ikincisi geliyor, sonra üçüncüsü ve bakıyoruz cümle yine birinciye dönmüş, böyle devam ediyor, Korin tercümanın sevgilisine baktı, okunmasına imkân yok, tam bir cinnet, abartmıyor, küçükhanımın bunu biraz olsun anladığını ve ona inandığını umuyor, bütün bunlara rağmen hepsinin insanı sarsacak derecede güzel olduğunu da küçükhanımın bildiğine güveniyor, o hep, her okuyuşunda sarsılmış, ta ki üç gün kadar önce bu altıncı bölüme gelinceye kadar, yine buraya gelinceye kadar, oysa son günlerde bilgisayanna yazarken, bitti, sonuna geldik, demek her şey karanlıkta kaldı, derken, tam o zaman, tam orada, altıncı bölümün ilk cümlelerinden sonra birdenbire işin sı-rırına vâkıf olmuş, ancak böyle söyleyebiliyor şimdi çünkü başka türlü ifade etmesine imkân yok, üç gün kadar önce bir anda kendini işin sım önünde bulmuş, aniden, birdenbire, o kadar ama o kadar okuduktan, hayran olduktan, anlamak için o kadar gayret sarf ettikten, eziyet çektikten sonra, hiç beklenmedik bir anda odayı olağanüstü kuvvetli bir ışık doldurmuş, o ışıkta fırlamış yatağından, heyecan içinde bir oraya bir buraya gidip gelmeye başlamış, zıplamış, yürümüş ve her şeyi anlamış.

Dehşet verici, giderek daha dehşet verici hale gelen cümleleri okuyor ve bilgisayarına yazıyormuş ama aklı orada değilmiş, aklı başka yerlerdeymiş, böyle anlatıyordu şimdi kadına, elyazmasının son bölümünden geriye kalanlar adeta kendiliğinden ekrana geliyormuş ve daha bir hayli yazılacak şey varmış, yollar, taşıt araçları, bütün bir metin önünde duruyormuş, sonra bu sayfalarda veda edercesine ortaya çıkıp kendisini *curator viarum*[9] diye tanıtan Marcus Cornelius Mastemann, sonra yolların nasıl inşa edildiği hakkında ayrıntılı bilgiler, *statumen, ru-dus, nucleus* ve *pavimentumun*[10] ne olduğu, yolun zorunlu ölçüleri, iki tarafında su borularının yerleştirileceği hendekler, kilometre taşlarının ne şekilde konacağına ve yazılarının nasıl olacağına dair kurallar, sonra *centuria ac-cessorium velatorum,* yani yolların bakım ve onarımı için oluşturulan ünlü Augustus Ustalar Birliği, sonra yollardaki taşıt araçları, her şeyden önce *carpe* n *tum* 'lardan *car-ruca*

'lara, raeda'lardan essedum'lara kadar iki tekerli ya da dört tekerli bir yığın yolcu ve yük arabası, elbette çoğunluğu insan taşımaya mahsus *birota*'lar, *petorritum* ve *caırrnso* adlı arabaların yanında iki tekerlekli, tavanı olmayan *cisium\ar* ve elbet bölümün sonunda da Mastemann'ın, yani *curator* viarum'un temel görevleri ile yetkisinin anlatımı ve bütün bunlar Bengazza, Falke ve Toot'un Mercurius Tapınağı'nın yanında durup belki biri çıkar gelir diye Via Appia'yı gözlediklerini tasvir eden tabloya sığıştırılacak şekilde yazılmış; Korin de bilgisaya-

rın klavyesine bu son cümleleri yazmış durmuş ama aklından her an bambaşka şeyler geçiyormuş çünkü o malum ışıkta, benliğinde neyin aydınlandığını, ne anladığını yazıya dökmeye çalışırken içinde her şey gümbürdüyor, vınlıyor, çınlıyor, çatırdıyormuş, soruyormuş hep kendi kendine, bu nerede başladı, diye, verdiği cevap orada, arşivden sonra, eve götürüp tekrar tekrar okuduğu zaman, tekrar tekrar sorduğu zaman, oluyormuş, iyi, iyi de neden, neden, niçin; ilk sorusu da bu olmuş, son sorusu da bu oluyormuş, bütün diğerlerini içine alan da bu, dil için de öyle, elyazmasının kullandığı bu dil, ne biçim bir konuşma, kimseye hitap etmediği belli, sonra edebî eserlerde aranan taleplerin asgarisini olsun gerçekleştirmeye önem vermiyor, hem eğer bu edebî bir eser değilse, ki edebî eser değil, bu meydanda, öyleyse ne, sonra müellif neden bir yığın amatörce çözüm kullanmasına rağmen yine de amatör olma korkusu aklının ucundan bile geçmiyor, asla, hiç, Korin'in heyecanının son kerteye çıktığı gözlerinden belli oluyordu, inanılmaz bir keskinlik ve berraklıkla dört kişi oluşturup onları tarihin bir noktasına salıvermiş, diye devam etti, iyi de neden tam oraya da başka yere değil, neden tam da o dört kişi de başkaları değil, onları boyuna içinden çıkardığı o sis, o pus neyin nesi, onları içine soktuğu o sis, o pus ne oluyor, neden

^ ı

her şey durmadan tekrarlanıyor, Kasser sonunda nereye kayboluyor, sonra o sürekli, esrarengiz gizlilik niye, bölümden bölüme artan sabırsızlık neden, Mastemann kinı ve neden onunla geçen her olay hep aynı şekilde ilerliyor, hem yalnız onun değil, diğerlerinin anlatısı da aynı kalıba oturuyor ve de her şeyden önemlisi bunu yazan -her kim idiyse, ister Wlassich ailesinin bir üyesi olsun ister olmasın da yazdıkları Wlassich fasikülüne tesadüfen

girmiş olsun- neden *büsbütün* delirmiş, tek sözle, dedi Korin, sesini yükselterek, *nihayetinde* bu elyazması-nın istediği ne; çünkü bir nedeni olmalı, bir nedeni, o, yani Korin kaç defa sadece bunu düşünmüş, bu neden burada olmalıydı, demiş, o çılgın altıncıya nihayet o gün gelmiş, o gün -şimdi tam olarak bilemiyor, üç mü, kaç gün önceydi- o şeytani cümleler başladığında birdenbire bir ışık yanmış sanki, bir an içinde her şey aydınlanıver-miş, bunu anlatmak çok zor, neden o zamana kadar değil de tam o zaman, öyle sanıyor ki tam şimdi, yani o za-

•• • • 1 1 • • 1 • • i |

nıan, üç gün kadar önce; çünkü geçen aylar boyunca *ye-*

• 1 •• •• • • 1 •• • 1 1*« • • 1 • • 1

terınce düşünmüş bunun üzerinde ve düşünceleri nihayet aydınlanabilmek için olgunlaşmış, kesinlikle hatırlıyor, benliğinde bütün bunlar cereyan ederken, hani şu ışık ve aydınlanma işi, o zaman yüreğini bir sıcaklık sarmış, şimdi hiç utanmıyor bunu böylece söylemekten, hatta aslında belki de böyle başlaması gerekirdi çünkü büyük bir ihtimalle her şey bununla başladı, aydınlık da bundan doğdu, yüreğini sıcaklık sarmasından, şimdi asla duygusallaşmak istemiyor ama böyle oldu işte, bir kişi, Wlassich adında biri ya da bir başkası, dört tane harikulade, tertemiz, melek gibi erkek *icat ediyor,* sevilesi, hayran olunası, inanılmaz zarif, *harikulade düşünceleri olan* dört erkek ve nasibimiz olan tarihi boydan boya tarayıp içinde onlar için, onları yerleştireceği ve oradan çıkaracağı bir nokta arıyor; evet, evet, dedi Korin, elleri titriyordu, gözleri alev alevdi, sanki birden ateşi çıkmıştı, evet, bir çıkış yolu, bir çıkar yol aramış, onlar için bunu aramış Wlassich ya da adı neyse ne, aramış ama bulamamış, tamamen tüy gibi hafif, gerçekdışı bir şey aramış, gerçekdışı bir şey ararken onları bütünüyle gerçek olanın ta içine göndermiş, yani tarihe, yani savaşların ebediyetine, onları barış vaat eden ayrı ayrı noktalara yerleştirmeyi denemiş ama asla başarılı olamamış, oysa gittikçe artan şeytani bir güçle, şeytani bir sadakatle, gittikçe artan iblisçe bir hissedilirlikle gerçeği aktarıyor ve kendi yarat-

tığı kişileri o gerçeğin içine yerleştiriyor ama nafile ve gittikçe daha da nafile; çünkü yol onları savaştan barışa değil, bir savaştan başka bir savaşa

götürüyor ve o Wlas-sich ya da her kimse bu tek kişilik amatör ritüelde giderek daha büyük bir umutsuzluğa kapılıp sonunda tümden cinnet geçiriyor; çünkü yok, çıkar yol yok küçükhanım, yok, dedi Korin ve başını önüne eğdi, bu ona, o dört erkeği o kadar seven Korin'e anlatılamayacak kadar büyük acı veriyormuş, onlar, dördü de, Bengazza, Falke, Toot ve sonunda kaybolan Kasser, yüreğinin öylesine derinliklerinde yaşıyorlarmış ki bunu anlatacak sözcükler bulmaktan âciz, onları o zamandan beri hep içinde taşıyor, götürüyor odanın içinde oraya buraya, mutfağa, sonra yine odaya, bir şey onu biteviye dürtüyor sanki, bu korkunç bir ş^{e}y küçükhanım, Korin çaresizce kadına baktı, onlar için çıkar yol yok küçükhanım, her yerde savaş ve savaş var, onun içinde de öyle, hem sonsuza kadar, üstelik artık metin bitti, onun işi de bitti, bütün metin *home page*’de ama ne olacağını gerçekten bilmiyor artık çünkü aslında sanmıştı ki. .. onun bütün planları sonunda huzura kavuşarak son yolculuk dediği yolculuğa çıkabileceğine dayalıydı ama şimdi ruhunda bu derin acıyla, bu çaresizlikle yola çıkması gerekecek, iyi değil bu böyle, bir şey bulması lazım, mutlaka bir şey bulmalı, onları kendisiyle birlikte götüremez ya, bir yere bırakması gerek; ama hayır, kafası aptal, tın tın ötcn bir deli kafası, ağrıyor, çok ağrıyor, boynundan kopmak istercesine ağrıyor, hiçbir şey gelmiyor aklına.

26.

Tercümanın sevgilisi Korin'e baktı ve alçak sesle, *what’s there on your hand,* diye sordu; Ko ri n, kadının ağzını açıp bir şey söylemesine o kadar şaşırdı ki, üstelik onun için

fazla hızlıydı, bir süre ne cevap vereceğini bilemedi, sadece kafasını sallayıp bir şey düşünüyormuş gibi tavana baktı, sonra kucağındaki tomarı kenara koydu, sözlüğü aldı, bir taraftan mırıldanarak anlamadığı bir kelimeyi aramaya başladı, sonra birden rahatlayıp sözlüğü kapattı, *whats* ve *there*, evet, anlıyor, *whatser* ya da o ne haltsa işte, o değil, eveeet, kafasını salladı, *what* is *there on your.* .. yani *my hand*. .. - iki elini uzattı, çevirdi, baktı ama dikkate değer bir şey göremedi, sonunda kadının ne istediğini birden anladı, içini çekti, sol eliyle sağ elinin tarağındaki yara izini gösterdi, ya, bu mu, eskiden kalma*, old thing,* önemi yok, *no interesting,* çok çok eskiden bir keresinde çok canı sıkılmış, umutsuzluğa düşmüş, şimdi utanıyor söylerken bunu, öylesine çocukça bir umutsuzluk, sonunda bu

olmuş işte, bir tabancanın kurşunu delip geçmiş elini *-perforate with a colt-,* yine sözlüğe göz attı, gerçekten dert değil, önemli bir iş açmamış başına, öyle alışmış ki o yara izine artık fark etmiyor bile; ama sonsuza kadar taşıyacak, bu kesin, bunu iyi görmüş küçükhanım, nitekim bu kafayı da sonsuza kadar taşıyacağı gibi -ki bu daha büyük dert onun için-, bu ağrıyan, bu ince boynun tuttuğu kafayı, başını işaret etti, gereğinden fazla dolu, dedi, avucunu arkaya götürerek ovdu başını, artık dayanamıyor, sağdan sola doğru çevirdi, kısa bir süre rahat verdikten sonra aynı eski eziyet verici ağırlık yine geliyor, özellikle son günlerde hissediyor bunu, bazen kafası yerinden kopacakmış gibi geliyor ona, bunu söylerken ensesini ovuşturmayı da bıraktı, başıyla daireler çizmeyi de, elyazması tomarını yine kucağına aldı, son kâğıtları içine yerleştirmeye başladı, aslında neyin bitmiş olduğunu da söyleyemediğini ekledi sözlerine; çünkü her şey öylesine yoğun ve girift ki, hangi zamanda geçtiğini bile tam olarak belirlemeye imkân yok, yani zaman içinde nereye koyacak bütün bu olup bitenleri bilmiyor, gerçi dört yüz iki depremi hakkında üzüntülü bir monologa benzer bir şey var, sonra birkaç ipe sapa gelmez cümle de kullanılmış Vizigotların estirdikleri dehşeti ima eden, sonra Geiserich'ten, Theodorik'ten, Orestes'ten, Odoacer'den ve nihayet Romulus Augustulus'tan da bir şeyler var ama daha ziyade isimler var, başka bir şey yok, ellerini iki yana açtı Korin, sadece birtakım imalar, bir an parlayıp sönen atıflar, mutlak olan bir şey varsa o da orada, Posta Appia'da Roma'nın ebediyen sonunun geldiği, sonunun, dedi Korin fakat devam edemedi; çünkü dışarıda birden büyük gürültüler duyuldu, ayak sesleri, gümbürtüler, sanki birtakım sövgüler de, kim acaba, ne oluyor, diye düşünecek vakit de kalmadı, o ayak sesleri,

gürültüler, sövgüler tek bir adam oldu, merdiven boşluğundan, iyi akşamlar tatlım, diye bağırarak sert bir tekme indirdi kapıya.

gümbürtüler,

27.

Hiçbir şey sormayın, sevinin, dedi, eşikte iki yana sallanan tercüman, sadece ellerini dolduran değil, boynundan, omuzlanndan sarkan sayısız paket ve poşet bu sallantının nedenini izah etmeye yetebilirdi fakat gerçek

sebep körkütük sarhoş olmasıydı, kan çanağına dönmüş gözlerinden, ağır ağır oynayan gözkapaklarından, peltek peltek konuşmasından hemen fark ediliyordu bu, son derece keyifli olmasından da anlaşılıyordu, nitekim bunu evdekilere hemen gösterdi, etrafa şöyle bir göz gc zd irdi, kutu ve paket yığınları arasından sıyrılıp kaçan ikiliyi görünce öyle bir gülmesi tuttu ki, kahkahaları dakikalarca durmadı, kendi kendini kızıştıran bir gülmeydi bu, güldükçe güldü, güldükçe arttı gülmesi, kahkahalardan boğulacak hale geldi, sonunda ayakta duramayıp duvara yaslandı, ağzının kenarından salyası sızmaya başladı, hâlâ kesernemişti gülmeyi, nihayet bitap düştü, sakinleşti, Korin'e ve kadına bağırdı, ne oluyor, daha ne kadar orada bakıp duracaklar, paketleri, poşetleri görmüyorlar mı, hemen koşup aldılar elinden, bu da işe yaramadı, ancak bir adım atabildi, ikincisini beceremedi, etrafındaki kutu ve sandık kargaşasına bakınca yine gülmesi tuttu, yine katıla katıla gülmeye başladı, bu kez durup durup *start* over *again*, diyor, etrafını gösteriyor, boğulurcasına gülüyordu, nihayet yere yuvarlandı, o zaman kadın yanına gitti, ayağa kalkmasına yardım etti, kadına dayanarak güçbela odaya kadar gidebildi, orada kendini yatağa attı, Korin 'in elyazması, sözlüğü ile not defterinin ve kadının reklam broşürünün üzerine, iniltili bir ses çıkardı ve hemen uyudu, ağzı açıldı, horlamaya başladı bile ama göz-kapakları tam kapanmamıştı, kadın kıpırdamaya cesaret edemiyordu, belki de mahsus, şakadan yapıyordu tercüman, emin olamazdı, bunu anlamak mümkün olmamıştı, uykusundan uyanabilirdi, nitekim birkaç dakika sonra gözlerini açtı ve yine bağırdı, *start* over *again*, belki şaka yapıyordu, zira kadına yanıma gel, korkma yemem seni, otur yanıma yatağa, derken çok muzip bir şekilde bakmıştı, birden parladı tercüman, öyle titreyip durma, dedi kadına, yoksa şimdi bir tane patlatır, anlasın artık, bitti, sefaletin sonu geldi, bundan böyle o da, kadın da hali vaktinde yerinde insanlar gibi davranmayı öğrenecekler çünkü öyle, yatakta doğruldu, bağırdı: olanların farkında mı acaba, göz açıp kapayıncaya kadar değiştirmiş hayatlarını, kalkıp girmiş, tek bir gün içinde bütün eskileri, yenilerle değiştiren Hutchinson'a giderek *start* over *again* ısmarlamış, evet o, burada, evde olan bütün o boktan şeyleri o değiştirtmiş ve evet o, evi yenilerle doldurtmuş çünkü onun buna ihtiyacı varmış, Hutchinson mağazasında Hutchinson gibi bir dehaya, aklına böylesine ilkel ve temel bir düşünce gelebilecek bir dâhiye, tek bir gün

içinde mevcut olanın tümünü def etmek, ama ne var ne yok hepsini, tek bir gün içinde ve evi yeni eşyayla doldurmak, ne var ne yok hepsini değiştirmek, işte o zaman gerçekten *start!* edebilirmiş, üstelik bunun için özel bir şeye de gerek olmamış, sadece uygun zamanı fark etmek ve değiştirmek, o fark etmiş uygun zamanı ve değiştirmiş, tam da zamanında çünkü burada her şey kokuşmaya başlamış artık, her gün kuruşları saymak, gidip Vietnamlıdan bir şeyler almak için para çıkıştırmak, canına tak demiş artık, yeter, yeter be, demiş ve karar vermiş, kendisini battığı bataklıktan, saçlarından tutup kendisi çekmiş yukarıya, değiştinniş, uygun zamanı yakalamış, yataktan fırladı, kesik kesik cümlelerle konuşuyordu, olanları az ve öz olarak böyle anlatabilirmiş, sonra Korin'i bulmak için odadan çıktı, bağırdı, hey, hangi deliğe girdi acaba bizim Macarcık, kutlayacağız şimdi, diyerek daldı Korin'in odasına, Korin gizlendiği yerden hemen fırladı, iyi akşamlar Sayın Sarvary, dedi, tercüman Korin'in koluna yapışıp nerede o poşet, diye haykırdı sevincini gizlemeyen bir sesle, sağa sola bakındıktan sonra aradığı poşeti giriş kapısının orada kendisi buldu, içinden iki şişe çıkarıp yukarıya doğru kaldırdı, baktı, yine *start* over *again*, diye bağırdı, kadına üç kadeh getirmesini söyledi, pek kolay olmadı bu çünkü o curcunada önce bardakların olduğu kutuyu bulup çıkarmak gerekiyordu, nihayet kadehler bulundu, şişelerden birini açtılar, tercüman doldurdu, yansı yere yarısı kadehlere gitti, sonra kadehini kaldırdı, şaşkın, gülümsemeye çalışan Korin'e bakıp, yeni hayata, dedi, kahrolsun kahrolması gereken, dedi, korkusu hâlâ geçmeyen kadının kadehiyle de tokuşturdu ken-dininkini, sonra kolunu yana doğru kocaman bir hareketle açarken kadehini düşürdü, farkında değilmiş gibi yukanya bakarak merasimle bir şey bildirmeye hazırlandığını belli etti, bunu oldukça uzunca bir etki yaratma

süresi izledi, bu da bittikten sonra duyulan sadece şu kadarcık oldu ... *bütün bunlar... bütün bunlar...* sonra ellerini indirdi, bakışlarındaki bulanıklık bir anlığına kayboldu, kafasını salladı, sonra bir daha salladı, yeni bir kadeh istedi, doldurup dikti, kadını yanına çağırdı, elini omzuna attı, sordu şampanyayı seviyor mu, diye, cevabını beklemedi, cebinden ufak bir kutucuk çıkardı, kutuyu kadının avucuna koydu, kadının parmaklarını birer birer kutunun üzerine kapattı, sonra yüzünü iyice kadının yüzüne yaklaştırarak ta gözlerinin içine baktı, fısıldayarak sordu: peki ya iyi hayatı, iyi hayatı seviyor muydu?

28.

Taksideydi, günlerden beri eve hep taksiyle gidiyordu, şimdi de, sarhoş ve paketlerle dolu, arka koltuğa poşetleri yığmıştı, taksiye binmeden önce bagajı da doldurmuştu, hatırlamıyordu acaba taksiciye söylemiş miydi, bu paketleri o lanet olası üst kata nasıl taşıyacağını bilemediğini, bunu hatırlamıyordu işte, nasıl becerebilecek bu işi, bu bir kişi için çok değil mi ya, poşetlerden birini tutup kaldırdı, bu havyar, dedi taksiciye, hem de Petros-sian Beluga, bu da Stilton peyniri, sonra komposto, bir de neydi o, poşetin içine baktı, hah, dedi, somonlu ve krem peynirli *bagel,* ya bu, yerde duran başka bir poşeti aldı, bu da şampanya Lafitte, en pahalı marka, Florida'nın organik çileğiyle, bu yanındaki de, birbiri üzerine yığılı kesekâğıtlarından birine daldırdı elini, Gammel Dansk, bilir elbet, sonra *chorizo*\ ringa, birkaç şişe de Burgonya şarabı, dünyaca ünlü, bilmez mi, bilir elbet, dünyaca ünlü, bütün bunlardan sonra herhalde anlamıştır artık,

dedi taksiciye, akşama evlerinde kutlama var, hatta diyebilir ki hayatının en büyük şenliğine hazırlanıyor, ne kutlayacaklar biliyor mu, motor gürültüsünde taksicinin daha iyi duyabilmesi için bölmeye doğru eğildi, bilsin bakalım neyi kutlayacaklar, doğum günü değil, isim günü de değil, evlenme yıldönümü de, vaftiz töreni de değil, hayır, hayır, hayır da hayır, dünyada bulamaz ne olduğunu; çünkü New York’ta az insana nasip olmuştur böyle bir yıldönümünü kutlamak, o, cesaretini kutluyor, kendi kişisel cesaretini, parmağıyla kendini gösterdi, uygun zamanda uygun adımı atmış, karar vermesi gerektiğinde, cesaret etsin mi etmesin mi diye ödü bokuna karışmamış, oyalanmamış, duraksamadan vermiş kararını, cesaret etmiş, en önemlisi de budur zaten, uygun anda, ne önce ne sonra, tam gerektiği zaman, bunun için de bu akşam cesaret kutlaması olacakmış ve büyük bir sanat kariyerinin yeniden başlamasının açılış töreni, işte bunun için bu gece kafaları çekecekler, hem de nasıl, isterse ikisi daha şimdiden şerefe içebilirler, hem burada, işte tam bu iş için elverişli bir nesne de var, diyerek cebinden bir yassı şişe Bourbon çıkararak şoförün arkasındaki güvenlik parmaklığının arasından uzattı, taksici aldı, şişenin ağzını yaladı, sonra başını sallayıp keh keh, diye gülerek geri verdi şişeyi, bunun üzerine tercüman okey, dedi, okey, daha fazla istiyorsa söylemesi yeter, rahat rahat hepsini içebilirler, daha bir dolu var, her taraf içki

dolu, yine aklına geldi şimdi bunca şeyi nasıl çıkaracak

■

yukarıya, bunca paketi, poşeti, mutlu mutlu başını salladı, akıl erdiremiyor bir türlü, nasıl çıkabilecek yukarıya, evine kadar, ama dur ya, sahiden, parlak bir fikir geldi birden aklına, hani şu işi birlikte hallediverseler, ne der acaba, olur mu; tabii canım kıyar birkaç dolara, hani gelse taksici de onunla, taksi kaçacak değil ya, taksici, pekâlâ öyle olsun bakalım, dedi güleç bir yüzle, sonra gerçekten paketleri arabadan çıkarmaya ve merdivene kadar götürmeye yardım etti, oraya kadar, dedi, merdivene kadar tamam, oradan yukarıya olmaz, keh keh güldü yine, başını salladı, gitmesi gerektiğini söyledi, topu topu bir dolar aldı, üstelik bir yığın küfür işitti tercümandan, sonra tercüman girişle en üst kat arasında birkaç kez gidip gelerek paketleri, poşetleri taşıdı ve bitirdikten sonra kapıya öyle bir tekme attı ki deme gitsin, nitekim ertesi gün yatakta yatarken kapıda duran kadına öyle anlatmıştı, o kadar iyi gelmiş ki ona kapıdan içeriye adımını atmak, kıyamet kadar sandık, kutu, paket ve poşet arasından şaşkın şaşkın bakan ve olanlardan hiç ama hiçbir şey anlamayan Macarcık’ı ve kadını görmek ona o kadar iyi gelmiş ki, bütün öfkesini o anda unutmuş, içinden onları kucaklamak gelmiş, belki de kucaklamıştır, ha, diye sordu, yoksa salıiden kucakladı mı onlan, kadını mutlaka kucaklamıştır, bulanık anıları arasından bulup çıkarmaya çalıştı, gerdanlığı hemen ona vermişti değil mi; sonra kutulardan birinin ambalajını açmış, bir masa ve iki sandalye çıkarmıştı, Korin'i karşısına oturtmuştu, bunu kesin hatırlıyordu, bir-iki şişe şampanya da koymuştu masaya ve sonra konuşmayı Macarcaya çevirerek Korin'e nasihat vermeye, hayatının böyle devam etmemesi için ne yapması gerektiğini anlatmaya başlamıştı, böylesine budalaca, böylesine boşu boşuna geçmemesi için; Korin söylediklerine, öğütlerine pek dikkat ediyor gibi görünmüyordu, ille Macar mahallesinin nerede olduğunu öğrenmek istiyordu, tercümanın New York’ta en iyi kırmızı biberli Macar salamının bulunduğu semt olarak biraz önce sözünü ettiği yerin, evet emindi, bunu sorup durduğundan, evet Zabar's şarküterinin üstünde, 8 I ve 82. sokak civarında ama hangisi, tam olarak hangi caddede, uzun süre bu konuşulmuştu ama neden, hiçbir fikri yok, dün gece de yoktu, hatırladığı sadece ona ne yapması gerektiğini anlatmaya çalışmış olduğu idi, hani bir gün yol ay-

1 • • •• 1 •• 1 • • rımına gelirse, o zaman içgüdülerine inansın ve cesur

olsun, cesur olsun, cesur, durmadan bunu söylemişti dün gece, şimdi yatakta sırıttı kendi kendine, başını yastığa gömdü, o bir şeyler zırvalamıştı, Sayın Sarvary, Sayın Sarvary, zaman doldu, o artık tamamladı işini, buna benzer birtakım zevzeklikler, her zamanki gibi ve bir de -şimdi geliyor aklına- kirayı ödemişti ve eğer yanılmıyorsa, kalan parasını -eğer iyi hatırlıyorsa paltolunun cebinde olacak- ona, yani tercümana vermişti, kendi adına bir daireye sürekli kiracı olma hakkını sağlayacak şekilde yatırması için, paranın hepsini, demişti Korin, sonsuza kadar yerini sağlama bağlamak için, sonra hayal meyal bir şey daha hatırlıyor, sonuna doğru sarılıp öpüşmüşler-di, tercüman başını iyice yastığa gömerek güldü, dost-luklan için kutsal ittifak kurmuşlardı, doğru hatırlıyorsa eğer, bundan fazlasını hatırlamıyor, hatırlamıyor işte, üstüne varmasınlar şimdi, zaten zonk zonk zonkluyor başı, beyin yerine bir kova sümük var sanki kafasında, rahat bıraksınlar, birazcık uyumak istiyor, evde yokmuş, yoksa yok, kimin umurunda, kadın kapıda durup ağlamaya devam ediyor ve durmadan tekrarlıyordu, gitti, gitti, her şeyi burada bıralap gitti, odası boş.

29.

Köşede, yatağın karşısında duruyordu, yepyeni, kocaman ekranlı, uzaktan kumandalı iki yüz elli kanalı olan SONY MODEL, sesi kesilmişti ama resim açıktı, resim başından sonuna kadar geçiyor, sonra yine al baştan yapıyordu, neşeli ve güven telkin edici bir erkek, kadınla birlikte geliyordu ekrana, elmas programı başlayıp sona erince ekran bir ara kararıyor, sonra yeniden aydınlanıyor ve her şey baştan başlıyordu, durmadan yinelenen bu kararına vc aydınlanmaların yarattığı gerilim odaya da yayılmıştı, tercüman arkaüstü yatmış, bacaklarını iki yana açmış uyuyordu, yanında kadın ona sırtını çevirmiş yan dönmüş pencereden tarafa bakıyordu, mavi havlu sabahlığı üstündeydi, tercüman yorganı iyice üstüne çektiğinden üşümüş sabahlığını çıkarmamıştı, o ilk gece öyle yatmıştı, heyecandan uyku tutmamıştı, yan döndü, dizlerini karnına çekti, gözleri açıktı, hemen hiç kırpmıyordu gözlerini, bir elini, sağ elini yastığın altına sokmuş başına dayanak yapmıştı, diğerini uzunlamasına yanına sarkıtmıştı, parmakları avucundaki kutucuğu sıkıyordu, hâlâ bırakmamıştı, tutuyor, mutlu mutlu

sıkıyor ve ileriye doğru bakıyordu, sinirli sinirli titreyen mavimsi ışıkta, gözlerini hemen de hiç kırpmadan ileriye bakıyordu.

Yanında hiçbir şey götürmüyor

1.

Evden çıkıp buz tutmuş kaldırımda arkasına bir kez olsun bakmadan Washington Caddesi istasyonuna doğru yürümeye başlamış, sonra olanları anlatırken, arkasına bakmamaya karar verdiğinden değil, demişti, gerçekten her şey ardında kaldığı, önünde hiçbir şey olmadığı için, önünde tam bir boşluk varmış ve buz tutmuş kaldırım, içinde de sadece bir boşluk, kocaman bir boşluk ve sonra elbette Kasser'ler, dördü de, onları içinde götürüyormuş Washington Caddesine doğru, o günün ilk bir saatinden hatırladığı sadece bu kadarmış, 159. Sokak'taki evi, sabah erken saatlerde terk etmiş, ortalık aydınlanmamış henüz, caddede tek tük insan varmış, yaşadığı olaylar sanki üstüne üstüne geliyormuş yolda, ilk birkaç yüz metrede son gecenin anıları, o büyük kutlama töreni, dostluk ittifaklarının defalarca pekiştirilmesi, daha sonra kurtarıcısı Sayın Sarvary sakinleşince o da odasına gidebilmiş, kapıyı kapatmış ve boylu boyunca uzanmış yatağına, yanında hiçbir şey götürmemeye karar vermiş, sonra gözlerini yummuş, uyku tutmamış bir türlü, daha geç vakitlerde kapısı yavaşça açılmış, Sayın Sarvary'nin sevgilisi, haftalar boyunca onun sadık dinleyicisi olan küçük-

hanım yatağının yanına kadar sessizce gelmiş, herhalde

1 1 • • •• 1 •• • 1 • •• 1 ••

uyandırmamak için; çünkü uyur gibi yapmış, çünkü ve-

dalaşmak istemiyormuş, ne söylesin ki, nereye gidiyorum desin, nereye gittiğini söyleyemez ki, küçükhanım uzun süre durmuş yatağının yanında, mutlaka gerçekten uyuyor mu diye bakmış herhalde, uyumadığına dair en ufak bir belirti göstermediğinden, yatağının yanına çömelmiş ve öylesine hafif, adeta hissedilemeyecek kadar yumuşacık bir şekilde okşamış elini, sağ elini, yara izi olan sağ elini, elini uzatıp gösterdi Korin, sonra çıkmış küçükhanım geldiği gibi usulcacık, çıt çıkarmadan, ondan sonra gecenin bitmesini sabırla beklemiş Korin, geçmek, bitmek bilmemiş o gece,

durmadan saatine bakıyormuş, ikiyi çeyrek geçiyor, üç buçuk, beşe çeyrek var, bunları çok iyi hatırlıyormuş, sonra kalkıp giyindiğini de, yüzünü yıkamış ve dışarıya tuvalete gitmiş, işini bitirmiş, sonra birden aklına gelmiş, basmış klozet kapağının üzerine bakmış acaba paketçikler hâlâ orada mı diye, Korin kendisini dinleyene anlattı bir süre önce nasıl, fayanslardan birinin arkasında gizli bir yer keşfettiğini, orada içinde un gibi bir toz dolu birçok küçük paketçik bulduğunu, bunun ne olabileceğini hemen tahmin ettiğini, işte o sabah işini bitirdikten sonra bakmış, neden, belki de meraktandır, acaba paketçikler orada mı hâlâ, fayansı yerinden çıkarmış, bakmış paketçikler yok ama bir yığın para var, hem o kadar çokmuş ki fayansı hemen gerisin geriye, yerine yerleştirmiş ve ânında sıvışmış oradan, eve girmiş, aman, demiş, sakın biri görmesin, aşağıdaki katlarda oturanlardan biri, bunları oraya tıkıştıran kimse görecek olursa... bunu düşününce hemen sıvışmış, evin giriş kapısını usulca kapatmış, sonra odasına gidip yatak takımlarını devşirmiş, üstüste yığıp yatağın kenanna yerleştirmiş, sonra etrafına bir kere daha göz gezdirmiş, son bir kere daha ve her şeyi olduğu gibi bırakmış, neye ihtiyacı var ki, paltosundan ve kalan beş yüz dolarından başka, bunlardan başka hiçbir şey lazım değilmiş ona, her şeyi bırakmış, dizüstü bilgisayarı, sözlüğü, elyazmasını ve not defterini, birkaç ıvır zıvır, bir-iki gömlek, iç çamaşırı, artık bir daha yıkamayacağı bir-iki çamaşır, yani öyle dokunaklı, acıklı bir veda olmamış, ne gerek var ki zaten, diye omuz silkti Korin,

| ıı ı ı 1 • 1 • • • ■ 1 1 I I 1 • • | 1 I I I I 1 I I 1 I •

neden üzsün ki küçükhanımı; çünkü mutlaka üzülürdü, ne de olsa o kadar alıştılar onun varlığına, yok, hayır, hayır, demiş kendi kendine, geldiği gibi gidecek, geldiği gibi ve sokağa çıkmış, gerçekten de kafasında sadece kocaman bir boşluk varmış, bir de Kasser'ler, dördü de ve de

| • • • • ||» | II II İlil

onları götürecek bir yer olmayışının üzüntüsü.

2.

Belgeye tıkladı, üstüne *war and war*[1] yazdı, dosyaya isim verdi ve kaydetti, kontrol etti açılıyor mu diye, sonra düğmeye bastı, bilgisayar kapandı, kapağını da kapadıktan sonra bilgisayarı dikkatle yatağın üzerine koydu ve evden fırladı çıktı, nereye gittiğini bilmeden kaldırımda koşmaya başladı, kendini kaybetmişçesine, biraz sonra durdu, arkasına döndü ve az önceki kadar hızlı, az önceki kadar kararsızca ters yöne gitmeye başladı, eve yaklaşık iki yüz metre kalınca yine durdu, başladı boynunu ovuşturmaya ve başıyla daireler çizmeye, sonra birini arar gibi önüne baktı arkasına baktı ama o birini bulamadı, çok erkendi, kimsecikler yoktu daha, olanlar da çok uzaktaydı, iki sokak kadar ötede, Washington Caddesi civarında, kartondan kalelerine gömülmüş birkaç *cloc-hard* vardı, tam karşısına düşen yan sokaktan çok eski

1 • ı T ı 1 ılı • •••• •• • . 1

bir mavi Lincoln, ikinci, sonra üçüncü vitese geçerek 159. Sokak'a döndü, ters istikamete doğru yanından geçip gitti; Ko ri n şimdi ne- yapsın, nereye gitsin, tam bir

i!

1. (Ing.) Savaş ve savaş. (Y.N.)

■

2. (Ing.) Berduş, evsiz barksız. (Ç.N.)

şaşkınlık içindeydi, öylece durdu, yüzünde sanki nereye gideceğini biliyormuş da unutmuş gibi bir ifade vardı, paltosunun cebindeki kâğıt mendili mıncıkladı, boğazını temizledi, ayakkabısının burnuyla buz tutmuş karlı kaldırımdaki Orbit marka çiklet kutusunu tekmelemeye çalıştı, kutu ıslanıp dağıldığından bulunduğu yerden pek oynamıyordu, biraz öteye itekleyebilinceye kadar epey uğraştı, hatta kutuyu tek ayağıyla ve ayakkabısının burnuyla tersine çevirmeyi bile başarabildi, arada boğazım temizliyor, cebindeki kâğıt mendili mıncıklıyor, belki nereye gideceği aklına gelir diye bir oraya, bir buraya bakıyordu.

3.

Bir numaralı kırmızı ya da dokuz numaralı kırmızı metrolardan birine binecek, ikisi de VVashington Cadde-si'nden Times Meydanı'na kadar götürüyormuş, orada inip siyah işaretli bir hatta aktarma yapacak, ondan da Grand Central'da, Yukarı Doğu Yakası'na götüren yeşil işaretliye geçecekmiş, Korin böyle anlatıyordu masada kendisini dinleyene, önceki gece ev sahibinin anlattıklarından New York'ta bir Macar mahallesi olduğunu anlayınca, hemen oraya gitmeye ve tabancayı orada satın almaya karar vermiş, İngilizce bilmiyor, birinin Macarca yol göstermesi gerek, ev sahibinin monoloğundan öğrendikleri çok isabet olmuş çünkü artık ondan bir şey isteyemezmiş, zaten o zamana kadar çok zahmet vermiş, başkasına da başvuramaz, İngilizce bilmiyor, bir Macar' a sormaktan başka çaresi yok, ancak bir Macar'a anlatabilir ne istediğini, bir Macar'a sorabilir bunu nerede, nasıl bulabileceğini, dil nedeniyle, onun için de güvenebileceği olsa olsa bir Macar olacak, nihayet dokuz numaralı kırmızıya binmiş, iriyarı, siyahi bir kadının karşısına oturmuş ve başlamış kadının başının üstünden görünen metro hatlarının haritasını incelemeye, işte o zaman karar vermiş Times Meydanı ve Grand Central arasındaki yolu yayan gitmeye; çünkü bu iki hattı bağlayan siyah işaretin hangi araca ait olduğunu bir türlü çıkaramamış, o zaman yayan gitmeye karar vermiş, yani rastlantı, dedi Korin, tam anlamıyla rastlantı, karar veren kendisi değil, rastlantı, orada oturmuş, o iri kıyını siyahi kadınla karşı karşıya ve o zaman kafasına dank etmiş, boşuna anlamaya çalıştığı, o kırmızı ve yeşil hatlar arasındaki kara çizgiyi çözebilmesinin imkânsızlığı, tek çarenin yayan gitmek olduğu, buna karar vermiş ve kararını uygulamış da ama kesinlikle bilmiyormuş neden öyle yaptığını, son gün, kaderin bilinmez iradesinden bu kadar garip son bir hediye alacağından haberi bile yokmuş, aklının köşesinden bile geçmezmiş, coşkuyla anlatmaya devam etti Korin, son gün nasıl olduysa her şey rast gitmiş, son hedefe doğru kesin adımlarla yürümeye başlamış, sanki biri elini tutmuş da onu dosdoğru nihai hedefe doğru götürüyormuş gibi, Times Meydanı'nda inmiş metrodan ve doğu istikametine yürümeye başlamış, dosdoğru, direk gibi, etrafında her şey hızlanmış birden, bunu hemen hissetmiş, hemen fark etmiş, metrodan inip de caddeye çıktığından beri dünya çevresinde dehşetli bir hızla akmaya başlamış, göğe tırmanan binaların arasında yüriinıüş, yürümüş, kaldırımlar artık kalabalıklaşmış, caddede trafik artmış, binaları seyrediyor, boynunu bir oraya bir bu ra ya uzatıyormuş, birden aklına gelmiş bu binaların anlamını boşuna aramış olduğu, artık bunu çözemeyeceği, oysa ne kadar çok aramış, o malum

Manhattan manzarasını ilk defa bir taksinin camından gördüğü andan itibaren aramış, hep bir şey görüyormuş bu manzarada ve bunun özel bir anlamı olduğunu hissediyormuş, bu anlamın ne olduğunu durmadan araştırmış, incelemiş, keşfetmeye çalışmış, bıkmadan usanmadan, her gün, akşam beş sularında işini tamamlayıp sokağa çıktığı zaman, çoğunlukla Broadway'de binalar arasından yürüyerek geçerken, hep boşuna denemiş hissettiğini dillendirmeyi; önceleri, bu gördükleri ona inanılmaz bir şekilde bir şey hatırlatıyor-muş, daha sonraları ise sanki buralara eskiden de bir kere gclnıiş gibi hissetmeye başlamış ve nihayet dünyaca ünlü bu panoramayı, Manhattan 'ın nefes kesen gökdelenlerini sanki başka bir yerde gördüğü hissine kapılmış; ama ne yaptıysa olmamış, boşuna yürüyüp durmuş yollarda, boşuna deneyip durmuş bu sırrı çözmeyi, bir türlü keşfedememiş ve bugün de şafak vakti, dedi Korin, Times Meydanı'nın kalabalığında dosdoğru yürümeye başladığı sıra bu gelmiş aklına, demek sonunda buradan bunu anlayamadan, çözemeden, keşfedemeden ayrılacak; çünkü o zaman, gökdelenler arasında Grand Central'a yürümeye başladığı zaman henüz hissetmiyomuş bile, sırrı çözmesine, keşfetmesine, anlamasına sadece birkaç dakika kaldığını, sadece birkaç dakika.

1

(Lat.) Hükümdar. (Y.N.)

2

(İt.) Yeni Avrupa. (Y.N.)

3

(İng.) Sükunet bitti. (Y.N.)

4

(Lat.) Romalılar döneminde kullanılan yataklı seyahat arabası. (Ç.N.)

5

Latince kelime anlamıyla “kare Roma”; eski Roma'daki belli bir bölge ya da yapının adı olduğu tahmin edilmektedir. (Y.N.)

6

Roma mitolojisinde ticaret tanrısi. (Y.N.)

7

(lat.) Sırasıyla; kölelikten azat edilmiş olanlar, fakir fukara takımı. (Ç.N.)

8

(Lat.) Sırasıyla; memurlar, hademeler, tellallar, kitapçılar, okul eğitimcileri,

dilbilimciler, hatipler, çıraklar, muhbirler, cenazeyle meşgul olanlar, mezarlık hırsızlan, sahne dekoratörleri. (Ç.N.)

9

(lat.) Yol işleri müdürü. (Ç.N.)

10

(Lat.) Roma’da yolun temelini (pav/mentum). 30 cm kalınlıkta kum ve kireç karışımı oluşturuyor (statumen), bunun üzerine 25 cm kalınlıkta çakıltaşı ve kireçten oluşan sıkıştırılmış tabaka olan (rudus), onun üzerine de en dayanıklı tabaka olan (nudeus) geliyor. (Ç.N.)

4.

Korin, masa arkadaşına, bazen bir şeyin yanından geçeriz ve hiç farkına varmayız neyin yanından geçtiğimizi, dedi, bu hissi bilir mi acaba, işte ona böyle olmuş, hem de kelimenin tam anlamıyla böyle; çünkü o şeyin yanından geçmiş ama henüz bunun bilincinde değilmiş, birkaç adım attıktan sonra garip bir hisse kapılarak durmuş, bu his durdurmuş onu, önce anlamamış ne olduğunu, neyle ilgili olduğunu, sadece duralamış ve düşünmüş, sonra geriye doğru birkaç adım atmış. ve kendini kocaman bir vitrinin önünde buluncaya kadar geri gitmiş, tamam, demiş, biraz önce bunun önünden geçmişti, televizyon ekranlarıyla dolu bu kocaman vitrinin önünden, birkaç kat yükseklikte, yirmi metre boyunda sadece TV ve ^V, hepsi de açık, hepsi çalışıyor ve her birinde başka başka programlar var, hissetmiş bunun kendisi için çok önemli bir anlam içerdiğini ama bunun ne olduğunu, nedenini, niçinini anlayamamış; TV ekranlarında çeşit çeşit reklamlar geçiyormuş, film fragmanları, sarışın bukleler, kovboy çizmeleri, denizin altında mercan adaları, haber spikerleri, çizgi filmler, konserlerden kısımlar, hava savaşları. .. vitrinin önünde durup düşünmüş, acaba kendisine ne oldu, diye, bir aşağı bir yukarı gidip gelmiş, bir türlü anlayamamış, sonra nasıl olduysa birden sanki bir şey bulur gibi olmuş, vitrine yaklaşmış, eğilmiş ve ikinci sırada neredeyse göz hizasında bir resim görmüş, ortaçağdan bir tablo, biraz önce bunun önünden geçtiğinden ve kendisini durduranın bu tablo olduğundan hiç kuşkusu olmamış ama niçin; biraz daha yaklaşmış ve o zaman tanımış Bruegel'in Babil Kulesi'nin inşaatını tasvir eden resmini, eskiden üniversitede tarih okuduğundan çok iyi biliyormuş tabloyu, kamera o sırada tam tablonun, Kral Nemrut'un inşaata gelişini tasvir eden kısmı üzerinde duruyormuş, gayet otoriter, gayet ciddi, gayet korkunç kral, yanı başında ablak suratlı başmüşaviri, arkalarında birkaç muhafız, önlerinde diz çökmüş dört taş yontucu, Korin, herhalde öğretici bir film olacak, diye düşünmüş, elbette camın dışına ses gelmiyormuş, sadece caddenin gürültüsü, sirenler, fren sesleri, klaksonlar, sonra kamera yavaş yavaş Nemrut kısmından uzaklaşmaya başlayınca tablonun bütününden giderek daha çok sey görünmüş, sonunda Korin kendini manzaranın tam ortasında, o muazzam kulenin karşısında bulmuş; bitmemiş, terk edilmiş, lanetlenmiş, sonuncu katı göğe yükselen yedi katlı cehennemi kulenin tam karşısında, ya, demiş, kendi kendine, demek onu durduran Babil'di, yoksa her şey bu kadar basit miydi, Babil ve New York, meğer haftalar boyunca bir

sırrın peşinde koşmasına hiç gerek yokmuş, durup bir süre daha bakmış tabloya, sonra kaldırımda yürüyenler arasından deri ceketli, uzun boylu bir yeni-yetme birden meydan okurcasına ona bakmaya başlayınca oradan ayrılmak zorunda kalmış; böylece de içindeki fırtına yavaş yavaş dinmiş, Grand Central yönüne yürümeye devam etmiş, dükkânlar, mağazalar tek tük açılnıaya başlamış artık, özellikle de küçük bakkallar ve manavlar, küçük bir kitapçı da, dükkân sahibi tam da ikinci cl kitapları tekerlekli bir kitaplık üzerinde dışarıya çıkarıyormuş, Korin kitapların önünde durmuş, bol bol vakti varmış, hayatta hiçbir zaman olmadığı kadar özgürmüş, renkli albümlere bakmış, eskiden de saat beş gezintilerinde böyle bir dükkânla karşılaşınca durur bakarmış zaten, kitaplardan birini almış eline çünkü kapağında tanıdık bir bina görmüş, kitabın adını okumuş: *Ely Jacques Kahn,* altında daha küçük harflerle: *New York Architecht, Otto John Teegen ᶠin* 1931 *önsözüyle,* açıp bakmış, yığınla siyah-beyaz fotoğraf, New York'un binaları, gezintileri sırasında gözüne çarpan binalar gibi, o malum New York gökdelenciliği -New York *gökdelenciliği,* demiş kendi kendine ve bu sözcük kafasında çınlamaya başlamış- sonra sayfaları çevirmiş ama peş peşe değil, rastgele, arkadan öne, önden arkaya doğru, 88. sayfada birden bir fotoğraf fark edinceye kadar, altında şu yazılıymış: *ᵘView from East River,* 120 *Wall Street Building, New York City"* işte o zaman kafasında bir şimşek çakmış adeta, o gün öğleden sonra Mokka adlı lokantada böyle anlatıyordu, kitaba tekrar başından bakmaya başlamış, bu sefer sayfa sayfa, hepsine, *Insurance Building,* 42-44 *West Thirty-Ninth Street Building, Number Two Park Avenue Building, N.* W *Corner Sixth Avenue at Thirty-Seventh Street Building, International Telephone and Telegaph Building, Federation Building, S.E. Conıer*

Broadway and Forty-First Street Building vb. sonuna kadar hepsine, sonra kitabın başındaki ismi yeniden okumuş Ely Jacques Kahn, sonra yine bir daha, Ely Jacques Kahn, sonra gözlerini kitaptan kaldırarak Aşağı Doğu Yakası'nda Aşağı Manhattan'a doğru en yakın böyle bir bina aramış ve gözlerine inanamamış, aynen böyle demişti anlatırken, gözlerine inanamamış, orada tam karşısında, boylu boyunca gerçek olarak duruyormuş bina ve kitapta olanlarla kuşku götürmez bir akrabalık varmış aralarında, *ama aynı zamanda Ernegelin Babil Kulesiyle de,* o zaman böyle başka binalar bulmayı denemiş, caddenin üzerindeki ilk yaya geçidine koşmuş daha iyi görebilmek için, daha doğrusu Aşağı Manhattan'ı daha iyi

görebilmek için, hemen fark etmiş başka binaları da, o kadar şaşırmış ki, kaldırımdan inip yaya geçidinin başında durduğunu bile fark etmemiş, az daha araba çarpacakmış, klaksonu duyunca fırlamış kenara, büyülenmiş gibi Aşağı Manhattan' a bakın ış, bakmış ve apaçık görmüş ki *bütün New York, Babil kuleleriyle dolu,* aman Tan-rı'm, demiş, o gün öğleden sonra olağanüstü heyecanla anlatıyordu, ya, düşünün bir kere, dedi, meğcr haftalar boyunca burada aralarında dolaşıp durmuş, taban tepmiş buralarda, bir şey fark etmesi gerektiğini bilerek ama fark etmeden, şimdi nihayet anlamış işte, sesini nutuk verir gibi yükseltti, nihayet farkına varmış, dünyanın ortasını, dünyanın merkezini, dünyanın bu en önemli, en hassas, en haşmetli başkentini biri, Babil kuleleriyle *dol-dunnuş,* yedi kat, gözlerini kısarak uzaktan görünen manzarayı incelemiş, yedi katın her biri, Zigguratlarda olduğu gibi, kademe kademe, konuyu çok iyi biliyormuş, yinni yıl kadar önce üniversitede tarih okumuş, sonra yerel tarihçilikte karar kılmış, üniversiteyken Mezopotamya kulelerini defalarca incelemişler, hem sadece Bruegel'in Babil tablosunu değil, Koldcwey'in incelemelerini de; çünkü şimdi de çok iyi hatırlıyor, Babil'i, Esa-gila'yı ve Etemenanki'yi bulan ve kazılarla kısmen meydana çıkararak bir maket halinde gösteren Alman amatör arkeoloğun adı Robert Koldewey'di, elbette ya, o zaman, John Fitzgerald Kennedy Havaalanı'na indiği ve taksiye binip de ilk defa taksinin camından dışarıya baktığı zaman, o ünlü panoramayı görünce hemen fark etmesinde şaşılacak hiçbir şey yoktu, hemen fark etmişti ama bir türlü adını koyamamıştı, orada, yorgun ve acılı beyninin arka taraflarında bir yerlerde gizliydi, öne gelmiyordu bir türlü, gelmedi, gelmedi, şimdi, bugün geldi işte ama samimi olması gerekirse anlamıyor nasıl oldu da bu son gün, bu son gün sanki önüne serdiler her şeyi, zaten şafak vaktinden beri garip bir duygu var içinde, sanki biri elinden tutmuş da bir yere götürüyor gibi bir duygu, sonra o kitap da, *Ely Jacques Kahn,* adeta eline verdiler o kitabı çünkü neden başka birini değil de tam o kitabı aldı eline, niçin tam da o kitapçının önünde durdu, ve neden tam da o caddeden geçti ve neden yayan olarak - Korin, Mokka'da gülümseyerek başını salladı, mutlaka yanında birileri var, elini tutuyor ve yönlendiriyor onu.

5.

Kral, taş yontucuları arasında; Babil'de herkes dehşete düşmüş, demek yönetecek yasa kalmamış, düzenin dayanağı, temeli çatlamış, demek gelmiş o dönem, belirsizin, şaşırtıcının ve akılsızın efendi olduğu dünya, kral taş

yontucularının arasına gidiyor, sıradan bir insan gibi yayan, Marduk yolunda taban teperek, İştar Kapısı'ndan geçip karşı tepeye çıkarak ve en son gelenekleri de çiğneyerek, böylece imparatorluğun gücünü yitirdiği ilan ediliyor, ne demek eşliğinde zorunlu maiyeti ve saray erkânı olmadan saraydan çıkmak, topu topu dört muhafızla ve ablak suratlı korkunç başmüşaviriyle, Babil bu kadarına artık tahammül edemez, başmüşavir uzaktan bağırmış: kral geliyor, arkasındaki muhafızların alaycı sesleri yankılamış: kral geliyor, yamaçtaki taş yontucular, birinin kendileriyle alay ettiğini sanmışlar, önce yerlerinden kalkmamışlar bile, işlerini bırakmamışlar ama sonra *sahiden* geldiğini fark edince yerlere kapanmışlar, kralın sözleri-

•• 1 •• ■ 1 ala ■ •• 1 a

ne tercüman olan müşavir onları işlerine geri göndermiş, yapsınlar, devam etsinler, çalışsınlar, kralın emri bu, kralın yüzü acayip ciddi ve korkunç ama bakışlan bulanık, iki çılgın göz, Kral Nemrut, sırtında cüppesi elinde asası, *işçiler arasında:* Marduk papazları anlamışlar kıyamet gününün yakınlaştığını, tapınaklarda sunulan kurbanların ardı arkası kesilmemiş, kral tepenin yamacında taş yontucularıyla bire bir konuşuyor: bu felaket haberi, şehrin anlamını yitiren kalın duvarları arasında çoktan zevk sefa âlemine ve hain unutmanın rehavetine kapılmış olanları bile dehşete düşürmüş, yontucuların dördü de yerlere kapanmış, yanıtlamaya hiçbiri cesaret edemiyor, zaten soruyu da anlamamışlar ya, yürekleri korkudan güm güm çarpıyor, haşmetli Nemrut önlerinde duruyor, tam bir çılgın, aralarında mahrem fısıldaşmadan sonra başmüşavir eğilip bağınyor yontuculara, kral soruyor, diyor, taş dayanacak mı, yontucular iki büklüm eğilerek dayanacak, diyorlar, dayanır, diyorlar, kraldan cevabı duyduğunu anlatacak bir işaret yok, gülüşmelerini saklamayan muhafızlardan ayrılarak, manzaranın mükemmel olduğu bir uçurum kenanna gidip duruyor, ayakla-nnın dibinde derin uçurum, karşısında yükselen o dehşetli kule, Etemenanki, Nemrut kıpırdamıyor, nehir tarafından hafif, kuru, kızgın bir rüzgâr gelip çarpıyor krala, Nemrut inşaatı seyrediyor, karşısında yükselen korkunç devi, bitmesine az kalan imkânsızı, arkasında tam bir

sessizlik, işçiler, ellerinde çekiç ve keskileri, donup kalmışlar, kral yarattığı eseri seyrediyor, ünü dünyaya yayılacak yapıyı, tanrısız yüceliğin muzaffer başyapıtını, ebediyete kalacak başyapıtı; en azından o böyle tasavvur ediyor, herhalde buna benzer bir şekilde geçmiştir, dedi Korin, yeni edindiği

arkadaşıyla bir içki içmek için oturdukları Mokka isimli lokantada, başka türlü olamazdı zaten, eğer insan Koldewey'e değil de Bruegel'e inanırsa, o Bruegel 'e inanıyor, Koldewey'e değil, Bruegel'in tablosunun doğru olduğu inancıyla hareket ediyor, kendi mütevazı eserini bitirebilmesi ve Babil'le bağlantılar konusunda sarih bir açıklama bulabilmesi için bir yerden hareket etmesi şart, gizemli bir yol göstericinin onu buraya, New York'a getirmesinin de mutlaka bir nedeni, bir açıklaması olması gerek, peki bu neden, bu açıklama acaba ne olabilir; Korin, gülümseyerek başını salladı, Tanrısız yolun buraya, bu harikulade, büyüleyici, göz kamaştırıcı insana çıkacağını, her şeyi yapabilen ama tek bir şeye, kendi yarattıklarına hükmetmeye gücü olmayan ve asla olamayacak insana çıkacağını anlamak ve bunu başkalarına anlatmak, başka ne olabilir, değil mi; çünkü onun inancına göre gerçekten de insandan daha muhteşem bir şey yok, örneğin bilgisayarlanmızı düşünelim, uzay istasyonlarımızı, ceptelefonlarımızı, mikro-çiplerimizi, otomobillerimizi, ilaçlarımızı, televizyonlarımızı, görünmez robot uçaklarımızı, bu sıralamayı sonsuza kadar sürdürebiliriz, işte onu New York’a yönlendiren neden ve açıklama herhalde bu olacak, öz olanı aleladeden ayıklayıp şöyle söyleyebiliriz: *fazla büyük olan, bizim için fazla büyüktür,* işte bunu anlamak ve başkalarına anlatmak, ne kadar söylese yine de az, bu gerçekten böyle, şimdi artık onu elinden tutup yönlendirdiklerini kesinlikle hissediyor. o zeiki $_{t}a_{Pg}$ rubu

Mokka Lokantası'nın sahibesi o günün gecesi telefonda cıvıl cıvıl sesiyle, bir arkadaşına Gyuri Szabo'yu tanıdıklarını anlatıyordu, eve gelip duşunu yapmış, ^V'yi açmış, telefonu almış eline konuşuyordu, bir hafta önce onların lokantasında masalardan birine de plastik bir manken yerleştirmesine izin vermişler, elini ayağını güzelce düzeltmiş, bir haftadır orada misafirler arasında oturuyormuş manken, aslında düzgün, sessiz, iyi bir adammış, sadece garip birtakım fikirleri varmış, aslında ona bir diyeceği yok ama o yanındakini, o yarasa kafalıyı hiç gözü tutmamış, ilk defa görmüş zaten, bir tahtası eksik herhalde, hep o konuşmuş, o laf kalabalığı anlatılır gibi değilmiş, birayla *unicum*[x] içmişler, Macar usulü, adam başına on bir *unicum,* öğleden sonra dörtten gecenin ikisine kadar, yarasa kafalı anlatmış da anlatmış, Gyuri Szabo dinlemiş, çok sarhoş olmuş o da, öteki de, bir ara tuvaletten çıktığında yakalamış onu, o kadar içmesinler, diye yakınmış çalışmış ama boşuna, faydası olmamış, böyle sürmüş gitmiş, çoktan kapatması gerekiyormuş lokantayı, kasanın hesabını da yapmış zaten, bir

türlü gitmek bilmemişler, sonunda mecbur olmuş söylemeye, lambaları da kapatmaya, oysa nefret edermiş ışıkları söndürmekten, sanki hâlâ Macaristan'daymış gibi, orada durmadan böyle yaparlar, söndürürlermiş ışıkları insanlar gitsinler diye, başka yapacak şey bulamamış, birkaç defa mecbur kalmış ışıkları söndürmeye, nihayet kalkmışlar [1] ve gitmişler, Gyuri Szabo'ya acımış aslında, öyle dedi telefonda arkadaşına, hani şu Lloyd'da eskiden şube şefi olan Bela Szabo amcanın ikinci evliliğinden olan oğlu, evet, evet o, hani hep sanatçı bir çocuk gibi görünürdü, çok iyi kalpli, düzgün bir çocuktur ama ötekini hiç tanımıyor ve doğrusunu söylemek gerekirse korkar böy-lelerinden, hiç belli olmaz birden akıllarına ne eseceği, neyse ki onun hiçbir şey gelmemiş aklına, şükürler olsun, hesabı ödedikten sonra güzel güzel gitmiş, kapıya doğru ilerlerken bir-iki sandalye devirmiş ama gitmiş işte, söyleyecek sözü yokmuş, gitmiş; Korin, arkadaşına fena olduğunu, kusacağını söyledi, öteki de kussun öyleyse, diye yanıtladı, giriş kapısının yanındaki girintiye doğru ilerledi Korin, çıkardı içindekileri, o anda rahatladı ve rahatlar rahatlamaz itmeye yardım etmek için el arabasına doğru yürüdü, yanındaki yine gerek yok, dedi, yalnız başına yapmaya alışkın, bundan sonra da işlerini bir başına yapacak ama Korin dinlemedi onu, ilk defa onu gördüğünde de aynı şeyi söylemişti, öğleden sonra, buradan bir köşe ötedeki 81. Sokak'ta onu gördüğü zaman, itmeye yardım edebilir miyim, dediğinde tam tamına aynı cevabı almıştı, ikisi de aksanından derhal anlamıştı karşısındakinin Macar olduğunu, Korin'in söylediklerinden hiç de zor olmamıştı bunu anlamak, *can I help you,* ötekinden de, *no, thanks;* Korin o sırada saatlerden beri birine bir laf söyleyebilmek için cesaret toplamaya çalışıyordu, ne cesaret bulabilmişti ne de Macar'a benzeyen birini, işte tam o sırada acayip bir kişi fark etmişti, 81. Sokak'ta-ki otobüs duraklarından birinde, durak yazılı tabelanın direğine insan büyüklüğünde bir vitrin mankeni yerleştirmekle meşgul olduğunu şaşkınlıkla gördü, adam, mankeni, sanki otobüs bekliyormuş gibi bir biçime soktuktan sonra bir ayağından ve bir elinden zincirle direğe bağladı, başını da gelen otobüse bakıyormuş gibi yana çevirdi, sol elini de sanki otobüse dursun diye işaret ediyormuş gibi biraz yukarıya kaldırdı, sonra el arabasına geri döndü, işte o zaman Korin yanına yaklaşıp sordu, itsin mi arabayı, seve seve hazır yardım etmeye.

Adam, işlerini hep tek başına yaptığını, bundan sonra da tek başına yapmak niyetinde olduğunu söyledi ama sonra Korin'in yardım etmesine engel

olmadı, gerçi yardım edecek pek bir şey olmadığı ayan beyan meydandaydı, branda beziyle örtülü el arabasından dışarıya sar^nış birkaç plastik el ve ayaktan bütün yükün plastik mankenlerden ibaret olduğu, ağır olmadığı belliydi, Korin arkadan itti, adam önden çekti, araba buz tutmuş karda zangırdıyor, sarsıldıkça kâh bir yanından kâh öte yanından dışarıya bir manken sarkıyordu, dışarı sarkanı Korin ya da adam diğerlerinin arasına sokuşturuyorlar ve arabayı itmeye, çekmeye devam ediyorlardı, birkaç dakika içinde birbirlerine iyice alıştılar, İkinci Cadde trafiğine girdiklerinde Korin, Macar mahallesini aradığını söyleyip acaba nerede olduğunu biliyor mu, diye sormaya cesaret etti, yanıt, Macar mahallesi burası, oldu; o halde kendisine bir işte yardım edecek bir Macar'ı nerede bulabileceğini de söyleyebilir mi; nasıl bir işte; Korin, boğazını temizledi, bir tabanca almak istiyor da; ha, tabanca mı, dedi ciddi bir sesle adam, tabancayı burada nerede isterse alabilir ve konuşmayı bu cümleyle bitirdi, bir süre ikisi de tek söz söylemediler, sonra adam arabanın frenini çekti, okunu kaldırıma dayadı ve Korin'e dönerek, aslında ne istediğini nihayet söyleyecek mi, dedi, bir tabanca, diye tekrarladı Korin, nasıl olursa olsun hiç fark etmez, küçük, büyük, orta, hepsi bir, beş yüz doları var, bu kalan son parası, bu da bir tabanca almak için, hemen özür dilercesine, niyetinin korkutmak olmadığını ekledi, o kesinlikle masum, söz konusunun ne olduğunu derhal anlatabilir, buralarda yakınlarda bir yer yok mu acaba, hem anlatır hem de bir şeyler yer, içerler, etrafına bakındı, sabahtan beri sokakta, her yanı buz kesti, sıcak bir yer

çok iyi gelirdi doğrusu, sonra çok da acıktı, hem de susadı — demek bir tabanca, dedi adam ve uzun uzun inceledi Korin’i, bir yere otursalar, dedi Korin, onun misafiri olsun, hem arada anlatır başından sonuna kadar hepsini, yiyecek içecek bir yer; adam düşündü, burada birkaç yer var diye çevreyi gösterdi, aradan birkaç dakika geçtikten sonra Mokka I.okantası'nda oturuyorlardı, duvarlarda halk motifleri işlenmiş süs tabakları, tavanda plastik duvar kâğıdı, duvarda baştan aşağıya bir ayna, masalarda topu topu üç misafir, tezgâhın arkasında da lokantanın karga suratlı sahibesi, gözlerinde oval bir gözlük, kâküllü saç, bir süre sonra dostça bir sesle, bir şeyler de yiyin, diye seslendi, sadece Korin kabul etti yemek yemeyi, gu-laş çorbası içti, adam bir şey yemek istemedi, arada bir masada duran şeker paketlerinden bir tane alıyor, kenarını yırtıyor, başını arkaya eğip ağzını açıyor ve işaretpar-mağıyla paketin arkasına vurarak içini ağzına boşaltıyordu, yemek istemedi, sadece içki kabul etti, ona hiç itiraz etmedi,

içtiler, *unicumla* bira, *unicum'* la bira, *unicum'la* bira ve Korin anlattı, anlattı, o dinledi.

8.

Manken tezgâh yakınında bir masada tek başına oturuyordu ve orada *biri* oturuyormuş gibi görünüyordu, pembe plastikten, insan boyunda, çıplak bir vitrin mankeniydi, dışarıda, el arabasındakiler gibi, içerinin aydınlığında pembe teni dışarıdakilerden daha bir saydam, bakışları daha dalgın görünüyordu, oturabilmesi için bacakları kıvrılmış olarak sandalyeye yerleştirilmişti, bir eli kucağında, diğeri masanın üstündeydi, başı, uzaklara bakıyor izlenimi vermek için omzundan hafifçe yana çevriliydi, adam dosdoğru o masaya yürüdü, Korin paltosunu çıkarıncaya kadar masaya oturmuştu bile, bu durumda o da mankenin yanına oturmak zorunda kaldı, gerçi başlangıçta bu konuda bir şey sormamak için çok zorlandı, sonra alıştı, kabullendi, bir şey söylemedi, önceleri arada bir gözü takılıyordu mankene, sonra bakmaz oldu, hatta aradan bir süre geçtikten, beşinci-altıncı *unicumu* devirdikten ve kafası iyice dumanlandıktan sonra *ikisine* hitaben konuşmaya devam etti, tanıştığı adamı aydınlatmak için oturur oturmaz hemen başlamıştı konuşmaya, ta baş ağnlarından ve Babil'e ilişkin aydınlanmasından başladı, arşivle, Sarvary'lerle, bütün Amerika yolculuğuyla devam etti, sonra elyazması geldi, ebediyet ve tabanca ve nihayet Kasser, Bengazza, Falke ile Toot, çıkar yol aramak, bulamamak, onları nasıl içinde taşıdığı, ne kadar tedirgin olduğu, yani hiç rahat olmadığı, oysa eskiden nasıl o gün ne kadar rahatlayacağını düşünmüş olduğu, onları bir türlü bir yere bırakamadığı, ona adeta yapıştıkları ama böyle birlikte götüremeyeceğini de hissettiği... acaba ne yapsa, nasıl çözse bu durumu, burada içini çekti ve tuvalete gitti, tam geri dönerken, tuvalet ve lokantanın salonu arasındaki dar koridorda kâküllü lokanta sahibesi yolunu keserek özür diledi ve biraz sitemle arkadaşına bu kadar içki içirmemesini, onu burada, lokantada iyi tanıdıklarını, içkiye alışık olmadığını, dayanamadığını bildiklerini anlatırken Ko rin, onun bir şey yapmadığını söyleyince kadın bu sefer biraz sinirli sürdürdü konuşmasını, arkadaşına iyilik yapmadığını biliyor mu acaba, sesi biraz teklifsizdi, bu kez ka külünü düzeltti eliyle, arkadaşı çok duygulu ve çok iyi niyetli bir insandır, sadece onun da gördüğü gibi vitrin mankenleri takıntısı var, bütün mahalleyi onlarla dolduruyor, sadece bu lokantaya değil, izin verdikleri başka yerlere de mankenlerini yerleştiriyor, zaten izin veriyorlar çünkü o kadar uysal, o kadar sessiz, o

kadar iyi bir insan ki, Grand Central'da üç tane mankeni var, Halk Kütüphanesi'nde ve McDonald's'ta da var, sonra I I. Sokak'ta bir sinemada, buraya yakın bir yerde bir gazete bayiinde de var, gazetelerin durduğu raflar arasında, söylediklerine göre evinde de varmış, odasında koltuğa oturmuş televizyon seyreden bir manken, sonra mutfakta masa başında da bir tane, bir tane de pencerenin önünde durmuş dışarıya bakıyormuş, yani o, lokantanın sahibesi, arkadaşının bu takıntısını inkâr etmiyor ama sakın deli sanmasın, deli değil, bir kadın yüzündcnmiş, söylediklerine göre çok sevmiş o kadını, onun için ... anlayışlı davranmasını rica ediyor Korin'den, hatta Korin eğer mümkünse dikkat etsin ona, daha fazla içki içirmesin, sonu iyi olmayacak, Korin, evet, tabii, dedi, anlıyor, elbette dikkat edecek, zaten o da çok sempatik bulmuş ve itiraf etmeli ki gördüğü an hemen sevmiş onu, tabii, elbette dikkat edecek, söz veriyor, ne yazık ki verdiği sözü tutamadı Korin, masaya oturur oturmaz birer kadeh daha ısmarlandı, orada da durmadılar, nihayet işin sonu gerçekten kötü oldu, gerçi lokanta sahibesinin tahmin ettiği gibi değil; çünkü Korin kötü oldu, hem de çok kötü, kusmak biraz yardım etti ama sadece bir-iki dakikalığına, sonra yine fenalaştı ve giderek daha da kötüledi durumu, artık arabayı itmiyor, arabaya tutunuyordu ve dostu saydığı adama ölümü umursamadığını söylüyor, arabaya abanıyor, adeta arabaya çektiriyordu kendisini, ayakları karda durmadan kayıyordu, sabahın dört-dört buçuğunda buz gibi donmuş olan ayakları.

9.

Karda bir yerlere doğru yürüyorlardı, Korin'in umurunda değildi nereye gittikleri, adam da şimdi bunu umursamaza benziyordu, arada bir duruyor, mankenlerin üzerindeki branda bezini düzeltiyor, sonra öne doğru eğilerek arabayı gelişigüzel bir yerlere doğru çekiyordu, sert bir rüzgâr esiyordu, özellikle de kuzeyden güneye uzayan caddelerden tesadüfen bu caddelerden birine girerlerse çabucak oradan kaçmaya bakıyor, kaçıyorlardı, uzun zaman hiç konuşmadılar, sonra adam birden, uzun uzun

sonra bir karara varmış gibi arkasına dönüp bir şey söyledi, Korin duymayınca adam durdu, söyledikleri karşısındakinin beynine kadar ulaşabilsin diye arabanın arkasına gitti, iyi, güzel, Mokka Lokantası'nda elyazmasını anlattı uzun uzun, güzel, o da gözünü kırpmadan dinledi, dinledi ama o uydurdu bunların hepsini değil mi, itiraf etsin, doğrusu Girit'te, Venedik'te, Ro-ma'da olanlar çok güzel ama bunları sadece hayal ettiğini

kabul etsin, itiraf etsin; hayır, dedi Korin, başını iki yana sallanarak, hayır, uydurmuyor, elyazması mevcut ve hâlâ 159. Sokak'ta, yatağının üstünde, eğer görmek istiyorsa, arabanın arkasına tutundu sıkı sıkı çünkü bir anlığına bırakmıştı; istiyorum, dedi adam, dili zor dönüyordu ağzında; çünkü eğer gerçekse sahiden çok güzel, başını yukanya kaldırdı, sonra o çıkar yolla ilgili de bir şey yapmak gerek, dedi, şöyle yapsınlar mı, yarın buluşsunlar yine, akşam altı sularında onun evinde, elyazmasını getirsin, eğer varsa gerçekten, çok güzel olur o zaman, branda bezinin altındaki mankenlere baktı, evde sevgilisine de bir-iki sayfasını gösterir, cebinden kartvizitini çıkardı, adres işte burada, gösterdi Korin 'e ve paltosunun cebine soktu, kolaydır bulması, yarın akşam saat altıda, dedi ve bir çuval gibi olduğu yere, karın üstüne yıkılıver-di, Korin bir süre durup baktı, sonra arabanın kenarını bıraktı, yardım etmek için ileriye doğru bir adım attı, dengesini kaybetti, o da yerdekinin yanına yıkıldı, daha sonra yardım eden yine de adam oldu, soğuk bir süre sonra adamın aklını başına getirdi, aklı başına gelmese de ayağa ilk kalkan adam oldu, Korin'i o kaldırdı, orada

düşündükten

karşı karşıya durdular, ikisinin de bacakları iki yana açıktı, öylece duruyor ve sallanıyorlardı, belki de tam bir dakika boyunca bu böyle sürdü, sonra adam birdenbire Korin'e sevilmeye değer bir insan olduğunu ama nedense merkez noktasının eksik olduğunu söyledi, sonra arabanın önüne yürüdü, okunu tuttu ve karlı yolda yine çekmeye başladı, Korin bu sefer onu izlemedi, arabaya tutunacak gücü kalmamıştı, bir süre arkasından nasıl uzaklaştığına baktı, sonra en yakı ndaki kapı aralığına kadar zar zor gitti, dış kapıyı itip açtı ve merdivenin önündeki duvarın dibine, yere uzandı.

lO.

Dört yüz kırk dolar, en çok buna kızmış üstünden çıkınca, böyle pis bir serserinin nereden olur dört yüz kırk doları, o, sarı tulumlu parmağıyla kendini gösterdi, o, haftada yüz seksen dolara evin pisliğini temizliyor, su borularını onarıyor, çöplerini topluyor, sokaktaki karı kürüyor, buzu kırıyor, iki kuruş kazanmak için canı çıkarken bu hayvanın paltosunun cebinde öylesine duruyor dört yüz kırk dolar, merdivenden aşağıya inerken görmüş

onu, görmekten çok hissetmiş, yine böyle leş kokulu, kusmuk içinde pis bir serserinin orada yattığını, bir anda kan beynine fırlamış, hemen gebertesi gelmiş iti, bir tekme indirmiş böğrüne, dışarıya doğru sürüklemiş, işte o zaman bulmuş dört yüz kırk doları, sayıp cüzdanına yerleştirmiş, öyle bir tekme atmış ki pislik herife, hâlâ ağrıyormuş ayak kemeri, herhalde kemiğe isabet etmiş olmalı ki, ayak kemerinde teknenin şiddetini hâlâ hissediyormuş, dört yüz kırk, işe bakın hele, sesi öfkeden titriyordu, tekmeleyip atmış serseriyi kapı dışarı, kaldırımdan da sokağa yuvarlamış bok soyunu, iğrenç şey, gerçekten iğrenç, sarı tulumlu birinci kat kiracısının ko-

luna yapışmış anlatıyordu, doğru olanı yaptığına kesin inanıyormuş, donsun orada it, yüzü kızardı hiddetinden, yatsın orada, üstünden bir araba geçinceye kadar, köpek; Korin gerçekten orada yatıyor, gözünü bile açamıyordu, canı çok acıyordu, nihayet gözlerini açabilince kendini korkunç klakson seslerinin arasında buldu, nerede olduğunu görünce kaldırıma doğru sürüklenmeye çalıştı, uzun zaman ne olduğunu, başına ne geldiğini, karnının, göğsünün, yüzünün neden dayanılmaz derecede ağrıdığını bir türlü anlayamadı, bir süre kaldırımın kenarında öylesine yattı, sonra sanki biri sordu kendisinde iyi mi, diye, ne cevap verecekti ki bu soruya, iyiyim, dedi ve o anda birden beyninde şimşek gibi çaktı, eğer polisin yakalamasını istemiyorsa hemen oradan sıvışması gerek, derhal sıvışmak, beyni motor gibi çalışmaya başladı, derhal doğruldu yerinden, hava aydınlanmıştı artık, öğrenciye benzeyen iki çocuk ona bakıyordu, acısını paylaşırcasına, bir kere daha sordular, iyi mi, ambulans çağırsınlar mı, ay, ambulans mı, sakın, sakın, konuşmaya çalıştı, yok önemli bir şey, bir şey olmuş anlaşılan, o da anlamıyor aslında, nasıl ve neden olduğunu ama şimdi her şey yolunda, merak etmesinler, başının çaresine bakacak, birden Macarca konuştuğunu fark edince, çabucak birkaç cümle İngilizce de söylemeye çabaladı ama beceremedi, yavaş yavaş kalktı ayağa, kaldırımda yürümeye başladı, attığı her adımda çok zorluk çekiyordu, zar zor Lexington Caddesi ve 51. Sokak'ın köşesine kadar gelebildi, güçbela metroya indi, orada daha rahat hissetti kendini, o kalabalıkta böylesine kırılmış, parça parça olmuş bir insan fark edilmiyordu, gerçekten kırılmış ve parça parça olmuştu çünkü, daha sonra arkadaşına anlatırken öyle demişti, öylesine kırılmış ki akıl erdirememiş nasıl bu kırık parçalar birleşecek de o yeniden tek bir adam olacak, bunu tasavvur bile edemiyormuş, metroya binmiş, henüz nereye gideceğini bilmiyormuş, tek istediği buradan, bu yerden ayrılmakmış, iyice

uzaklaştığını tahmin ettiği zaman inmiş metrodan, zorlukla duvardaki haritaya kadar yürümüş, istasyonun adına bakmış, Brooklyn'de bir yerlerde olduğunu anlamış, şimdi ne yapsın, kafasını buna yoruyormuş, şimdi ne yapsın, o zaman hatırlamış ne kararlaştırarak ayrıldıklarını, ne garip değil mi, geçen son saatlerde olan her şeyi unutmuş da bunu hatırlamış işte, elyazmasıyla akşam saat altıda yeni edindiği arkadaşının evinde olması gerektiğini hatırlamış, o halde elyazması, demiş kendi kendine ve yedi numaralıya binerek gerisin geri, 42. Sokak'a doğru yola koyulmuş, çok korkuyor-muş çünkü halinden hemen anlaşılıyormuş kıyasıya dayak yediği, kir pas içindeymiş ve leş gibi kokuyormuş, eve gidinceye kadar birinin yolda kendisini durduracağından korkmuş hep ama kimsenin aklının köşesinden bile geçmemiş onu durdurmak, insanlar hep uzaklaşmışlar ondan, kimse sataşmamış ona, nihayet Batı Yakası 42. Sokak'a varmış, oradan dokuz numaraya aktarma yaparak eve, demiş kendi kendine, eve, bir dua gibi tekrarlı-

1 ■ w • • I* İli 1 İt 1 1 ■■ 1

yormuş bu sözcüğü, eve, sürüklüyormuş bedenini, artık çeşitli parçalardan ibaret olan bedenini, nihayet eve varmış, merdivenlerden yukarıya çıkmış, kendini hâlâ o kadar kötü hissediyormuş ki, düşünememiş bile daha dün oradan ebediyen ayrılmış olduğunu, bunları arkadaşına anlatırken oysa bunu düşünmesi gerekirdi, demişti, çünkü o zaman neden kendisini ölü gibi hissettiğini daha iyi anlardı.

1 ı.

İkisi de mutfakta kutuların arasındaydılar, kadın sırtüstü yatıyordu, bedeni tam ortasından tersine çevrilmişti, yüzü tanınmayacak haldeydi, tercüman kalorifer borusuna asılmıştı, kafasından akan kandan, çok yakından makineli tüfek ateşine tutulduğu anlaşılıyordu - ne haykırabildi Korin ne de kıpırdayabildi, kapıda öylece kalakaldı, ağzını yavaşça açtı ama sesi çıkmadı, sonra gerilemek, arkaya doğru gitmek istedi, tek bir uzvu olsun itaat etmedi ona, hatta daha sonra nihayet hareket edebildiğinde, ayakları geriye değil ileriye, onlara doğru götürdü bedenini, giderek daha yakınlarına; kafasına korkunç bir sancı saplandı, durdu o zaman, uzun zaman sürdü bu, durdu öylece, durdu ve gözlerini onlardan alamadı, yüzü dehşet içindeydi, şaşkın ve yaşlı, yine açtı ağzını, yine sesi çıkmadı, bir adım attı, bir şeye

çarptı, az kalsın düşüyordu, telefondu ayağına takılan, eğilip aldı, gayet ağır hareketlerle bir numarayı tuşladı, sonra uzun süre gelen meşgul sesini dinledi, kendi numaralarını tuşladığını anlayıncaya kadar, bunu fark edince başladı ceplerini karıştırmaya, aradığını bir türlü bulamadı, giderek arttı umutsuzluğu, sonunda nihayet buldu kartviziti, eyvah, dedi telefonda, ay, ay, ay, eyvah, eyvah, dedi delirmiş gibi, ölmüşler, ikisi de ölmüş, küçükhanım da Sayın Sarvary de; duymuyorum, yüksek sesle konuşun, dedi karşısındaki, fısıldamasın öyle, doğru dürüst anlatsın ne olduğunu; fısıldamıyorum, dedi Korin fısıldayarak, öldürmüşler onları, ikisi de ölmüş, küçükhanımın bedenini belinden tersine çevirmişler, Sayın Sarvary ise sallanıyor, telefondaki adam bağırdı, biran önce ayrılsın oradan, eyvahlar olsun, dedi Korin, her şeyi kırıp dökmüşler, sonra telefonu kendisinden biraz uzaklaştırarak, korkuyla yukarıya baktı, sonra merdiven boşluğuna koştu, tuvaletin kapısını hızla itti, klozet kapağının üzerine bastı, duvardan fayansı çıkardı, paraları aldı içinden, odaya geri koştu, telefonu tekrar aldı eline, biliyorum artık dedi, ne olduğunu biliyorum ve başladı sıralamaya, evin efendisinin yeni işini, büyük alışverişi, elinde tuttuğu parayı, gizli yeri nasıl keşfettiğini, küçük poşetleri, giderek daha karışık bir şekilde ve kendi anlattıklarından giderek daha çok korkarak, adam yeniden bağırdı, fısıldamasın, doğru dürüst konuşsun, anlamıyor anlattıklarını; ama artık hiç kuşkusu yok, diye sürdürdü Korin sözlerini, onun aklından bile geçmezdi böyle bir şey, tam da Sayın Sarvary, oysa o... başladı ağlamaya, ağladı, ağladı, telefonun ucundaki boşuna konuştu, Korin kendi ağlamasından duymuyordu adamın söylediklerini, ağladı, ağladı, hıçkırdı, hıçkırdı, telefonu bile elinde tutamıyordu, sonra yine getirdi kulağına, alo, diyordu adam, orada mı hâlâ; evet, diye yanıtladı Korin, o halde hemen kaybolsun oradan, paraya gelince madem bir kere tuttu, mutlaka getirsin beraberinde, başka hiçbir şeye dokunmasın, evden çıksın çabuk, derhal, onun evine gelsin ya da başka nereye isterse, duyuyor mu, orada mı hâlâ; som. uzun zaman buz gibi sessizlikte asılı kaldı, yanıt gelmedi çünkü Korin telefonu bırakmış, parayı paltosuna tıkıştırmış, geri geri gitmeye başlamıştı, geri geri gidiyor ve yine ağlıyordu, öylece çıktı evden, sonra merdivenden indi, sokağa çıktı, iki yüz metre kadar yürüdükten sonra koşmaya başladı, koştu, koştu, elinde kartvizit, koştu, kartı o kadar sıkı sıkı tutuyordu ki sonunda eli dinmemecesine titremeye başladı.

12.

Üçü de televizyonun karşısında koltuklara oturmuşlardı, bir vitrin mankeni, yanında adam, onun yanında da Korin, sesi kısılmış televizyonun kendi vınlamasından, geçen resimlerin altındaki uğultudan başka şey duyulmuyordu odada, bir de çamaşır makinesinin banyodan gelen homurtusu, gürültüsü, zangırtısı, tek kelime olsun etmiyorlardı, Korin geldiğinde adam onu oturtmuş, o da yanınd.a oturmuştu, uzun zaman hiçbir şey sormadı. sadece önüne baktı, derin düşüncelere daldığı belliydi, sonra kalktı, bir bardak su içti, sonra oturarak bir çözüm bulunacak, dedi, Ko ri n meraklanmasın/ her şeyden önce giysilerini yıkamak gerek çünkü bu halde tek adım olsun atamaz, sonra soyunmasına yardım etti, Korin'in buna neden ihtiyaç olduğunu anlamadığı açıkça belliydi, düğmelerini çözmeyi beceremiyordu bir türlü, sonuçta Korin'in üstünden çıkan bütün giysiler ayağının dibinde bir küme oluşturdu, adam ona bir bornoz verdi, giysileri banyoya götürdü ve paltodan iç çamaşırlara kadar ne varsa hepsini birden tıktı çamaşır makinesine, makineyi çalıştırdı, sonra odaya geri döndü, yine oturdu koltuğa ve yine derin derin düşünmeye başladı, hemen bir saat boyunca böylece oturdular, çamaşır makinesi birden büyük bir homurtudan sonra sesini kesince adam, ne olduğunu tam bilmesi gerektiğini, aksi halde yardım edemeyeceğini söyledi, o zaman Korin, kendisinin daha önceleri tuvaletteki gizli yeri nasıl keşfettiğini ama içindekilerin aşağıdaki kiracılardan birine ait olduğunu sandığını, çünkü tuvalete aşağıdan herhangi birinin de gelebileceğini... nasıl gizli bir yer, diye kesti lafını adam, gizli yer işte, dedi Korin, sonra beyaz torbacıkları nası 1 bulduğunu, bunların yerini de bir gün paranın aldığını. .. nasıl torbacık, hangi gün, diye yine sözünü kesmek istedi adam ama Korin devam etti, bulduklarının onlara ait olduğunu hiç düşünmemiş, o kadar düşünmemiş ki, ertelemiş onlara anlatmayı da, zaten hayatları birden altüst olmuş, eve adamlar gelmiş, her şeyi alıp götürmüşler, ertesi gün her şeyi yepyeni olarak getirmişler, bu durum küçükh anımı o kadar tedirgin etmiş ki, Korin onunla meşgul olmak zorunda kalmış, sonra da her şeyi unutmuş, aklına bile gelmemiş bütün bu olup bitenlerin anahtarının tam da bu olabileceği, oturduğu koltukta yine ağlamaya başladı ve adamın hiçbir sorusunu yanıtlamadı artık, ondan sonra adam her şeyi tek başına halletmek zorunda kaldı, giysilerinden çıkan öteberi arasından pasaportu bulmak, geçerli olup olmadığına bakmak, sonra ıslak giysileri banyoya sermek, ne kadar parası olduğunu saymak ve bundan sonra ne yapılacağını bulmak ve sessizce yanına oturup tek bir çözüm var, demek,

kabil olduğu kadar çabuk buradan gitmesi, Korin buna da yanıt vermedi, mankenle yan yana televizyon seyretmeye ve ağlamaya devam etti.

13.

Yatak odasında tek bir yatak vardı ve pencerenin yanında duvara dayanmış dışarıya bakıyormuş gibi duran bir manken, mutfakta bir masa ve dört sandalye, sandalyelerin birinde sağ elini bir şey gösteriyormuş gibi tavana ya da daha ilerilere doğru kaldırmış bir manken, oturma odasında üç koltuk, ʳ*TV*, manken ve adam, şimdi bir de Korin, başka hiçbir şey yoktu, ev neredeyse bomboştu, sadece duvarlar, yapıştırılmış bir yığın fotoğrafla doluydu, hep aynı fotoğrafla, bütün evde aynı fotoğraf, tek bir fotoğraf, çeşitli büyüklüklerde, küçük, büyük, orta, minik, dev ama her yerde ve hepsi aynı, her birinde aynı resim vardı, bir yarım küre şeklinde vazo ve çeşitli büyüklükte cam parçaları, adam sabah ufak bir çıtırtı duyup gözlerini açtığında Korin'i giyinmiş, paltosunu da üstüne geçirmiş, gitmeye hazır, duvarın kenarında durmuş, resimlere birbiri ardına, her birine ayrı ayn eğilip uzun uzun derin derin inceleyerek bakarken gördü, Korin adamın uyandığını fark edince hemen oturma odasına geçerek koltuğa, mankenin yanına oturdu ve gözlerini televizyona dikti, adam, bir fincan kahve ister mi, diye seslendi ve kalktı yataktan, Korin cevap vermedi, televizyonun sessiz ekranına gözlerini dikip bakmaya devam etti, bunun üzerine adam mutfakta otomatik kahve pişirme makinesiyle sadece kendisine kahve yaptı, bir fincana boşalttı, şeker koydu, karıştırdı, Korin'in yanına koltuğa oturdu, sevgilisi nerede; Korin hiç beklenmedik bir anda sormuştu bunu, uzun bir sessizlikten sonra, seyahate gitti, dedi adam; ya bu, ya mutfaktaki, otobüs durağındaki, Korin kafasıyla mankenleri işaret etti; ona çok benziyorlar, dedi adam, sonra kahvesini ağır ağır yudumlayarak bitirdi, ayağa kalktı ve fincanı mutfağa götürdü, geri döndüğünde Korin’i anlattığı bir hikâyenin ortasında buldu, adamın arada mutfağa gittiğini hissetmemiş

•• • |W w • | • I|I | II ••J1 • w •

gibiydi

, üzerine doğru eğilmiş iki çocuk yüzü fark ettiğini anlatıyordu, ambulans çağırmakla tehdit etmişler onu, o zaman kaçmaya başlamış, bir süre metroda bir köşeye sığınmış, her yeri son derece ağrıyormuş, özellikle de karnı, göğsü ve boynu, başı da fena halde uğulduyormuş,

bacaklarında hiç derman yokmuş, yine de yürümüş, yü-

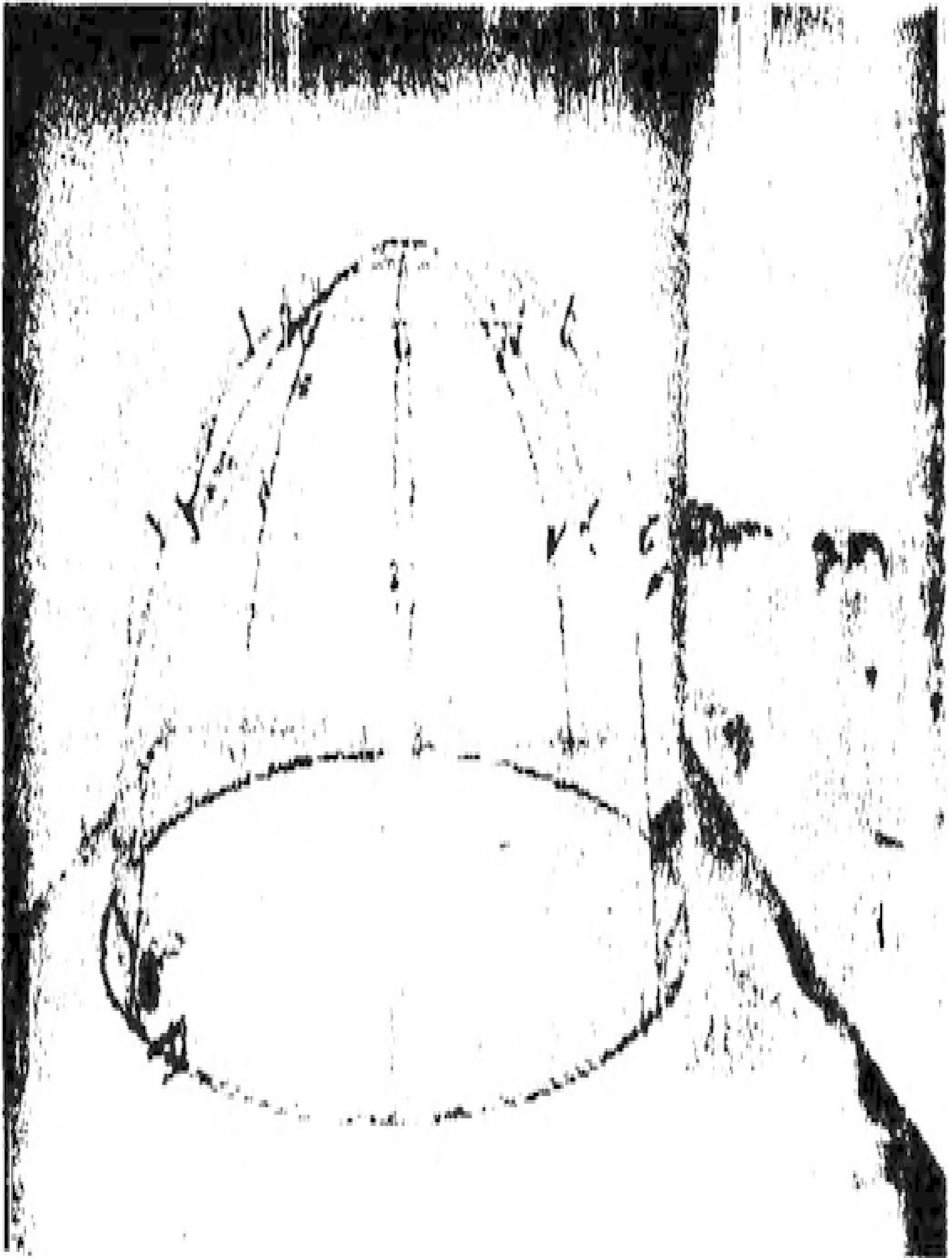
• • •• 1 • • 1 • • rümüş, bir metro istasyonuna vannış, sonra bir istasyon

daha, bir daha, bir daha, anlamıyorum, neden bahsediyorsun şimdi, diye sözünü kesti adam, Korin buna cevap vermedi, sustu, üçü de bir süre televizyona baktılar, çizgi filmler, reklam klipleri izledi birbirini, hızlı, birbiri ardına geçen sessiz resimler, sanki hepsi bir yerlerde sulara gömülüyordu; hemen gitmesi gerek buradan, dedi adam, başını öne doğru eğdi, bu şehir çok acımasız bir şehirdir, burada nasıl kaçarım, diye düşünecek vakit yoktur çün--kü onu, Korin'i ya öldüreceklerdir ya da polis yakalayacaktır ki o da aynı şeydir, pek fark etmez, dünya kadar parası var, karar versin nereye gitmek istiyor, o halledecek her şeyi, sadece toparlasın kendini, Korin'in yüzünden belliydi oralarda olmadığı, söylenenlerin beynine kadar ulaşmadığı, daha uzun bir süre bir şeye çok yoğunlaşıyormuş gibi kaşlannı çatarak, ekranda birbirini izleyen resimlerin kargaşasına baktı, sonra koltuktan kalktı, duvardaki resimlere doğru yürüdü, bir tanesini göstererek sordu adama: *bu* nerede?

14.

Ona oturma odasında, koltukların arkasında yatacak yer hazırladılar, yattı, örtündü ama uyumadı, yatak odasındaki adamın uyumasını, önce derin derin nefes almaya başlamasını, sonra da horlamasını bekledi, sonra kalkıp banyoya gitti, kalorifer peteklerine serili olan giysilerini yokladı, sonra duvara gitti, resimlere bakmaya başladı, karanlıkta ancak seçebiliyordu, iyice yanlarına sokulması gerekiyordu, eğildi resimlere ve hepsine teker teker yakından baktı, birinden diğerine giderek, her birini en ince ayrıntılarına kadar inceleyerek, adım adım, her birinin önünde durarak devam etti bu işe, gece boyunca, sabaha kadar, bir resimden ötekine geçti, odaları dolaştı, banyodan sonra yatak odası, sonra oturma odası, sonra yine devam etti banyodan başlayarak, arada kurumakta olan giysilerine döndü, elledi, düzeltti, sonra yine resimlere gitti, o acayip, hava gibi hafif görünen,

saydam kubbeyi inceledi, alelade metalden yapmış boruların ivmelerine, hatlarına, boşlukta nasıl bir yarım küre oluşturduklarına baktı, yarım küreyi kaplayan o büyük -bir metrelik, yarım metrelik- cam parçalarına baktı, bağlayıcı bantları inceledi, üzerlerine neon borularla yazılanları sökmeye çalıştı, başını ne kadar yakınlaştırırsa gözlerini de o derece zorladı, böyle yaptığı zaman bu resimlerde bir şeylere giderek daha fazla odaklandığı ve giderek daha derinlemesine yoğunlaştığı daha iyi anlaşılıyordu; sonra yavaş yavaş hava aydınlandı, resimlerdeki ayrıntıları daha iyi seçmeye başladı ve şunu gördü Korin: tamamen boş bir mekânda, beyaz duvarlar arasında, olağanüstü hafif görünen, nefes gibi narin bir yapı, belki de bir ev, dedi kendi kendine, bir resmin yanından ayrılıp diğerine yaklaşırken, daha sonra kadim bir yapı, diye anlattı adam, tarihten önceki devrilerden kalma bir kulübe ya da alüminyum borulardan ve kırık, bir örnek olmayan camlardan yapılmış Eskimo kulübesi benzeri bir vazo; o zaman Korin sordu, *nerede bu,* diye; Schafflıausende, diye yanıtladı adam, nerede bu Schaffhausen; İsviçre'de, Zürih yakınlarında Ren Nehri'nin Jura Dağları'nı deldiği yerde; uzakta mı bu Schaffhausen, uzak mı?

15.

Taksiye saat ikide gelmesini söylemişti, tam saatinde geldi, Korin'e hadi bakalım, dedi, paltosunu düzeltti üstünde, yazık, hâlâ biraz nemli, dedi, iç cebine baktı, uçak bileti, pasaport, her şey yerinde mi diye, JFK Havaalanı'nda şaşırmaması için yardımcı olacak son bir-iki şey anlattı, aşağıya indiler, kapıdan çıktılar, adam sarıldı ona, taksiye bindi, taksi Brooklyn'e, otobana doğru hemen hareket etti, adam evin önünde durdu, elini kaldırdı, bir süre hafifçe salladı ama Korin'in bundan haberi olmadı çünkü bir kere olsun dönüp bakmadı arkasına, yan tarafa da bakmadığı gibi, arka koltukta sırtı kamburlaşmış oturuyordu, gözleri şoförün omuzları üzerinden dosdoğru yola dikiliydi, sanki görülüyordu onu artık hiçbir şeyin ilgilendirmediği, sadece tek bir şeye odaklandığını: önde

• • | *g* • • • • | I I I I | t • II ^

ne var, önde, şoförün omuzlarının üstünden görünen ne?

VIII.

Amerika'daydılar

1 .

Dördü de içimde, dedi Korin, Zürih Gölü kıyısında bir bankta yanında oturan tavşan tüyü şapkalı beye, dört tane canı gibi sevdiği insan, şimdi onları buraya getirdi, Amerika’daydılar ama döndüler, gerçi tam olarak hareket ettikleri yere değil ama yine de döndüler sayılır, şimdi de peşinden kovalayanlara yakalanmadan önce -çünkü izini sürüyorlar, peşindeler- bir yer arıyor -*a place*-uygun bir yer, özel bir nokta, durmadan, durmadan gitmeleri gerekmesin, buradan sonra artık onunla gelemezler, o Schaffhausen'e gidecek ama bir başına, ötekilerin inmeleri gerekiyor ve ona öyle geliyor ki burada inebilecekler - ya, dedi bu sözler üzerine yaşlı bey, yüzü aydınlandı, Korin'in anlattıklarından şimdiye kadar hiçbir şey anlamamıştı, bıyıklarını burdu, şimdi anlıyorum, dedi, ayaklarının önündeki vıcık vıcık kara elindeki gezi baston uyla iki şekil çizdi, birini Amerika, diye gösterdi gülümseyerek, iki şekil arasına bir çizgi çekmeye başladı, *und Schaffhausen*, diyerek bastonuyla İkincinin üstüne vurdu, sonra her şeyin

aydınlığa kavuştuğunu anladığı anlamına Korin'i gösterdi, sonra da elindeki bastonla birinci ve ikinci noktaları göstererek gayet memnun bir şekilde *Sie-Amerika-Schaffhausen,* dedi, *this is wonderful und Grüessgott,* evet, diye başını salladı Korin, Ameri-

ka’dan Schaffhausen'e, bu dördünü burada bir yerlere bırakmak gerekiyor, belki göle, dedi birden başını göle doğru çevirerek *-perhaps the lake-,* aklına birden gelen bu fikirden büyük bir sevinç duyarak hemen fırladı yerinden, hayretler içinde kalan yaşlı beyi orada bıraktı, yaşlı bey bir süre ayağının dibindeki vıcık vıcık kardaki iki noktaya hiçbir şey anlamadan baktı, sonra bastonunun ucuyla kazıdı o şekilleri oradan, banktan kalktı, boğazını temizledi ve sağa sola keyifle bakarak ağaçlar arasından köprüye doğru yürümeye başladı.

2.

Şehir, geldiği şehirden çok ama çok küçüktü, buna rağmen yakalanmamak için acele etme mecburiyetinin yanı sıra en büyük dert, yönünü bulmak oldu, daha havaala-nındayken durmadan şaşırmıştı, sonra binmesine yardım ettikleri hızlı trenden, Zürih'in ild istasyon öncesinde inmişti, bu böylece sürdü gitti, durmadan yanıldı, durmadan yolunu, yönünü şaşırdı, durmadan sordu soruşturdu, Zürihliler çoğunlukla yardımcı oldular, tabii ne istediğini anlayabildikleri ölçüde, zira örneğin bir tramvaya binip Bellevue Meydanı'na vardığında, herkese kentin merkezini, *centnan* u nerede bulacağını sordu boşuna, *centrum* burası, dediler, inanmadı bir türlü, olduğu yerde kaldı, fena halde sinirlendi, boynunu ovuşturmaya, başıyla daireler çizmeye başladı, bir türlü karar veremedi, bir süre sonra bir yön seçti, arada durmadan arkasına bakıyordu, acaba takip eden var mı diye, bir parka kadar geldi, orada da aynı şeyleri sordu: revolver, *centrum;* ilk sorusunu anlamadılar ama ikincisine orada da aynı yanıtı verdiler, evet, burası, bunun üzerine Korin elini lanet olsun der gibi sallayarak parkın içine doğru yürümeye devam etti,

yürüdü

, yürüdü nihayet parkın arka tarafında partal giysili, karanlık bakışlı birkaç kişi fark etti, tamam, dedi, rahatladığı belliydi, aradığı bunlar olacak, hemen

yanlarına gitti, önlerinde durdu ve *I want to buy a revolver,* [1] dedi; bir süre hiçbir şey söylemediler, onu kuşkulu gözlerle tepeden tırnağa süzdüler, sonra aralarından biri omzunu silkerek, *It’s OK, it's O.K.,* dedi ve arkasından gelmesini işaret etti, nedense çok sinirliydi, çok da hızlı yürüyordu, Korin bayağı zorlandı peşinden giderken, öteki *come, come,* diyor ve adeta koşuyordu, nihayet bir çalılıkta bir bankın önünde durdu, iki kişi oturuyordu bankta, daha doğrusu bankın arkalığında çünkü ayakları oturulacak yerdeydi, biri yirmi, diğeri otuz yaşlarında kadardı, ikisi de aynı biçim deri ceket, deri pantolon, deri postal giymişlerdi, kulaklarında aynı şekil küpe vardı, ikizmişler gibi, onlar da olağanüstü sinirliydiler, durmadan ayaklarını oynatıyor, elleriyle dizleri üstünde trampet çalıyorlardı, Almanca bir şey konuştular, Korin tek bir kelime olsun anlamadı, sonra genç olanı Korin'e dönüp gayet yavaş yavaş ve heceleyerek, *two hours here again,* dedi ve işaret-parmağıyla birkaç kez bankı gösterdi, iki saat sonra, *tıvo hours, and here,* Korin tekrarladı soruyu, *it’s okey* mi, dedi, *it's okey, aber cash,* dedi yaşlıca olanı suratını Ko ri n’e yaklaştırarak, *dolar, okey?* Korin geriye çekildi, *three lıundred dollars,* sınttı beriki, demek *three hundred,* evet, anladı, diye kafasını salladı Korin, tamam, *itfs all right,* iki saat sonra, *two hours, here,* o da bankı gösterdi ve onları orada bırakıp parka doğru geri yürümeye başladı, biraz sonra ona eşlik etmiş olan da yanında belirdi, kulağına durmadan *pot, pot, pot,* diye fısıldadı ve avucuna Korin'in anlamadığı bir işaret çizdi, arada parktan çıkınca vazgeçti, orada kaldı, Bellevue Meydanı'nda; Korin, iki saat, dedi kendi kendine, sonra bir satıcıyı güçbela razı etti bir dolara bir sandviç ve kola vermeye, yedi, içti, bir süre daha bekledi, tramvayları seyretti, nasıl köprü tarafından geldiklerini, döndüklerini ve dar bir sokakta gıcırdayarak, çan çalarak kaybolduklannı, sonra köprünün yanından göle doğru ilerledi, orada arada bir başını arkaya çevirerek uzun uzun göl kıyısında yürüdü, yanı başında su, üzerinde tek bir gemi, öbür yanında ağaçlar, ardında evler... bir tabeladaki Belleri ve Caddesi yazısını okudu, ilerledikçe giderek daha az insanla karşılaştı, nihayet lunaparka benzer bir yere çıktı, renk renk kulübeler, çadırlar, kocaman bir dönme dolap, hepsi kapalıydı, döndü, geldiği yoldan geriye doğru gitmeye başladı, yanı başında yine su üzerinde tek bir gemi, yine ağaçlar, evler, giderek artan insanlar, giderek şiddetlenen rüzgâr, sonda Bellevue Meydanı, oradan da doğru tabancayı ve kurşunlan bir naylon poşete sarılı olarak aldığı parka, gösterdiler kendisine tabancayı nasıl dolduracağını, emniyeti nasıl açacağını, tetiği nasıl çekeceğini, sonra daha büyük olanı parayı aldı, yine

sırıttı, sonra da sihirbazlık numaralannda olduğu gibi göz açıp kapayıncaya kadar ortadan kayboldular, Korin, Bellevue'ye geri döndü, köprüden geçerek gölün karşı yakasında kuytu bir yere oturdu, çok yorulmuştu, bankın kenarında oturan yaşlı bir beye söyledi ne kadar yorgun olduğunu, kuvvetinin tükendiğini, oysa dayanması gerektiğini, zira onların dördünü de içinde taşıdığını, bunun böyle kalamayacağını, yaşlı bey sadece homurdandı, başını salladı, keyifli bir yüzle banklarının tam karşınında, göldeki tek gemiye baktı.

3.

Limmat Nehri'nin yanından aşağıya doğru inmiş, Myt-hen'den de limana yönelmiş, dok sorumlusu olarak, gölde buzlanmanın zarar vermesi ihtimali belirince durumu mutlaka denetlemesi gerekirmiş; çünkü kış boyunca dinlenmeye çekilen gemilerin bakımıyla görevli hizmet ekibinin, ince ama tehlikeli olabilecek buz tabakasını gerektiği gibi kırıp kırmadıkları mutlaka denetlenmeliymiş, hava güzel olduğundan bu kez yayan gidiyormuş, evine yakın kasaptan alışveriş yaparken tanıdıklara böyle anlatıyordu dok sorumlusu, Arboreturn'un ortasına vardığında birinin peşinden geldiğini hissetmiş, bir süre aldırış etmemiş, rastlantı da olabilir, demiş, belki tam buralarda bir işi vardır, olmayacak şey değil, varsın gelsin eğer ille arkasından yürümek istiyorsa, nasıl olsa bir yerden sapar, kaybolur ama herif, dok sorumlusu sesini yükseltti, hiçbir yere sapmamış, kaybolmamış da, peşinden ayrılmak şöyle dursun dok girişine gelince yanına yanaşmış ve üniformasını işaret ederek, Mister Kaptan, demiş ve hiç anlamadığı bir dilde -herhalde Dancaydı, dedi dok sorumlusu- başlamış bir şeyler söylemeye, bunun üzerine durup kenara çekmiş adamı, ya İngilizce anlatsın ya da çekilsin başından, deyince herif zar zor bir cümle toparlayabilmiş, söylediklerinden anlamış ki zevzek gemiye binmek istiyor, gemiye binmek olamaz, demiş, kışın olmaz, diye anlatmaya çalışmış, kışın vapur seferleri yapılmaz; hayır, o ille de gemiye binmek istiyor, paltosunun cebinden bir yığın dolar çıkarmış, hemen şimdi gemiye binmek istiyor, ya etme eyleme, bu para işi değil, kışın gemi trafiği durur, buna dolar da yardım edemez, sadece bahar, bahar gelince olur, kasaptakiler hikâyesinin burasında kahkahayı bastılar, iyi söylemişsin Gusti, dediler, dok sorumlusu, durun bir dakika ya, susun biraz, anlatayım, dedi, o zaman artık o da meraklanmaya başlamış, bu cenabet kış günü gölde ne halt edecek ki gemiyle, deyince,

herif-hele şimdi dikkat edin, dedi dükkândakilere ve etki yapmak için birazcık sustu- suya bir şey yazmak isfi-

yonnuş, bir anlığına yanlış duyuyor sanmış ama hayır, hcrif gerçekten gemiye binmeyi, gemiyle suya bir şey yazmak için istiyor, sen bilirsin lanrı'm, ellerini birbirine çarptı, dükkânda yine bir kahkaha patladı, tabii hemen düşünmesi gerekirmiş herifin deli olduğunu, ellerini kollarını sallaya sallaya nasıl anlattığını görür görmez, üstelik gözleri de çılgın hir teröristin gözleri gibi parlıyormuş, bu bile aslında ona yetmeliymiş kiminle karşı karşıya olduğunu anlaması için, neyse geç olsun da güç olmasın, anlamış sonunda, o andan itibaren de sırf eğlence olsun diye -dok sorumlusu etrafındaki gittikçe büyüyen dinleyici kitlesine göz kırptı- oraya mutlaka yazmak istediği o çok önemli -*very important*- şeyin ne olduğunu ağzından almaya karar vermiş ve sormuş, ne o, diye, o zaman herif yine başlamış tck kelimesini olsun anlamadığı laflarına; oysa bu kez her yönteme başvurmuştu Korin, Kaptan Bey, dedi, eliyle koluyla işaretlere başladı, ayağıyla yere karın üzerine çizdi, işte, dedi, gemi burada, limandan çıkacaklar, gölün ortasına gidecekler, sonra kâğıt üzerinde kalem gibi ilerleyecekler -*like a pencil on the paper*-, yani gemiyle suya yazacaklar işte, önce *ıvay that goes out,* arada dikkatle bakıyordu dok sorumlusunun yüzüne, acaba anlıyor mu diye, sonra *outgoing ıvay,* dedi ama ona da tepki vermediğini görünce peki, dedi, o halde gemiyle sadece şu kadarını yazacaklar *way out,*[1] olur mu; umutla bekleyerek sordu, koluna yapıştı dok ustasının ama o kolunu silkeleyip kendini kurtardı ve doka doğru ilerlemeye başladı, Korin aklına başka bir fikir gelmediği için öylesine kalakaldı, gerçekten çaresizdi, durumun ne kadar umutsuz olduğunu şimdi kabullenmeye başlamış gibiy-

di, arkasından, *no traffic on the lake,*[1] diye bağırdı, bunun üzerine dok sorumlusu birkaç adım attıktan sonra durdu ve o da bağırdı, nihayet, aklın yolu bir, evet tam da bu mesele, *no traffic* on *the lake, no traffic on the lake,* bu cümlenin uzun zaman Korin'in içinde yankılandığı göl kenarında geriye doğru yürürkenki halinden anlaşılıyor-

1 | II • • | flfl İli İlil | |

du, çok yavaş yürüyordu, iyice çökmüştü, sırtı kambur-laşmıştı, başını önüne eğmişti, Mythen Rıhtımı’nda ağır ağır yürüyor ve yüksek sesle tekrarlıyordu,

pekâlâ, madem öyle, o halde hepsi beraber gelecek, hepsini götürecek Schaffuausen'e.

4.

Bu kez garı bulmak zor olmadı, yolu bir kere tramvayla şehrin merkezine doğru geçerken bellemişti ama garda her şey çözülünceye, bilet için para bozdurup frank alması gerektiğini anlayıncaya, bileti aldıktan sonra peronu buluncaya kadar akşam oldu, bindiği trende hemen hiç yolcu yoktu, özellikle de Kori n'in işine yarayacak türden yolcu, Korin'e mutlaka biri lazımdı, bu her halinden anlaşılıyordu, iki-üç defa bütün vagonları, kompartımanları baştan aşağıya gezdi, insanlara dikkatle baktı, kimseyi gözüne kestiremedi, başını sallayıp durdu, nihayet tren hareket etmeden bir saniye önce, vagonların en sonunda

1 1*1 a |II|««W*« •• «• •• 1 1 » *m* «•

duran biletçi, düdüğünü öttürmeden bir saniye once son vagona, heyecan içinde,' nefes nefese bir yolcu bindi, ince, uzun boylu, kırk-kırk beş yaşlarında bir kadın, kapıdan kendisini içeriye zor attı, alı al moru mor yüzünde bu trene yetişebilmek için ne zorlukları aştığı belli oluyordu, bu trene artık asla yetişemeyeceğine inanan ama yine de denemeye karar veren ve gerçekten de son anda mucize kabilinden yetişen bir insan izlenimi veriyordu, üstelik iki eli de yüklerle, paketlerle doluydu, bu da yürümesini adamakıllı zorlaştırıyordu, tren hemen kalktı, lokomotif iki kere kuvvetle sarstı vagonları, kadın elinde kıyamet kadar paketle, o zamana kadarki koşuşturmasının ağırlığı altında az daha düşecek ya da kafasını bagaj rafına çarpacaktı, kimse yardım etmedi, yardım edebilecek tek kişi, genç bir Arap, vücudunun çarpık halinden anlaşılacağı gibi önde uyuyordu, bu durumda elindeki paketleri en yakın koltuğa atmaktan başka çaresi kalmadı, kendisi de paketlerin arasında yığıldı, gözlerini kapadı, derin derin soludu ve içini çekti, birkaç dakika öylece oturdu, kıpırdamadı, sakinleşmeye çalıştı, arada tren artık şehrin banliyölerine varmıştı, işte Korin tam o sırada o vagonun sonuna geldi, paketleri arasında gözleri kapalı oturan kadına baktı, *can I help you,* diyerek hemen valizi, çantayı, paketleri bagaj rafına koydu, kadının karşısındaki koltuğa çöktü ve derin derin gözlerinin içine baktı.

5.

Uzun bir sessizlikten sonra *düzeni sevmek varoluşun yansıdır; böylece de düzeni sevmek simetriyi sevmektir, simetriyi sevmek ise ebediyeti hatırlamaktır;* dedi, kadının hayretle kendisine baktığını görünce söylediklerini doğrulamak anlamına yol arkadaşına başını salladı, sonra kalktı, peşinden gelenlerin orada kalıp kalmadıklarını denetlemek istiyormuş gibi pencereden, uzaklaşan istasyona baktı, sonra yerine oturdu, paltosunu çekiştirerek düzeltti ve söylediklerine şunları ekledi: *bir-iki saat, topu topu daha bir-iki saat.*

Evvela söylediklerinden hiçbir şey anlamamış, zaten hangi dilde konuştuğunu da hemen fark etmemiş, ancak çok sonra, kadın, Jura Dağları'nda tatil için kiraladıkları eve kendisinden iki gün sonra gelen kocasına anlatıyordu, kendisi de oturup soluklandıktan ve adam cebinden bir pusula çıkarıp gösterdikten sonra toparlayabilmiş, *Mario Merz, Schaffhausen,* yazılıymış kâğıtta, heyecanlı bir halde kocasına, şu işe bak demişti, tam da Merz, ona o kadar yakın olan Merz, son derece şaşırmış, acaba bu ne demek oluyor, diye ama yavaş yavaş anlaşılmış adamın bir şey söylemek istemediği, bir şey *sorduğu,* yani Schaffhausen'de Merz'i nerede bulabileceğini, sonra bundan da yeni anlaşmazlıklar hem de gülünç anlaşmazlıklar çıkmış ortaya, adam aradığının adının Merz olduğunu söylüyormuş, demiş ki adama, şimdi de kocasına anlatırken gülesi geliyor, iki elini da ağzına götürüp güldü, Merz'i Schaffhausen'de aramasın, Torino'da arasın, Merz orada yaşıyor, bazen de New York'ta, hiç akıl erdireme-miş kim söyledi ki ona Schaffhausen'de olduğunu, Korin sadece kafasını sallıyor ve durmadan *no Torino, no New York, Schaffhausen,* deyip duruyormuş; Korin, *Merz in Schaffhausen,* deyip duruyor bir türlü gerekli kelimeyi bulamıyordu, nihayet birden aklına geldi *sculpture* sözcüğü, *sculpture in Schaffhausen,* o zaman kadının gözleri parladı, aa, dedi ve güldü, *I'm* so *crazy,*[]] başını iki yana salladı, elbette ya, var tabii Merz *heykeli* Schaffhausen'de, Schaffhausen'de *Hallen für die neue Kunst*'ta, müzede, orada bulursunuz, hatta iki tane var, o zanıan tamam, diye bağırdı sevinçle Korin, bir müze, demek bir müze, böylece her şey aydınlanmıştı, ne istediği, ne aradığı, ne-

reye neden gittiği, hemen oracıkta, bütün başından geçenleri kadına anlattı, ne yazık ki Macarca, üzülerek iki yana açtı kollarını, İngilizceyi şu sıralarda nedense beceremiyor; çünkü peşindeler, bir-iki kelimeden başkası gelmiyor hatırına, bir süre İngilizce kelime bulacağım diye kendini zorlamadan anlattı,

belki de kadın bir şeyler çıkarabilirdi anlattıklarından, Kasser'den, Bengazza'dan, Felker'dcn ve Toot'tan bahsetti, onları en ince ayrıntılarıyla tarif etti, Girit'te, Britanya'da nasıl ortaya çıktıklarını, Roına'da, Köln'de başlarına neler geldiğini, tabii en çok da onlara ne kadar çok bağlandığını, onları bir türlü bırakmadığını anlattı yol arkadaşına, günlerden beri deniyor, bir türlü beceremiyormuş, bunu bugün Zürih Gölü'nde iyice kavramış, *the Zürich Lake, Zürich Lake,* kadının gözleri parladı bu tanıdık kelimeyi duyunca, evet, tam orada işte, dedi Korin başını sallayarak, orada birden aydınlanmış bunun olamayacağı, onları öylesine bırakamayacağı, çıkar yol olmadığı, ancak bugün anlamış onları da kendisiyle birlikte götürmesi gerektiğini,

yere, yani Schaffhausen'e, birden yüzü düştü Korin'in, kadın o zaman ona yardım etti *Hallen für die neue Kunst*a, bunun üzerine gülüştüler...

gideceği

7.

Adım Marie, dedi başını zarif bir şekilde çevirerek, harika bir kocası varmış, ona bakıyor, ihtimam gösteriyor, koruyor, yardım ediyormuş, hayatının anlamı buymuş, onun adı ise, Korin kendisini gösterdi, *my name is,* dedi György, *Gyuri,* Macar mısınız, yoksa, dedi kadın, Korin başını evet diye salladı, Macaristan, diyerek gülümsedi kadın, o kadar çok duymuş söz edildiğini ama o kadar az tanıyormuş ki, anlatsa ya biraz nasıl insanlar Macarlar, Schaffhausen'e kadar vakit var daha, Macarlar mı, diye sordu Korin, kadın başını salladı, evet, evet, bunun üzerine, Macarlar yok, dedi Korin, *Hungarian no exist,* soyları tükendi, *they died out,* yaklaşık yüz-yüz elli yıl önce başladı ve akıl almaz bir şekilde, hiç farkına varılmadan, *Hungarian, no exist;* kadın inanmayarak başını iki yana salladı, Korin ısrar etti söylediğinde, *yes, they died out,* geçen yüzyıldan beri çünkü o zaman çok, çok büyük bir karışma oldu, bunun sonucunda tek bir Macar olsun kalmadı, sadece bir karışım, birkaç tane Alman, Çingene, Slovak, Avusturyalı, Yahudi, Rumen, Hırvat, Sırp vb. ve özellikle de bunların karışımı, arada Macarlar yok oldu, kadını ikna etmeye çalışıyordu Korin, Macarların yerinde sadece Macaristan var, *Hungary yes, Hungarian not,*

hem artık ne kadar kendine özgü, mükemmel, gururlu, engel tanımayan bir halk olduğuna dair tek bir doğru, güvenilir anı bile yok; çünkü öyleydi, ço k vahşi ama çok temiz yasalarla yaşarlardı Macarlar, sadece ve sadece büyük eylemlerin sürekli olarak gerçekleştirilmesi uyanık tutardı onları, barbarlar, küçük eylemler temelinde düzenlenen dünyaya duydukları ilgiyi yavaş yavaş yitirdiler, yok oldular, yozlaştılar, tükendiler, başkalarına karıştılar ve kala kala sadece dilleri kaldı, şiirleri ve biraz da ... nasıl olur, dedi o zaman kadın alnını kırıştırarak, anlamıyor; böyle oldu işte, dedi Korin, gerçi artık onu hiç ilgilendirmiyor, en ilginç olanı yozlaşmalarından, soylarının tükenmesinden kimse bahsetmiyor artık, bütün bunlar hakkında söylenenler artık sadece yalan, yanıltma, yanılma ve budalalık, kadın sevimli bir şekilde başını salladı, yazık, bütün bunları hiç anlayamıyor, bu kesin, Korin bunun üzerine anlatmaktan vazgeçti, kadına rica etti müzenin tam adını bir kâğıda yazmasını, kadın bunu yapınca kâğıdı alıp cebine koydu ve sustu, dostluk ve duygu dolu bakışlarını kendisinden ayırmayan ve Korin'in anlaması için yavaş yavaş bir şeyler anlatan kadına baktı ama Korin anlamıyordu, artık orada olmadığı her halinden belliydi, sadece kadının o sevimli yüzüne bakıyordu, bir de birbiri ardına gelip geçen ufak tren istasyonlannın ışıklarına.

8.

Schaffhausen istasyonunun saati on bir otuzu gösteriyordu, Korin saatin altında dudu; peron bomboştu, sadece bir anlığına -elinde hareket diski, trenleri karşılayan ve hareket ettiren- memur göründü, o da sadece bir anlığına çünkü tam Korin yanına gitmeye niyetlenmişti ki, hareket diskiyle birlikte, görevlilerin bulunduğu odalardan birinin kapısının ardında kayboldu; her taraf sessizdi, tepesindeki saatin tiktaklarını duyuyordu, peronda sert bir rüzgâr esince istasyonun önüne çıktı, orada da in cin top oynuyordu, bunun üzerine başladı şehre doğru yürümeye, bir otelin önünde duran bir taksiye rastlayın-caya kadar yürüdü, taksici direksiyona kapanmış uyuyordu, arabanın camını biraz tıklatmak zorunda kaldı, uykusundan sıçrayıp uyanan taksici arabanın kapısını açtı, Korin, müzenin adı yazılı olan kâğıdı gösterdi, taksici baktı kâğıda, ters ters başını salladı, sonra tamam, dedi, binsin, götürecek, böyle de oldu, istasyona varışından on dakika kadar sonra, büyük, karanlık, sessiz bir binanın önünde duruyordu, girişi aradı, yandaki tabelanın üzerindekiyle kâğıtta yazılanın aynı ismin olup olmadığını kontrol etti, sol tarafa yürüdü, sonra giriş kapısına geri geldi, sonra sağ

tarafa, biraz önce inmiş olduğu köşeye kadar yürüdü, sonra başladı binanın etrafında, durumu ölçer gibi çepeçevre yürümeye, arada boynuna masaj yapıyor ve gözlerini pencerelerden ayırmıyordu, orada, içeride hayata benzer bir şey olduğunu gösterecek bir ışık, bir pırıltı, bir gölge, bir kıpırtı arar gibi baktı, baktı pencerelere, sonra yine giriş kapısına yürüdü ve kararlı bir şekilde kapıyı tıklattı, tıklattı, tıklattı, hiçbir şey olmadı, içerideki güvenlik bekçisi, kapının tam tamına gece yarısı tıklatıldığına yemin edebilirdi çünkü tam o sırada masanın üstünde duran cepsaati on ikiyi vurmuş, o da tam o zaman kapıdaki tıkırtıyı duymuştu, ne yapması gerektiğini ilk anda bildiğini söyleyemezdi çünkü doğrusu şaşırmıştı biraz, şimdiye kadar, o görevde olduğu sürece kimse ne gece yarısı ne de sonrasında kapıyı tıklatmıştı, gece yarısı, birisi, giriş kapısını," diye düşünerek gitti kapıya, kapıyı biraz araladı, ondan sonra olanlara, ertesi sabah, sorgulandıktan sonra eve gittiğinde anlattığı gibi o kadar şaşırmış ki, gerçekten ne yapacağını bilememiş, aslında en basiti onu oradan hemen def etmek olurmuş, anlattıklarından çıkarabildiği birkaç keli-mecik, *sculpture, Hungarian, Mister Direktor, New York,* onu tereddüde düşürmüş çünkü birden şimşek gibi çakmış kafasında, ya geleceğini ona söylemeyi unuttularsa, sütlü kahvesini höpürdeterek ya, dedi, onu beklemesi gerekiyorduysa, ya şimdi serserinin biriymiş gibi onu kovar da sabaha anlaşılırsa serseri olmadığı, yanlış karar verdiği, gelenin diyelim ünlü bir sanatçı olduğu, beklendiği ama geciktiği, diyelim ne kalacak yeri ne de telefonu olduğu, farz edelim telefonunu kaybettiği, diyelim kaybetmiş olsun, üstelik bagajı da kaybolmuş olsun geldiği uçakta, geciken uçakta, her şeyi de uçaktaymış mesela, kaç defa başına gelmiştir sanatçıların böyle şeyler, güvenlik bekçisi, bunları annesine anlatırken çok anlamlı bir şekilde elini salladı, sonra, yani, dedi, sonuçta kapıyı kapamış ve başlamış düşünmeye, adamı ne kapıdan kovacak ne de müzeye alacak, burası kesin, müdür beyi gecenin bu saatinde uyandırmak olmaz, o zaman ne yapsa ne yapsa, diye patlatmış kafasını ve yerine dönmüş, o an birden aklına gelmiş, salon nöbetçilerinden birine,

Herr Kalotaszegi'ye, gece olmasına falan aldıramadan telefon etmeye karar vermiş ve hemen müzede çalışanların telefonlarının yazılı olduğu listeden telefon numarasını aramış, bir kere Herr Kalotaszegi de Macar asıllı olduğundan en azından bunun zırvaladıklarını anlar, en iyisi onu buraya çağırmak, demiş kendi kendine, o sorsun bakalım istediği neymiş, sonra birlikte karar verirler ne yapacaklarına, Herr Kalotaszegi, demiş telefonda, çok üzülüyor rahatsız etmek zorunda kaldığı için ama buraya biri geldi,

muhtemelen Macar bir sanatçı, kendisinin hiçbir şeyden haberi yok, biri onunla konuşmadıkça ne yapacağını bilemiyor, söylediklerinin tek bir kelimesini anlamak kabil değil, sadece şu kadarını, belki bir heykeltıraş, belki New York'tan geliyor ve belki de Macar, durmadan *Mister Direktör; Mister Direktör,* deyip duruyor, o kendi başına nasıl karar versin, veremez, ona kalsa cehenneme kadar yolu var, diye anlatıyordu salon nöbetçisi de ertesi gün müdürüne, uyku ilacı almadan imkânı yok uyuyamazmış, uyuduktan sonra uyandırırlarsa o gece artık bir daha uyuması mümkün değilmiş, gece yarısı telefon edip müzeye çağırmış, ne sanıyormuş ki kendini; ilk düşüncesi hiçbir yere gitmemek olmuş, olacak şey mi, uykusu bu kadar düzensiz olan birine kalkıp gece yarısından sonra telefon edilir mi; ama işte bekçi direktör beyin adını söyleyince, yani o herifin direktör beyin adından bahsettiğini an]atınca o zaman riziko üstlenmek istememiş, eğer yardım etmeyecek olursa ya ertesi gün bundan bir çıngar çıkarsa, ne yapsın, toparlanmış, hiddetinin üstesinden gelmiş, gece yarısı olacak şey mi bu; ama olmuş işte, giyinmiş ve gelmiş müzeye, nitekim böyle olması da güzel, çok güzel, şimdi anlatamayacağı kadar fantastik olmuş, direktör bey tanır kendisini, öyle büyük laflardan hoşlanmadığını bilir ama işte o gece hayatının en şaşırtıcı gecelerinden biri olmuş, o gece ve o gece saat yarımdan şimdiye kadar tanık oldukları onu öylesine sarsmış ki bir türlü sakinleşememiş ve şimdi de hâlâ yaşadıklarının, bir türlü akıl erdiremediği yaşadıklarının etkisi altında olduğundan, hemen en uygun sözcükleri bulamayacak belki de, onun için daha baştan özür diliyor, gerçekten, gerçekten çok bitkin bir halde, aslında hâlâ kendine gelemedi, dese yeridir, tek mazereti, olanlardan bir an için olsun kendini uzaklaştıramama-sı, araya bir mesafe koyamaması, hatta şöyle bir his de var içinde, sanki burada, müdüriyette oturdukları andan itibaren olup bitenlerin sonu gelmemiş gibi, hepsi yeni baştan başlayabilirmiş gibi, saat gecenin birine yaklaşı-yormuş oraya geldiğinde, kapıyı tıklatmış, bekçi açmış kapıyı ve olanları bir kere daha anlatmış, o ara, bekçinin kullandığı kelimeyle o kimse de oraya gelmiş, o zamana kadar girişin on-on beş metre kadar uzağında duruyor, birinci katın pencerelerini izliyormuş, kendini takdim edince ona birinin Macarca hitap etmesinden öylesine sevinmiş ki bir şey söylemeden boynuna sarılmış, tabii buna çok şaşırmış, zira onyıllar boyunca Schaffhausen'de yaşadığından bu türden hararetli ve aşırı duygu gösterilerine olan alışkanlığını yitirmiş, onu biraz iterek uzaklaştırmış kendisinden, bir kere daha adını, kim olduğunu sormuş, elinden gelen bir şey varsa yardım etmek istediğini söylemiş, bunun

üzerine o da kendini tanıtarak Dr. György Korin, demiş ve çok uzun bir yolculuğun son durağına geldiğini, bu geçinin onun için kader tayin edici gece olduğunu, sorununu bir Macar'la, Macarca pay-laşabilmekten duyduğu sevinci anlatacak kelime bulamadığını söylemiş ve anlatmış Macaristan’da küçük bir şehirde çalışan bir arşivci olarak, kendi boyunu fersah fersah aşan bir dava nedeniyle New York' a gittiğini, peşine düşenlerin korkunç kovalamacasından kurtulup biraz önce buraya gelebildiğini, hedefinin Schaffhausen,

Hallen für die neue Kunst, orada da Mario Merz'in ünlü eseri olduğunu, eserin burada bulunduğunu duyduğunu söylemiş ve binayı göstererek sormuş, o da evet, diye yanıtlamış, gerçekten de müzelerinde iki tane Merz ya-

1 • ■ ■ 1 | 1 I I 1 1 1 11 1 1

pıtı var birinci katta, o an malum kimsenin bütün vücudunun nasıl titrediği görülecek şeymiş, herhalde bekler-

1 ■■ •••••• 1 1 1 •• ■ 1 1 ■ ■

ken iyice üşümüş olmalıymış, bunun üzerine bekçiyi

çağırmış ve dışarıda çok sert bir rüzgâr estiği için malum kimseyle konuşmalarını içeride devam ettirmelerini teklif etmiş, bekçi razı olmuş buna, binaya girmişler, kapıcı odasına girip kapısını kapatmışlar, masanın başına geçip oturmuşlar, Korin başlamış anlatmaya, ta başından anlatmaya; müdür müdahale etti, kabil olduğu kadar özetleyerek geçmesini rica etti, salon nöbetçisi, peki, dedi, elinden geleni yapacak az ve öz olması için ama hikâye o kadar girift ve üstüne üstlük her şey hâlâ o kadar taze ki

■ | I I • • | | I 1 ■ ■

insan hangisi önemli hangisi önemsiz kestiremiyor; ama şurası kesin, diyerek baktı müdüre, malum kimseye bakmış, uzun boylu, zayıf, orta yaşlı biri, küçük, kel bir kafa, alev alev parlayan gözer, kocaman yelken kulaklar, kapıcı odasına girdikleri vakit hemen anlamış deli olduğunu ama birkaç dakika içinde kendini nasıl kazandığını, nasıl onun tarafına çektiğini, nasıl

fethettiğini anlayamamış ve o zaman aydınlanıp anlamış ki deli bile olsa saçma sapan konuşan bir deli değil, ona dikkat etmek gerekiyor çünkü anlattıkları insanı bir yere götürüyor, dolayısıyla her kelimesinin önemi var, hem de dramatik önemi ve o andan itibaren kendisinin de o dramanın bir oyuncusu olduğunu hissetmiş; Herr Kalotaszegi, müdür yine araya girdi, çok rica ediyor her ikisini de bekleyen vazifeleri göz önünde bulundurarak gerçekten biraz kısa kessin, kabilse eğer; elbette, evet, elbette, dedi salon nöbetçisi suçluluk duygusuyla, kısacası, Macaristan'daki o küçük şehirden başlayarak hikâyesini anlattı, nasıl bir gün iş yerinde arşivde gizemli bir elyazması bulduğundan bu el-yazmasını alıp New York'a gidişine kadar, müdür bey, her şeyini satıp savdıktan sonra, evini satmış, taşınır eş-yalannı, her şeyini orada bırakmış, çevresini, işini, dilini, vatanını ve ta New York'a gitmiş müdür bey, inanılmaz bir labirentin içinden, adı konamayan dehşetlerin arasından geçerek, bunu anlatmaya kesinlikle yanaşmadı, sonunda bir rastlantı buraya sürüklemiş onu, bir şey duymuş çünkü, izin verirse müdür bey bunun altını çizecek, bir heykel hakkında *bir şey,* daha doğrusu bir fotoğrafta o heykeli görmüş ve gerçekte de görmeye karar vermiş çünkü sevdalanmış o heykele, bu adam, müdür bey, kelimenin tam anlamıyla, Sayın Merz'in yapıtına sevdalanmış, *içinde bir saat geçinnek istemiş;* ne istemiş, ne istemiş, müdür inanmayarak öne eğildi, salon nöbetçisi tekrarladı; içinde bir saat geçirmek, diye, elbette buna razı olmasına imkân yokmuş, bir salon nöbetçisinin böyle bir şeye yetkisi yoktur, diye anlatmaya çalışmış, yani malum kimsenin istediğini reddetmiş ama hikâyesini dinlemiş ve o hikâye şimdi müdür beyin de fark ettiği gibi yıkmış onu, içindeki direnişin, karşı koymanın düşüncesini bile ezmiş geçmiş; çünkü itiraf etmek zorunda, hikâyeyi dinlerken bir süre sonra, içi parçalanmış, emin olmuş o kimsenin boşuna konuşmadığına, onun Schaffhausen’e gerçekten hayatının son aşaması olarak geldiğine, kafasında bir takıntı, bir saplantı olan bir Macar, bir zavallı, Macaristan'da bulduğu elyazmasını, büyüleyici güzellikte bulduğundan ebediyete *iletecek,* anlayabiliyor mu müdür bey, dedi salon nöbetçisi, işte bunun için New York’ a

■ ■ II 1•• 1 ı• | *1" I9 | I I I I II

gitmiş çünkü orası dünyanın merkezidir, diye düşünmüş ve başladığı işi dünyanın merkezinde bitirmek istemiş, yani elyazmasının *iletilmesini,* ona, salon nöbetçisine söylerken kullandığı sözcükle ebediyete iletilmesini,

bunun üzerine bir bilgisayar almış, bütün elyaznıasını internete geçirmiş ve böylece de anlattığı gibi bitirmiş işini, birkaç saat önce kapıcı odasında, masa başında anlatırken internet, demiş, şimdiye kadar ebediyete giden en kesin yol, başını cğdi salon bekçisi, işte buymuş saplantısı, dedi ve sonra da mutlaka ölmesi gerekiyormuş çünkü hayat onun için anlamını kaybetmiş, böyle dedi, salon bekçisi müdürün gözlerinin için dikkatle baktı, bunu altını çizerek söyledi hep, durmadan tekrarladı, sorun sadece ve yalnızca onun sorunuymuş, hayat, sadece onun için anlamını yitirmiş ve bu son derece *berrak ve açık* bir şekilde duruyormuş kafasında; ama bu arada elyazmasındaki kişileri çok sevmiş, çok bağlanmış onlara ve şimdi onun için *berrak ve açık* olmayan tek şey de buymuş,

ne yapsın bu canı gibi sevdiklerini; çünkü bir türlü ayrılmıyorlarmış yanından, sanki onunla beraber gelmek istiyorlarmış, buna benzer bir şey söylemiş ama bundan daha açık konuşmamış ve tam olarak ne yapmaya hazırlandığını da söylememiş, sadece hiç değilse Sayın Merz'in yapıtını görebilmek için bir-iki deneme daha yapmış, o, salon nöbetçisi olarak bu isteği bertaraf etmiş, hele bir sabah olsun, demiş, sabah yok, diye yanıtlamış Korin bunu, sonra elini tutup gözlerinin içine bakarak demiş ki, Sayın Kalotaszegi, o halde iki ricası olacak, bi-

şimdi

■ ■■w •• 1 •• t 1 1 1 •• t 1

rincisi eğer müdür beyle konuşursa ve müdür bey de ileride herhangi bir zaman eğer Sayın Merz'le konuşursa, o zaman müdür bey mutlaka söylesin Sayın Merz'e, onun heykeli Korin'e çok yardım etti, öyle desin çünkü öyle sandığı zaman, hayır, hayır, son an geldiğinde gidecek *bir yeri* olmuş, bunun için ona yürekten, candan teşekkür ediyor ve ona desin ki, onun, Macaristanlı Gröygy Korin'in nazarında o hep *çok kıymetli Sayın Merz* olacak, isteklerinden biri bu; diğerine gelince, aslında şimdi onun için burada oturuyor, diye kendisini gösterdi salon nöbetçisi, "Sayın Merz'in müzesinin duvarına" bir tabela koymasına izin vermelerini rica ediyor, kucak dolusu para verdi, diye anlattı salon nöbetçisi, bu parayla bir tabela hazırlatılıp duvara vidalanmasını istiyor, tabelaya da tek bir cümlede başına gelenler

kazınsınmış, bir kâğıda bu cümleyi de yazdı, dedi salon bekçisi ve ona vermiş, ruhen Sayın Merz'in yakınında olsun, diye istiyormuş bunu, ötekilerle birlikte, kabil olduğu kadar yakınında, böyle anlattı isteğini, yani bir tabela müdür bey, işte para burada, pusula da burada; salon bekçisi parayla pusulayı masanın üstüne koymuş ama o, daha Kalotaszegi olanları kendisine anlatırken her şeyi inanılmayacak kadar karışık bulmuş, müdür ofisinde böyle anlatıyordu polislerle hemen de aynı anda gelen karısına, aynı zamanda kendisini çok duygulandıran bir yanı da varmış, gerçekten trajik olan bir yanı, tekrar sormuş salon nöbetçisine, bütün hikâyeyi başından sonuna anlattırmış, Ka-lotaszegi'nin anlattıklarında parça buçuk darmadağınık duranları, son sahneyle, Korin'in salon nöbetçisiyle vedalaşıp çıktığı sahneyle bir araya getirmeye çalışmış, biraz becerebilmiş de, birleştirmiş parçaları, hikâye gerçekten nefes kesici ve sarsıcı, itiraf etmeliyim, dedi, doğrusunu söylemek gerekirse asıl bilgisayarı açıp hikâyede sözü geçen AltaVista'da, *War and IVar* ismi altında, elyazmasının gerçekten olduğunu görünce kesin inanmış, Sayın Kalotaszegi'den ilk cümleleri kendisine çevirmesini istemiş, o cümleler o alelacele çeviride de öylesine güzel, öylesine büyüleyiciymiş ki, o, karısını gösterdi, daha gelmeden önce karar vermiş, karar vermiş ne yapacağına,

■ 1 «ı|«ı «ılı 1** 1 l[a] I

yani o neden müze müdürü ki, böyle bir geceden sonra, böyle bir karar vermek için değilse ne için, polislerle işi bitince hemen salon nöbetçisiyle birlikte duvarda uygun bir yer arayacaklar, öyle karar vermiş, bu tabela duvara konacak, basit bir tabela, György Korin'e son saatinde ne olduğu, pusulaya yazılı olan cümleyle, kelinıesi kelime-

sine; çünkü o, Korin, müzemizde bir tabeladaki cümlede huzura kavuşmaya layık bir insan, müdür sesini alçalttı,

onun için son, Schaffhausen'de oldu.

^ » *

son gerçekten Schaffhausen'de.

Teşekkür

Yazar paha biçilmez yardımlarından ötürü aşağıdakilere teşekkür eder:

Joachim Sartorius, Budai György, Dönhoff Bârönö, Wis-senschaftskolleg zu Berlin, Böll-Stiftung, Barbara Richter, Töth Istvan, Vagvölgyi B. Andras, Yorgos Theodorakis, Marie-Luise Flannersfeld, Egon Annan, Antje von Grawenitz, Szörenyi Laszlö, Civitella Ranieri Merkezi, Seres Sturm Robert, Beke Tibor, Hermann Istvan, Fekete Laszlö (Black), Szulovszki İst-van, Tarr Bela, Bukta lmre, Urs Rausmüller ve eşi; Krasznahorkai Geza, N agy Arpad, Flora Manzonettö, Szekely Anna ve Sara, Madar Lajos, Tom Orsos, Ambrus Istvan, Kovacs Bence, Dr. Mânâs, Török, Tamas ve Szönyi Zsuzsan, Hafner Zoltan, Mario Merz, Ailen Ginsberg ve Pieter Brueghel.